

T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

10. SINIF TARİH DERSİNDEKİ KAVRAMLARIN
KAZANDIRILMA DÜZEYLERİNİN MESLEK LİSELERİ
İLE DİĞER LİSE TÜRLERİ BAĞLAMINDA
KARŞILAŞTIRILMASI
(ZONGULDAK ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Özkan KOÇER

KARABÜK – 2013

**T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİHİ ANABİLİM DALI**

**10. SINIF TARİH DERSİNDEKİ KAVRAMLARIN
KAZANDIRILMA DÜZEYLERİNİN MESLEK LİSELERİ
İLE DİĞER LİSE TÜRLERİ BAĞLAMINDA
KARŞILAŞTIRILMASI
(ZONGULDAK ÖRNEĞİ)**

Özkan Koçer

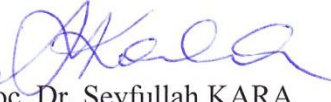
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Ahmet Sait CANDAN**

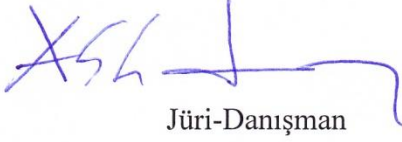
KARABÜK – 2013

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

Tarih Anabilim Dalı'nda, Yrd. Doç. Dr. Ahmet Sait CANDAN danışmanlığında, Özkan KOÇER tarafından hazırlanan bu çalışma 15/01/2013 tarihinde jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir

Doç. Dr. Seyfullah KARA

Jüri Başkanı

Jüri-Danışman

Yrd. Doç. Dr. Ahmet Sait CANDAN

Jüri

Yrd. Doç. Dr. Türkan GÖZÜTOK

Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun
...../...../..... tarih ve/..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Doç. Dr. Abdullah KARAKAYA
Enstitü Müdürü

Tez Bildirim Sayfası

Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'ne göre hazırlamış olduğum **“10. Sınıf Tarih Dersindeki Kavramların Kazandırılma Düzeylerinin Meslek Liseleri ile Diğer Lise Türleri Bağlamında Karşılaştırılması (Zonguldak Örneği)”** adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu, hazırlanması, yürütülmesi, araştırılmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini; bu çalışmada kullanılan doğrudan kendime ait olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atfedildiğini beyan ederim.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

15/01/2013

Özkan KOÇER

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	I
TABLOLAR LİSTESİ	V
ŞEKİLLER LİSTESİ	VIII
ÖNSÖZ	IX
KISALTMALAR	XI
ÖZET	XII
ABSTRACT	XIII
1. GİRİŞ	1
1.1. PROBLEM DURUMU	1
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	1
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	2
1.4. VARSAYIMLAR	2
1.5. KAPSAM VE SINIRLILIKLAR.....	3
1.6. TANIMLAR.....	3
2. ORTAÖĞRETİMDE OKUL TÜRLERİ VE MESLEKİ EĞİTİM	5
2.1. ORTAÖĞRETİMİN TANIMI VE AMAÇLARI	5
2.2. ORTAÖĞRETİMDE OKUL TÜRLERİ	6
2.2.1. Genel Ortaöğretim Okulları	7
2.2.2. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okulları.....	9
2.2.2.1. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim.....	10
2.2.2.2. Mesleki Eğitimin Önemi.....	13
2.2.2.3. Mesleki ve Teknik Eğitimdeki Sorunlar	14
2.3. TÜRKİYE’DE OKULLARIN ORTAÖĞRETİM OKUL TÜRÜNE GÖRE DAĞILIMI	17
2.4. ZONGULDAK İLİNDE ORTAÖĞRETİM KURUMLARININ TÜRLERE GÖRE DAĞILIMI	18
3. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	20
3.1. TARİH ÖĞRETİMİ VE AMAÇLARI	20

3.1.1. Disiplin Dışı (Sosyal) Amaçları.....	21
3.1.2. Disiplin İçi Amaçları.....	22
3.2. TARİH ÖĞRETİMİNDE YAKLAŞIMLAR.....	23
3.3. TARİH DERSİ ÖĞRENME STRATEJİLERİ	25
3.4. TÜRKİYE’DE TARİH ÖĞRETİMİ VE SORUNLARI	27
3.5. TARİH DERSLERİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR	29
3.6. YAPILANDIRMACI EĞİTİM VE TARİH ÖĞRETİMİ.....	30
3.7. ORTAÖĞRETİM 10. SINIF TARİH DERSİ MÜFREDATI VE AMAÇLARI	32
3.8. KAVRAM ÖĞRETİMİ VE KAVRAM YANILGILARI	34
3.9. 10. SINIF TARİH DERSİ KONU VE KAVRAMLARI	37
3.10. TARİH DERSİNDE KAVRAM HARİTALARININ KULLANIMI	47
4. YÖNTEM.....	49
4.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	49
4.2. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ.....	49
4.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	51
4.4. VERİLERİN İSTATİSTİKSEL ANALİZİ.....	52
5. BULGULAR.....	53
5.1. ARAŞTIRMAYA KATILAN 10. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN	
TANIMLAYICI ÖZELLİKLERİNİN DAĞILIMI	53
5.1.1. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Öğrenim Gördüğü Okulların Türü ile Genel Okul Türlerine Göre Dağılımı.....	53
5.1.2. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyetleri ile Genel Okul Türlerine Göre Dağılımı	54
5.1.3. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Öğrenim Gördüğü Okulların Yerleşim Türü ile Genel Okul Türlerine Göre Dağılımı	55
5.2. ARAŞTIRMAYA KATILAN 10.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KAVRAM	
EŞLEŞTİRME VE KAVRAM BAŞARI DÜZEYLERİNE İLİŞKİN	
BULGULAR	55
5.2.1. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme Kavramlarına Verdiği Cevapların Dağılımı	56

5.2.2. Araştırmaya Katılan 10.Sınıf Öğrencilerinin Kavram Başarı Sorularına Verdiği Cevapların Dağılımı	59
5.3. ARAŞTIRMAYA KATILAN 10.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KAVRAM EŞLEŞTİRME VE KAVRAM BAŞARI DÜZEYLERİNİN OKUL TÜRLERİNE GÖRE DAĞILIMLARI	65
5.3.1. Liseler Grubundaki 10.Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerine İlişkin Bulgular	90
5.3.2. Liseler Grubu Okullarında Öğrenim Gören 10.Sınıf Öğrencilerinin Okul Alt Türleri ile Kavram Eşleştirme Kavramlarına Verdiği Cevapların Doğruluk Durumu Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi.....	93
5.3.3. Meslek Liseleri Grubundaki 10. sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerine İlişkin Bulgular	99
5.4. ARAŞTIRMAYA KATILAN 10.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KAVRAM EŞLEŞTİRME VE KAVRAM BAŞARI DÜZEYLERİNİN YERLEŞİM TÜRLERİNE GÖRE ORTALAMALARI.....	111
5.4.1. Araştırmaya Katılan Liseler Grubunda Öğrenim Gören 10.Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Yerleşim Türlerine Göre Ortalamaları	126
5.4.2. Araştırmaya Katılan Meslek Liseleri Grubunda Öğrenim Gören 10. sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Yerleşim Türlerine Göre Ortalamaları	133
5.5. ARAŞTIRMAYA KATILAN 10.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KAVRAM EŞLEŞTİRME VE KAVRAM BAŞARI DÜZEYLERİNİN CİNSİYETLERİNE GÖRE ORTALAMALARI.....	140
5.5.1. Araştırmaya Katılan Liseler Grubu Okullarında Öğrenim Gören 10. sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Cinsiyetlerine Göre Ortalamaları	152
5.5.2. Araştırmaya Katılan Meslek Liseleri Grubunda Öğrenim Gören 10.Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Cinsiyetlerine Göre Ortalamaları	157
5.6. KAVRAM BAŞARI PUANI İLE KAVRAM EŞLEŞTİRME PUANI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN KORELASYON ANALİZİ İLE İNCELENMESİ	162

5.6.1. Meslek Liseleri Grubundaki Kavram Başarı Puanı İle Kavram Eşleştirme Puanı Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi ile İncelenmesi.....	163
5.6.2. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Başarı Puanı İle Kavram Eşleştirme Puanı Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi ile İncelenmesi.....	163
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	164
KAYNAKÇA.....	171
EKLER.....	178
ÖZGEÇMİŞ.....	188

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 2.1. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okulları	12
Tablo 2.2. 2011- 2012 Yılında Ortaöğretim Kurumlarında Okul Türlerine Göre Öğrenci, Öğretmen ve Derslik Sayısı	17
Tablo 2.3. 2011 2012 Öğretim Yılı Zonguldak İlinde Okulların Okul Türüne Göre Dağılımı (2012)	18
Tablo 2.4. Çalışmanın Yapıldığı Okul Türlerinin 2011 Yılı ÖSYM Verilerine Göre Türkiye'deki Dağılımı	19
Tablo 2.5. 2011-2012 Öğretim Yılı Zonguldak 10. Sınıf Öğrenci Sayıları.....	19
Tablo 3.1. Tarih Dersi (10. Sınıf) Öğretim Programı Üniteleri, Kazanım Sayıları, Süreleri ve Oranları.....	38
Tablo 4.1. Örneklemin Okul Türlerine Göre Dağılımı.....	49
Tablo 4.2. Örneklemin Okullara Göre Dağılımı.....	50
Tablo 5.1. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Öğrenim Gördüğü Okulların Türü ile Genel Okul Türlerine Göre Dağılımı	53
Tablo 5.2. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyetleri ile Genel Okul Türlerine Göre Dağılımı	54
Tablo 5.3. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Öğrenim Gördüğü Okulların Yerleşim Türü ile Genel Okul Türlerine Göre Dağılımı	55
Tablo 5.4. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Ortalamaları	55
Tablo 5.5. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme Kavramlarına Verdiği Cevapların Dağılımı	56
Tablo 5.6. Araştırmaya Katılan 10 .Sınıf Öğrencilerinin Kavram Başarı Sorularına Verdiği Cevapların Dağılımı	59
Tablo 5.7. Araştırmaya Katılan 10.Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Genel Okul Türlerine Göre Ortalamaları.....	65
Tablo 5.8. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Okul Alt Türlerine Göre Ortalamaları	66
Tablo 5.9. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme Kavramlarına Verdiği Cevapların Doğruluk Durumu ile Genel Lise Türleri Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi	74

Tablo 5.10. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Başarı Düzeylerini Ölçen Sorulara Verdiği Cevapların Doğruluk Durumu ile Genel Lise Türleri Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi	80
Tablo 5.11. Araştırmaya Katılan Liseler Grubunda Öğrenim Gören 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Okul Alt Türlerine Göre Ortalamaları	90
Tablo 5.12. Liseler Grubu Okullarında Öğrenim Gören 10. Sınıf Öğrencilerinin Okul Alt Türleri ile Kavram Eşleştirme Kavramlarına Verdiği Cevapların Doğruluk Durumu Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi.....	93
Tablo 5.13. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Okul Alt Türlerine Göre Ortalamaları	99
Tablo 5.14. Meslek Liseleri Grubu Okullarında Öğrenim Gören 10. Sınıf Öğrencilerinin Okul Alt Türleri ile Kavram Eşleştirme Kavramlarına Verdiği Cevapların Doğruluk Durumu Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi.....	102
Tablo 5.15. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Yerleşim Türlerine Göre Ortalamaları	111
Tablo 5.16. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme Kavramlarına Verdiği Cevapların Doğruluk Durumu ile Yerleşim Türleri Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi	112
Tablo 5.17. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Başarı Düzeylerini Ölçen Sorulara Verdiği Cevapların Doğruluk Durumu ile Yerleşim Türleri Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi	117
Tablo 5.18. Araştırmaya Katılan Liseler Grubunda Öğrenim Gören 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Yerleşim Türlerine Göre Ortalamaları	126
Tablo 5.19. Liseler Grubu Okullarında Öğrenim Gören 10. Sınıf Öğrencilerinin Okullarının Bulunduğu Yerleşim Yerleri 18 Kavram Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi	127
Tablo 5.20. Araştırmaya Katılan Meslek Liseleri Grubunda Öğrenim Gören 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Yerleşim Türlerine Göre Ortalamaları	133
Tablo 5.21. Meslek Liseleri Grubu Okullarında Öğrenim Gören 10. Sınıf Öğrencilerinin Okullarının Bulunduğu Yerleşim Yerleri ile Kavram Eşleştirme Kavramlarına Verdiği Cevapların Doğruluk Durumu Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi	135
Tablo 5.22. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Cinsiyetlerine Göre Ortalamaları.....	140

Tablo 5.23. Kavram Eşleştirme Cevapları ile Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi	141
Tablo 5.24. 34 Kavram ile Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi	145
Tablo 5.25. Araştırmaya Katılan Liseler Grubu Okullarında Öğrenim Gören 10.Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Cinsiyetlerine Göre Ortalamaları	152
Tablo 5.26. Liseler Grubu Okullarında Öğrenim Gören 10.Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyetleri ile Kavram Eşleştirme Kavramlarına Verdiği Cevapların Doğruluk Durumu Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi.....	153
Tablo 5.27. Araştırmaya Katılan Meslek Liseleri Grubunda Öğrenim Gören 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Cinsiyetlerine Göre Ortalamaları	157
Tablo 5.28. Meslek Liseleri Grubu Okullarında Öğrenim Gören 10. Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyetleri ile Kavram Eşleştirme Kavramlarına Verdiği Cevapların Doğruluk Durumu Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi.....	158
Tablo 5.29. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Başarı Puanı İle Kavram Eşleştirme Puanı Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi ile İncelenmesi	162
Tablo 5.30. Araştırmaya Katılan Liseler Grubunda Öğrenim Gören 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Başarı Puanı İle Kavram Eşleştirme Puanı Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi ile İncelenmesi	163
Tablo 5.31. Araştırmaya Katılan Meslek Liseleri Grubunda Öğrenim Gören 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Başarı Puanı İle Kavram Eşleştirme Puanı Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi ile İncelenmesi	163

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1. 2011-2012 Öğretim Yılı Türkiye'deki Okulların Türe Göre Dağılımı 18

ÖNSÖZ

Bu çalışma Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Tarih Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmıştır.

Türkiye'nin çeşitli illerinde ve farklı okul türünde öğretmen ve idareci olarak çalıştım. Bu kadar farklı okul türünde çalışmam okul türlerine göre tarih öğretiminde yaşanan sıkıntıları daha iyi görmemde ve eğitim sistemini daha iyi tahlil etmemde bana yardımcı olmuştur. Oluşan bu tecrübe beni okul türlerine bağlı olarak, özellikle de mesleki eğitim okullarındaki tarih eğitimini sorgulama noktasına getirmiştir. Özellikle son yıllarda kavram eğitime yönelik çalışmalardan tarih alanının fazla nasibini almamış olması, üstelik meslek liselerinin neredeyse unutulmuş olması, bizi bu konu ile ilgili çalışmaya yöneltti. Kavram öğrenimi öğrencinin zihninde olayı doğru olarak düşünebilmesinin temelini oluşturur.

Tarihsel kavramların doğru biçimde öğrenilmesi olay ve olguların zihinde doğru olarak şekillenmesinin temelidir. Çünkü tarihsel olgular ancak kavramlar sayesinde zihinlerde anlam bulur. Yanlış olarak oluşan kavramın değişmesi zor olduğu gibi ona bağlı kavramların da yanlış öğrenilmesine neden olmaktadır. Bu yüzden son yıllarda bu olumsuzluğu ortadan kaldırmak için kavram öğretimine önem verilmeye başlanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığının özellikle 2008 yılından itibaren aşamalı olarak ortaya koyduğu tarih grubu derslere ait ders müfredatlarında da kavram öğretimi önemli bir yer tutmaya başlamıştır.

Bu araştırma ortaöğretim lise 10. sınıf öğrencilerinin tarih dersinde geçen kavramları öğrenme düzeylerini okul türüne, cinsiyete ve yerleşim bölgesine göre değerlendirmesi, yoğunluklu olarak da meslek liselerindeki öğrencilerin diğer okul türlerine göre tarihsel kavramları algılama düzeyleri üzerinde durulmuştur.

Tez sürecinde, hoşgörü ve anlayış içerisinde yardımlarını esirgemeyen değerli danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Ahmet Sait CANDAN'a içten teşekkürlerimi bir borç biliyorum. Tezin ana unsurunu oluşturan kavram başarı testinin geliştirilmesinde ve uygulanmasında katkısı olan 21 okulun tarih öğretmenlerine yine bu okulların müdür ve müdür yardımcılara verdikleri her katkıdan dolayı teşekkür ederim. Tezi dil, yazım ve imla açısından değerlendirerek katkı veren Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Eralp Özgün UZUN'a ayrıca teşekkür ederim. Yüksek lisans yapmamda daima beni

destekleyen ve yardımcı olan eşim Nurhan KARATAŞ KOÇER'e ve canım kızım Zeynep Duru'ya teşekkür ederim.

Özkan KOÇER

KISALTMALAR

age	: Adı geçen eser
agm	: Adı geçen makale
agt	: Adı geçen tez
bkz.	: Bakınız
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
ÖSYM	: Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi
s.	: Sayfa
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve diğerleri

ÖZET

**10. SINIF TARİH DERSİNDEKİ KAVRAMLARIN KAZANDIRILMA
DÜZEYLERİNİN MESLEK LİSELERİ İLE DİĞER LİSE TÜRLERİ
BAĞLAMINDA KARŞILAŞTIRILMASI
(ZONGULDAK ÖRNEĞİ)**

KOÇER Özkan

Yüksek Lisans Tezi, Tarih Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Ahmet Sait CANDAN

15/01/2013,201 Sayfa

Bu çalışmanın amacı, ortaöğretim 10 sınıf öğrencilerinin farklı okul türlerine göre 10 sınıf tarih dersindeki kavramları algılama düzeylerini ve algılama düzeylerindeki farklılıkların nedenlerini tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır.

Amaç doğrultusunda oluşturulan kavram başarı testi ile kavram eşleştirme testi 2011-2012 eğitim öğretim yılında Zonguldak ilinde farklı lise türlerinde eğitim gören 767 onuncu sınıf öğrencisine uygulanmıştır.

Elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 17.0 istatistik paket programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerinin belirlenmesinde frekans ve yüzde istatistiklerinden, öğrencilerin kavram başarı puanı ve kavram eşleştirme testlerinden aldıkları puanların belirlenmesinde ortalama ve standart sapma istatistiklerinden, öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine göre kavram başarı ve kavram eşleştirme düzeylerinin incelenmesinde ise; t testi, tek yönlü anaova testi ve ki kare analizlerinden yararlanılmıştır.

Araştırma sonucunda; öğrencilerin kavram başarı ve kavram eşleştirme düzeylerinin oldukça düşük olduğu, lise türlerine göre başarı düzeylerinde anlamlı farklılaşmalar olduğu, özellikle meslek liselerindeki başarı oranının genel liselere göre oldukça düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Araştırmada ayrıca öğrencilerin kavram başarı ve kavram eşleştirme düzeylerinde cinsiyetlerine ve yerleşim yerlerine göre de farklılaşmalar tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Farklı okul türleri, Lise tarih dersi, Kavram, Kavram öğrenme

ABSTRACT

**THE COMPARISON OF THE LEVEL OF ACQUISITION OF THE CONCEPTS
IN 10TH GRADE HISTORY SUBJECTS IN TERMS OF VOCATIONAL
AND OTHER TYPES HIGH SCHOOLS
(THE EXAMPLE OF ZONGULDAK)**

KOÇER Özkan

Master Thesis, Department Of History

Advisor: Asst.Prof.Dr. Ahmet Sait CANDAN

15/01/2013, Pages:201

The aim of this work is to determine level of concept perception and the reasons of differences in the level of perception at the history lesson of the tenth grade students according to different high school types.

The concept success test and concept matching test prepared for the aim of this work has been applied to 767 students from 10th grade who have been educated different types of high schools in Zonguldak in the 2011-2012 education year.

The obtained data have been analyzed with the SPSS 17.00 statistic packet program at the computer. To evaluate the data, frequency and percent statistics have been used to determine the descriptive qualities of the students, average and standard deviation statistics have been used to determine the students' concept success points and the points that students get from concept matching test, t-test one way anaova test and chi-square test have been used to investigate the level of concept matching and concept success test according to students' descriptive qualities .

At the result of the work, it has been defined that the level of students' concept success and concept matching is very low, and there is significant differentiation at the success levels among high school types, and the success level of vocational high school is quite low considering the general high schools. Furthermore, it has been stated that there is differentiation at the level of students concept success and concept matching according to students genders and the settlements.

Key Words: Different types of schools, High school history lesson, Concept, Concept learning.

1. GİRİŞ

1.1. PROBLEM DURUMU

Ülkemiz eğitim sistemi içerisinde; ortaöğretim meslek seçiminde ve yükseköğretime geçişte köprü vazifesi görmektedir. Öğrencilerin başarı durumlarına ve mesleki eğilimlerine göre öğrenim görebilecekleri çok farklı lise türü bulunmaktadır.

Öğrenciler, liseye yerleşmeden önce girdikleri sınavlardan aldıkları puanlara göre; liselere yerleşmekte, bu sınavlara girmeyen veya başarılı olamayan öğrenciler ise mesleki eğilimleri doğrultusunda lise tercihlerini yapmaktadırlar. Bu liselerde verilen eğitim içeriğinde; ana dersler ve seçmeli dersler bulunmaktadır. Ayrıca; tüm liselerde Türkçe, Coğrafya, Tarih dersi gibi ortak derslere ilişkin aynı müfredat programı çerçevesinde eğitim verilmektedir. Diğer bir ifade ile farklı liselere giden öğrenciler ortak derslere ilişkin aynı eğitimi almaktadır. Ancak istatistiki veriler incelendiğinde; farklı liselere giden öğrencilerin başarı durumlarında farklılaşmalar olduğu, özellikle meslek lisesi öğrencilerinin başarı durumunun düşük olduğu gözlenmektedir. Başarı durumunun belirlenmesinde öğrencilere kazandırılması beklenen kavramların düzeyi ve yapılan başarı testleri belirleyici olmaktadır. Bu testlerden aldıkları sonuçlara göre öğrenciler başarılı veya başarısız olarak değerlendirilmektedir. Başka bir ifade ile kazandırılması beklenen kavramları kazanıp kazanamadıkları belirlenmektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda araştırmanın problem cümlesi “Ortaöğretim sistemi içerisinde yer alan farklı liselerin 10. sınıfına giden öğrencilerin tarih dersindeki kavramları anlama düzeyleri farklılaşmakta mıdır?” olarak belirlenmiştir.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmanın amacı, ortaöğretim 10 sınıf öğrencilerinin farklı okul türlerine göre 10 sınıf tarih dersindeki kavramları algılama düzeylerini ve algılama düzeylerindeki farklılıkların nedenlerini tespit etmek ve bu nedenler üzerinden iyi bir tarih öğretimi sunmanın yollarını her yönüyle araştırmak ve öğretimde kaliteyi artırmaktır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki soruların yanıtları aranmaktadır:

- Araştırmaya katılan öğrencilerin gittikleri lise türlerine (genel ve meslek liseleri) göre; 10. sınıf tarih dersindeki kavram eşleştirme ve kavram başarı düzeyleri farklılaşmakta mıdır?
- Araştırmaya katılan öğrencilerin gittikleri lise alt türlerine göre; 10. sınıf tarih dersindeki kavram eşleştirme ve kavram başarı düzeyleri farklılaşmakta mıdır?
- Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre; 10. sınıf tarih dersindeki kavram eşleştirme ve kavram başarı düzeyleri farklılaşmakta mıdır?
- Araştırmaya katılan öğrencilerin yerleşim yerlerine göre; 10. sınıf tarih dersindeki kavram eşleştirme ve kavram başarı düzeyleri farklılaşmakta mıdır?
- Araştırmaya katılan öğrencilerin 10. sınıf tarih dersindeki kavram eşleştirme ve kavram başarı düzeyleri arasında istatistiki açıdan anlamlı ilişkiler var mıdır?
- Araştırmaya katılan öğrencilerin gittikleri lise türlerine göre; 10. sınıf tarih dersindeki kavram eşleştirme ve kavram başarı düzeyleri arasındaki ilişkiler farklılaşmakta mıdır?

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Ortaöğretim kurumları farklı okul türlerinden oluşmaktadır. Bu kurumlar içerisinde Mesleki ve Teknik ortaöğretim kurumları mesleğe yönelik okullar olması nedeniyle genel kültür derslerinde birtakım sıkıntılar yaşanmaktadır. 2009 yılından itibaren 10. sınıf tarih dersleri yapılandırmacı eğitim formatında işlenmeye başlamıştır. Dolayısıyla ortaöğretimde yapılandırmacı yaklaşım ile geliştirilmiş tarih derslerindeki etkinliklerin öğrencilerin kavram kazanmalarına etkisi henüz bilimsel verilerle ortaya konulmamıştır. Bu çalışma bu yöndeki eksikliği gidermeye yöneliktir. Elde edilecek veriler okul türlerine göre farklılaşan tarih öğretimine yeni bir hareket kazandırması açısından yararlı olacaktır.

1.4. VARSAYIMLAR

- Kavram başarı testinin geçerliliği konu üzerinde çalışma yapan öğretim görevlileri, araştırma görevlileri ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan tarih öğretmenlerin kanısı yeterlidir.
- Araştırmaya konu olan okullardaki öğrencilerin kavram başarı testindeki konuları gördüğü varsayılmıştır.

- Araştırmaya katılan öğrencilerin geliştirilen kavram başarı düzeyi anketine ciddi ve tutarlı bir şekilde cevap verdikleri varsayılmıştır.

1.5. KAPSAM VE SINIRLILIKLAR

Bu çalışma Zonguldak ilinde yerleşim durumuna göre il merkezinde, Çaycuma ve Alaplı ilçelerinde ve Filyos beldesinde bulunan meslek lisesi statüsünde bulunan okullar ile yine bu yerleşim yerlerinde bulunan diğer okul türlerinde 2011 -2012 eğitim öğretim yılında 10. Sınıfta eğitim gören öğrencilerle sınırlıdır.

Araştırma 10. sınıf tarih dersinde belirtilen eğitim öğretim yılında mayıs ayına kadar tamamlandığı düşünülen v.ünite'nin (En Uzun Yüzyıl) "XIX. Yüzyılda Kültürel Gelişmelere" kadar olan konular ile sınırlıdır.

Araştırma belirtilen yerleşim yerleri ve okul türleri ile sınırlıdır.

Araştırma ölçme aracındaki kavramlarla sınırlıdır.

Araştırma haftalık 2 ders saati üzerinden tarih dersi gören 10. sınıflarla sınırlıdır.

1.6. TANIMLAR

Ortaöğretim Okul veya Kurumları: İlköğretimden sonra dört yıllık öğretim veren ve bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vererek hayata ve yükseköğretime hazırlayan programların uygulandığı resmî ve özel örgün ortaöğretim okul veya kurumlarını,

Mesleki Eğitim: Genel anlamda mesleki eğitim, "belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve davranışları kazandırmaya yönelik etkinlikler" olarak tanımlanmaktadır¹.

Tarih Öğretimi: Tarih öğretimi, bireyin ve toplumun sürekli bir değişim süreci içinde olduğunu kavraması, bu değişimin nedenlerini anlamasını ve gelecekteki durumu ile ilgili bilgi sahibi olmasını sağlamak ve kendi başına kanıtları

¹ MEB. Teftiş Kurulu Başkanlığı Yönetici Semineri Notları, Ankara, Milli Eğitim Basımevi, 1987, 29.

değerlendirerek bağımsız yargıya varma yeteneğini geliştirmesini amaçlayan bir öğretim alanıdır².

Kavram: İnsan zihninde anlaşılan, farklı obje ve olguların değişebilen ortak özelliklerini temsil eden bir bilgi formu yapısıdır; bir sözcükle ifade edilir.³

Kavram yanılması: Kavram yanılması, öğrencilerin öğretim öncesi ya da öğretim sürecinde edindikleri bilimsel gerçeklere aykırı olan bilgiler, fikirler olarak tanımlanabilir⁴.

Kavram haritası (Concept map): Bir konu içerisindeki kavramlar ve bu kavramlar arasındaki ilişkilerin iki boyutlu olarak şematize edildiği grafiklerdir. Bu haritalar öğrencilerin kavramlar arasındaki ilişkileri görmesi ve bilgileri organize bir şekilde öğrenebilmesi amacıyla kullanılır⁵.

² Melek Toparlak Şahin, *Özel Dershanelerde Tarih Öğretimi ve Tarih Öğretmenlerinin Sorunları Kastamonu İli Örneği*, (Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2006, 8.

³ Gülten Ülgen, *Kavram Geliştirme Kuramları ve Uygulama*, 2004, 107

⁴ N. Gökben Atılboz, "Lise 1. Sınıf Öğrencilerinin Mitoz ve Mayoz Bölünme Konuları İle İlgili Anlama Düzeyleri ve Kavram Yanılması", *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi*, 24 (3), 148.

⁵ Günay Balım - Güliz Aydın - Ertuğ Evrekli, "Fen ve Teknoloji Öğretiminde Zihin Haritaları Ve Kavram Haritaları Kullanmanın Önemi", *Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti: VI. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı*, 2006, 7

2. ORTAÖĞRETİMDE OKUL TÜRLERİ VE MESLEKİ EĞİTİM

Genel olarak bir ülkenin gelişimini etkileyen en önemli faktörler doğal kaynaklar ve insan gücüdür. Yönetim, sermaye ve girişimcilik de bu faktörlere ilave edilebilir. İnsan gücü ve doğal kaynaklardan gereği gibi yararlanarak yüksek düzeyde üretim sağlamak bir ülkenin gelişimi için gereken temel unsurlardandır. Doğal kaynaklardan en iyi şekilde yararlanmak da insan gücünün bu konuda yetiştirilmesine bağlıdır, bu da ancak eğitim ile mümkündür.

Eğitimin amacı; insanları hayata hazırlamak, insanların sosyal ilişkilerini geliştirmek, çalışanlara işlerini daha iyi yapma imkânı sağlamak ve onları üst görevlere hazırlamaktır. Eğitimin temel amacı, insanı yaşadığı sürece mutlu edecek erdemlere sahip kılmaktır. Bunun için eğitim; bilime, sanata, teknolojiye dayalı ve uygulamalara yer veren çağdaş programlarla yapılmalıdır. Çağdaş eğitim, doğru düşünebilme yeteneği ve inisiyatif kullanma ile doğru orantılıdır⁶.

2.1. ORTAÖĞRETİMİN TANIMI VE AMAÇLARI

Ortaöğretim, “ilköğretimden sonra dört yıllık öğrenim veren ve bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vererek hayata ve yükselmelerine hazırlayan programların uygulandığı resmi ve özel ortaöğretim okul/kurumlarından oluşmaktadır”.⁷

Temel eğitimini tamamlayan ve ortaöğretime girmeye hak kazanmış olan her öğrenci, ortaöğretime devam etme, ortaöğretim imkanlarından ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanma hakkına sahiptir⁸.

Ortaöğretimin amacı; öğrencilere asgari ortak bir genel kültür vermek, birey ve toplum sorunlarını tanıtmak ve çözüm yolları aramak, ülkenin sosyo-ekonomik ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunacak bilinci kazandırarak öğrencileri ilgi, yeti ve yetenekleri doğrultusunda, hem yükseköğretime hem mesleğe veya geleceğe ve iş alanlarına hazırlamaktır. İlköğretimi tamamlayan ve ortaöğretime girmeye hak

⁶ T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED), *Meslek Liselerinde İstihdam Özelliğini Kaybetmiş Bölümlerin Değerlendirilmesi Araştırması* (Yayın No:42), MEB, Ankara, 2006, 1.

⁷ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, *Türk Eğitim Sisteminin Örgütlenmesi-2011* Aralık, 2011, 117.

⁸ Mustafa Erdem, “Türk Eğitim Sistemi”, *Karşılaştırmalı Eğitim Sistemleri*, (Ed: Ali Balcı), Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2007, 14.

kazanmış her öğrenci ortaöğretime devam etme ve ortaöğretim olanaklarından ilgi, yeti ve yetenekleri ölçüsünde yararlanma hakkına sahiptir⁹.

Cumhuriyetin ilk yıllarından beri var olan ilkokul ve ortaokullar, 1997 yılında 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nda yapılan değişiklikle birleştirilerek 8 yıllık zorunlu "İlköğretim Okulları"na dönüştürülmüştür. 30.3.2012 tarih ve 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile de zorunlu eğitim süresi 8 yıldan 12 yıla çıkarılmıştır. Bu Kanun'a göre zorunlu eğitim, 4 yıl süreli ilkokul, 4 yıl süreli ortaokul ve 4 yıl süreli lise eğitimini kapsamaktadır¹⁰.

2.2. ORTAÖĞRETİMDE OKUL TÜRLERİ

Ülkeler, ekonomik, sosyal, kültürel ve teknolojik değişmelere göre eğitim sistemlerini geliştirme çabası içerisinde. Ülkemizde ortaöğretim kurumları, program alanları esas alınarak biçimlendirilmiştir. Cumhuriyet Dönemi, Türk Millî Eğitiminde nicelik ve nitelik yönünden önemli gelişmeler sağlamıştır. Nüfus artışı, okullaşma oranlarının yükselmesi, hızlı kentleşme vb. diğer nedenlere dayalı olarak Türk Eğitim Sisteminin hizmet sunduğu hedef kitle hızla büyümüştür¹¹. Hedef kitlenin ihtiyaçlarına yanıt verebilmek için Türkiye'de ortaöğretim okulları; "genel liseler" ve "mesleki ve mesleki-teknik liseler" olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Genel liseler yükseköğretime, mesleki ve teknik liseler ise hem yükseköğretime hem mesleğe hem de hayata ve iş alanına hazırlayan eğitim kademesidir. İlköğretimi bitiren tüm öğrenciler, ortaöğretimden yararlanma hakkına sahiptirler. İlköğretim (ISCED 1, 2) zorunlu eğitimi kapsayan bütünleşik bir yapıya sahip olduğundan ortaöğretim tek kademedен oluşmaktadır (ISCED 3). Ortaöğretim kademesi ile yükseköğretim kademesi arasında bir eğitim kademesi ya da okul türü bulunmamaktadır¹².

Ortaöğretim okulları en az dört yıl süreli (9.-12. sınıflar) olup, 14-17 yaş grubu öğrencileri kapsamaktadır. Bazı okullar, yabancı dil hazırlık sınıfı dahil 5 yıl sürelidir

⁹ Ek – 3: Türkiye'de Eğitimin Mevcut Durumu,

http://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/vizyon2023/eik/EK1.pdf

¹⁰ Milli Eğitim Bakanlığı, *İlköğretimden Ortaöğretime Ortaöğretimden Yükseköğretime Geçiş Analizi*, Ankara, Haziran 2012, 1.

¹¹ T.C Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı, *Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi (METEM) Olarak Yapılandırılan Ortaöğretim Kurumlarının Değerlendirilmesi Araştırması*, Ankara, 2006, iii.

¹² T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, *Türk Eğitim Sisteminin Örgütlenmesi-2011* Aralık, 2011, 117.

(Örneğin Sosyal Bilimler Lisesi). Ortaöğretimin bazı devlet okulları ile özel ortaöğretim okullarında, eğitim programlarının hedeflerine uygun olarak yabancı dil hazırlık sınıfları bulunmakta, fen grubu ve matematik dersleri yabancı dilde yapılabilmektedir. (Örneğin, Kadıköy Anadolu Lisesi, Galatasaray Lisesi, İstanbul Lisesi). Ortaöğretim okulları zorunlu eğitim kapsamı dışındadır.

Hem genel hem de mesleki ve teknik eğitimde “Anadolu Liseleri, Anadolu Meslek Liseleri vb” olarak adlandırılan (bu şekilde adlandırılmasa da aynı kategoride değerlendirilen) ve giriş sınavı ile öğrenci alan, öğrencileri özel yöntemlerle merkezi olarak belirlenen (seviye belirleme sınavı, not ortalaması ve davranış notu vb. birleşiminden oluşturulan) yabancı dilin ağırlıklı olduğu okullar bulunmaktadır. Bu okulların diğer okullardan temel farkı yabancı dil derslerinin fazla olması ve fen bilimleri alanındaki bazı derslerin yabancı dilde okutulabilmesidir. Bunun dışındaki tüm özellikleri bulunduğu okul türü ile aynıdır. Bununla birlikte, devlet okullarında bazı derslerin yabancı dilde okutulması uygulaması tedricen kaldırılmaktadır.

Orta öğretim kurumlarında; (a) yükseköğretime, (b) hem mesleğe hem yükseköğretime hazırlayan programlar uygulanmaktadır.

Türkiye’de hem genel hem de mesleki ve teknik ortaöğretimde çok geniş bir okul çeşitliliği vardır. 30’un üzerinde okul türü bulunmaktadır. Bu çeşitlilik hem yukarıda sözü edilen “Anadolu Lisesi” uygulamasından hem de okulların mesleki alanlara göre açılmış olmasından kaynaklanmaktadır. Örneğin, ticaret ve turizmle ilgili programlar ayrı bir okul türü, endüstriyel programlar ayrı bir okul türü içinde yer almaktadırlar. Bu okul çeşitliliğine karşın, tüm ortaöğretim kurumlarının 9. sınıfında aynı (ortak) genel eğitim dersleri yer almaktadır. Bu sınıftan sonraki dersler alanlara göre farklılık göstermektedir. Tüm okullarda Bakanlıkça hazırlanan ders çizelgeleri ve öğretim programları uygulanmaktadır¹³.

2.2.1. Genel Ortaöğretim Okulları

Bu okullar temelde uyguladıkları programlar yoluyla öğrencileri yükseköğretime hazırlayan okullardır. Ancak, sınıflarda bulunan öğrenci sayıları, öğretmen seçimi, giriş koşulları, yabancı dil ağırlığı vb. bakımlarından bazı farklılıklar göstermektedirler.¹⁴

¹³ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, a.g.e., 124.

¹⁴ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, a.g.e., 124.

Ülkemizde farklı türde eğitim veren bazı liselere dair bilgilere aşağıda yer verilmektedir:

- **Fen Liseleri:** Matematik ve fen dersleri ağırlıklı eğitim veren bu liselerde okuyan öğrencilerin mesleki tercihleri, genel olarak, sağlık bilimleri alanında ya da mühendislik bilimleri alanında oluşmaktadır.
- **Sosyal Bilimler Liseleri:** Edebiyat ve sosyal bilimler alanlarındaki ilgi ve yetenekleri üst düzeyde olan öğrencileri bu alanlarda yükseköğretime hazırlamak amacıyla kurulan sosyal bilimler liselerinde sözel ve eşit ağırlık alanlarında eğitim görmek isteyen öğrenciler için uygun eğitim olanakları sunulmaktadır.
- **Anadolu Öğretmen Liseleri:** Anadolu Öğretmen Liseleri öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarına öğrenci hazırlayan kurumlar olmakla birlikte mezun olan öğrenciler istedikleri takdirde öğretmenlik dışındaki alan ve bölümleri de hiçbir kısıtlama olmadan rahatlıkla kazanabilmektedirler.
- **Anadolu Liseleri:** Anadolu Liseleri ise öğrencileri ilgi, yetenek ve başarılarına göre yükseköğretim programlarına hazırlayan ve yabancı dili belirli seviyede öğrencilere öğretmeyi amaçlayan okullardır. Bu okullardan mezun olan öğrenciler, sınavı kazanmaları halinde alanları ile ilgili istedikleri yükseköğretim programlarına devam edebilmektedirler¹⁵.

Bu okullarda okutulan derslerin konuları aşağıdaki gibi gruplanabilir:

- Dil, edebiyat ve sanat alanlarıyla ilgili dersler (Örneğin, dil ve anlatım, Türk edebiyatı, yabancı diller, müzik, güzel sanatlar, spor)
- Sosyal bilimler alanı ile ilgili dersler (Örneğin; tarih, coğrafya, sosyoloji, felsefe, psikoloji, demokrasi ve insan hakları...)
- Matematik ve fen alanlarıyla ilgili dersler (Örneğin; matematik, fizik, kimya, biyoloji...)

2010-2011 öğretim yılından itibaren genel ortaöğretimde alan uygulaması kaldırılmış bunun yerine ders/program uygulamasına geçilmiştir. 9. sınıfta bütün

¹⁵ http://mesbil.meb.gov.tr/genel/orgun_egitim_bilgi.html#genel_liseler

öğrenciler aynı ortak zorunlu dersleri almaktadırlar. Öğrenciler ilgi ve başarı durumlarına göre ikinci yıldan itibaren farklı programlara yönlendirilmektedir.

Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde resim ve müzik bölümleri bulunmaktadır. Bakanlığın uygun görmesi durumunda güzel sanatlara yönelik programlar uygulayan başka bölümler de açılabilir. Bu okullara özel yetenek sınavı ile öğrenci alınmaktadır.

Spor Liselerinde ayrıca belirlenmiş bölümler yoktur, tek program uygulanmaktadır. 9. sınıftaki dersler genel liselerle benzer biçimde genel eğitimle ilgili ortak ve seçmeli derslerden oluşmaktadır. Diğer sınıflara genel eğitimle ilgili derslerin yanında spor ve beden eğitimi bölümündeki dersler ağırlıklı olarak okutulmaktadır (Spor Liseleri Yönetmeliği).

Programlar ile yükseköğretim programları ilişkilendirilmiş durumdadır. Bu nedenle öğrenciler yükseköğretime geçişte yapacakları tercihleri hesaba katarak programlar tercih etmek durumundadırlar. Uygulanan programların türüne göre dokuzuncu sınıftan sonraki dersler bu programlardan birinde ağırlık kazanmaktadır¹⁶.

2.2.2. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okulları

Bilim ve teknolojiye meydana gelen hızlı değişimler, iletişimin artması, hızlı bilgi alışverişi ve ulaşımın kolaylaşması ülkemiz endüstrisine çok boyutlu bir yapı kazandırmakta ve buna paralel olarak nitelikli ara insan gücüne olan ihtiyacımız giderek artmaktadır. Nitelikli iş gücünün yetiştirildiği meslekî ve teknik eğitim kurumlarının, teknolojiye meydana gelen bu değişikliklerin paralelinde kendisini yenilemesi, yeni koşullara ayak uydurması ve iş hayatının talep ettiği niteliklere sahip bireyleri yetiştirmesi gerekmektedir¹⁷.

Ortaöğretim okullarının bir mesleğe hazırlayan ya da bir meslek kazandıran okul mesleki ve teknik öğretim okullarıdır¹⁸. Mesleki ve teknik öğretim okulları, öğrencileri genel ortaöğretimin amaçları ile birlikte onları iş ve meslek alanlarına iş gücü olarak yetiştiren ve yükseköğretime hazırlayan ortaöğretim okullarıdır¹⁹.

¹⁶ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, a.g.e., 124-125.

¹⁷ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı, a.g.e., 6.

¹⁸ İ. Ethem Başaran, *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*, Ekinok Yayınları, Ankara, 2008, 112.

¹⁹ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, a.g.e., 125.

Mesleki ve Ortaöğretim Meslek Liseleri; Endüstri Meslek Liseleri, Anadolu Teknik Liseleri, Teknik Liseler, Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Denizcilik Meslek Liseleri, Çok Programlı Liseler, Tarım Meslek Liseleri, Kız Meslek Liseleri, Ticaret Meslek Lise, Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri, Adalet Meslek Lisesi, Sağlık Meslek Liseleri, İmam - Hatip Liseleri, Kadastro Meslek Liselerinden oluşmaktadır.

2.2.2.1. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim

Mesleki ve teknik eğitim, “milli eğitim sisteminin bütünlüğü içinde endüstri, tarım ve hizmet sektörleriyle birlikte her türlü mesleki ve teknik eğitim hizmetlerinin planlanması, araştırılması, geliştirilmesi, organizasyonu ve eş güdümü ile yönetim, denetim ve öğretim etkinliklerinin bütünü” şeklinde tanımlanabilir²⁰.

Türkiye’de mesleki eğitimin köklü bir geçmişe sahip olduğu gözlenmektedir. Anadolu Selçuklu ile olgunlaşmaya başlayan ahilik sistemi Osmanlı ile gelişen lonca teşkilatını mesleki eğitimin temelleri olarak değerlendirilebilir. Osmanlı’daki lonca, çıraklık eğitimine dayalı olan bir eğitimidir. Osmanlı Devletinde dinsel sisteminde etkisi ile lonca sistemi sadece mesleki bir yapı olarak kalmamış toplumsal ve ticari yaşayışı düzenleyen önemli bir unsur olmuştur.

Türk toplumunda 19. yüzyıla kadar mesleki ve teknik eğitim çıraklık sistemiyle loncaların sorumluluğunda gedik usulü ile yürütülmüştür. Osmanlı Dönemi’nde ilk sanat okulları ordu bünyesinde açılmıştır. Tanzimat’tan sonra genel eğitimle mesleki eğitim bir arada düşünölmeye başlanmış ve bu konuda okullar açılması önerilmiştir²¹.

Cumhuriyet’le birlikte eğitimin her alanında çok boyutlu bir yenileşmeye gidilmiştir. Her şeyden önce mesleki ve teknik eğitim, okula dayalı yeni bir yapıda ele alınmıştır. 1926 yılında Milli Eğitim Bakanlığı bu okullarla ilgili görev üstlenmiştir. 1935 yılından itibaren 2765 sayılı Kanun ile okulların masrafları tamimiyle devlet tarafından karşılanmaya başlanmıştır. Bakanlık merkez teşkilatında 1933 yılında Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, 1941 yılında ise Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı kurulmuştur. Böylece mesleki ve teknik öğretim hizmet ve destek

²⁰ İsmail Şahin Tayfun Fındık, “Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim: Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *TSA*, (3), Aralık 2008, 66.

²¹ Sinan Yörük, Abdullah Dikici ve Ahmet Uysal, “Bilgi Toplumu ve Türkiye’de Mesleki Eğitim”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (2), 2002, 300.

birimleri oluşturulmuştur. Daha sonraki yıllarda da mesleki ve teknik eğitimin hızla geliştiği ve yaygınlaştığı görülmektedir.

Günümüzde mesleki eğitimin örgün boyutunu Mesleki ve Teknik Liseler ve içlerinde Meslek Liseleri türlerini barındıran Çok Programlı Liseler oluşturmaktadır. Bu okullar mesleki anlamda ara eleman yetiştirme üzerine kurulduğu gibi aynı zamanda öğrencileri yükseköğretime hazırlayan kurumlardır. Ortaöğretimin örgün mesleki eğitimini oluşturan okullar bakanlık çatısı altında Erkek Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, Kız Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, Ticaret ve Turizm Genel Müdürlüğü ve Din Eğitimi Genel Müdürlüğü olmak üzere dört ana birime bağlı iken 2012 yılında Bakanlık merkez teşkilat yapısının değişmesiyle Erkek, Kız ve Ticaret ve Turizm okulları Mesleki Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne, İmam - Hatip ve türleri ise Din Eğitimi Genel Müdürlüğüne bağlanmıştır²².

Günümüz eğitim sistemi içerisinde mesleki ve teknik ortaöğretim; için üç ayrı amaç belirlenmiştir: (1) Yükseköğretime hazırlamak, (2) hem mesleğe hem yükseköğretime hazırlamak ve (3) hayata ve iş alanlarına hazırlamak²³.

Mesleki örgün ortaöğretim programlarına kayıt olacakların, öğretim yılının başlayacağı günde 19 yaşını bitirmemiş olmaları gerekir²⁴. Meslekî ve teknik orta öğretim programları ve çıraklık eğitimi programları ile çerçeve programlar Bakanlığın ilgili birimlerince hazırlanır. Bakanlıkça uygun görülen haftalık ders çizelgeleri uygulanır²⁵.

Yönetmeliğe göre örgün meslekî ve teknik orta öğretim programlarında;²⁶

- Öğrencilere ortaöğretim düzeyinde ortak bir genel kültür kazandırmak,
- Öğrencileri ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda hem mesleğe hem de yüksek öğretime veya hayata ve iş alanlarına hazırlamak,
- Anadolu meslekî ve teknik ortaöğretim programları ile ayrıca öğrencilerin bilimsel ve teknolojik gelişmeleri izleyebilecek düzeyde bir yabancı dili öğrenmelerini sağlamak amaçlanır.

²² Bkz. MEB Teşkilat yönetmeliği

²³ Mehmet Arslan, "Eğitim Sistemimizin Kapanmayan Yarısı Yükseköğretime Geçiş", *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (16), 2004, 44.

²⁴ Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği (03/07/2002 Tarih, 24804 Sayılı Resmi Gazete), md. 38.

²⁵ Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği, md. 31.

²⁶ Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği, md. 33.

Ortaöğretim haftalık ders çizelgesinde genel lise ve mesleki ve teknik liselerin 9. sınıfları ortak olarak planlanmıştır. Öğrencilerin 10. sınıfta hangi programı takip edeceklerine 9. sınıf sonundaki performansları, ilgi, istek ve yeteneklerine göre karar verilebilmektedir. Rehberlik ve Yönlendirme ders saatinde 9. sınıf öğrencilerine mesleki ve teknik eğitim ile akademik alanlar tanıtılmakta, ilgi ve yönelimlerine uygun meslek seçimini doğru olarak yapabilmelerine katkıda bulunulmaya çalışılmaktadır. Öğrenciler 10. Sınıfta alanlara, 11. sınıfta meslek dalına ayrılırlar ve 12. sınıfta da bu dallara devam ederek mezun olurlar. Mesleki ve teknik ortaöğretim okulları Milli Eğitim Bakanlığına bağlı aşağıdaki okul türlerinden oluşmaktadır.

Tablo 2.1. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okulları

Okul türü	Süresi
Teknik Lise	4
Anadolu Teknik Lisesi	4
Meslek Lisesi	4
Anadolu Meslek Lisesi	4
Endüstri Meslek Lisesi	4
Sağlık Meslek Lisesi	4
Ticaret Meslek Lisesi	4
Anadolu Ticaret Meslek Lisesi	4
Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek L.	4
Anadolu İletişim Meslek Lisesi	4
İmam Hatip Lisesi	4
Anadolu İmam Hatip Lisesi	4
Diğer liseler (Tarım Meslek Lisesi, Meteoroloji Meslek Lisesi, Tapu ve Kadastro Meslek Lisesi, Adalet Meslek Lisesi vd.)	4

Bunların yanı sıra nüfusu az ve dağınık olan yerler ile Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uygun görülen yerlerde, ortaöğretimin hem genel hem de mesleki ve teknik öğretim programlarını bir yönetim altında uygulayan "Çok Programlı Liseler" ile yalnızca mesleki ve teknik eğitim programlarını uygulayan Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezleri (METEM) vardır.

2009-2010 öğretim yılından geçerli olmak üzere 70'ten fazla olan okul türü sayısı düşürülerek, özellikle mesleki ortaöğretimde okul çeşitliliği azaltılmış, program çeşitliliği temel alınarak ortaöğretimdeki okullar yeniden yapılandırılmıştır. Bu yeni yapılandırmaya göre mesleki eğitimdeki okul türleri şu şekilde oluşturulmuştur: Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Kız Teknik ve Meslek Lisesi, Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi, Ticaret Meslek Lisesi, İmam Hatip Lisesi, Özel Eğitim Meslek Lisesi, Sağlık Meslek Lisesi, Çok Programlı Lise, Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi.

Her bir okul türünde belirli meslek alanlarına yönelik alanlar/programlar uygulanmaktadır. Ayrıca her bir alan farklı alt dallardan oluşmaktadır. Okulların sınıflandırılması da daha çok bu programların mesleki bakımdan ağırlığına göre yapılmaktadır. Örneğin, Ticaret Meslek Lisesi; bu okulda muhasebe, bankacılık, sigortacılık gibi alanlar bulunmaktadır.

Meslekî ve teknik eğitim okullarındaki alanlar; (1) endüstriyel ve teknik alanlar, (2) ticaret, turizm ve iletişimle ilgili alanlar, (3) sosyal hizmetlerle ilgili alanlar ve (4) din hizmetleri ile ilgili alanlar biçiminde gruplandırılabilir²⁷.

Meslekî ve teknik ortaöğretimde; teorik ve uygulamalı meslek dersleri programın özelliğine göre kurumlarda ve/veya işletmelerde, genel kültür dersleri ise kurumlarda verilir²⁸.

Meslekî ve teknik eğitim okullarında, 9. sınıf öğrencileri derslerinin tamamını okullarda, 10, 11. ve 12. sınıf öğrencileri ise haftanın iki günü okullarda teorik ve uygulamalı eğitim, haftanın üç günü ise işletmelerde beceri eğitimi almaktadırlar. Ancak, Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinin öğrencileri ekim-mart ayları arasındaki altı aylık dönemde okullarda eğitim görmekte, nisan-eylül ayları arasındaki altı aylık dönemde ise işletmelerde beceri eğitimi almaktadırlar. Böylece, işletmelerin makine, araç-gereç ve mesleğinde uzmanlaşmış usta öğretici/eğitici personel imkânlarından faydalanmak mümkün olmaktadır. Sayıları az olmakla birlikte, bazı okul türleri programları gereği bu uygulamanın dışındadır²⁹.

2.2.2.2. Mesleki Eğitimin Önemi

Mesleki eğitim üreten toplumun en önemli unsurudur. Değişen dünya şartlarında bilgi değişmez bir unsurdur. Bu unsuru üretime yansıtacak olan da mesleki eğitimidir. Mesleki ve teknik öğretim; kalkınmanın hızlandırılması, istihdamın artırılması ve ülkenin rekabet gücünün yükseltilmesi yönünden kritik öneme sahiptir. Bu önemin, toplumun her kesimine kavratılması gerekmektedir. Teknolojik çağa uyum sağlayabilmek için, ülkemizde de mesleki ve teknik eğitime gereken özenin gösterilmesine ihtiyaç vardır.

²⁷T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, a.g.e., 126.

²⁸ Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği, md. 36.

²⁹T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, a.g.e., 127.

Türkiye'nin 1998 yılından sonra uygulamaya koyduğu yükseköğretime geçiş sistemiyle birlikte öğrenci ve öğretmen sayısı düzenli bir şekilde gelişen meslek liselerinde bu tarihten sonra hem öğrenci hem de öğretmen sayılarında bir düşüş yaşanmıştır³⁰. Bu düşüş 2008'den itibaren yükseköğretime geçiş sistemin değişeceği düşüncesinin oluşmasıyla azalmış ve 2012 yılında Milli Eğitim Bakanlığı istatistikî verilerine göre hem okul hem de öğrenci sayısı bakımından mesleki eğitim ağırlık kazanmaya başlamıştır³¹.

2.2.2.3. Mesleki ve Teknik Eğitimdeki Sorunlar

Ortaöğretimde mesleki teknik eğitimin amacı; öğrencilerini ilgi, yetenek ve kabiliyetlerine göre hayata hazırlanmış, kendisinin ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmuş, yapıcı, üretici ve verimli kişiler olarak yetiştirmektir. Bu amacın gerçekleşme derecesi, söz konusu okulların sorunlarının gerçekçi olarak saptanıp, çözümlerinin de çağa uygun yöntem ve yaklaşımlarla üretilme derecesine bağlıdır.

Gelişmiş ülkelerde uygulanan sanayi politikaları incelendiğinde istikrarlı bir mesleki eğitim altyapısının varlığı dikkati çekmektedir. Buna karşın özellikle gelişmekte olan ülkelerde mesleki eğitim sisteminin ihtiyacı doğrultusundaki kamu yatırımlarının temin edilememesi, eğitimin maddi sorumluluğunun özel sektörle paylaşılamaması ve işgücü niteliklerinin uluslar arası normları taşıyacak şekilde organize edilememesi, eğitimsel anlamda ciddi mesleki kaygıların oluşmasını sağlamıştır. Bu eğilimin günümüz toplumlarına miras olarak bıraktığı tüketici kitle teşekkülü ve dış pazar olanaklarından yeterince istifade edilememesi gibi sonuçlar, siyasi yetkelerin en büyük uğraş alanlarını yaratmıştır. Bu süreç içindeki hızlı teknolojik gelişmeler ve eğitim kurumu – çalışan - işveren talebi döngüsü gelişmiş ülkelerin lehine stratejik imkânlar sunmuştur. Az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerin yeni teknolojileri mevcut imkânlarıyla transfer ederek karşılamaya çalışması, mesleki sistemin cevap veremediği kalifiye eleman talebi nedeniyle, yaşanan sıkıntıların aşılması mümkün olamamıştır. Bu değişim sürecinde geleneksel mesleki eğitim sistemleri de değişime uğramıştır³².

³⁰ Yörük, Dikici ve Uysal, a.g.m., 300.

³¹ MEB, Mili Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2011-2012.

³² Cevat Alkan, Hıfzı Doğan, S. İlhan Sezgin, *Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2001.

Türkiye’de yıllardır tartışılan konuların başında, mesleki-teknik eğitimin içinde bulunduğu sıkıntılar gelmektedir. Problemin temelinde; her düzeyde nitelikli insan gücü yetiştirilememesi olduğu söylenebilir. Böyle olumsuz bir sonuca gelinmesinde, ilköğretimde başlaması gereken rehberlik ve yönlendirmenin yetersizliğinden üniversiteye girişteki engellere kadar birçok problem sıralanabilir. Genel olarak aşağıdaki tespitleri ifade etmek mümkündür³³;

- Endüstri ve iş hayatının ihtiyaç duyduğu nitelikli mesleki ve teknik insan gücü yetiştirilememektedir.
- Mesleki-teknik eğitime yönelme de sıkıntılar yaşanmaktadır. Bu okulların daha çok başarısız öğrenciler tarafından tercih edildiği algısı kırılmamıştır.
- İlköğretimde mesleki-teknik eğitime yönlendirme ve rehberlik hizmetleri yeterince yapılmamaktadır. Buna bağlı olarak yanlış seçim yapılmakta ve mesleki-teknik ortaöğretimden mezun olanların öğrenim gördüğü alanda çalışma oranı ortalama olarak sadece %10-15 arasında değişmektedir.
- Yukarıda belirtilen problemin nedeni olarak iş ve istihdam şartları etkili olsa da belirlenen meslek standartlarına uygun eğitimin yapılmaması daha belirleyici sebep olarak görülmektedir. Çünkü sanayici ve KOBİ’ler Meslek Lisesi çıkışlıların bilgi ve becerilerinden memnun değildirler.
- Öğretmen standartları ve seçimi daha etkili kriterlere dayandırılmadığından öğretmen kalitesi de tartışılır hale gelmiştir.
- Sanayi kuruluşlarının, Meslek Liselerinin gelişen teknolojiye uygun olarak donatılmasında katkıları yok denecek kadar azdır. İşletmelerden uygulama amacıyla yeterince faydalanılamamaktadır.

Yukarıdaki bilgiler doğrultusunda Mesleki ve Teknik Ortaöğretim’in genel olarak sorunlarını önem sırasına göre şu şekilde sıralayabiliriz³⁴;

- **Uluslararası Akreditasyon Sorunu:** Mesleki eğitimin uluslararası bir standarda halen daha dayandırılmaması mesleki eğitim sisteminin temel sorunlarından biridir.

³³ Duran Altıparmak, “Mesleki Teknik Orta ve Yüksek Öğretim”, *Mesleki Eğitim ve Teknik Eğitim Fakülteleri*, (Ömer Kayır ve Hamdi Kılıç) , İstanbul Ticaret Odası, Yz strateji Mart 2008, 26-28.

³⁴ Yusuf Tahir Altuncı, Cevat Salman, Zülfü Murat Doğan, “Mesleki Eğitim Sorunları ve Yeni Model Arayışları”, *1. İnşaat Mühendisliği Eğitimi Sempozyumu*, Antalya, 6-7 Kasım, 2009, 315-316.

- **İstihdam Analizinin Yapılmayışı:** İstihdam analizinin yapılmamasına bağlı olarak Mesleki ve Teknik Eğitimde piyasa ihtiyaçları ile uygulanan programlar arasında problemler oluşmaktadır.
- **Nitelikli Mesleki ve Teknik İnsan Gücü Yetiştirilememesi:** Ara insan gücü yetiştiren mesleki eğitim kurumlarında hâlâ 1950'li, 1960'lı yılların teknolojisine göre eğitim verilmekte, teknolojiyle alakası olmayan gereksiz ve yetersiz dersler verilmektedir.
- **Öğretim Programları:** Öğretim programları amaçların gerçekleştirilmesi doğrultusunda tüm etkinlikleri gösterdiği için sistemin temelini oluşturmaktadır. Bu programlar ne kadar iyi yapılmış olursa olsun programın esas uygulayıcıları öğretmenlerdir ve öğretmenlere çok büyük görev ve sorumluluklar düşmektedir. Öğretmen kadrolarındaki fazlalıktan dolayı yeni mezun olan teknik öğretmenler; mesleklerini yapamamakta, dolayısıyla öğrenmiş oldukları son teknolojiyle donatılmış bilgilerini, asıl paylaşımları gereken meslek liseli öğrencilerine verememektedirler.
- **Genel Eğitim – Mesleki Eğitim Ayrımı:** Dünyada genel eğitim ile mesleki eğitim birbirine yaklaşırken, ülkemizde katı bir ayrımcılık sürdürülmektedir. Aslında böyle bir ayrımcılık çok yanlıştır. Çünkü genel eğitime devam edenler de bir üst öğretim kademesinde mesleki eğitim görerek meslek sahibi olurlar.
- **Mesleki Rehberlik ve Yönlendirme:** Yönlendirme konusunda, rehber öğretmenler başta olmak üzere öğrenciler, veliler, öğretmenler, okul yöneticileri, meslek odaları, yerel yönetimler, resmi ve özel işverenler, yazılı ve görsel medya üzerine düşen görevleri yerine getirmemektedirler.
- **Eğitim Kurumu – İşletme Diyalogu:** İşletmeler ile mesleki ve teknik eğitim kurumları arasında halen yetersiz düzeyde bulunan diyalog ve iş birliğini geliştirmek ve sorunlara ortak bakış açıları oluşturmak gerekmektedir.
- **Ölçme ve Değerlendirme:** Yeterliliğe dayalı, objektif, mukayeseli ve şeffaf bir ölçme değerlendirme sistemi geliştirilmelidir.
- **Yasal Teşvikler:** Mesleki eğitim alan öğrencilerin mesleklerine konsantre olabilmeleri ve ileride de bu mesleği yapabilmeleri için yasal destekler, karşılıksız burslar ve teşvik primleri verilmelidir.

2.3. TÜRKİYE’DE OKULLARIN ORTAÖĞRETİM OKUL TÜRÜNE GÖRE DAĞILIMI

Ortaöğretim kurumlarına ilişkin veriler “Genel Ortaöğretim” ve “Mesleki ve Teknik Ortaöğretim” olarak iki ayrı grup halinde verilmiştir.

Türkiye’de 2011 ile 2012 yılları arasında ortaöğretim kurumlarının okul türlerine göre öğrenci, öğretmen ve dersliklerin dağılımlarına ilişkin tablolar ve bu tablolara ilişkin çıkarımlar aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 2.2. 2011- 2012 Yılında Ortaöğretim Kurumlarında Okul Türlerine Göre Öğrenci, Öğretmen ve Derslik Sayısı

Okul Türleri	Okul/ Kurum	Öğrenci sayısı			Öğretmen			Derslik
		Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	
Genel ortaöğretim toplamı	4 171	2 666 066	1 375 231	1 290 835	122 716	68 554	54 162	69 882
Mesleki ve teknik ortaöğretim toplamı	5 501	2 090 220	1 151 197	939 023	113 098	65 599	47 499	52 032
Ortaöğretim (Genel+Mesleki Ortaöğretim)	9 672	4 756 286	2 526 428	2 229 858	235 814	134 153	101 661	121 914

Kaynak: MEB, Mili Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2011-2012, s. 95-97.

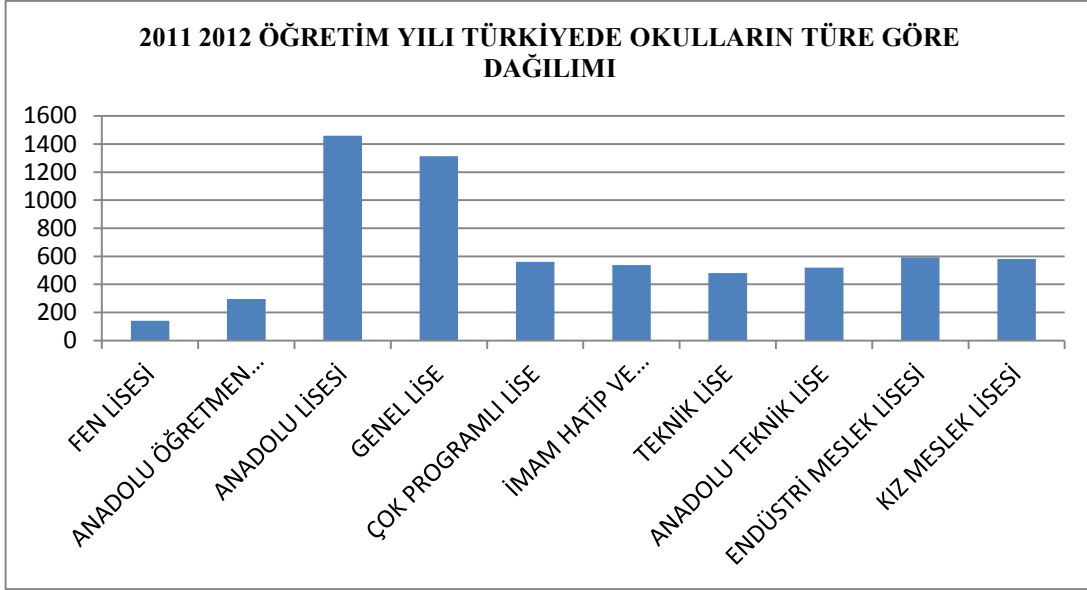
Bakanlığın verilerine göre, ortaöğretimde 9 bin 672 okul bulunmaktadır. bu okullarda 2 milyon 526 bin 428’i erkek öğrenci, 2 milyon 229 bin 858’i kız öğrenci olmak üzere toplam 4 milyon 756 bin 286 öğrenci eğitim görmektedir. Geçen senenin verilerine göre, okul sayısında 391, öğrenci sayısında 7 bin 676 artış olduğu gözlenmektedir.

Yine Bakanlığın 2011 verilerinde genel ve mesleki ortaöğretim kurumlarında okuyan erkek öğrenci sayısı 59 bin 743 düşmüş, kız öğrenci sayısı ise 67 bin 419 artmıştır. Ortaöğretimdeki derslik sayısı da aynı yıl 4 bin 154 artışla 121 bin 914 olarak belirtilmiştir.

Liselerde 134 bin 153’ü erkek, 101 bin 661’i kadın olmak üzere toplam 235 bin 814 öğretmen görev yapmaktadır.

2011 - 2012 Öğretim Yılında Ortaöğretim Kurumlarında Okul Türlerine Göre Öğrenci, Öğretmen ve Derslik Sayısı ayrıntılı bir şekilde ekte verilmiştir.

2011 – 2012 öğretim yılı Türkiye’de okulların türe göre dağılımı Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 2.1. 2011-2012 Öğretim Yılı Türkiye’de Okulların Türe Göre Dağılımı

2.4. ZONGULDAK İLİNDE ORTAÖĞRETİM KURUMLARININ TÜRLERE GÖRE DAĞILIMI

Zonguldak ortaöğretimde okullaşma oranı açısından Türkiye ortalamasının üzerinde olan bir ildir. Tüm Türkiye’de olduğu gibi genel liselerin dönüşümü devam ettiği için okul türlerinin sayıları da değişmektedir. 2011-2012 eğitim öğretim yılının başında okul türlerinin dağılımı aşağıdaki tabloda gösterildiği gibidir.

Tablo 2.3. 2011 2012 Öğretim Yılı Zonguldak İlinde Okulların Okul Türüne Göre Dağılımı

OKUL TÜRÜ	SAYISI
Fen Lisesi	1
Anadolu Öğretmen Lisesi	3
Anadolu Lisesi	21
Genel Lise	11
Çok Programlı lise	9
İmam Hatip ve Anadolu İmam Hatip Lisesi	4
Ticaret ve Ticaret Meslek Lisesi	3
Teknik Lise	5
Anadolu Teknik Lise	6
Endüstri Meslek Lisesi	6
Kız Meslek Lisesi	3
Diğer Okullar	12
Toplam	84

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı 2010- 2011 Resmi İstatistikleri

Tablo 2.4. Çalışmanın Yapıldığı Okul Türlerinin 2011 Yılı ÖSYM Verilerine Göre Türkiye’deki Dağılımı

Okul Türü	Sayısı
Genel Lise	1794
Anadolu Lisesi	839
Fen Lisesi	83
Çok Programlı Lise	566
Anadolu Öğretmen Lisesi	179
İmam Hatip ve Anadolu İ.H.L	637
Teknik Lise	284
Anadolu Teknik Lise	465
Kız Meslek ve Anadolu Kız Meslek Lisesi	580
Endüstri Meslek Lisesi	597

Kaynak: <http://www.osym.gov.tr/belge/1-13311/ortaogretim-kurumlarına-göre-2011-ogrenci-secme-ve-yerl-.html> (ÖSYM verileri sınava girecek olan son sınıf öğrencilerine göre şekillendiğinden MEB verilerini geriden takip etmektedir.)

Araştırma kapsamında bulunan okul türlerinin ÖSYM verilerine göre Türkiye’deki dağılımı tablo 2.4’de gösterildiği gibidir. Araştırmanın konusunu oluşturan 10. sınıf öğrencilerinin Zonguldak ilindeki sayıları okul türlerine göre tablo 2.5’de gösterilmiştir.

Tablo 2.5. 2011-2012 Öğretim Yılı Zonguldak 10. Sınıf Öğrenci Sayıları

MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM	ERKEK	KIZ	TOPLAM
Endüstri Meslek Liseleri	1307	35	1342
Anadolu Teknik Liseleri	92	58	150
Anadolu Ticaret Ve Ticaret Meslek Liseleri	129	182	311
Çok Programlı Liseler	310	372	682
Kız Meslek ve Anadolu Kız Meslek Liseleri	44	464	508
Sağlık Meslek Lisesi	13	35	48
MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM TOPLAM	1895	1146	3041
ORTAÖĞRETİM	ERKEK	KIZ	TOPLAM
Anadolu Liseleri	827	986	1813
Anadolu Öğretmen Liseleri	92	145	237
Fen Lisesi	54	46	100
Genel Liseler	420	549	969
ORTAÖĞRETİM TOPLAMI	1407	1759	3166
GENEL TOPLAM	3302	2905	6207

- Araştırmacı tarafından okulların resmi web sitelerinden derlenmiştir.

3. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

3.1. TARİH ÖĞRETİMİ VE AMAÇLARI

Tarih, bireyi ve parçası olan toplumu ilgilendiren sosyal, kültürel, ekonomik olayları, yer ve zaman olarak kapsayan ve bu olayları belli metotlar içinde inceleyerek geçmişle yaşanan zaman ve gelecek zaman arasında köprü kuran bilim dalıdır. Bu anlamda tarih anıların bilgi yığını değil, bugüne ve geleceğe yön veren sürece egemen olmayı, toplumu biçimlendirmeyi amaçlayan ideolojik bir toplumbilim dalıdır³⁵.

Tarih dersi, eğitim ve öğretimin vazgeçilmezidir. Dünyanın neresinde olursa olsun her ülke, kendi eğitim sisteminin elverdiği ölçüde tarih dersini belli amaçlar doğrultusunda işlemeye ve geliştirmeye çalışır. Tarih derslerinde öğrenciler, kendilerinin ve diğer milletlerin gelenek, görenek, örf ve adetlerini, devlet adamlarının olumlu ve olumsuz davranışlarını öğrenirler. Örneğin; halkını düşünmeden, devletin imkânlarını kendi çıkarları için kullanan devlet adamlarının devleti çöküntüye götürdüğü tarih dersinden öğrenilebilir. Vatan ve millet sevgisi, devlete ve millete karşı olan görevler, savaş ve barış ahlakı vb. tarih dersi ile öğrenilir³⁶.

Tarih öğretimi, geçmişten kaçmanın veya kaçınmanın olanaksız olduğunu, dolayısıyla günümüz insanının dünyanın bugünkü hali ve şartları ile değişik toplumları ve günümüz ile geçmiş arasındaki bağlantıları iyi bir şekilde anlamaları için geçmişi en iyi şekilde öğrenmeleri gerektiğini ifade etmektedir³⁷.

Safran'a göre; tarih öğretimi, genç nesillerin millî ruh yapılarını meydana getirmekte, onlara kendi geçmişlerinin bütün kültür ve değerlerini öğretmekte, mensup oldukları, milletin medeniyet âlemindeki rolünü ve payını belirtmektedir.

Tarih öğretimi, tarihsel bilginin değişebilir pedagojik hedefler doğrultusunda öğrencilere “ulaştırılmasını” ya da gerek tarihsel bilginin doğasının zorlamaları ve gerekse tarih öğretiminin başlı başına bir bilim dalı olarak verilerinin tarih programlarına dahil edilmesi sonucunda, öğrenciler tarafından bizzat “ürettilmesini”

³⁵ Selvihan Çiğdem, Tarihimizden Öğrendiğimiz Bir Şey Var: Ulus Olmak ya da Olmamak, Politika Dergisi, 2010, <http://www.politikadergisi.com/makale/tarihimizden-ogrendigimiz-bir-sey-var-ulus-olmak-ya-da-olmamak>

³⁶ Kadir Ulusoy, “Lise Öğrencilerinin Tarih Dersi Sayesinde Elde Ettiği Bazı Kazanımlar”, *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, (28), 2009, 117.

³⁷ Erkan Dinç, “Tarih Eğitimcilerinin Mevcut Lise Tarih Müfredat Programı ve Tarih Öğretiminin Amaçları Hakkındaki Görüşleri”, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (2), 2006, 264.

içermektedir³⁸. Yani öğrenciler tarihsel kavram, olay ve olguları anlamak için tarihte araştırma yöntemlerini, kronoloji ve tarihsel belgeleri inceleme tekniklerini yardımcı unsurlar olarak kullanmalıdır.³⁹

Tarih öğretimi aracılığıyla, çağımız insanının ihtiyaç duyduğu önemli nitelik ve beceriler öğrencilere kazandırılabilir. Bu ders aracılığıyla öğrencilere duyuşsal niteliklerin kazandırılmasının yanında sosyal beceriler, geçmişle bugünü mukayese edebilme, değişim ve sürekliliği algılayabilme, kanıtları değerlendirebilme, eleştirel ve analitik düşünebilme gibi pek çok özelliğin kazandırılması mümkündür. Özellikle ilköğretim aşamasında öğrencilere öğretilecek tarih bilgileri öğrencilerin günlük hayatta kullanabileceği ve kolaylıkla algılayabileceği tarzda olmalıdır⁴⁰. Son birkaç yıl içerisinde ülkemizde tarih öğretimi alanında yapılan çalışmaların sayısı artmaya başlamıştır. Bu durum ülkemizdeki tarih eğitimi açısından sevindirici bir gelişmedir. Yapılan bu çalışmalar tarihsel düşünme becerileri üzerine ağırlık kazanmaktadır. Bu beceriler; kronolojik düşünme, tarihsel kavrama, tarihsel analiz ve yorum, tarihsel araştırma becerileri, analiz ve karar vermeden oluşmaktadır. Bu becerilerin kazanılabilmesi için tarih öğretiminin amaçları çok iyi bilinmelidir. Bu alanın amaçlarının yeterince bilinmemesi durumunda, okullarda okutulan tarih dersleri; isim, rakam, sayı ve maddelerin öğretildiği bir ders olmaktan öteye bir işlev göremeyecektir.⁴¹ Tarih öğretimin genel amaçlarını anlayabilmek için bu alanın öğretilmesinin dayanakları olan disiplin dışı ve disiplin içi amaçlarının değerlendirilmesi gerekir.

3.1.1. Disiplin Dışı (Sosyal) Amaçları

Öğrencileri toplumsal normlara uygun olarak sosyalleştirmeyi, resmi ideolojiyi benimsetmeyi veya öğrencilere demokratik düşünme biçimi gibi belirli bir düşünce yapısını kazandırmayı hedefleyen amaçlar harici veya disiplin dışı amaçlar olarak

³⁸ Hüseyin Köksal, “Tarih Öğretiminde Tarihsel Düşüncenin İki Felsefi Dayanağı”, *Milli Eğitim*, (175), 2007, 230.

³⁹ Dursun Dilek, Tarih Derslerinde Öğrenme ve Düşünce Gelişimi, Ankara 2007,25

⁴⁰ Kadir Ulusoy, “İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Laiklik Kavramının Öğretimi İle İlgili Görüşleri”, *Milli Eğitim*, (185), 2010, 302.

⁴¹ İsmail Hakkı Demircioğlu, Tarih Öğretiminde Öğrenci Merkezli Yaklaşımlar, Ankara, 2010, 8

nitelendirilmiştir⁴². Birçok ülkede tarih dersinin vatandaşlık eğitiminde bir araç olarak görülmesi bu dersin disiplin dışı amaçlar, için kullanılmasının açık bir göstergesidir.

Haydn ve diğerleri, disiplin dışı amaçlı tarih öğretimi hakkındaki görüşlerini aşağıdaki gibi belirtmektedir⁴³.

- Tarih; bir sosyal kontrol aracı olarak kültürel hormonların ve değer sistemlerinin gelecek nesle aktarılması yoluyla geçmişin yanlışlarından öğrenme ve büyük ölçüde statükoyu (mevcut durumu) korumak amacıyla öğretilir.
- Tarih; abideler, tarihsel yapılar, kasabalar, mimari, müzeler ve geçmiş olayların kayıt edildiği yazılı kaynaklar vasıtasıyla öğrencilere kendi miraslarını takdim etmek için öğretilir.
- Tarih; bir ülkede ulusal gurur ve yurtseverlik duygularını aşılacak için öğretilir.
- Tarih; erdemli ve aynı zamanda neyin yanlış ve neyin doğru olduğundan haberdar öğrenciler yetiştirmek için öğretilir.

Yukarıdaki ifadelerden anlaşılacağı üzere tarih öğretimi vatandaşlık eğitiminde bir araç olarak görülmektedir. Oysa tarih öğretimine sosyal bir işlev yüklenmesi bu amaçların yanlış kullanılabileceği olasılığını da beraberinde getirir.

Disiplin dışı amaçlar; öğrenciye demokratik - eleştirel bakış açısı kazandıracak amaçlar olarak ifade edilmektedir. Disiplin dışı amaçların büyük bir kısmı bireysel ve toplumsal değerlerle ilişkilidir. Bu amaçlara ulaşabilmek için tarih derslerinin geleneksel anlayışla işlenmemesi gerekmektedir⁴⁴

3.1.2. Disiplin İçi Amaçları

Tarih öğretimi, öğrencilerin bir disiplin olarak tarihin doğasını, çalışma yöntemlerini ve süreçlerini anlamalarını ve tarihsel düşünme becerilerini kazandırmayı hedefleyen amaçlar tarih disipliniyle doğrudan ilgili amaçlardır⁴⁵.

Pluckrose, tarih öğretiminin disiplin içi amaçlarını“Okullarda tarih öğretiminin amaçları, öğrencileri [tarihsel konulara] ilgi duymaya, sıradan

⁴² Kaya Yılmaz - Meryem Kaya, “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Tarih Algısı ve Tarih Öğretimine Pedagojik Yaklaşımları”, *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (6), 2011, 93.

⁴³ Metin Korkmaz, *Ortaöğretim 9. Sınıf Tarih Ders Kitaplarının Niteliği Hakkında Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi*, (Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2006, 33.

⁴⁴ İsmail H. Demircioğlu - Muhammet A. Tokdemir, “Değerlerin Oluşturulma Sürecinde Tarih Eğitimi: Amaç, İşlev ve İçerik”, *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6 (15), 2008, 75.

⁴⁵ Yılmaz ve Kaya, a.g.m., 93.

yaşantıların özelliklerini öğrendikleri gibi kendi ülkeleri ve dünya hakkındaki önemli konuları öğrenmeye, kronoloji bilgisini geliştirmeye, geçmişin günümüzden nasıl farklı olduğunu ve diğer zaman ve mekanlara ait olan insanların bizimkinden farklı değer ve tutumlara sahip olabileceğini anlamaya, kanıtın doğasını kavramaya, tarihsel gerçekleri ve bunların yorumlarını ayırt etmeye, değişimin açıklamalarını aramaya, olayların bir çok sebeplerden kaynaklandığını anlamaya, değişim ve sürekliliğin anlamını kavramaya, bilgi ve taçlandırılmış bir takdir (hissi)... geliştirmeye muktedir kılmaktır” şeklinde aktarmaktadır.⁴⁶

3.2. TARİH ÖĞRETİMİNDE YAKLAŞIMLAR

Değişen dünyaya paralel olarak, eğitimin işlevinde meydana gelen değişiklikler, eğitim ve öğretim uygulamalarında da değişiklikler getirmiştir. Bu gelişmeler ders kitaplarına da yansımıştır. Bunun sonucunda da ders kitaplarının gelişen yaklaşımlara göre yeniden yapılandırılmaları gerektiği üzerine çalışmalar yapılmıştır⁴⁷. Bu yüzden Milli eğitim Bakanlığı 2005 – 2006 öğretim yılından itibaren ders kitaplarının içeriklerini yeniden düzenleyerek, yapılandırmacı eğitim anlayışını her alanda uygulamaya koymaya başlamıştır. Bu anlayışa göre öğrenme, bireyin kendi bilgisini oluşturması, yaratması ve geliştirmesi anlamına gelir. Bu yaklaşımdaki tarih programı, kronoloji bilgisi, farklı tarihsel yorumları inceleme, çocukların çeşitli yollarla kendi bilgileriyle iletişim kurmalarını sağlama ve kaynakları kullanarak tarihsel sorgulamaya odaklanma amaçlarını taşır.⁴⁸

Çağımızda tarih dersinin artık bir ezber değil, düşünce dersi olarak algılanması ve öğrencilerden çeşitli fikir ve yorumların alınması gerekmektedir. Bu doğrultuda derste kullanılacak yöntem derse karşı olan öğrenci tutumlarını olumlu yönde etkileyecektir. Bugüne kadar öğretmenlerin genellikle derste kullandıkları yöntemleri kendilerine göre belirledikleri görülmüştür. Oysaki her beyin kendine özgüdür ve eğitim-öğretim süresince öğrencilerin bireysel farklılıkları bulunmaktadır. Öğretmenlerde bu farklılıkları göz önüne alarak derste farklı yaklaşımları

⁴⁶ Korkmaz, a.g.t., 34-35.

⁴⁷ Hediye Meraç, *Lise Tarih Ders Kitaplarının İçerik ve Yöntem Açısından Analizleri*, (Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2006, 34.

⁴⁸ Dursun Dilek, *Tarih Derslerinde Öğrenme ve Düşünce Gelişimi*, Ankara 2007, 48

kullanmalıdırlar⁴⁹. Tarih öğretiminde bu yaklaşımları genel olarak iki grupta incelenmektedir.

Geleneksel Tarih Öğretimi Yaklaşımı: Geleneksel öğretim yöntemleri (düz anlatım, ezberleme, tekrar, yazdırma), eğitim- öğretim etkinliklerinde öğretmeni merkez almakta ve dolayısıyla öğrenciyi pasif alıcı konumunda bırakmaktadır, öğretmenin öğrenciye “ben yapayım sen seyret”, “ben konuşayım sen sus”, “beni izle”, “dediğimi yap” mesajlarıyla karakterize olmaktadır⁵⁰.

Geleneksel tarih öğretimi yaklaşımına göre, tarih öğrencinin düşünüp katkıda bulunacağı bir alan olarak görülmemektedir. Öğrenci öğrenme etkinliklerinde, bir alıcı olarak görülmektedir. Konular öğretmenin, anlatımına dayanmaktadır ve öğrenci bu anlatılanları dinlemektedir. Büyük ölçüde öğretmenin anlatımına dayanan bu yaklaşımda, ders kitapları en önemli materyaldir. Öğrenciler aynı zamanda öğretmenin anlattıklarını not tutarak, ezberlemek zorundadır. Çünkü not değerlendirmesi, öğretmenin söylediklerinin tekrar edilmesine bağlı olmaktadır. Derslerin programı, merkezi bir müfredat halinde belirlenmiştir. İçerik hazırlanırken ülkede homojen özelliklere sahip vatandaşlar yetiştirilmesi esas alınmıştır. Ders kitaplarının içeriği de kuru bilgidен öteye gitmemektedir⁵¹.

Tarih Öğretiminde Çağdaş Yaklaşımlar: Çağdaş öğretimin amacı, problem çözme yeteneği gelişmiş, bilgiye ulaşma yöntemlerini tanıyan, analitik düşünme becerisi kazanmış, bilgiye ulaşma ve bilgilenme istekliliğini sürekli canlı tutan öğrenciler yetiştirmek, öğrenciyi ekip çalışmasına yöneltmek ve öğrenme süreci boyunca öğrencilerin aktif olmasını sağlamaktır.⁵² Çağdaş yaklaşımlara göre tarih öğretiminin amaçları arasında; toplumsal değer ve kültür aktarımı, geçmiş ve bugünü anlamak, kimlik gelişimine katkıda bulunmak, öğrencilere deneyim ve bilimsel düşünme becerilerini kazandırmak yer almaktadır⁵³.

⁴⁹ Pelin İskender, “Öğretmen Adaylarının Tarih Dersine İlişkin Tutumları”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15 (2), 2007, 631.

⁵⁰ Kemal Duruhan, *Türkiye’de Okulda Geleneksel Anlayış Ve Yöntemlerle İnsan Yetiştirmenin Olumsuz Etkileri*, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya, 2004, 3.

⁵¹ Meraç, a.g.t., s.35.

⁵² Ayşe Mentiş Taş, “Öğretmen Eğitiminde Aktif Öğrenme”, *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi*, 6 (2), 2005, 178.

⁵³ Mustafa Gökçe - Hasan Işık, “Orta Asya Türk Tarihi Konularının Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Bir Değerlendirme”, *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6 (4), 2011, 564.

Tarih öğretiminde çağdaş yaklaşımlara göre, öğretmenin rolü ve sorumlulukları yeni boyutlar kazanmıştır ve eğitim - öğretim ortamı çeşitlenmiştir. Öğretmen merkezli eğitim yerine öğrenci merkezli eğitim benimsenmiştir. Yeni eğitim modelinde öğretmen, bilgi birikimini aktarmaktan çok yönlendirici görev üstlenmiştir. Öğrencilere neyi, nerelerden ve nasıl öğrenebileceğini, hangi eğitim araçlarından nasıl yararlanacaklarını gösterecektir. Öğretim esnasında öğrenciler zihinsel ve fiziksel olarak aktif olacaktır. Öğretmen çeşitli öğretim yöntemleri ve materyalleri kullanacak böylece öğrenciler farklı düşünmeyi öğreneceklerdir. Böyle bir yaklaşımda merkezi olarak denetlenen, hangi olayların ve olguların öğretileceğini belirleyen ayrıntılı müfredatlar anlamını yitirmekte, onun yerine çok daha esnek ele alınacak temaların, izlenecek yöntemlerin neler olabileceğini öneren çizelgeler almaktadır⁵⁴. Sınıfta farklı kaynakların kullanımı öğrenmeyi teşvik edicidir. Karikatür gülümsetirken o olayın başka açıdan da kavranılmasını sağlar. Kaynakları yorumlayabilmek için öğretmenin sınıfta farklı etkinlikler geliştirmesi gerekir.⁵⁵

Tarih öğretiminde çağdaş yaklaşımda öğrenci pasif bir alıcı değil aktif bir katkıda bulunan kişi olarak görülmelidir. İşte bunun içinde ders programlarında belli bir esnekliğin olması gerekiyor. Öğrenciyle birlikte geçireceğiniz zaman olmalıki sorgulama süreci ortaya çıkabilsin. Avrupa Komisyonunun 20. Yüzyılda Avrupa Tarihi Öğretmek Öğrenmek Projesi sorumlusu Robert STRADLING'e göre öğretmen ders veren değil "kolaylaştırıcı" olan olması gerekir.⁵⁶

3.3. TARİH DERSİ ÖĞRENME STRATEJİLERİ

Etkili öğrenen bireylerin sahip olduğu ortak özelliklerden biri olarak kabul edilen öğrenme stratejileri için pek çok tanımlama yapılmıştır. Genel olarak strateji bir şeyi elde etmek için izlenen yol ya da bir amaca ulaşmak için geliştirilen bir planın uygulanmasıdır. Öğrenme stratejisi ise öğrencilerin öğrenme sırasında kullandığı, kodlama sürecini etkilemeye yönelik davranış ve düşünceler olarak tanımlanmıştır⁵⁷.

⁵⁴ Meraç, a.g.t., s.35.

⁵⁵ Luisa, Black, "Tarih Öğretim ve Öğreniminde Yöntem Sorunları", *Tarih eğitiminde Eleştirel Yaklaşımlar*, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayını, İstanbul,2003,30.

⁵⁶ Robert Stradling, "20. Yüzyıl Avrupa Tarihi Nasıl Öğrenilmeli", *Tarih eğitiminde Eleştirel Yaklaşımlar*, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayını, İstanbul,2003,105

⁵⁷ Alper Çiltaş, "Eğitimde Öz-Düzenleme Öğretiminin Önemi Üzerine Bir Çalışma", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (5), 2011, 2.

Öğrenme stratejileri, öğrencilerin öğrenme-öğretme süreci içinde ya da bireysel hazırlıklarında kendisine sunulan bilgileri zihinsel süreçlerinden geçirerek, ona anlam vermesi ve kendine mal etmesi için gerekli olan çabaları ortaya koyması şeklinde tanımlanabilmektedir⁵⁸.

Öğrenme stratejilerinin etkilice kullanımı ile öğrenci başarısının artmasının beklendiği bir ders de tarih dersidir. Çünkü öğrenciler tarih dersinde dinleme ve okuma etkinlikleri sırasında kronolojik bir biçimde düzenlenmiş olaylar zincirine ilişkin birçok bilgiyi öğrenmeye çalışırlar. Bu nedenle bu tür bilgileri kavramaya çalışırken öğrencilere yardımcı olacak öğrenme stratejilerinin öğretilmesi oldukça önemlidir. Onlara konu içindeki olguları, fikirleri, zaman dizimlerini, benzerlik ve zıtlıkları, neden-sonuç ilişkilerini, problem ve çözüm ilişkilerini belirleme becerisi kazandırarak, daha nitelikli ve kalıcı bilgilere sahip olmaları sağlanmalıdır⁵⁹.

Çetingöz, alanyazında araştırmacılar ve yazarlar tarafından tarih dersinde öğrenciler tarafından kullanılan ve etkili olan öğrenme stratejilerinin neler olduğunu aşağıda gibi açıklamıştır⁶⁰;

- **Metni Gözden Geçirme:** Genel bir anlam oluşturmak için bölüm başlığını, alt başlıkları okuma, koyu renkli italik yazılara dikkat etme, konunun son bölümünü, soruları ve özeti okuma gibi stratejileri içermektedir. Bu stratejiler ile öğrenenin konudaki bazı önemli noktaları, ana düşünceleri ve ayrıntıları fark etmesi sağlanır
- **Geçmiş Bilgileri Harekete Geçirme:** Bu strateji öğrencinin konuyu öğrenmeden önce konuyla ilgili önceki bilgilerini hatırlamasına yardım etmektedir.
- **Grafik Düzenleyici Oluşturma:** Bu strateji öğrenenin anahtar fikirleri, olguları, kavramları, olayları ve bunlar arasındaki önemli ilişkileri gösteren görsel araçlar oluşturmasını sağlar. Grafik düzenleyiciler yapılırken bilgiyi işleme ve yeniden düzenleme stratejilerinin kullanılmasını gerektirir. Zihin haritaları, kavram haritaları, zaman çizelgeleri, olay serisi zinciri vb pek çok grafik düzenleyici tarih dersinde kullanılabilir.
- **Soruları Cevaplama:** Sorular anlamayı, cevaplar bulmayı, problemleri çözmeyi ve yeni bilgileri keşfetmeyi sağlar. Soruları cevaplamak konunun anlaşılıp anlaşılmadığını değerlendirmek için kendi kendine kontrolü sağlar.
- **Özet Yapma:** Öğrenciler dersin anlatılmasından ya da okuma yaptıktan sonra, öğrendikleri bilgileri özetleyebilirler. Böylece metinden çıkardıkları önemli fikirleri yeniden ifade etmeye çalışmaktadırlar. Bu bilgilerin daha sonra hatırlanması ve kullanılması kolaylaşmaktadır.
- **Tahminde Bulunma:** Öğrencilerin konunun başlığına bakarak konunun içeriğinin ne ile ilgili olduğunu tahmin etme ve konu ile ilgili ne bildiğini içermektedir. Öğrenci konudan neler öğrenebileceğini tahmin etmektedir.

⁵⁸ Bayram Tay, "Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Öğrenme Stratejileri", *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (1), 2005, 213.

⁵⁹ Duygu Çetingöz - Kamile Açıkgöz, "Not Alma Stratejisinin Öğretiminin Tarih Başarısı ve Hatırda Tutma Üzerindeki Etkileri", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15 (60), 2009, 581.

⁶⁰ Duygu Çetingöz, *Not Alma Stratejisinin Öğretimi Tarih Başarısı, Hatırda Tutma ve Başarı Güdüsü*, (Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 2006, 21- 23.

- **Önemli Noktaları Listeleme:** Öğrencilerin, işlenen konudaki ana düşünceleri, ilkeleri, ya da olayları listelemeleridir. Böylece öğrenci konu içindeki olayların önem sırasını ya da etkililik düzeyini keşfetmiş olur.
- **Not Alma:** Dersi dinlerken ya da metni okurken not almak etkili bir stratejidir. Not almak önemli önemsiz bilgileri ayırmayı, bilgileri düzenlemeyi, bilgileri kısaltmayı, anahtar kavramları tanımlamayı ve öğrenmeyi izlemeyi sağlar

Tarih dersine yönelik öğrenme stratejileri incelendiğinde, öğretmenlerin bu stratejilerin kullanılmasına fırsat vererek hem dersin daha anlamlı olmasını hem de öğrencilerin bilgileri daha etkili bir biçimde anlamlandırmalarını sağlayacağı görülmektedir.

3.4. TÜRKİYE’DE TARİH ÖĞRETİMİ VE SORUNLARI

Okullarda bir ders olarak Türkiye’de tarih, 19. yüzyılın ikinci yarısından beri okutulmaktadır⁶¹. Tarih, yeni sistemde dördüncü sınıftan yedinci sınıfa kadar “Sosyal Bilgiler” dersi içinde, sekizinci sınıfta “Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük” dersi olarak ilköğretim ve ortaokulda okutulmaktadır. Ortaöğretimde müstakil bir ders olmak üzere ortaöğretimin sonuna kadar müfredatta yer alan bir disiplindir. İlköğretimden liseye kadar her sınıfta tarih dersine yer verilmesine rağmen, tarih dersleri için Millî Eğitim Bakanlığı’nın açıklamış olduğu hedeflerin ne yazık ki tam anlamıyla gerçekleştirildiği söylenemez. Ülkemizde ortaöğretimi bitirenlerin çok az bir kısmı yükseköğretime devam etmekte, büyük bir kısmı yükseköğretime devam etmeyip hayata atılmaktadır. Hayata atılan gençlere ortaöğretim kurumlarında “tarih şuuru”, “tarih sevgisi” ve “millî bilinç” tam anlamıyla verilemediğinden gençler toplumda sosyal, psikolojik ve kültürel birçok problemle karşılaşmaktadırlar⁶².

Türkiye’de de tarih eğitiminin, ders kitabı ve öğretmen anlatısına dayalı olarak yapıldığı; öğrencilerin, doğruluğu kabul edilen yoğun bir bilgi içeriği altında pragmatik amaçlarla pasif bir konuma itildiği görülmektedir. Öğrenciler; tarihin doğasını, güncelliğini, metodolojisini kavramak yerine savaş tarihlerini, antlaşma maddelerini, kral isimlerini ezberlemek zorunda kalmaktadırlar. Ezberci tarih eğitimi öğrencileri tarih derslerinden soğuttuğu gibi, birincil kaynaklardan yararlanma, öğrenmeyi

⁶¹ Dinç, a.g.m., s.264.

⁶² Barış Sarıköse, “Tarih Öğretiminde Menkıbelerin Kullanılması”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (26), 2011, 312.

öğrenme, aktif öğrenme gibi imkanlardan da öğrenci ve öğretmenleri mahrum etmektedir⁶³.

Tarih öğretiminde karşılaşılan ilk sorun; ders saatlerinin kısıtlı olmasıdır. O.E.C.D. yayınlarına göre, okul programlarında fen ve matematik derslerinin saatleri arttırılırken sosyal bilimler ile ilgili derslerin saatleri ya aynen bırakılmış ya da azaltılmıştır. Bu tabiatıyla, sosyal bilimlerin ikinci derece disiplinler olarak belirmesi gibi bir durum ortaya çıkarmıştır. Tarihe ayrılan saatlerin, konular arasındaki dağılımın yeniden belirlenmesi gereklidir.

Tarih öğretiminde karşılaşılan bir diğer sorun ise, tarih eğitiminin amacı ve kapsamı ile ilgili yaşanan problemdir. Mili Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu 8. Milli Eğitim Şurasında “Bugünkü yapısı ile ortaöğretim sistemimiz, daha çok, lise yolundan üniversite kapılarına öğrenci yığan bir merdiven düzeninde çalışmakta ve ortaöğretim seviyesinde toplumun ihtiyacı olan insan gücünü yetiştirmemektedir.” ifadesi amaç olarak sadece üniversiteye öğrenci yığan bir kurum olma gerçeğini belirtmiştir. Bu sadece tarih öğretiminin bir sorunu olmayıp, tüm sosyal bilimler derslerinin karşı karşıya kaldığı bir sorundur⁶⁴.

Türkiye’de bilgi ağırlıklı bir tarih öğretimi yapılmakta, öğrencinin tarihle ilgili her şeyi tüm ayrıntıları ile öğrenmesinin gerekli olduğuna inanılmaktadır. Oysa bu durum, sınavda “geçer not almak” için ezberlenen ve sınav sonunda unutulmuş işlevsiz bilgi yığınlarını gündeme getirmektedir. Bu bilgi ağırlıklı öğretim çerçevesinde, öğretmen, olayların ardındaki düşünceleri yakalayıp, öğrencilerle tartışma, farklı kaynaklardan yararlanıp farklı yorumlara inerek tarihe ilişkin göreceli düşüncelerini öğrencinin önüne getirme gibi öğretim ile ilgili süreçleri yerine getirememektedir. Başarılı öğretmenin ölçüsü ders programını zamanında bitirme olarak algılanmakta; bu bağlamda, tarih öğretmeni, ders programını yetiştirme kaygısına düşmektedir⁶⁵.

⁶³ Rüştu Yeşil, “Tarih Eğitiminde Soru Sorma Temelli Öğrenme”, *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (1), 2010, 122.

⁶⁴ Özgür Yıldız, “Türkiye’de Tarih Öğretiminin Sorunları ve Çağdaş Çözüm Önerileri”, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (15), 2003, 182.

⁶⁵ Ömer Cihan Özşahin, *Ortaöğretim Tarih Derslerinde Yapılandırmacı Öğretim Yaklaşımıyla Modellendirilmiş Etkinliklerin Öğrencilerin Kavram Kazanma Düzeylerine Etkisi*, (Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2008, 13.

3.5. TARİH DERSLERİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Tarih derslerinde karşılaşılan sorunlardan biri ve önemlisi de “ezber” konusudur. Bilgi, daha doğrusu bir verinin ezber olup olmaması, onun ne denli günlük yaşamımızda işlevsel bir ağırlığına sahip olup olmadığına bağlıdır. Ezberle karşılaşan öğrencinin dersi sevmesi ve derse ilgi duymasının zorlaştığı gözlemlenmiştir. Yukarıda sayılan temel problemler öğrenciyi doğrudan ezber tehlikesiyle karşı karşıya bırakmaktadır. Bunun önde gelen sebeplerinden biri de tarih biliminin günümüzde, eskiden gördüğü saygıyı artık görmüyor olmasıdır. Günümüzde insanların çoğu tarih denildiğinde, toplum için hiçbir yararı bulunmayan, sık sık zararlı ve korkunç bile olan ölü-kitaplar bilimi söz konusu olduğu sanılmaktadır. Tarih bilimindeki uygun amacın geçmişi anlaşılır kılarak insanların bugünkü durumlarını anlamalarına yardımcı olmak olduğu düşünülmemektedir⁶⁶.

Yıldız'a ⁶⁷ göre tarih öğretiminde karşılaşılan sorunlardan bir diğeri de tarih öğretim yöntemlerinden kaynaklanan sorundur. Tarihi incelerken, incelenen geçmiş değil, tarihçilerin geçmiş hakkında oluşturdukları şeylerdir. Tarih öğretim yöntemlerini kullanırken tarih derslerinde öğrencilerin tarihçi gibi düşünmesi sağlanamamaktadır. Onlara birer küçük tarihçi oldukları hissini vermelidir. Kullandığımız yöntemlerle öğrencilere tarihi bakış açısı kazandırılmalıdır.

Türk eğitim sisteminde aynı konuların gerektiği kadar ayrıntılandırılarak anlatıldığı sarmal öğretim yaklaşımı sıklıkla kullanılmaktadır. Benzer konular ilk, orta ve yükseköğretimde daha ayrıntılı hale getirilerek öğretilmektedir. Bu yaklaşıma tarih öğretiminde de rastlanılmaktadır ve öğretmenler aynı konuların farklı sınıf ve derslerde tekrarını büyük bir sorun olarak görmektedirler. Özellikle öğretmenlerin konuları bitirmek için zaman sıkıntısı çektiklerini söyledikleri bir sistemde aynı konuların tekrarından vazgeçilmesi başka konular için zaman kalmasına katkıda bulunacaktır. Ayrıca tarih kitaplarında çok detaylı ve gereksiz bilgiler olduğu yönünde eleştiriler yapılmış ve bunun bir sorun olduğu ifade edilmiştir⁶⁸.

Tarih dersinde karşılaşılan temel problemlerden birisi öğrencinin ilgisizliğidir. Bunun nedeni öğrenciye verilen karmaşık, anlaşılması güç tarih dersleridir. Bundan

⁶⁶ Yıldız, a.g.m., 183.

⁶⁷ Yıldız, a.g.m., 183.

⁶⁸ Semih Aktekin, “Türkiye’de Tarih Eğitimi”, *Çok Kültürlü Bir Avrupa İçin Tarih ve Sosyal Bilgiler Eğitimi*, Ankara, Harf Eğitim Yayıncılığı, 2009, s.31.

kaçınmanın yolu kavramları düzenleyen yeni bilgi ağlarının oluşturulmasıdır. Böylece öğrencilerin karmaşıklıktan kurtulup tarihsel kavramları net olarak görebilecekleri kavram haritaları ile tarih dersi öğretiminin daha anlaşılır ve kalıcı olacaktır. Bu amaçla ülkemizde ortaöğretimde tarih derslerinde son yıllarda yapılandırmacı anlayışa dayalı tarih öğretimi amaçlanmıştır. Yenilenen tarih programları yapılandırmacı anlayışın izlerini kısmen taşımaktadır. Bazı araştırmacılara göre ise bu yenilenen programın genel amaçlarının yapılandırmacı eğitim felsefesi ile paralellik göstermemektedir.⁶⁹

3.6. YAPILANDIRMACI EĞİTİM VE TARİH ÖĞRETİMİ

Yapılandırmacılık, öğrenenin öğrenme sürecindeki temel rolünü açıklayan bir öğrenme teorisidir. Bilgi ve gerçeğin insanın aklının dışında olmadığı ve bilginin birey tarafından yapılandırıldığı, bu teorinin savunduğu temel unsurlardır. Yapılandırmacılık, bireyin bilişsel süreçlere nasıl ulaştığını, bu süreçleri nasıl geliştirdiğini ve kullandığını açıklamaktadır⁷⁰.

Yapılandırmacı yaklaşım, bilginin birey tarafından etkin olarak yapılandırıldığı, öğrenmede çevreyle etkileşim içinde gerçekleştiği, öğrenmenin bireyin yaşamını düzenleyen bir uyum süreci olduğu, üst düzey bilgi ve becerilerin kazanımın önemli olduğu görülmektedir. Yine öğrenenlerdeki bilişsel şemaların öğrenme sürecini kolaylaştırdığı, öğrenmenin sürekli olduğu, öğrenme ve dilin iç içe olduğu, öğrenenlerin içeriğin süreçte yapılan etkinliklerle öğrenildiği, öğrenmenin yansıtıcı olduğu, otantik görevlerin öğrenmeyi kolaylaştırdığı ve öğrenmenin bağlamsal olduğu belirtilmektedir⁷¹.

Yapılandırıcı öğrenme yaklaşımı, öğrenmeyi, öğrenen açısından ele almakta ve öğrenenin bilgiyi nasıl yapılandığıyla ilgilenmektedir. Bu yaklaşımın merkezinde öğrenci vardır ve öğretmen öğrenenlerin bilgiyi nasıl yapılandıracakları hakkında rehberlik etmektedir. Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına göre bireyler, öğrenme sürecinde aktif olup kendi kişisel bilgi ve anlamlarını, bireysel ve sosyal etkinlikler

⁶⁹ İsmail Hakkı Demircioğlu, Tarih Öğretiminde Öğrenci Merkezli Yaklaşımlar, Ankara, 2010, 24

⁷⁰ M. Nuri Gömleksiz - Ayşe Ülkü Kan, "Yeni İlköğretim Programlarının Dayandığı Temel İlke ve Yaklaşımlar", *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 2007, 60.

⁷¹ Erdal Bay - Şerafettin Karakaya, "Öğretmen Eğitiminde Yapılandırmacı Yaklaşımın Dayalı Uygulamaların Etkililiğinin Değerlendirilmesi", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (28), 2008, 41.

bağlamında kendileri yapılandırabilmektedirler. Birey, öğrenirken geçmişteki deneyimlerini ve ön bilgilerini kullanarak yeni bilgiler oluşturmaktadır⁷².

Yapılandırmacı yaklaşımın öğrenme-öğretme süreçleri tasarımı üzerindeki yansımaları daha çok öğrenme kavramı üzerindedir. Öğrenme, bireyin niteliklerinde meydana gelen değişimi karşılamak üzere kullanılır. Ancak bu değişimin sağlanması, gerekli ortamın oluşturulması ön koşuluna bağlıdır. Bireyin öğrenme sürecini düzenlemek ve değişimine destek sağlamak adına yapılacak en önemli şey, öğrenme ortamının düzenlenmesidir. Bu kapsamda öğrenme ortamı, yapılandırmacı yaklaşıma uygun özelliklere sahip olmadıkça bireyde beklenen değişimin, yapılandırmacı yaklaşımın özelliklerine uygun olması olanaksızdır⁷³.

Son yıllarda yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de kabul görmeye başlamıştır. 2005 yılında yenilenen ilköğretim programında bu yaklaşımın etkileri görüldüğü gibi; öğretmen ve öğrenci rollerinde, okullardaki öğrenme yaşantılarında, öğrenme-öğretme sürecinde ve öğrenme materyallerinde de değişimler meydana gelmiş, öğretmen merkezli anlayıştan öğrenci merkezli anlayışa yer vermeye başlanmıştır. İlköğretim sosyal bilgiler dersi öğretim programı da yapılandırmacı öğretim programına göre düzenlenmiş olup ders kitapları da bu anlayışa uygun olarak hazırlanmıştır⁷⁴. İlköğretimde yaşanan program reformu dolayısıyla yapılandırmacı yaklaşım çerçevesinde öğrencileri merkeze alan beceri temelli bir tarih öğretimi yapılmaktadır. Bu çerçevede etkinlikler aracılığıyla tarih konuları çeşitli öğretim materyallerinin öğrenci tarafından çözümlenerek birtakım çıkarımlarda bulunmasına dayanmaktadır⁷⁵. Liselerde ise 2009 yılı itibarıyla yapılandırmacı yaklaşım esas alınmış, ancak sonuçlarına dair genel verilere ulaşacak kadar araştırma yapılmamıştır.

Ancak yapılandırmacı yaklaşımın liselerde uygulanmasının öğrencilerin kavram kazanımlarına olumlu yansımaları düşünülmektedir. Nitekim Özşahin'in (2008)

⁷² Gürbüz Ocak - Ramazan Yurtseven, "Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımına Göre Değerlendirilmesi, Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımına Göre Değerlendirilmesi", *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (22), 2009, 95.

⁷³ Tolga Erdoğan - Bilge Gök, "Türkçenin Ana Dili Olarak Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Bu Sorunların Giderilmesine Yönelik Öneriler: Ankara Örneği", *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (36), 2009, 3.

⁷⁴ Ocak - Yurtseven, a.g.m., 95.

⁷⁵ Ahmet Şimşek, "Tarih Öğretiminde Sorgulamacı Yaklaşım Çerçevesinde Soru Sorma Becerisi ve Lise Tarih Ders Kitaplarının Durumu", *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5 (1), 2008, 6.

“Ortaöğretim Tarih Derslerinde Yapılandırmacı Öğretim Yaklaşımıyla Modellendirilmiş Etkinliklerin Öğrencilerin Kavram Kazanma Düzeylerine Etkisi”ni belirlemeye yönelik yaptığı araştırmada; tarih öğretiminde yapılandırmacı yaklaşımla geliştirilmiş etkinliklerle öğrenim gören öğrencilerin, kavram kazanma düzeyinin geleneksel öğretim yöntemiyle öğrenim gören öğrencilerden daha yüksek olduğu saptanmıştır. Yalnız tarih derslerinde yapılandırmacı anlayışın uygulanmaya konulması sonucunda öğrencilerin kavramları kazanma düzeyleri ile ilgili genel bir çalışma henüz yapılmamıştır. Her şeyden önce programın değişikliği tarih öğretim sisteminin kökten değişikliği değildir. Bu bir süreçtir. Öğretmenlerin, ders kitaplarının ve kullanılan yöntem ve tekniklerin değişimi de bu sürecin bir parçasıdır.

3.7. ORTAÖĞRETİM 10. SINIF TARİH DERSİ MÜFREDATI VE AMAÇLARI

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı 2011 yılında yayınladığı ortaöğretim tarih dersi 10. sınıf öğretim müfredat programında; 10. Sınıf müfredatının öğrenci merkezli, bilgi ve beceriyi dengeleyen, öğrencinin kendi yaşantılarını ve bireysel farklılıklarını dikkate alarak çevreyle etkileşimine imkân sağlayan yeni bir anlayışla hazırlandığı belirtilmektedir. Bu anlayış çerçevesinde tarih dersi öğretim programı;⁷⁶

1. Her öğrencinin birey olarak kendine özgü olduğunu kabul eder.
2. Öğrencilerin gelecekteki yaşamlarına ışık tutarak bireylerden beklenen niteliklerin geliştirilmesine duyarlılık gösterir.
3. Bilgi, kavram, değer ve becerilerin gelişmesini sağlayarak öğrenmeyi, öğrenmenin gerçekleşmesini ön planda tutar.
4. Öğrencileri düşünmeye, araştırmaya, soru sormaya ve görüş alışverişi yapmaya özendirir.
5. Öğrencilerin fiziksel ve duygusal açıdan sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetişmesini amaçlar.
6. Millî değerleri merkeze alarak evrensel değerlere saygılı olmaya önem verir.
7. Öğrencilerin ruhsal, ahlaki, sosyal ve kültürel yönlerden gelişmesini hedefler.
8. Öğrencilerin haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren bireyler olarak yetişmesini önemser.
9. Öğrencilerin toplumsal sorunlara karşı duyarlı olmasını sağlar.
10. Öğrencilerin öğrenme sürecinde deneyimlerini kullanmasına ve çevreyle etkileşim kurmasına imkân sağlar.
11. Her öğrenciye ulaşabilmek için öğrenme-öğretme yöntem ve tekniklerindeki çeşitliliği dikkate alır” denilmektedir.

Tarih dersi öğretim programında, içerdiği kazanımlarla temel ve tarihsel düşünme becerilerinin geliştirilmesini hedeflemektedir. Program ile ulaşılabilecek beklenen temel becerileri aşağıda gibi sıralamak mümkündür⁷⁷;

⁷⁶ MEB, *Ortaöğretim 10. Sınıf Tarih Dersi Öğretim Programı ve 10. Sınıf Seçmeli Tarih Dersi Öğretim Programı*, Ankara, Millî Eğitim Bakanlığı, 2011, 6.

⁷⁷ MEB, a.g.e., 7.

- Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma,
- Eleştirel düşünme
- Yaratıcı düşünme
- İletişim kurma
- Araştırma-sorgulama
- Sorun çözme
- Bilgi teknolojilerini kullanma
- Girişimcilik
- Gözlem yapma
- Değişim ve sürekliliği algılama
- Mekânı algılama
- Sosyal katılım

Tarih dersi öğretim programında, yer alan tarihsel düşünme becerileri de şunlardır⁷⁸:

- Kronolojik düşünme,
- Tarihsel kavrama,
- Tarihsel analiz ve yorum,
- Tarihsel sorun analizi ve karar verme,
- Tarihsel sorgulamaya dayalı araştırma.

10. sınıf Tarih dersinin genel amaçları şu şekilde açıklamıştır⁷⁹:

1. Atatürk ilke ve inkılablarının, Türkiye Cumhuriyeti'nin siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmesindeki yerini kavratarak öğrencilerin laik, demokratik, ulusal ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olmasını sağlamak,
2. Geçmiş, bugün ve gelecek algısında tarih bilinci kazandırmak,
3. Türk tarihini ve Türk kültürünü oluşturan temel öge ve süreçleri kavratarak öğrencilerin kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesinde sorumluluk almalarını sağlamak,
4. Millî kimliğin oluşumunu, bu kimliği oluşturan unsurları ve millî kimliğin korunması gerekliliğini kavratmak,
5. Geçmiş ve bugün arasında bağlantı kurarak millî birlik ve beraberliğin önemini kavratmak,
6. Tarih boyunca kurulmuş uygarlıklar ve yaşayan milletler hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamak,
7. Türk milletinin dünya kültür ve uygarlığının gelişmesindeki yerini ve insanlığa hizmetlerini kavratmak,
8. Öğrencilerin kendilerini kuşatan kültür dünyaları hakkında meraklarını gidermek,
9. Tarihin sadece siyasi değil, ekonomik, sosyal ve kültürel alanları kapsadığını fark ettirerek hayatın içinden insanların da tarihin öznesi olduğu bilincini kazandırmak,
10. Tarih alanında araştırma yaparken tarih biliminin yöntem ve tekniklerini, tarih bilimine ait kavramları ve tarihçi becerilerini doğru kullanmalarını sağlamak,
11. Öğrencilerin farklı dönem, mekân ve kişilere ait toplumlar arası siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik etkileşimi analiz ederek bu etkileşimin günümüze yansımaları hakkında çıkarımlarda bulunmalarını sağlamak,
12. Barış, hoşgörü, karşılıklı anlayış, demokrasi ve insan hakları gibi temel değerlerin önemini kavratarak bunların korunması ve geliştirilmesi konusunda duyarlı olmalarını sağlamak,
13. Kendi kültür değerlerine bağlı kalarak farklı kültürlerle etkileşimde bulunabilmelerini sağlamak,

⁷⁸ MEB, a.g.e., 7.

⁷⁹ MEB, a.g.e., 4.

14. Kültür ve uygarlığın somut olan ya da olmayan mirası üzerinde tarih araştırmaları yaparak çalışkanlık, bilimsellik, sanatseverlik ve estetik değerleri kazandırmak,
15. Öğrencilere, tarihsel anlatıları yazılı ve sözlü ifade ederken Türk dilini doğru ve etkili kullanma becerisi kazandırmaktır.

Müfredat programında, 10. sınıf tarih dersi üniteleri, kazanımları, etkinlik örnekleri ve ilgili açıklamalara da tablolar halinde yer verilmiştir. Programda yer alan üniteler ve kazanım sayılarına çalışmanın ilerleyen aşamalarında yer verilmektedir.

Ayrıca müfredat programında ölçme ve değerlendirme ne şekilde yapılması gerektiği, derecelendirme ve puanlama hakkında da bilgilere yer verilmiştir.

3.8. KAVRAM ÖĞRETİMİ VE KAVRAM YANILGILARI

Öğretimin ilk ve en önemli basamaklarından biri kavram öğretimidir. Çünkü; öğrencinin nasıl öğrendiği, bilgiyi nasıl oluşturduğu, bilgide gerçekleşen doğru ve yanlış yapılanmaları içinde barındıran kavram öğretimi; anlamlı öğrenmenin gerçekleşebilmesi için ilk adım olarak nitelendirilebilir⁸⁰.

Kavram, benzer ya da farklı obje ve olayların, ortak özelliklerinin bir kelime ya da isimle ifade edilmesi şeklinde belirtilebilmektedir. Genel anlamda kavram; insan zihninde anlaşılan, farklı obje ve olguların değişebilen ortak özelliklerini temsil eden bir bilgi yapısı olmakta, bir sözcükle ifade edilmekte ve insanların düşünceleri sonucu gelişmektedir⁸¹.

Kavramlar, benzer nesnelere, insanları, olayları, süreçleri, fikirleri gruplamada kullanılan bir kategoridir. Kavramlar, bireyin bir grup varlık, olay, fikir ve süreçleri diğer gruplardan ayırt etmesini sağladığı için, diğer grup varlık, olay, fikir ve süreçler ile de ilişkiler kurmasına yardım eder. Kavramların bazıları daha somut ve basit iken bazıları daha soyut ve karmaşıktır⁸². Schulte'e göre, kavram öğretimi; ilköğretimin ilk yıllarından itibaren önem verilmesi gereken önemli bir süreçtir⁸³.

⁸⁰ İlknur Yüksel Dönmez - Ayşegül Alaz - Abdulkaki Aydoğan, "9. Sınıf Öğrencilerinin "Akarsular" Konusundaki Temel Kavramları Öğrenme Düzeylerinin Tespiti", *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16 (1), 2008, 177.

⁸¹ Barış Çaycı, "Kavram Değiştirme Metinlerinin Kavram Öğrenimi Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi", *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 2007, 90.

⁸² Mete Alım, "Öğrencilerin Lise Coğrafya Programında Yer Alan Yer Yuvarlağı ve Harita Bilgisi Ünitelerindeki Bazı Kavramları Anlama Düzeyleri ve Kavram Yanılgıları", *Milli Eğitim*, (177), 2008, 166.

⁸³ Mete Alım - Ünal Özdemir - Bayram Yılar, "5. Sınıf Öğrencilerinin Bazı Coğrafya Kavramlarını Anlama Düzeyleri ve Kavram Yanılgıları", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11 (1), 151.

Kavram öğretimi, ilgili kavramın çocuğun zihninde oluşmasını sağlama işidir. Günümüz öğretim yaklaşımlarında, gerek bilgilerin gerekse de kavramların öğretim sürecinde merkezde öğretmen değil, öğrenciler vardır. Buna göre kavram, geleneksel yöntem (sunuş yoluyla öğretimi) ve modern yöntem (buluş yoluyla öğretim) olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Geleneksel Yöntem (Sunuş Yoluyla Öğretim): Kavramın (sözcüğün), kavramın tanımının, kavramın tanımlayıcı ve ayırt edici özelliklerinin ve kavrama dahil olan ve olmayan örneklerin verilmesini kapsamaktadır⁸⁴.

Kavram öğretiminde kullanılan geleneksel yöntemin, kavramları öğrenmede ve öğretmede yeterince etkili olduğunu söylemek zordur. Çünkü birçok kavramın öğretiminde yaşanan sıkıntı, onların kesin bir sözel tanımının yapılamamasından kaynaklanmaktadır. Bu durumda da öğretime kavramın tanımıyla başlayan ve genellikle de sunuş yoluyla öğretime dayanan bu yöntemin, sıkıntılar içerdiği kabul edilmektedir.

Modern (Buluş Yoluyla) Kavram Öğretimi: Kavramı en iyi anlatan örnekle başlanması, kavramı niteleyen diğer örneklerin verilmesi, kavrama dahil olan örneklerden hareketle kavramın ortak özelliklerinin buldurulması, o genellemeye gidilmesi, kavrama dahil olmayan örneklerin verilmesi, kavrama dahil olmayan örneklerden hareketle ve kavramın ayırt edici özelliklerinin buldurulmasını kapsamaktadır⁸⁵.

Kavram öğretimi bazı kavramların öğrencinin zihninde oluşmasını sağlamak amacıyla yapılmaktadır. Kavram öğretimindeki mevcut öğretim programı⁸⁶;

- Öğrenciye kavramı ifade eden sözcüğü vermek,
- Kavramın sözel bir tanımını vermek,
- Tanımın anlaşılması için kavramın tanımlayıcı ve ayırt edici niteliklerini belirtmek,

⁸⁴ Barış Çaycı- M. Kaan Demir - Mustafa Başaran - Metin Demir, “Sosyal Bilgiler Dersinde İşbirliğine Dayalı Öğrenme İle Kavram Öğretimi”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15 (2), 2007, 625.

⁸⁵ Barış Çaycı, “Kavram Değiştirme Metinlerinin Kavram Öğrenimi Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi”, *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, (1), 2007, 91-92.

⁸⁶ Bilal Çoban, “Öğretim Tekniği Olarak Kavram Haritalarının Atletizm Dersinde Kullanılması”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (1), 2007, 162-163.

- Öğrencinin kavrama dâhil örnekler ile dâhil olmayan örnekler bulmasını sağlamak, basamaklarından oluşur.

Bir kelimeyi tam olarak bilmek onu tam olarak kavramakla mümkündür. Eğer kavramlar öğrencide ilk yıllarda yanlış yerleşirse, ileriki yıllarda bunların doğrusunu öğretmek bilgi transferi açısından zor olmaktadır

Kavramlar konunun öğreniminde önemli araçlar olmakla birlikte, öğretim süreçlerinde sorunlarla karşılaşmaktadır. Bunlardan birisi de kavram yanılgılarıdır. En genel tanımı ile kavram yanılgıları, öğrencilerin fikirlerindeki bilimsel olarak doğru olmayan kendilerine özgü yorumlar ve anlamalardır⁸⁷.

Kavram yanılgısı, bir hata veya bilgi eksikliğinden dolayı verilmiş yanlış bir cevap olmayabilir. Kavram yanılgısı bir kişi tarafından bir kavramın zihinde herhangi bir şey ifade etmesinin yanında bu bilgilerin bilimsel olarak kabul edilenden farklı olması ve ileriye dönük öğrenmelerde genellikle öğrenmeyi negatif olarak etkilemesidir⁸⁸.

Kavram yanılgıları genel olarak öğrencilerin fikirlerindeki bilimsel olarak doğru olmayan kendilerine özgü yorumlar ve anlamlar şeklinde tanımlanabilir. Kavram yanılgıları değişime dirençli olduğu için de özellikle geleneksel yöntemlerle değiştirilmeleri zor olmaktadır⁸⁹. Yeterli bir tarih eğitimi için temel tarih kavramlarının eğitim basamaklarında tam ve doğru olarak öğretilmesi son derece önemlidir. çünkü temel kavramların öğrenilme düzeyi öğrencilerin daha sonra karşılaşacağı olay ve olguları anlamada temel rol oynayacaktır.

Tarihsel düşünmenin gelişimi çocuktaki kavramsal gelişime bağlıdır.⁹⁰ Öğrencilerin tarih dersiyle ilgili ilkeleri öğrenebilmesi ve toplumsal problemleri çözebilmesi için kronoloji, dönem, devrim, olgu, medeniyet, süreklilik, değişim gibi temel kavramları çok iyi kazanması gerekir. Kavramlar, çocuğun uzun süreli belleğindeki temel bilişsel yapıların oluşmasına ve yeni gelen bilgileri anlamlı bir biçimde belleklerinde depolamalarına yardımcı olur. Bu nedenle öğretmenlerin kavram

⁸⁷ Alım a.g.m., s.167.

⁸⁸ Semih Aktekin, "Lise Öğrencilerinin Tarih Derslerinde Yerel Tarih Konularının Öğretilmesiyle İlgili Görüşleri", *Milli Eğitim*, 2009, (182), 315.

⁸⁹ Olcay Sinan, "Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Enzimlerle İlgili Kavramsal Anlama Düzeyleri", *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 1 (1), 2007, 2.

⁹⁰ Dursun Dilek, Tarih Derslerinde Öğrenme ve Düşünce Gelişimi, Ankara 2007, 48

öğretimine önem vermesi ve öğrencilerin kavramları anlamlı bir biçimde öğrenmelerine yardımcı olmaları gerekir⁹¹.

Tarih dersi doğası itibari ile bir kısım zorluklar taşır. Her şeyin başında öğrenci tarih dersinde geçmişte yaşanmış bir olayı veya var olan bir durumu hatırlamalıdır. Öğrencinin yüksek derecede seçici olan tarihsel hafızası, çok dikkat çekici ve günümüzde etkisini devam ettiren sosyal süreçler haricindeki bilgileri, güçlükle hatırlar. Öğrenci hatırladığı tarih hakkında o zamanın değer yargılarına göre yorumlar yapmalı ve değerlendirmelerde bulunmalıdır. Öğrenci bunları yaparken tarih derslerinde kullanılan kavramları da öğrenmek zorundadır. Öğrenciler için tarihte var olan siyasi ve sosyal olaylar hakkında yorumlar yapmak ve geçmişte kullanılan kavramları öğrenmek oldukça güçtür ve sıklıkla yanlışlar ortaya çıkmaktadır⁹². Kullanılan tarihsel kavram çocuğun gelişimine uygun olmalıdır. Zira kavram algılamada yaş etken bir rol oynar. Çocukların geçmiş hakkındaki bazı kavramları sekiz yaşında, zamanı sayma sistemini tamamıyla on bir, zaman şeritlerini on üç yaşında anlamaya başladıklarını ve zamanla ilgili sözcükleri ve tarihleri hakkındaki olgunluğa da on altı yaş civarında eriştiklerini önermektedirler.⁹³

Öğrencilerin kavramları anlama ve kavram yanlışları üzerine bir çok disiplinde çalışma yapılmış olsa da özellikle tarih alanında bu tür çalışmaların olmaması tarih kavramlarının ne düzeyde öğrenildiği noktasında elimizde bir veri olmamasına neden olmaktadır. Özellikle yapılandırmacı yaklaşımın uygulamaya konulmasından sonra tarih öğretiminde ortaöğretimde durumun ne olduğunun ortaya konması gerekir.

3.9. 10. SINIF TARİH DERSİ KONUSU VE KAVRAMLARI

10. sınıf tarih dersi üniteleri ve kazanım sayıları Tablo 3.1 de verilmiştir. Ayrıca 10 sınıf tarih dersi ünitelerinin konularına ve kazandırılması öngörülen kavramlara aşağıda yer verilmektedir.

⁹¹ Ahmet Sait Candan, Tarih Öğretim Yöntemleri, (Ed. Editörler: Prof. Dr. Muammer Demirel - Yrd. Doç. Dr. İbrahim Turan), Ankara, Nobel Yayın, 2009, 133.

⁹² Mehmet Suat Bal, "Türkiye'de Tarih Öğretiminin Sorunları ve Çözüm Yolları Konusunda Öğretmen Adayı ve Öğretmen Görüşlerinin Karşılaştırılması", *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (15), 2011, 373.

⁹³ Dursun Dilek, Tarih Derslerinde Öğrenme ve Düşünce Gelişimi, Ankara 2007,67

Tablo 3.1. Tarih Dersi (10. Sınıf) Öğretim Programı Üniteleri, Kazanım Sayıları, Süreleri ve Oranları

ÜNİTE	KAZANIM SAYISI	SÜRE/DERS SAATİ	ORANI (%)
1. BEYLİKTE DEVLETE (1300–1453)	9	12	17
2. DÜNYA GÜCÜ: OSMANLI DEVLETİ (1453–1600)	16	18	25
3. ARAYIŞ YILLARI (XVII. YÜZYIL)	11	11	15
4. AVRUPA VE OSMANLI DEVLETİ (XVIII. YÜZYIL)	11	11	15
5. EN UZUN YÜZYIL (1800–1922)	17	20	28
TOPLAM	64	72	100

Kaynak: MEB, Ortaöğretim 10. Sınıf Tarih Dersi Öğretim Programı ve 10. Sınıf Seçmeli Tarih Dersi Öğretim Programı, Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı, 2011, s.38.

10. sınıf tarih dersinin I. ünitesi olan Beylikten Devlete (1300 - 1453) ünitesinin başlıca konularına aşağıda yer verilmektedir.

1. KONU: OSMANLI DEVLETİ’NİN KURULUŞU(1300 - 1453)

1. XIV. Yüzyıl Başlarında Yakın Doğu ve Avrupa
2. Kayıların Anadolu’ya Gelişi ve Yerleşmesi
 - a. Kayılar Anadolu’da
 - b. Beylikten Devlete
 - c. İlk Osmanlı Fetihleri
3. Balkanlardaki Fetihler
 - a. Çimpe Kalesi’nin Alınması
 - b. Edirne’nin Fethi
 - c. Sırp sındığı Savaşı
 - d. Çirmen Savaşı
 - e. I. Kosova Savaşı
 - f. İstanbul’un Kuşatılması
 - g. Niğbolu Savaşı
4. Anadolu’da Siyasi Birliği Sağlama Faaliyetleri
5. Ankara Savaşı ve Fetret Devri (1402 - 1413)
 - a. Ankara Savaşı
 - b. Fetret Devri
6. Anadolu’da Siyasi Birliğin Yeniden Sağlanması

7. Balkanlarda Osmanlı Hâkimiyetinin Güçlenmesi

- a. Edirne - Segedin Antlaşması
- b. Varna Savaşı
- c. II. Kosova Savaşı

2. KONU: OSMANLI KÜLTÜR VE MEDENİYETİ (1300 - 1453)

1. Osmanlı'da Devlet Anlayışı
2. Osmanlı Devlet Teşkilatı
3. Osmanlı Ordusu
 - a. Kara Ordusu
 - b. Deniz Kuvvetleri (Donanma)
4. Osmanlı Ekonomisi
 - a. İnsan
 - b. Toprak
 - c. Üretim

Bu ünite de öğrenilmesi gereken başlıca kavramlar, “Tekfur, Fütüvvet, Voyvoda, İskân, Kolonizasyon, Yörük, Fetret Devri, Hanedan, Saltanat, Örf, Çıkma, Dirlik, Hirfet, Lonca, Gedik, Mirî Arazi ve Tahrir”dir.

10. sınıf tarih dersinin II. ünitesi olan Dünya Gücü: Osmanlı Devleti (1453 - 1600) ünitenin başlıca konularına aşağıda yer verilmektedir.

1. KONU: İSTANBUL'UN FETHİ

1. İstanbul'un Fethi
 - Yapılan Hazırlıklar
2. İstanbul'un Fethinin Sonuçları
3. Askerî ve Siyasi Gelişmeler(1454 - 1480)

2. KONU: OSMANLILARDA YÖNETİM, ASKERÎ TEŞKİLAT VE EĞİTİM

1. Osmanlılarda Yönetim
 - a. Merkezî Yönetim
 - b. Taşra ve Eyalet Yönetimi
2. Osmanlılarda Askerî Teşkilat
3. Osmanlı'da Eğitim

- a. Meslekî Eğitim
- b. Saray Eğitimi
- c. Askerî Eğitim
- d. Medrese Eğitimi

3. KONU: AVRUPA'DAKİ GELİŞMELER

1. Coğrafi Keşifler
 - a. Coğrafi Keşiflerin Nedenleri
 - b. Coğrafi Keşiflerin Sonuçları
2. Rönesans

4. KONU: I. SELİM (YAVUZ) DÖNEMİ (1512 - 1520)

1. Osmanlı - Safevi İlişkileri
2. Osmanlı - Memluk İlişkileri

5. KONU: OSMANLI DEVLETİ'NDE EKONOMİK GELİŞMELER VE TOPLUM YAPISI

1. Ekonomik Gelişmeler
2. Toplum Yapısı
 - a. Yönetenler (Askerîler)
 - b. Yönetilenler (Reaya)
3. Günlük Yaşam
4. Vakıf Sistemi

6. KONU: KANUNİ DÖNEMİNDEKİ SİYASİ OLAYLAR

1. XVI. Yüzyılda Avrupa
2. Batıdaki Gelişmeler
 - a. Osmanlı - Macar İlişkileri
 - b. Osmanlı - Avusturya İlişkileri
3. Doğudaki Gelişmeler
4. Kanuni Döneminde Denizlerdeki Gelişmeler
 - a. Osmanlı Deniz Gücü
 - b. Rodos'un Fethi
 - c. Cezayir'in Osmanlı Devleti'ne Katılması
 - d. Preveze Deniz Savaşı
 - e. Trablusgarp'ın Fethi
 - f. Cerbe Deniz Savaşı

- g. Malta Kuşatması
- h. Sakız Adası'nın Fethi
- ı. Kanuni Dönemindeki Hint Deniz Seferleri
- 5. Fransa'ya Verilen Kapitülasyonlar

7. KONU: OSMANLI'DA HUKUK, BİLİM, TEKNOLOJİ VE SANAT ALANINDAKİ GELİŞMELER

- 1. Hukuk Alanındaki Gelişmeler
- 2. Bilim Ve Teknoloji
- 3. Edebiyat
- 4. Güzel Sanatlar
- 5. Mimari
- 6. Osmanlılarda Oyun, Eğlence ve Şenlik

8. KONU: REFORM HAREKETLERİ

- 1. Reformun Nedenleri
- 2. Reformun Gelişimi
- 3. Reformun Sonuçları
- 4. Reformun Osmanlı Devleti'ne Etkileri

Bu ünite de öğrenilmesi gereken başlıca kavramlar, “Fetihname, Amanname, Babüssade, Rönesans, Reform, Katoliklik, Ortodoksluk, Protestanlık, Kalvenizm, Engizisyon, Papalık, Dogmatizm, Hümanizm, Harem, Divanihümayun, Reaya, Kalem, Eyalet, Sancak, Kaza, Muhtesip, Yurtluk, Ocaklık, Birun, Enderun, Seyfiye, İlmiye, Kalemkiye, İmtiyaz, Kapitülasyon, Hazine, Külliye”dir.

10. sınıf tarih dersinin III. ünitesi olan Arayış Yılları (XVII. YÜZYIL) ünitesinin başlıca konularına aşağıda yer verilmektedir.

1. KONU: XVII. YÜZYILDA ASYA VE AVRUPA

- 1. XVII. Yüzyılda Avrupa, Asya ve Osmanlı Devleti'nin Durumu
 - a. Avrupa'nın Genel Durumu
 - b. Asya'nın Genel Durumu
 - c. Osmanlı Devleti'nin Genel Durumu
- 2. XVII. Yüzyılda Osmanlı - Avusturya ve Osmanlı - İran İlişkileri
 - a. Osmanlı - Avusturya İlişkileri
 - b. 1555 Sonrası Osmanlı - İran İlişkileri

3. İç İsyanlar
 - a. İstanbul Ayaklanmaları
 - b. Celali Ayaklanmaları
 - c. Eyalet Ayaklanmaları
4. Avrupa'nın Gelişimine Seyirci Kalan Osmanlı
 - a. Coğrafi Keşiflerin Osmanlı Devleti'ne Etkileri
 - b. Avrupa'ya Tavizler Verilmesi
 - c. Yeni Ekonomik Model: Merkantilizm

2. KONU: XVII. YÜZYIL ISLAHATLARI

1. II. Osman (Genç Osman) Dönemi ve Islahatlar
2. IV. Murat Dönemi (Siyasi Olaylar - Islahatlar)
3. XVII. Yüzyılda Avrupa'da Siyasi Durum
4. XVII. Yüzyılda Avrupa'da Bilim ve Teknik Alandaki Gelişmeler

3. KONU: IV. MEHMET DÖNEMİ (1648 - 1688)

1. IV. Mehmet Dönemi Islahat Çalışmaları
2. IV. Mehmet Dönemi Siyasi Olayları
 - a. Osmanlı - Venedik İlişkileri
 - b. Osmanlı - Avusturya İlişkileri
 - c. Osmanlı - Lehistan İlişkileri
 - d. Osmanlı - Rusya İlişkileri
 - e. İkinci Viyana Kuşatması
 - f. Kutsal İttifak
 - g. Karlofça Antlaşması
 - h. İstanbul Antlaşması

Bu ünite de öğrenilmesi gereken başlıca kavramlar, “Ekber ve Erşed, Arşidük, Merkantilizm, Islahat, Mültezim, Mutlakiyet, Meşrutiyet, Parlamento, Bütçe, Kutsal İttifak ve Vakanüvis”dir.

10. sınıf tarih dersinin IV. ünitesi olan XVIII. Yüzyılda Değişim ve Diplomasi ünitesinin başlıca konularına aşağıda yer verilmektedir.

1. KONU: XVIII. YÜZYILDA AVRUPA VE OSMANLI DEVLETİ NİN GENEL DURUMU

1. Avrupa Devletlerinin Genel Durumu
2. Osmanlı Devleti ve Avrupa Devletlerinin Dış Politikası

2. KONU: III. AHMET DÖNEMİ

1. III. Ahmet Dönemi
 - a. Osmanlı - Rus İlişkileri
 - b. Osmanlı - Venedik İlişkileri
 - c. Osmanlı - Avusturya İlişkileri
 - d. Osmanlı - İran İlişkileri
 - e. III. Ahmet Dönemi Islahatları

3. KONU: AVRUPA'DA DÜŞÜNCE VE EKONOMİ ALANINDAKİ GELİŞMELER

1. Avrupa'da Düşünce Alanındaki Gelişmeler
2. Avrupa'da Sanayi İnkılabı

4. KONU: RUSYA'NIN GENİŞLEME POLİTİKASI VE OSMANLI-RUS İLİŞKİLERİ

1. Rusya'nın Genişleme Politikası ve Osmanlı-Rus İlişkileri
 - a. Rus-Avusturya İttifakı ile Osmanlı Devleti Arasındaki Savaşlar
 - b. Lehistan Sorunu ve Osmanlı-Rus Savaşı

5. KONU AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NİN KURULMASI VE FRANSIZ İHTİLALİ

1. Amerika Birleşik Devletleri'nin Kurulması
2. Fransız İhtilali
 - a. Fransız İhtilali'ni Hazırlayan Nedenler
 - b. İhtilalin Başlaması ve Genişlemesi
 - c. Fransız İhtilali'nin Sonuçları
 - d. Fransız İhtilali'nin Osmanlı Devleti'ne Etkileri
 - e. Fransız İhtilali'nin Avrupa ve Dünya Ülkelerine Etkileri

6. KONU: III. SELİM DÖNEMİ

1. III. Selim Dönemi
 - a. Osmanlı - Rus ve Osmanlı - Avusturya Savaşları
 - b. III. Selim Dönemi Islahatları
 - c. Osmanlı - Fransız Savaşı

7. KONU: XVIII. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ'NDEKİ DEĞİŞİM VE ISLAHATLAR

1. Osmanlı Devleti'nde Değişim ve Islahatlar
 - a. Osmanlı Devleti'nde Yönetim
 - b. Taşra Teşkilatı
2. XVIII. Yüzyıl Islahatlarının Amacı ve Özellikleri
 - a. XVIII. Yüzyıl Islahatların Osmanlı Toplumunu ve Kültürüne Etkileri
 - b. Islahatlar ve Osmanlı Eğitim Sistemi
 - c. XVIII. Yüzyılda Islahatlar ve Osmanlı Sanatı

Bu ünite de öğrenilmesi gereken başlıca kavramlar, “İttifak, Denge Politikası, Millî Çıkar, Makyavelizm, Diplomasi, Esham, Sebil, Coğrafi Keşifler, Sanayi İnkılabı, Grek Projesi, Koloni, Milliyetçilik, Laiklik, İhtilal, İnsan Hakları, Nizamıcedit, İradıcedit ve Sefaretname”dir.

10. sınıf tarih dersinin V. ünitesi olan En Uzun Yüzyıl (1800 - 1922) ünitesinin başlıca konularına aşağıda yer verilmektedir.

1. KONU: XIX. YÜZYIL BAŞLARINDA ASYA VE AVRUPA

1. Asya Ve Avrupa'daki Devletlerin Genel Durumu
2. II. Mahmut Dönemi Islahatları
 - a. Senediittifak
 - b. Yönetim Alanında Yapılan Islahatlar
 - c. Askerî Alanda Yapılan Islahatlar
 - d. Eğitim ve Kültür Alanında Yapılan Islahatlar
 - e. Ekonomi Alanında Yapılan Islahatlar

2. KONU: II.MAHMUT DÖNEMİ SİYASİ OLAYLARI

1. Milliyetçilik Hareketleri ve İsyanlar
 - a. Sırp İsyanı
 - b. Yunan İsyanı (Megalo İdea)
2. Değişen Şartlara Göre Avrupa Devletlerinin Osmanlı Politikaları
 - a. Viyana Kongresi
 - b. Şark Meselesi (Doğu Sorunu)
3. Mısır Sorunu ve Mehmet Ali Paşa İsyanı
4. Boğazlar Sorunu
5. Sanayi İnkılabı'nın Osmanlı Devleti'ne Etkisi

3. KONU: TANZİMATTAN MEŞRUTİYETE

1. Tanzimat Fermanı
2. Kırım Savaşı
3. Islahat Fermanı

4. KONU: OSMANLI DEVLETİ'NDE ANAYASAL DÜZENE GEÇİŞ VE SİYASİ GELİŞMELER

1. I. Meşrutiyetin İlanı
2. 1877 - 1878 Osmanlı - Rus Savaşı (93 Harbi)
 - a. Berlin Kongresi ve Sonrası
 - b. Ermeni Meselesinin Ortaya Çıkışı
 - c. Kıbrıs'ın İngiltere Yönetimine Bırakılması
 - d. Tunus'un Fransızlar Tarafından İşgali
 - e. Mısır'ın İngilizler Tarafından İşgali
3. II. Meşrutiyet ve Siyasi Gelişmeler
 - a. II. Meşrutiyetin İlanı
 - b. 31 Mart Olayı
4. Dağılmayı Önleme Çabaları

5. KONU: XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ'NDEKİ KÜLTÜREL GELİŞMELER

1. XIX. Yüzyılda Osmanlı'nın Toplum Yapısında Meydana Gelen Değişmeler
2. Osmanlı Devleti'nde Basın - Yayın Hayatındaki Gelişmeler
3. Osmanlı Devleti'nde Eğitim Alanında Meydana Gelen Değişmeler
4. Azınlıklar ve Yabancı Okullar
5. XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti'nde Kültür-Sanat ve Mimari Alanındaki Gelişmeler
6. Müzik, Eğlence ve Spor

6. KONU: XX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ VE SAVAŞLAR

1. Trablusgarp Savaşı
2. Balkan Savaşları
 - a. Dömeke Meydan Savaşı
 - b. I. Balkan Savaşı
 - c. II. Balkan Savaşı

3. I. Dünya Savaşı ve Osmanlı Devleti'nin Sonu

- a. Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'na Girmesi
- b. Osmanlı Devleti'nin Savaştığı Cepheler
- c. Savaşın Sona Ermesi ve Yapılan Antlaşmalar
- d. Savaş Sonrası (1918 - 1922)

Bu ünite de öğrenilmesi gereken başlıca kavramlar, “Tanzimat, Panslavizm, Pantürkizm, Osmanlıcılık, Batıcılık, Kanunuesasi, Meclisimebusan, Fırka ve Milliyetçiliktir”.

Yukarıda verilen kavramlar 10. sınıf ders programında yer alan kavramlardır. Bu kavramlar Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan ders kitabında her ünitenin başında temel kavram olarak verilmiştir. Hem ders kitabında hem de programda kavram ve terimlerin iç içe geçtiğini görmekteyiz. Bu durumun örneklerine diğer alanlarda kavram öğretimiyle ilgili yapılan araştırmalarda da görmekteyiz. Bu durumun nedenini terimin tanımında aramak gerekir. Terimi genel olarak dil bilimciler; bilim, sanat, spor ve meslek dallarıyla alakalı bir kavramı karşılayan kelime olarak verirler. Yani terim bir alanla ilgili özel bir kavramdır.

Terimler bilim, sanat ve meslek dallarının mensupları arasında anlaşmayı sağlayan, ait olduğu alanın özel kavramlarını karşılayan kelimelerdir.⁹⁴ Zeynep Korkmaz Gramer Terimleri Sözlüğü'nde terim ile ilgili şu tanımlamayı yapar: bilim, teknik, sanat, spor, zanaat gibi çeşitli uzmanlık alanlarının kavramlarına verilen sınırlı ve özel anlamdaki ad.⁹⁵ Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü'nde Ahmet Topaloğlu ise terimi ilim, teknik, sanat, spor, ticaret gibi özel alanlarda kullanılan, genellikle belirli bir tek kavramın, nesnenin, olayın veya durumun karşılığı olan kelime olarak açıklayarak Coğrafyada ada, edebiyatta beyit vb. örnekleri verir.⁹⁶ Türk Dil Kurumu ise Güncelleştirilmiş Sözlükte “Bir bilim, sanat, meslek dalıyla veya bir konu ile ilgili özel ve belirli bir kavramı karşılayan kelime olarak yapmıştır.”⁹⁷ Görüldüğü gibi birçok dil bilimci terimi bir alana özgü olan kavramlar olarak açıklamaktadır. Bu durum bize kavram ve terimlerin ders programlarında bir arada verilmesinin nedenini açıklamaktadır.

⁹⁴Zuhal Kültür, “ Dilbilgisi Terimleri Sözlükleri ve Terimlerin Kullanımında Görülen Aksaklıklar”, *Turkish Studies*, Volume 4/8 Fall 2009, 384.

⁹⁵Zeynep Korkmaz, Gramer Terimleri Sözlüğü, TDK Yay., Ankara, 1992, 149,

⁹⁶Ahmet Topaloğlu, Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü, Ötüken Yay., İstanbul 1989, 143

⁹⁷ Türkçe Sözlük, TDK Yay., Ankara s. 2330, 2011

3.10. TARİH DERSİNDE KAVRAM HARİTALARININ KULLANIMI

Kavram öğretimde yer alan kavram haritalarının kullanımı 1970’li yıllarda Comell Üniversitesi’nde Novak ve Govin’in çalışmalarında ortaya çıkmıştır. Kavram haritaları anlamlı öğrenmeye katkısı olan bir araçtır. Kavram haritaları bilgiyi organize etmek ve göstermek için kullanılan araçlardır. Bir kelimeyi tam olarak bilmek onu tam olarak kavramakla mümkündür. Eğer kavramlar öğrencide ilk yıllarda yanlış yerleşirse, ileriki yıllarda bunların doğrusunu öğretmek bilgi transferi açısından zor olmaktadır⁹⁸. Bunun için kavram haritaları yanlış anlamaları azatlıkları ve öğrenilen bilgilerle eski öğrenilen bilgiler arasında ilişki kurmayı kolaylaştırdıkları gözlenince, kavram haritalarının eğitimde kullanılması daha da artmaya başlamıştır.

Kavram haritaları, öğrencilerin dikkatlerini çekmede, görsel zekâlarını geliştirmede, kavramları anlamlandırılmalarında, kendi öğrenmeleri için sorumluluk almalarında ve derse karşı ilgi ve güdülerini artırmada da etkilidir. Bu nedenle öğretmenlerin kavram haritaları kullanarak öğrencilerin kavramları anlamlı bir biçimde öğrenmelerine yardımcı olmaları beklenmektedir⁹⁹

Kavram haritalarının kullanımı, insanların nasıl öğrendikleri ile anlamlı öğrenme kuramları arasında köprü kuran bir öğretim stratejisidir. Bir kavram haritası daha geniş bir kavram başlığı ve altındaki kavramların birbiri ile ilişkilerini gösteren iki boyutlu bir semadır¹⁰⁰. Kavram haritaları, öncelikli olarak Fen ve ardından da kısmen matematik alanlarında kullanılmaya başlamıştır.¹⁰¹

Kavram haritası yöntemi diğer alanlarda olduğu gibi tarih öğretiminde de anlamlı öğrenmeyi sağlamada kullanılan önemli öğretim araçlarından biridir. Kavram haritaları, bilginin zihinde görsel ve somut olarak düzenlenmesini sağlar. Bütün bir öğretim yılı, tek bir ünite ya da tek bir ders içinde önemli kavramlar arası ilişkileri şematize etmede etkili bir yoldur.

⁹⁸ Gülşen Altıntaş - S.Uğur Altıntaş, “İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde “Kavram Haritası” Kullanımının Öğrenci Akademik Başarısı Üzerindeki Etkisi”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16 (1), 2008, 62.

⁹⁹ Kaya Yılmaz - Ramazan Çolak, “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kavram Haritaları Kullanımının Öğrencilerin Tutum, Akademik Başarı ve Bilgilerinin Kalıcılık Düzeylerine Etkisi”, *Uluslararası Cumhuriyet Eğitim Dergisi*, 1 (1), 2012, 2.

¹⁰⁰ Ahmet Kılınç, “Bir Öğretim Stratejisi Olarak Kavram Haritalarının Kullanımı”, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, IV (II), 2007, 22.

¹⁰¹ Ali Yılmaz –Kenan Kurada, “Tarih Derslerinde Kavram Haritası Kullanmanın Öğrenmeye Etkisi” 21. *Yüzyılda Kimlik, Vatandaşlık ve Tarih Eğitimi*, 2008, 366

Kavram haritalarının tarih derslerinde etkili bir şekilde kullanılmasının öğrenciler için birçok faydası vardır. Kavram haritaları, öğrencilerin tarih derslerinde öğrendikleri bilgileri kolayca hatırlama tutmalarına yardımcı olur. Öğrencilerin derslerde öğrenmekte zorlandıkları konuları şekil ve grafikler yoluyla kolaylıkla öğrenmesini sağlar. Sadece kavram haritaları değil bütün haritalar öğrencileri yeni bilgiler öğrenmeye teşvik eder. Sınıfın uygun bir yerine asılacak bir duvar haritasının öğrenciler tarafından boş vakitlerde incelenmesi, öğrencilerde onlar farkına varmadan gizil öğrenme bile meydana getirebilir. Öğrenciler haritaları yakından inceleyip, bilgilerin bir örneğini kendileri öğrenebileceği gibi öğretmenler de harita üzerindeki bilgiyi öğrencileri için daha kolay ulaşılabilir hale getirebilir¹⁰².

Kavram haritaları, kavram öğretilirken tahtaya çizilebileceği gibi, büyük bir kâğıda çizilerek sınıf duvarına da asılabilir. Tarih dersi üniteleri genellikle belli bir kavramın etrafında örgütlendiği için, bu haritalar öğrenciler tarafından ünite boyunca incelenebilir¹⁰³.

¹⁰² Serhat Zaman - Hasan Günel - Nilgün Zaman, "Tarih Öğretmenlerinin Harita Kullanımı ile İlgili Düşünceleri Üzerine Bir Araştırma: Erzurum Örneği", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (2), 2011, 207.

¹⁰³ Candan, a.g.e., 142.

4. YÖNTEM

4.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Çalışma 10. sınıf öğrencilerinin tarih 2 dersinde geçen kavramların öğrenme düzeylerini okul türlerine göre belirtmeye çalışan betimsel nitelikli tarama modelinde bir çalışmadır. Betimsel araştırmalar durumu tanımlamayı tarama modelleri ise var olan durumu var olduğu biçimde ve nesnel bir yaklaşımla ortaya koyma üzerine temellenir¹⁰⁴.

4.2. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ

Bu araştırmanın evrenini 2011-2012 eğitim öğretim yılında Zonguldak ilinde faaliyet gösteren ortaöğretim kurumlarında eğitim gören öğrenciler oluşturmaktadır.

Örneklemini ise evren içerisinde bulunan Zonguldak Merkez, Çaycuma ve Alaplı ilçeleri ve Filyos beldesinde bulunan meslek lisesi ve diğer okul türlerinin 10. sınıfında öğrenim gören 767 öğrenci oluşturmuştur. Örneklemin okullara göre dağılımı tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1. Örneklemin Okul Türlerine Göre Dağılımı

Okul Türü	Evrendeki Okul Sayısı	Örneklemdaki Okul Sayısı
Fen Lisesi	1	1
Anadolu Öğretmen Lisesi	3	3
Anadolu Lisesi	21	4
Genel Lise	11	2
Çok Programlı lise	9	2
İmam Hatip Lisesi	4	1
Teknik Lise	5	2
Anadolu Teknik Lise	6	2
Endüstri Meslek Lisesi	6	2
Kız Meslek Lisesi	3	2
Toplam	84	21

¹⁰⁴ Niyazi Karasar, *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, 20. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, s.79

Tablo 4.2. Örneklemin Okullara Göre Dağılımı

Okulun Adı	Erkek Öğrenci Sayısı	Kız Öğrenci Sayısı	Toplam
Zonguldak Fen Lisesi	31	23	54
Zonguldak Anadolu Öğretmen Lisesi	24	30	54
Zonguldak Erdemir Anadolu Lisesi	15	18	33
Zonguldak Hasan Ali Yücel Lisesi	15	14	29
Zonguldak İmam Hatip Lisesi	14	11	25
Zonguldak Kız Meslek Lisesi	3	46	49
Zonguldak Anadolu Teknik Lisesi	18	0	18
Çaycuma Anadolu Öğretmen Lisesi	19	21	40
Çaycuma Anadolu Lisesi	22	45	67
Çaycuma Fatih Lisesi	7	17	24
Çaycuma Teknik Lise	20	16	36
Çaycuma Anadolu Teknik Lisesi	22	0	22
Çaycuma Endüstri Meslek Lisesi	22	0	22
Çaycuma Çok Programlı Lisesi	28	32	60
Filyos Melek Ahmet Şanlı Anadolu Lisesi	6	17	23
Filyos Atacan Şanlı Çok Programlı Lisesi	9	11	20
Alaplı Anadolu Öğretmen Lisesi	20	27	47
Alaplı Atalay Anadolu Lisesi	11	16	27
Alaplı Kız Meslek Lisesi	5	43	48
Alaplı Teknik Lise	23	21	44
Alaplı Endüstri Meslek Lisesi	25	0	25
Toplam	359	408	767

4.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak lise öğrencilerinin tarih kavramlarını öğrenme düzeylerini istatistiksel olarak alabilmek için araştırmacı tarafından iki bölümden oluşan bir kavram başarı testi geliştirilmiştir. Bu test bir Yrd. Doç. ve farklı okul türlerinde görev yapan dört tarih öğretmenin görüşleri doğrultusunda hazırlanmıştır. Bu testin birinci kısmı 10. sınıf ders programında yer alan kavramlar arasından seçilen on sekiz kavramın karışık olarak verilen tanımlarıyla eşleştirme esasına dayalı bir testtir. Bu kavramlar farklı okul türlerinde görev yapan öğretmenlerin görüşü alınarak farklı ünite ve öğrenme düzeylerinin farklı olduğu düşünülen kavramlardan seçilmiştir.

Testin ikinci kısmı 34 maddeden oluşan çoktan seçmeli sorulara dayalı bir başarı testidir. Bu test 10. sınıf tarih dersi içerisinde genel olarak geçen kavramları tanıma, anlama, sentez ve değerlendirme düzeylerinde öğrenme durumlarını ölçmeye yöneliktir. Bu testin geliştirilmesi için araştırmacı tarafından başta ÖSYM'nin bugüne kadar ortaöğretim kurumları için yapmış olduğu sınavlar ve 10. sınıf ders kitabındaki kavramlarla ilgili sorular taranmıştır. Bu sorulara bunlara paralel sorularında oluşturulmasıyla bir soru bankası oluşturulmuştur. Bu soru bankasının içinden farklı okul türlerindeki tarih öğretmenlerinin de görüşü alınarak 54 maddeden oluşan bir çoktan seçmeli test oluşturulmuştur. Bu test dil ve yazım açısından değerlendirilmek üzere örnekleme dahil olmayan ve konuların tamamını gördüğü varsayılan bir 12. sınıfa uygulanmıştır. Uygulama sonucu elde edilen verilerin değerlendirilmesiyle 40 maddeye düşürülen test son olarak 10. sınıf konularını gördüğü varsayılan farklı iki okul türündeki 33 öğrenciye kavram eşleştirme kısmıyla beraber uygulanmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda testin geçerliliğini ölçmek için öğrencilerin testten aldıkları puanlar sıralanmıştır. Sıralamanın üst grubunda yer alanların %27'si alt grubunda yer alanlarında %27'si alınarak iki kategori oluşturulmuştur. Üst ve alt grubu oluşturan öğrencilerin vermiş olduğu cevaplara göre çoktan seçmeli testin madde güçlük indeksi ve madde ayırt edicilik dereceleri hesaplanmıştır. Bu analiz sonucunda çoktan seçmeli testin 34 maddeden oluşmasına karar verildi.

Oluşturulan testlerin güvenilirliği Kuder Richardson-20 tekniği ile ölçülmüştür. Bu ölçüme göre kavram eşleştirme testinin güvenilirlik katsayısı 0,901,

çoktan seçmeli başarı testinin güvenilirlik katsayısı 0,912 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre kullanılan testlerin güvenilir olduğuna karar verilmiştir.

Hazırlanan veri toplama aracının uygulamaya konulabilmesi için izin süreci başlatılarak gerekli onaylar alınmıştır.(bkz. Ek 1 araştırma için gerekli izinler).izin işlemlerinin tamamlanmasıyla evreni temsil edecek şekilde yansız olarak belirlenen okullarda veri toplama aracı uygulamaya konulmuştur. Okullardan toplanan veri aracı formları 1'den başlayarak numaralandırılış öncelikle Excel programında hazırlanan çizelgelere işlenerek istatistiksel analize hazır hale getirilmiştir.

4.4. VERİLERİN İSTATİSTİKSEL ANALİZİ

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical PackageforSocialSciences) for Windows 17.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (Sayı, Yüzde, Ortalama, Standart Sapma) kullanılmıştır.

Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup arasındaki farkı t-testi, ikiden fazla grup durumunda parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Tek yönlü (Oneway) Anova Testi ve farklılığa neden olan grubun tespitinde Tukey Post-Hoc Testi kullanılmıştır.

Araştırmanın bağımlı ve bağımsız değişkenleri arasındaki ilişkiyi Pearson Korelasyon Analizi ile test edilmiştir. Ölçekler arasındaki korelasyon ilişkileri aşağıdaki kriterlere göre değerlendirilmiştir¹⁰⁵;

<i>r</i>	İlişki
0,00-0,25	Çok Zayıf
0,26-0,49	Zayıf
0,50-0,69	Orta
0,70-0,89	Yüksek
0,90-1,00	Çok Yüksek

Elde edilen bulgular %95 güven aralığında %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

¹⁰⁵Şeref Kalaycı, *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, 2. Baskı, Asil Yayın Dağıtım, Ankara, 2006, s. 116.

5. BULGULAR

5.1. ARAŞTIRMAYA KATILAN 10. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN TANIMLAYICI ÖZELLİKLERİNİN DAĞILIMI

5.1.1. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Öğrenim Gördüğü Okulların Türü ile Genel Okul Türlerine Göre Dağılımı

Araştırma evrenini oluşturan okullar Milli Eğitim Bağı oldukları Genel Müdürlükler ve mesleki derslerinin ağırlık durumuna göre liseler ve meslek liseleri gruplarına ayrılmışlardır. Bu iki grubun birlikte ifadesi araştırmanın içerisinde genel okul türü şeklinde olacaktır. Okul alt türleri ise okulların yönetmeliklerinde tür olarak belirtilmiş olan adlarıdır. Liseler ve meslek liseleri gruplarını oluşturan okul alt türleri tablo 5.1 de verilmiştir.

Tablo 5.1. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Öğrenim Gördüğü Okulların Türü ile Genel Okul Türlerine Göre Dağılımı

		Genel Okul Türü		
Okul Alt Türü		Liseler Grubu	Meslek Liseleri Grubu	Toplam
Fen Lisesi	Sayı	54	0	54
	Yüzde	%13,6	%0,0	%7,0
Anadolu Öğretmen Lisesi	Sayı	141	0	141
	Yüzde	%35,4	%0,0	%18,4
Anadolu Lisesi	Sayı	150	0	150
	Yüzde	%37,7	%0,0	%19,6
Genel (düz) Liseler	Sayı	53	0	53
	Yüzde	%13,3	%0,0	%6,9
Anadolu Teknik Lise	Sayı	0	40	40
	Yüzde	%0,0	%10,8	%5,2
Teknik Lise	Sayı	0	80	80
	Yüzde	%0,0	%21,7	%10,4
Endüstri Meslek Lisesi	Sayı	0	47	47
	Yüzde	%0,0	%12,7	%6,1
Kız Meslek Lisesi	Sayı	0	97	97
	Yüzde	%0,0	%26,3	%12,6
İmam Hatip Lisesi	Sayı	0	25	25
	Yüzde	%0,0	%6,8	%3,3
Çok Programlı Lise	Sayı	0	80	80
	Yüzde	%0,0	%21,7	%10,4
Toplam	Sayı	398	369	767
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0

Tablo 5.1 incelendiğinde liseler grubunda öğrenim gören 10.sınıf öğrencilerinin 54'ünün (%13,6) Fen Lisesi, 141'inin (%35,4) Anadolu Öğretmen Lisesi, 150'sinin (%37,7) Anadolu Lisesi, 53'ünün (%13,3) Genel (düz) Liseler; meslek liseleri grubunda öğrenim gören 10.sınıf öğrencilerinin 40'ının (%10,8) Anadolu Teknik Lise, 80'inin (%21,7) Teknik Lise, 47'sinin (%12,7) Endüstri Meslek Lisesi, 97'sinin (%26,3) Kız Meslek Lisesi, 25'inin (%6,8) İmam Hatip Lisesi, 80'inin (%21,7) Çok Programlı Lisede öğrenim gördüğü görülmektedir. Bu dağılım tümüyle değerlendirildiğinde örneklemin evreni en iyi şekilde temsil edebilecek şekilde oluştuğu görülmektedir.

5.1.2. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyetleri ile Genel Okul Türlerine Göre Dağılımı

Tablo 5.2. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyetleri ile Genel Okul Türlerine Göre Dağılımı

		Genel Okul Türü		
Cinsiyet		Liseler Grubu	Meslek Liseleri Grubu	Toplam
Erkek	Sayı	170	189	359
	Yüzde	%42,7	%51,2	%46,8
Kız	Sayı	228	180	408
	Yüzde	%57,3	%48,8	%53,2
Toplam	Sayı	398	369	767
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0

Tablo 5.2 incelendiğinde liseler grubunda öğrenim gören 10.sınıf öğrencilerinin 170'inin (%42,7) erkek, 228'inin (%57,3) kız; meslek liseler grubunda öğrenim gören 10.sınıf öğrencilerinin 189'unun (%51,2) erkek, 180'inin (%48,8) kız olduğu görülmektedir.

5.1.3. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Öğrenim Gördüğü Okulların Yerleşim Türü ile Genel Okul Türlerine Göre Dağılımı

Tablo 5.3. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Öğrenim Gördüğü Okulların Yerleşim Türü ile Genel Okul Türlerine Göre Dağılımı

		Genel Okul Türü		
Yerleşim Türü		Liseler Grubu	Meslek Liseleri Grubu	Toplam
İl Merkezi	Sayı	170	92	262
	Yüzde	%42,7	%24,9	%34,2
İlçe	Sayı	205	257	462
	Yüzde	%51,5	%69,6	%60,2
Belde	Sayı	23	20	43
	Yüzde	%5,8	%5,4	%5,6
Toplam	Sayı	398	369	767
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0

Tablo 5.3 incelendiğinde liseler grubunda öğrenim gören 10.sınıf öğrencilerinin 170'inin (%42,7) il merkezi, 205'inin (%51,5) ilçe, 23'ünün (%5,8) belde; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10.sınıf öğrencilerinin 92'sinin (%24,9) il merkezi, 257'sinin (%69,6) ilçe, 20'sinin (%5,4) beldede öğrenim gördüğü görülmektedir.

5.2. ARAŞTIRMAYA KATILAN 10.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KAVRAM EŞLEŞTİRME VE KAVRAM BAŞARI DÜZEYLERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 5.4. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Ortalamaları

	N	Ort	Ss	Min.	Max.
Kavram Eşleştirme Puanı	767	43,981	28,073	0,000	100,000
Kavram Başarı Puanı	767	46,418	25,281	0,000	100,000

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “kavram eşleştirme puanı” ortalamasının ($43,981 \pm 28,073$); “kavram başarı puanı” ortalamasının ($46,418 \pm 25,281$) düzeyde olduğu görülmektedir. Beldelerdeki örneklem sayısının düşük olması ortaöğretim kurumlarının genel olarak il merkezi ve ilçe merkezlerinde yoğunlaşması ile ilgilidir.

5.2.1. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme Kavramlarına Verdiği Cevapların Dağılımı

Tablo 5.5. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme Kavramlarına Verdiği Cevapların Dağılımı

Tablolar	Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Makyavelizm	Yanlış	423	55,1
	Doğru	344	44,9
Hümanizm	Yanlış	435	56,7
	Doğru	332	43,3
Fütüvvet	Yanlış	677	88,3
	Doğru	90	11,7
Babiali	Yanlış	502	65,4
	Doğru	265	34,6
Ferman	Yanlış	291	37,9
	Doğru	476	62,1
Tahrir	Yanlış	550	71,7
	Doğru	217	28,3
Miri arazi	Yanlış	203	26,5
	Doğru	564	73,5
Merkantilizm	Yanlış	469	61,1
	Doğru	298	38,9
Müsadere usulü	Yanlış	529	69,0
	Doğru	238	31,0
Muhtesip	Yanlış	522	68,1
	Doğru	245	31,9
Panslavizm	Yanlış	286	37,3
	Doğru	481	62,7
Reaya	Yanlış	331	43,2
	Doğru	436	56,8
Kadı	Yanlış	332	43,3
	Doğru	435	56,7
Sancak	Yanlış	363	47,3
	Doğru	404	52,7
Enderun	Yanlış	185	24,1
	Doğru	582	75,9
Hirfet	Yanlış	687	89,6
	Doğru	80	10,4
Tanzimat	Yanlış	348	45,4
	Doğru	419	54,6
Esham	Yanlış	601	78,4
	Doğru	166	21,6

Tablo 5.5 incelendiğinde “Makyavelizm” kavramının anlamını araştırmaya katılan 10.sınıf öğrencilerinden 423’ü (%55,1) yanlış, 344’ü (%44,9) doğru olarak işaretlemişlerdir.

“Hümanizm” kavramının anlamını araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 435’i (%56,7) yanlış, 332’si (%43,3) doğru olarak işaretlemişlerdir.

“Fütüvvet” kavramının anlamını araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 677’si (%88,3) yanlış, 90’ı (%11,7) doğru olarak işaretlemişlerdir.

“Babıâli” kavramının anlamını araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 502’si (%65,4) yanlış, 265’i (%34,6) doğru olarak işaretlemişlerdir.

“Ferman” kavramının anlamını araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 291’i (%37,9) yanlış, 476’sı (%62,1) doğru olarak işaretlemişlerdir.

“Tahrir” kavramının anlamını araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 550’si (%71,7) yanlış, 217’si (%28,3) doğru olarak işaretlemişlerdir.

“Miri arazi” kavramının anlamını araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 203’ü (%26,5) yanlış, 564’ü (%73,5) doğru olarak işaretlemişlerdir.

“Merkantilizm” kavramının anlamını araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 469’u (%61,1) yanlış, 298’i (%38,9) doğru olarak işaretlemişlerdir.

“Müsadere usulü” kavramının anlamını araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 529’u (%69,0) yanlış, 238’i (%31,0) doğru olarak işaretlemişlerdir.

“Muhtesip” kavramının anlamını araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 522’si (%68,1) yanlış, 245’i (%31,9) doğru olarak işaretlemişlerdir.

“Panslavizm” kavramının anlamını araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 286’sı (%37,3) yanlış, 481’i (%62,7) doğru olarak işaretlemişlerdir.

“Reaya” kavramının anlamını araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 331’i (%43,2) yanlış, 436’sı (%56,8) doğru olarak işaretlemişlerdir.

“Kadı” kavramının anlamını araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 332’si (%43,3) yanlış, 435’i (%56,7) doğru olarak işaretlemişlerdir.

“Sancak” kavramının anlamını araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 363’ü (%47,3) yanlış, 404’ü (%52,7) doğru olarak işaretlemişlerdir.

“Enderun” kavramının anlamını araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 185'i (%24,1) yanlış, 582'si (%75,9) doğru olarak işaretlemişlerdir.

“Hirfet” kavramının anlamını araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 687'si (%89,6) yanlış, 80'i (%10,4) doğru olarak işaretlemişlerdir.

“Tanzimat” kavramının anlamını araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 348'i (%45,4) yanlış, 419'u (%54,6) doğru olarak işaretlemişlerdir.

“Esham” kavramının anlamını araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 601'i (%78,4) yanlış, 166'sı (%21,6) doğru olarak işaretlemişlerdir.

Yukarıdaki sonuçlar değerlendirildiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin kavram eşleştirme testinde doğru cevap oranlarının fazla olduğu kavramlar sırasıyla “Enderun, Miri arazi, Panslavizm, Ferman, Reaya, Kadı, Tanzimat ve Sancak”tır. Doğru cevap oranlarının en düşük olduğu kavramlar ise en düşükten başlayarak “Hirfet, Fütüvvet, Esham, Tahrir, Müsadere usulü, Muhtesip, Babıali, Merkantilizm, Hümanizm ve Makyavelizm” olarak sıralanmaktadır.

5.2.2. Araştırmaya Katılan 10.Sınıf Öğrencilerinin Kavram Başarı Sorularına Verdiği Cevapların Dağılımı

Kavram başarı düzeyini ölçmek için geliştirilen testte yer alan soruların hangi kavramla ilgili olduğu kavram başarı değerlendirme tablolarında gösterilmiştir. Bu testte (kavram başarı testi Ek 1’de sunulmuştur) yer alan her soru o kavramla ilişki kurularak seçilmiştir.

Tablo 5.6. Araştırmaya Katılan 10.Sınıf Öğrencilerinin Kavram Başarı Sorularına Verdiği Cevapların Dağılımı

Soru Sırası	İlgili Olduğu Kavramlar	Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
1	İmparatorluk	Yanlış	320	41,7
		Doğru	447	58,3
2	İskân	Yanlış	476	62,1
		Doğru	291	37,9
3	Siyasal Birlik	Yanlış	281	36,6
		Doğru	486	63,4
4	Coğrafi Keşifler, Rönesans, Reform, Fransız İhtilali	Yanlış	351	45,8
		Doğru	416	54,2
5	Celali İsyanları	Yanlış	472	61,5
		Doğru	295	38,5
6	Kanunuesasi	Yanlış	482	62,8
		Doğru	285	37,2
7	Meşrutiyet	Yanlış	511	66,6
		Doğru	256	33,4
8	Egemenlik Hakları	Yanlış	551	71,8
		Doğru	216	28,2
9	Diplomasi	Yanlış	480	62,6
		Doğru	287	37,4
10	Derebeylik, Mutlak Otorite	Yanlış	499	65,1
		Doğru	268	34,9
11	Aydınlanma Çağı	Yanlış	255	33,2
		Doğru	512	66,8
12	Coğrafi Keşifler	Yanlış	321	41,9
		Doğru	446	58,1
13	Sanayi İnkılabı	Yanlış	394	51,4
		Doğru	373	48,6
14	Fransız İhtilali, Evrensellik	Yanlış	395	51,5
		Doğru	372	48,5
15	Ulusal Devlet	Yanlış	417	54,4
		Doğru	350	45,6

Soru Sırası	İlgili Olduğu Kavramlar	Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
16	Kanun Üstünlüğü	Yanlış	369	48,1
		Doğru	398	51,9
17	Parlamento – Parlamenter Sistem	Yanlış	469	61,1
		Doğru	298	38,9
18	Mesleki Eğitim	Yanlış	389	50,7
		Doğru	378	49,3
19	Dirlik	Yanlış	457	59,6
		Doğru	310	40,4
20	Tımarlı Sipahi	Yanlış	386	50,3
		Doğru	381	49,7
21	Lonca	Yanlış	562	73,3
		Doğru	205	26,7
22	Osmanlı Eğitim Kurumları	Yanlış	457	59,6
		Doğru	310	40,4
23	Eyalet	Yanlış	299	39,0
		Doğru	468	61,0
24	İltizam	Yanlış	537	70,0
		Doğru	230	30,0
25	Vakıf	Yanlış	404	52,7
		Doğru	363	47,3
26	Yürütme Gücü	Yanlış	309	40,3
		Doğru	458	59,7
27	Divanihümayun	Yanlış	289	37,7
		Doğru	478	62,3
28	Saltanat Sistemi	Yanlış	289	37,7
		Doğru	478	62,3
29	Ayan	Yanlış	430	56,1
		Doğru	337	43,9
30	Seyfiye - İlmiye - Kalemeye	Yanlış	402	52,4
		Doğru	365	47,6
31	Sancağa Çıkma	Yanlış	405	52,8
		Doğru	362	47,2
32	Bağımsız Devlet	Yanlış	430	56,1
		Doğru	337	43,9
33	Evrensellik	Yanlış	424	55,3
		Doğru	343	44,7
34	Tanzimat Fermanı	Yanlış	417	54,4
		Doğru	350	45,6

Çoktan seçmeli sorulardan oluşan kavram başarı testine araştırmaya katılan öğrencilerin soru ve kavramlara göre cevaplarının dağılımı şu şekildedir.

1. soru “İmparatorluk” kavramıyla ilgilidir. Burada imparatorluk kavramının çok uluslu devlet olmayı gerektirdiği ilişkisini kurabilme düzeyi ölçülmüştür. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 320'si (%41,7) yanlış, 447'si (%58,3) doğru olarak işaretlemişlerdir.

2. soru “İskân” kavramının özelliklerini anlamaya yöneliktir. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 476'sı (%62,1) yanlış, 291'i (%37,9) doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu durum genel olarak bu kavramın anlama düzeyinde bir sıkıntı olduğunu göstermektedir.

3. soru “Siyasal Birlik” kavramını içerir. Burada öğrencilerin hangi olayları siyasi birlik kavramı içerisinde değerlendirebildikleri sorgulanmıştır. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 281'i (%36,6) yanlış, 486'sı (%63,4) doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu sonuç siyasi birlik kavramının genel olarak anlaşıldığı şekilde yorumlanabilir.

4. soru Avrupa'daki değişimin temeli olan “Coğrafi keşifler, Rönesans, Reform ve Fransız İhtilali'nin” Osmanlı Devletine etkilerine yöneliktir. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 351'i (%45,8) yanlış, 416'sı (%54,2) doğru olarak işaretlemişlerdir.

5. soruda “Celali İsyaları” kavramı değerlendirilmiştir. Bu soruya araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 472'si (%61,5) yanlış, 295'i (%38,5) doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu durum bize bu kavramın öğrenilme düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir.

6. soru “ Kanunuesasi ” kavramıyla ilgilidir. Bu soruya araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 482'si (%62,8) yanlış, 285'i (%37,2) doğru olarak işaretlemişlerdir.

7. soru “Meşrutiyet” kavramının anlamını araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 511'i (%66,6) yanlış, 256'sı (%33,4) doğru olarak işaretlemişlerdir. 6.ve 7. Sorularda yer alan kavramlar birbirleriyle ilişkili kavramlardır. Her iki kavramında öğrenme düzeyinin düşük olduğu görülmektedir.

8. soru “Devletlerin Egemenlik Hakları” kavramıyla ilgilidir. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 551'i (%71,8) yanlış, 216'sı (%28,2)

doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu durum aynı zamanda genel bir kavram olan egemenlik haklarının yorumlanamadığını göstermektedir.

9. soruda “Diplomasi” kavramı değerlendirilmiştir. Burada diplomasinin temelinin devletlerarası ilişkiye bağlı olduğu bununda elçilikler aracılığı ile olacağı yorumlatılmaya çalışılmıştır. Bu soruya araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 480’i (%62,6) yanlış, 287’si (%37,4) doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu durum bize bu kavramın öğrenilme düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir.

10. soru “Derebeylik, Mutlak Otorite” kavramlarıyla ilgidir. Bu soruya araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 499’u (%65,1) yanlış, 268’i (%34,9) doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu durum bize bu kavramın öğrenilme düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir.

11. soru “Aydınlanma ağı” kavramıyla ilgidir. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 255’i (%33,2) yanlış, 512’si (%66,8) doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu durum bize bu kavramın diğer kavramlara oranla daha iyi anlaşıldığını göstermektedir.

12. soru “Coğrafi Keşifler” kavramıyla ilgidir. Burada ğrencilerin coğrafi keşifler ile sonuçları arasında bir bağ kurabilme durumu sorgulanmıştır. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 321’i (%41,9) yanlış, 446’sı (%58,1) doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu kavramın öğrenilme düzeyinin ortalamanın üstünde olduğunu görmekteyiz.

13. soru “Sanayi İnkılabı” kavramıyla ilgidir. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 394’ (%51,4) yanlış, 373’ (%48,6) doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu durum bize bu kavramın öğrenilme düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir.

14. soru “Fransız İhtilali ve Evrensellik ” kavramlarıyla ilgidir. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 395’i (%51,5) yanlış, 372’si (%48,5) doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu durum bize bu kavramın öğrenilme düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir.

15. soru “ Ulusal Devlet” kavramıyla ilgidir. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 417’si (%54,4) yanlış, 350’si (%45,6) doğru olarak

işaretlemişlerdir. Bu durum bize bu kavramın öğrenilme düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir.

16. soru “Kanun Üstünlüğü” kavramıyla ilgidir. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 369'u (%48,1) yanlış, 398'i (%51,9) doğru olarak işaretlemişlerdir.

17. soru “Parlamento – Parlamenter sistem” kavramıyla ilgidir. Burada parlamento, meclis ve meşrutiyet kavramlarının ilişkisini kurabilme durumu sorgulanmıştır. Fakat bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 469'u (%61,1) yanlış, 298'i (%38,9) doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu durum bize bu kavramların öğrenilme düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir.

18. soru “Mesleki Eğitim” kavramıyla ilgidir. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 389'u (%50,7) yanlış, 378'i (%49,3) doğru olarak işaretlemişlerdir.

19. soru “Dirlik” kavramıyla ilgidir. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 457'si (%59,6) yanlış, 310'u (%40,4) doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu durum bize bu kavramın öğrenilme düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir.

20. soru “Tımarlı sipahi” kavramıyla ilgidir. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 386'sı (%50,3) yanlış, 381'i (%49,7) doğru olarak işaretlemişlerdir.

21. soru “Lonca” kavramıyla ilgidir. Bu soruda lonca kavramıyla bağlantılı kavramlar sorulmuştur. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 562'si (%73,3) yanlış, 205'i (%26,7) doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu sonuç kavram başarı testi içerisinde en çok yanlış yapılan kavram olması açısından dikkat çekicidir.

22. soru “Eğitim Kurumları” ile ilgidir. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 457'si (%59,6) yanlış, 310'u (%40,4) doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu durum bize bu kavramın öğrenilme düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir.

23. soru “Eyalet” kavramıyla ilgidir. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 299'u (%39,0) yanlış, 468'i (%61,0) doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu sonuç bize bu kavramın araştırmaya katılan öğrenciler açısından büyük oranda anlaşıldığını göstermektedir.

24. soru “İltizam” kavramıyla ilgidir. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 537'si (%70,0) yanlış, 230'u (%30,0) doğru olarak işaretlemişlerdir. Başarı testinde yer alan kavramlar arasında lonca kavramından sonra anlaşılma düzeyi en çok dūřuk çıkan kavramdır.

25. soru “Vakıf” kavramıyla ilgidir. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 404'ü (%52,7) yanlış, 363'ü (%47,3) doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu durum bize bu kavramın öğrenilme düzeyinin dūřuk olduğunu göstermektedir.

26. soru “Yürütme Gücü” kavramıyla ilgidir. Burada padişahın yürütme gücünü temsil edenler sorulmuştur. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 309'u (%40,3) yanlış, 458'i (%59,7) doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu sonuca göre bu kavramın öğrenilme durumu orta düzeydedir.

27. soru “Divanühümayun” kavramıyla ilgidir. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 289'u (%37,7) yanlış, 478'i (%62,3) doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu sonuç bize bu kavramın araştırmaya katılan öğrencilerin yarsından fazlası tarafından anlaşıldığını göstermektedir.

28. soru “Saltanat Sistemi” kavramıyla ilgidir. Burada ekber ve erşed kavramları belirtilmeden saltanat sisteminde yapılan değişikliğin olumsuz sonucu sorulmuştur. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 289'u (%37,7) yanlış, 478'i (%62,3) doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu sonuç bize bu kavramın araştırmaya katılan öğrencilerin yarsından fazlası tarafından anlaşıldığını göstermektedir.

29. soru “Ayan” kavramıyla ilgidir. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 430'u (%56,1) yanlış, 337'si (%43,9) doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu durum bize bu kavramın öğrenilme düzeyinin dūřuk olduğunu göstermektedir.

30. soru “Seyfiye – İلميye - Kalemiye” kavramıyla ilgidir. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 402'si (%52,4) yanlış, 365'i (%47,6) doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu durum bize bu kavramın öğrenilme düzeyinin dūřuk olduğunu göstermektedir.

31. soru “Sancağa ıkma” kavramıyla ilgidir. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 405'i (%52,8) yanlış, 362'si (%47,2) doğru olarak

işaretlemişlerdir. Bu durum bize bu kavramın öğrenilme düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir.

32. soru “Bağımsız Devlet ” kavramıyla ilgidir. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 430'u (%56,1) yanlış, 337'si (%43,9) doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu durum bize bu kavramın öğrenilme düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir.

33. soru “Evrensellik” kavramıyla ilgidir. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 424'ü (%55,3) yanlış, 343'ü (%44,7) doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu durum bize bu kavramın öğrenilme düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir.

34. soru “Tanzimat Fermanı” kavramıyla ilgidir. Bu soruyu araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden 417'si (%54,4) yanlış, 350'si (%45,6) doğru olarak işaretlemişlerdir. Bu durum bize bu kavramın öğrenilme düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir.

Kavram eşleştirme testi ve kavram başarı testi birlikte değerlendirildiğinde araştırmaya katılan tüm 10. sınıf öğrencilerinin özellikle Osmanlı Devletindeki esnaf örgütlenmesine yönelik kavramların (hırfet, fütüvvet, lonca) öğrenme düzeylerinin diğer kavramlara oranla düşük olduğu görülmektedir. Bu durum bize 10. sınıf tarih dersinde bu kavramlarla ilgili örneklemelerin zayıf olduğunu gösterir.

5.3. ARAŞTIRMAYA KATILAN 10. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KAVRAM EŞLEŞTİRME VE KAVRAM BAŞARI DÜZEYLERİNİN OKUL TÜRLERİNE GÖRE DAĞILIMLARI

Tablo 5.7. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Genel Okul Türlerine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Kavram Eşleştirme Puanı	Liseler Grubu	398	63,163	21,404	27,895	0,000
	Meslek Liseleri Grubu	369	23,291	17,860		
Kavram Başarı Puanı	Liseler Grubu	398	62,134	22,953	23,410	0,000
	Meslek Liseleri Grubu	369	29,468	14,378		

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ortalamalarının genel okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları

							2 > 8 3 > 8 4 > 8 5 > 8 9 > 8 1 > 9 2 > 9 3 > 9 1 > 10 2 > 10 3 > 10 4 > 10
Kavram Başarı Puanı	Fen Lisesi	54	75,926	15,182	122,294	0,000	1 > 3
	Anadolu Öğretmen Lisesi	141	70,004	22,853			2 > 3
	Anadolu Lisesi	150	61,216	16,457			1 > 4
	Genel (düz) Liseler	53	29,745	12,958			2 > 4
	Anadolu Teknik Lise	40	30,221	10,698			3 > 4
	Teknik Lise	80	23,971	7,356			1 > 5
	Endüstri Meslek Lisesi	47	21,527	7,388			2 > 5
	Kız Meslek Lisesi	97	29,654	14,052			3 > 5
	İmam Hatip Lisesi	25	35,882	14,533			1 > 6
	Çok Programlı Lise	80	37,022	19,423			2 > 6

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ortalamalarının okul alt türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=146,809$; $p=0<0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($76,399 \pm 17,545$), fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($66,255 \pm 18,966$) yüksek bulunmuştur. Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($76,399 \pm 17,545$), Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($58,704 \pm 18,357$) yüksek bulunmuştur. Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($66,255 \pm 18,966$), genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($37,421 \pm 10,904$) yüksek bulunmuştur. Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($76,399 \pm 17,545$), genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($37,421 \pm 10,904$) yüksek bulunmuştur. Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($58,704 \pm 18,357$), genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($37,421 \pm 10,904$) yüksek bulunmuştur. Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($58,704 \pm 18,357$), genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($37,421 \pm 10,904$) yüksek bulunmuştur. Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($66,255 \pm 18,966$), Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($35,278 \pm 18,726$) yüksek bulunmuştur. Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($76,399 \pm 17,545$), Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($35,278 \pm 18,726$) yüksek bulunmuştur. Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($58,704 \pm 18,357$), Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($35,278 \pm 18,726$) yüksek bulunmuştur. Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($66,255 \pm 18,966$), teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($19,931 \pm 17,957$) yüksek bulunmuştur. Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($76,399 \pm 17,545$), teknik lisede öğrenim

gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($19,931 \pm 17,957$) yüksek bulunmuştur. Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($58,704 \pm 18,357$), teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($19,931 \pm 17,957$) yüksek bulunmuştur. Genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($37,421 \pm 10,904$), teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($19,931 \pm 17,957$) yüksek bulunmuştur. Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($35,278 \pm 18,726$), teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($19,931 \pm 17,957$) yüksek bulunmuştur. İmam hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($32,667 \pm 14,102$), teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($19,931 \pm 17,957$) yüksek bulunmuştur. Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($66,255 \pm 18,966$), endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($13,712 \pm 9,612$) yüksek bulunmuştur. Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($76,399 \pm 17,545$), endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($13,712 \pm 9,612$) yüksek bulunmuştur. Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($58,704 \pm 18,357$), endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($13,712 \pm 9,612$) yüksek bulunmuştur. Genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($37,421 \pm 10,904$), endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($13,712 \pm 9,612$) yüksek bulunmuştur. Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($35,278 \pm 18,726$), endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($13,712 \pm 9,612$) yüksek bulunmuştur. İmam hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($32,667 \pm 14,102$), endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($13,712 \pm 9,612$) yüksek bulunmuştur. Çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($27,778 \pm 21,814$), endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($13,712 \pm 9,612$) yüksek bulunmuştur. Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf

öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($66,255 \pm 18,966$), kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($19,645 \pm 12,731$) yüksek bulunmuştur. Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($76,399 \pm 17,545$), kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($19,645 \pm 12,731$) yüksek bulunmuştur. Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($58,704 \pm 18,357$), Kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($19,645 \pm 12,731$) yüksek bulunmuştur. Genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($37,421 \pm 10,904$), kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($19,645 \pm 12,731$) yüksek bulunmuştur. Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($35,278 \pm 18,726$), kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($19,645 \pm 12,731$) yüksek bulunmuştur. İmam hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($32,667 \pm 14,102$), kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($19,645 \pm 12,731$) yüksek bulunmuştur. Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($66,255 \pm 18,966$), imam hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($32,667 \pm 14,102$) yüksek bulunmuştur. Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($76,399 \pm 17,545$), imam hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($32,667 \pm 14,102$) yüksek bulunmuştur. Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($58,704 \pm 18,357$), imam hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($32,667 \pm 14,102$) yüksek bulunmuştur. Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($66,255 \pm 18,966$), çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($27,778 \pm 21,814$) yüksek bulunmuştur. Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($76,399 \pm 17,545$), çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($27,778 \pm 21,814$) yüksek bulunmuştur. Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($58,704 \pm 18,357$),

çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($27,778 \pm 21,814$) yüksek bulunmuştur. Genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($37,421 \pm 10,904$), çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($27,778 \pm 21,814$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan okul alt türlerine göre kavram eşleştirme puanları değerlendirildiğinde okul alt türü olarak Anadolu Öğretmen Liselerinin en başarılı olduğu bunu Fen Lisesi, Anadolu Lisesi, Genel Lise, Anadolu Teknik Lisesi, İmam Hatip lisesi, Çok Programlı Lise, Teknik lise, Kız Meslek Lisesi Endüstri Meslek lisesi takip etmektedir. Yine Endüstri Meslek Lisesi kavram başarı testi ortalamalarının bir hayli düşük olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ortalamalarının okul alt türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=122,294$; $p=0<0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($75,926 \pm 15,182$), Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($61,216 \pm 16,457$) yüksek bulunmuştur. Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($70,004 \pm 22,853$), Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($61,216 \pm 16,457$) yüksek bulunmuştur. Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($75,926 \pm 15,182$), genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($29,745 \pm 12,958$) yüksek bulunmuştur. Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($70,004 \pm 22,853$), genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($29,745 \pm 12,958$) yüksek bulunmuştur. Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($61,216 \pm 16,457$), genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($29,745 \pm 12,958$) yüksek bulunmuştur. Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($75,926 \pm 15,182$), Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf

öğrencilerinin kavram başarı puanından ($30,221 \pm 10,698$) yüksek bulunmuştur. Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($70,004 \pm 22,853$), Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($30,221 \pm 10,698$) yüksek bulunmuştur. Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($61,216 \pm 16,457$), Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($30,221 \pm 10,698$) yüksek bulunmuştur. Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($75,926 \pm 15,182$), teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($23,971 \pm 7,356$) yüksek bulunmuştur. Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($70,004 \pm 22,853$), teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($23,971 \pm 7,356$) yüksek bulunmuştur. Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($61,216 \pm 16,457$), teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($23,971 \pm 7,356$) yüksek bulunmuştur. İmam hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($35,882 \pm 14,533$), teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($23,971 \pm 7,356$) yüksek bulunmuştur. Çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($37,022 \pm 19,423$), teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($23,971 \pm 7,356$) yüksek bulunmuştur. Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($75,926 \pm 15,182$), endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($21,527 \pm 7,388$) yüksek bulunmuştur. Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($70,004 \pm 22,853$), endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($21,527 \pm 7,388$) yüksek bulunmuştur. Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($61,216 \pm 16,457$), endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($21,527 \pm 7,388$) yüksek bulunmuştur. İmam hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($35,882 \pm 14,533$), endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($21,527 \pm 7,388$) yüksek bulunmuştur. Çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($37,022 \pm 19,423$), endüstri

meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($21,527 \pm 7,388$) yüksek bulunmuştur. Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($75,926 \pm 15,182$), kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($29,654 \pm 14,052$) yüksek bulunmuştur. Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($70,004 \pm 22,853$), kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($29,654 \pm 14,052$) yüksek bulunmuştur. Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($61,216 \pm 16,457$), kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($29,654 \pm 14,052$) yüksek bulunmuştur. Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($75,926 \pm 15,182$), imam hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($35,882 \pm 14,533$) yüksek bulunmuştur. Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($70,004 \pm 22,853$), imam hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($35,882 \pm 14,533$) yüksek bulunmuştur. Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($61,216 \pm 16,457$), imam hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($35,882 \pm 14,533$) yüksek bulunmuştur. Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($75,926 \pm 15,182$), çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($37,022 \pm 19,423$) yüksek bulunmuştur. Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($70,004 \pm 22,853$), çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($37,022 \pm 19,423$) yüksek bulunmuştur. Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($61,216 \pm 16,457$), çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($37,022 \pm 19,423$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan okul türleri içerisinde kavram başarı testinde Fen Lisesi türünün en başarılı okul olduğu bu okul türünü Anadolu Öğretmen Lisesi türünün izlediği görülmektedir. Bu iki tür arasındaki sıralama değişikliğinde başarı testinin çoktan seçmeli sorulardan oluşması ve test tekniğinin de işin içine girmesi etkili olmuştur.

Tablo 5.9. Araştırmaya Katılan 10. sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme Kavramlarına Verdiği Cevapların Doğruluk Durumu ile Genel Lise Türleri Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi

		Liseler Grubu		Meslek Liseleri Grubu		p
		n	%	n	%	
Makyavelizm	Yanlış	121	%30,4	302	%81,8	$X^2=204,843$ p=0,000
	Doğru	277	%69,6	67	%18,2	
Hümanizm	Yanlış	112	%28,1	323	%87,5	$X^2=275,138$ p=0,000
	Doğru	286	%71,9	46	%12,5	
Fütüvvet	Yanlış	321	%80,7	356	%96,5	$X^2=46,290$ p=0,000
	Doğru	77	%19,3	13	%3,5	
Babiali	Yanlış	197	%49,5	305	%82,7	$X^2=93,098$ p=0,000
	Doğru	201	%50,5	64	%17,3	
Ferman	Yanlış	61	%15,3	230	%62,3	$X^2=179,669$ p=0,000
	Doğru	337	%84,7	139	%37,7	
Tahrir	Yanlış	218	%54,8	332	%90,0	$X^2=116,935$ p=0,000
	Doğru	180	%45,2	37	%10,0	
Miri arazi	Yanlış	32	%8,0	171	%46,3	$X^2=144,330$ p=0,000
	Doğru	366	%92,0	198	%53,7	
Merkantilizm	Yanlış	143	%35,9	326	%88,3	$X^2=221,444$ p=0,000
	Doğru	255	%64,1	43	%11,7	
Müsadere usulü	Yanlış	186	%46,7	343	%93,0	$X^2=191,134$ p=0,000
	Doğru	212	%53,3	26	%7,0	
Muhtesip	Yanlış	226	%56,8	296	%80,2	$X^2=48,364$ p=0,000
	Doğru	172	%43,2	73	%19,8	
Panslavizm	Yanlış	40	%10,1	246	%66,7	$X^2=262,469$ p=0,000
	Doğru	358	%89,9	123	%33,3	
Reaya	Yanlış	70	%17,6	261	%70,7	$X^2=220,442$ p=0,000
	Doğru	328	%82,4	108	%29,3	
Kadı	Yanlış	71	%17,8	261	%70,7	$X^2=218,206$ p=0,000
	Doğru	327	%82,2	108	%29,3	
Sancak	Yanlış	114	%28,6	249	%67,5	$X^2=115,850$ p=0,000
	Doğru	284	%71,4	120	%32,5	
Enderun	Yanlış	22	%5,5	163	%44,2	$X^2=156,248$ p=0,000
	Doğru	376	%94,5	206	%55,8	
Hirfet	Yanlış	353	%88,6	334	%90,5	$X^2=0,690$ p=0,238
	Doğru	45	%11,4	35	%9,5	
Tanzimat	Yanlış	73	%18,3	275	%74,5	$X^2=243,858$ p=0,000
	Doğru	325	%81,7	94	%25,5	
Esham	Yanlış	272	%68,3	329	%89,2	$X^2=48,934$ p=0,000
	Doğru	126	%31,7	40	%10,8	

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Makyavelizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=204,843$; $p=0,000<0,05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 121'inin (%30,4) yanlış, 277'sinin (%69,6) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 302'sinin (%81,8) yanlış, 67'sinin (%18,2) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir. Bu durum değerlendirildiğinde liseler grubu ile meslek liseleri grubu arasında bu kavrama doğru cevap verme düzeyinde önemli bir farklılığın olduğu görülmektedir. Liseler grubundaki öğrencilerin meslek liseleri grubundaki öğrencilere göre bu kavramı öğrenme düzeyinde daha başarılı oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Hümanizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=275,138$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 112'sinin (%28,1) yanlış, 286'sının (%71,9) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 323'ünün (%87,5) yanlış, 46'sının (%12,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir. Bu durum değerlendirildiğinde liseler grubu ile meslek liseleri grubu arasında bu kavrama doğru cevap verme düzeyinde önemli bir farklılığın olduğu görülmektedir. Liseler grubundaki öğrencilerin meslek liseleri grubundaki öğrencilere göre bu kavramı öğrenme düzeyinde daha başarılı oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Fütüvvet” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=46,290$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 321'inin (%80,7) yanlış, 77'sinin (%19,3) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 356'sının (%96,5) yanlış, 13'ünün (%3,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir. Genel olarak her iki grupta yer alan öğrencilerin bu kavramı öğrenme düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Babıali” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=93,098$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 197'sinin (%49,5) yanlış, 201'inin (%50,5) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 305'inin (%82,7) yanlış, 64'ünün (%17,3) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir. Bu kavramın öğrenilme düzeyinde meslek lisesi grubunda yer alan öğrencilere göre liseler grubunda yer alan öğrencilerin daha başarılı olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Ferman” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=179,669$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 61'inin (%15,3) yanlış, 337'sinin (%84,7) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 230'unun (%62,3) yanlış, 139'unun (%37,7) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir. Bu kavramın

öğrenilme düzeyinde meslek lisesi grubunda yer alan öğrencilere göre liseler grubunda yer alan öğrencilerin daha başarılı olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Tahrir” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=116,935$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 218'inin (%54,8) yanlış, 180'inin (%45,2) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 332'sinin (%90,0) yanlış, 37'sinin (%10,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir. Bu duruma göre liseler grubunda yer alan öğrenciler bu kavramı öğrenme düzeyine göre meslek liseleri öğrencilerine göre daha başarılıdırlar.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Miri arazi” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=144,330$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 32'sinin (%8,0) yanlış, 366'sının (%92,0) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 171'inin (%46,3) yanlış, 198'inin (%53,7) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir. Bu kavramın öğrenilme düzeyinde meslek lisesi grubunda yer alan öğrencilere göre liseler grubunda yer alan öğrencilerin daha başarılı olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf Öğrencilerinin “Merkantilizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=221,444$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 143'ünün (%35,9) yanlış, 255'inin (%64,1) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 326'sının (%88,3) yanlış, 43'ünün (%11,7) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir. Bu durum değerlendirildiğinde liseler grubu ile meslek liseleri grubu arasında bu kavrama doğru cevap verme düzeyinde önemli bir farklılığın olduğu görülmektedir. Liseler grubundaki öğrencilerin meslek liseleri grubundaki öğrencilere göre bu kavramı öğrenme düzeyinde daha başarılı oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Müsadere usulü” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=191,134$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 186'sının (%46,7) yanlış, 212'sinin (%53,3) doğru; Meslek

liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 343'ünün (%93,0) yanlış, 26'sının (%7,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir. Bu durum değerlendirildiğinde liseler grubu ile meslek liseleri grubu arasında bu kavrama doğru cevap verme düzeyinde önemli bir farklılığın olduğu görülmektedir. Liseler grubundaki öğrencilerin meslek liseleri grubundaki öğrencilere göre bu kavramı öğrenme düzeyinde daha başarılı oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Muhtesip” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=48,364$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 226'sının (%56,8) yanlış, 172'sinin (%43,2) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 296'sının (%80,2) yanlış, 73'ünün (%19,8) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir. Genel olarak her iki grupta yer alan öğrencilerin bu kavramı öğrenme düzeylerinin düşük olduğu görülmekle birlikte liseler grubunda yer alan öğrencilerin meslek liseleri grubunda yer alan öğrencilere göre başarılı olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Panslavizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=262,469$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 40'inin (%10,1) yanlış, 358'inin (%89,9) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 246'sının (%66,7) yanlış, 123'ünün (%33,3) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir. Bu durum değerlendirildiğinde liseler grubu ile meslek liseleri grubu arasında bu kavrama doğru cevap verme düzeyinde önemli bir farklılığın olduğu görülmektedir. Liseler grubundaki öğrencilerin meslek liseleri grubundaki öğrencilere göre bu kavramı öğrenme düzeyinde daha başarılı oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Reaya” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=220,442$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 70'inin (%17,6) yanlış, 328'inin (%82,4) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 261'inin (%70,7) yanlış, 108'inin (%29,3) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir. Bu durum değerlendirildiğinde liseler grubu ile meslek liseleri grubu arasında bu kavrama

doğru cevap verme düzeyinde önemli bir farklılığın olduğu görülmektedir. Liseler grubundaki öğrencilerin meslek liseleri grubundaki öğrencilere göre bu kavramı öğrenme düzeyinde daha başarılı oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Kadı” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=218,206$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 71'inin (%17,8) yanlış, 327'sinin (%82,2) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 261'inin (%70,7) yanlış, 108'inin (%29,3) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir. Bu durum değerlendirildiğinde liseler grubu ile meslek liseleri grubu arasında bu kavrama doğru cevap verme düzeyinde önemli bir farklılığın olduğu görülmektedir. Liseler grubundaki öğrencilerin meslek liseleri grubundaki öğrencilere göre bu kavramı öğrenme düzeyinde daha başarılı oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Sancak” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=115,850$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 114'ünün (%28,6) yanlış, 284'ünün (%71,4) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 249'unun (%67,5) yanlış, 120'sinin (%32,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir. Bu duruma göre liseler grubunda yer alan öğrenciler bu kavramı öğrenme düzeyine göre meslek liseleri öğrencilerine göre daha başarılıdırlar.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Enderun” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=156,248$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 22'sinin (%5,5) yanlış, 376'sinin (%94,5) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 163'ünün (%44,2) yanlış, 206'sinin (%55,8) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir. Bu duruma göre liseler grubunda yer alan öğrenciler bu kavramı öğrenme düzeyinde meslek liseleri öğrencilerine göre daha başarılıdırlar.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Hirfet” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,690$; $p=0,238>0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin

bu kavramı 353'ünün (%88,6) yanlış, 45'inin (%11,4) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 334'ünün (%90,5) yanlış, 35'inin (%9,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir. Öğrenilme düzeyinin her iki ana grup açısından da çok düşük olduğu dolayısı ile istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın çıkmadığını görmekteyiz.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Tanzimat” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=243,858$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 73'ünün (%18,3) yanlış, 325'inin (%81,7) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 275'inin (%74,5) yanlış, 94'ünün (%25,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir. Bu durum değerlendirildiğinde liseler grubu ile meslek liseleri grubu arasında bu kavrama doğru cevap verme düzeyinde önemli bir farklılığın olduğu görülmektedir. Liseler grubundaki öğrencilerin meslek liseleri grubundaki öğrencilere göre bu kavramı öğrenme düzeyinde daha başarılı oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Esham” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=48,934$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 272'sinin (%68,3) yanlış, 126'sının (%31,7) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 329'unun (%89,2) yanlış, 40'ının (%10,8) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir. Genel olarak her iki grupta yer alan öğrencilerin bu kavramı öğrenme düzeylerinin düşük olduğu görülmekle birlikte liseler grubunda yer alan öğrencilerin meslek liseleri grubunda yer alan öğrencilere göre başarılı olduğu görülmektedir.

Tablo 5.10. Araştırmaya Katılan 10.Sınıf Öğrencilerinin Kavram Başarı Düzeylerini Ölçen Sorulara Verdiği Cevapların Doğruluk Durumu ile Genel Lise Türleri Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi

Sıra			Liseler Grubu		Meslek Liseleri Grubu		p
			n	%	n	%	
1	İmparatorluk	Yanlış	98	%24,6	222	%60,2	$X^2=99,465$ p=0,000
		Doğru	300	%75,4	147	%39,8	
2	İşkân	Yanlış	185	%46,5	291	%78,9	$X^2=85,259$ p=0,000
		Doğru	213	%53,5	78	%21,1	
3	Siyasal Birlik	Yanlış	62	%15,6	219	%59,3	$X^2=158,033$ p=0,000
		Doğru	336	%84,4	150	%40,7	
4	Coğrafi Keşifler, Reform, Rönesans, Fransız İhtilali	Yanlış	127	%31,9	224	%60,7	$X^2=63,965$ p=0,000
		Doğru	271	%68,1	145	%39,3	
5	Celali İsyanları	Yanlış	223	%56,0	249	%67,5	$X^2=10,605$ p=0,001
		Doğru	175	%44,0	120	%32,5	
6	Kanunuesasi	Yanlış	205	%51,5	277	%75,1	$X^2=45,517$ p=0,000
		Doğru	193	%48,5	92	%24,9	
7	Meşrutiyet	Yanlış	230	%57,8	281	%76,2	$X^2=29,035$ p=0,000
		Doğru	168	%42,2	88	%23,8	
8	Egemenlik Hakları	Yanlış	242	%60,8	309	%83,7	$X^2=49,788$ p=0,000
		Doğru	156	%39,2	60	%16,3	
9	Diplomasi	Yanlış	164	%41,2	316	%85,6	$X^2=161,417$ p=0,000
		Doğru	234	%58,8	53	%14,4	
10	Derebeylik, Mutlak Otorite	Yanlış	216	%54,3	283	%76,7	$X^2=42,348$ p=0,000
		Doğru	182	%45,7	86	%23,3	
11	Aydınlanma Çağı	Yanlış	64	%16,1	191	%51,8	$X^2=109,843$ p=0,000
		Doğru	334	%83,9	178	%48,2	
12	Coğrafi Keşifler	Yanlış	86	%21,6	235	%63,7	$X^2=139,305$ p=0,000
		Doğru	312	%78,4	134	%36,3	
13	Sanayi İnkılabı	Yanlış	116	%29,1	278	%75,3	$X^2=163,551$ p=0,000
		Doğru	282	%70,9	91	%24,7	
14	Fransız İhtilali, Evrensellik	Yanlış	117	%29,4	278	%75,3	$X^2=161,801$ p=0,000
		Doğru	281	%70,6	91	%24,7	
15	Ulusal Devlet	Yanlış	167	%42,0	250	%67,8	$X^2=51,337$ p=0,000
		Doğru	231	%58,0	119	%32,2	
16	Kanun Üstünlüğü	Yanlış	92	%23,1	277	%75,1	$X^2=207,015$ p=0,000
		Doğru	306	%76,9	92	%24,9	
17	Parlamento – Parlamenter sistem	Yanlış	167	%42,0	302	%81,8	$X^2=128,201$ p=0,000
		Doğru	231	%58,0	67	%18,2	
18	Mesleki Eğitim	Yanlış	119	%29,9	270	%73,2	$X^2=143,437$ p=0,000
		Doğru	279	%70,1	99	%26,8	
19	Dirlik	Yanlış	196	%49,2	261	%70,7	$X^2=36,704$ p=0,000
		Doğru	202	%50,8	108	%29,3	
20	Tımarlı Sipahi	Yanlış	133	%33,4	253	%68,6	$X^2=94,615$ p=0,000
		Doğru	265	%66,6	116	%31,4	
21	Lonca	Yanlış	274	%68,8	288	%78,0	$X^2=8,284$ p=0,003
		Doğru	124	%31,2	81	%22,0	
22	Osmanlı Eğitim Kurumları	Yanlış	164	%41,2	221	%59,9	$X^2=26,742$ p=0,000
		Doğru	234	%58,8	148	%40,1	
23	Eyalet	Yanlış	107	%26,9	192	%52,0	$X^2=50,909$ p=0,000
		Doğru	291	%73,1	177	%48,0	
24	İltizam	Yanlış	244	%61,3	293	%79,4	$X^2=29,870$ p=0,000
		Doğru	154	%38,7	76	%20,6	
25	Vakıf	Yanlış	121	%30,4	283	%76,7	$X^2=164,598$ p=0,000
		Doğru	277	%69,6	86	%23,3	
26	Yürütme Gücü	Yanlış	76	%19,1	233	%63,1	$X^2=154,432$ p=0,000
		Doğru	322	%80,9	136	%36,9	
27	Divanühümayun	Yanlış	89	%22,4	200	%54,2	$X^2=82,659$ p=0,000
		Doğru	309	%77,6	169	%45,8	

28	Saltanat Sistemi	Yanlış	145	%36,4	262	%71,0	$X^2=91,880$ p=0,000
		Doğru	253	%63,6	107	%29,0	
29	Ayan	Yanlış	156	%39,2	274	%74,3	$X^2=95,543$ p=0,000
		Doğru	242	%60,8	95	%25,7	
30	Seyfiye - İلميye - Kalemiye	Yanlış	136	%34,2	266	%72,1	$X^2=110,364$ p=0,000
		Doğru	262	%65,8	103	%27,9	
31	Sancağa Çıkma	Yanlış	142	%35,7	263	%71,3	$X^2=97,348$ p=0,000
		Doğru	256	%64,3	106	%28,7	
32	Bağımsız Devlet	Yanlış	158	%39,7	288	%78,0	$X^2=115,718$ p=0,000
		Doğru	240	%60,3	81	%22,0	
33	Evrensellik	Yanlış	145	%36,4	279	%75,6	$X^2=118,883$ p=0,000
		Doğru	253	%63,6	90	%24,4	
34	Tanzimat Fermanı	Yanlış	158	%39,7	241	%65,3	$X^2=50,328$ p=0,000
		Doğru	240	%60,3	128	%34,7	

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “İmparatorluk” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=99,465$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 98'inin (%24,6) yanlış, 300'ünün (%75,4) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 222'sinin (%60,2) yanlış, 147'sinin (%39,8) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu duruma göre liseler grubunda yer alan öğrenciler bu kavramı öğrenme düzeyinde meslek liseleri öğrencilerine göre daha başarılıdırlar.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “İskân” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=85,259$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 185'inin (%46,5) yanlış, 213'ünün (%53,5) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 291'inin (%78,9) yanlış, 78'inin (%21,1) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu duruma göre liseler grubunda yer alan öğrenciler bu kavramı öğrenme düzeyinde meslek liseleri öğrencilerine göre daha başarılıdırlar.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Siyasal Birlik” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=158,033$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 62'sinin (%15,6) yanlış, 336'sının (%84,4) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 219'unun (%59,3) yanlış, 150'sinin (%40,7) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu duruma göre liseler grubunda yer alan öğrenciler bu kavramı öğrenme düzeyinde meslek liseleri öğrencilerine göre daha başarılıdırlar.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Coğrafi Keşifler, Reform, Rönesans, Fransız İhtilali ” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=63,965$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 127'sinin (%31,9) yanlış, 271'inin (%68,1) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 224'ünün (%60,7) yanlış, 145'inin (%39,3) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu duruma göre liseler grubunda yer alan öğrenciler bu kavramı öğrenme düzeyinde meslek liseleri öğrencilerine göre daha başarılıdırlar.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Celali İsyancıları” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=10,605$; $p=0,001<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 223'ünün (%56,0) yanlış, 175'inin (%44,0) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 249'unun (%67,5) yanlış, 120'sinin (%32,5) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Genel olarak her iki grupta yer alan öğrencilerin bu kavramı öğrenme düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “ Kanunuesasi ” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=45,517$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 205'inin (%51,5) yanlış, 193'ünün (%48,5) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 277'sinin (%75,1) yanlış, 92'sinin (%24,9) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Genel olarak her iki grupta yer alan öğrencilerin bu kavramı öğrenme düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Meşrutiyet” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=29,035$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 230'unun (%57,8) yanlış, 168'inin (%42,2) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 281'inin (%76,2) yanlış, 88'inin (%23,8) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Genel olarak her iki grupta yer alan öğrencilerin bu kavramı öğrenme düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Devletlerin Egemenlik Hakları” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=49,788$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 242'sinin (%60,8) yanlış, 156'sının (%39,2) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 309'unun (%83,7) yanlış, 60'ının (%16,3) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Genel olarak her iki grupta yer alan öğrencilerin bu kavramı öğrenme düzeylerinin düşük olduğu görülmekle birlikte liseler grubunda yer alan öğrencilerin meslek liseleri grubunda yer alan öğrencilere göre başarılı olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Diplomasi” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=161,417$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 164'ünün (%41,2) yanlış, 234'ünün (%58,8) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 316'sının (%85,6) yanlış, 53'ünün (%14,4) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu durum değerlendirildiğinde liseler grubu ile meslek liseleri grubu arasında bu kavrama doğru cevap verme düzeyinde önemli bir farklılığın olduğu görülmektedir. Liseler grubundaki öğrencilerin meslek liseleri grubundaki öğrencilere göre bu kavramı öğrenme düzeyinde daha başarılı oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Derebeylik, Mutlak Otorite” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=42,348$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 216'sının (%54,3) yanlış, 182'sinin (%45,7) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 283'ünün (%76,7) yanlış, 86'sının (%23,3) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Genel olarak her iki grupta yer alan öğrencilerin bu kavramı öğrenme düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Aydınlanma Çağı” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=109,843$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 64'ünün (%16,1) yanlış, 334'ünün (%83,9) doğru; Meslek

liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 191'inin (%51,8) yanlış, 178'inin (%48,2) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Coğrafi Keşifler” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=139,305$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 86'sının (%21,6) yanlış, 312'sinin (%78,4) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 235'inin (%63,7) yanlış, 134'ünün (%36,3) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu duruma göre liseler grubunda yer alan öğrenciler bu kavramı öğrenme düzeyinde meslek liseleri öğrencilerine göre daha başarılıdırlar.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Sanayi İnkılabı” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=163,551$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 116'sının (%29,1) yanlış, 282'sinin (%70,9) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 278'inin (%75,3) yanlış, 91'inin (%24,7) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Fransız İhtilali ve Evrensellik” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=161,801$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 117'sinin (%29,4) yanlış, 281'inin (%70,6) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 278'inin (%75,3) yanlış, 91'inin (%24,7) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Ulusal Devlet” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=51,337$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 167'sinin (%42,0) yanlış, 231'inin (%58,0) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 250'sinin (%67,8) yanlış, 119'unun (%32,2) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu duruma göre liseler grubunda yer alan öğrenciler bu kavramı öğrenme düzeyinde meslek liseleri öğrencilerine göre daha başarılıdırlar.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Kanun Üstünlüğü” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki

bulunmuştur ($X^2=207,015$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 92'sinin (%23,1) yanlış, 306'sının (%76,9) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 277'sinin (%75,1) yanlış, 92'sinin (%24,9) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu durum değerlendirildiğinde liseler grubu ile meslek liseleri grubu arasında bu kavrama doğru cevap verme düzeyinde önemli bir farklılığın olduğu görülmektedir. Liseler grubundaki öğrencilerin meslek liseleri grubundaki öğrencilere göre bu kavramı öğrenme düzeyinde daha başarılı oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Parlamento – Parlamenter Sistem” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=128,201$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 167'sinin (%42,0) yanlış, 231'inin (%58,0) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 302'sinin (%81,8) yanlış, 67'sinin (%18,2) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu duruma göre liseler grubunda yer alan öğrenciler bu kavramı öğrenmede meslek liseleri öğrencilerine göre daha başarılıdır.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Mesleki Eğitim” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=143,437$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 119'unun (%29,9) yanlış, 279'unun (%70,1) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 270'inin (%73,2) yanlış, 99'unun (%26,8) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu duruma göre liseler grubunda yer alan öğrenciler bu kavramı öğrenmede meslek liseleri öğrencilerine göre daha başarılıdır.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Dirlik” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=36,704$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 196'sının (%49,2) yanlış, 202'sinin (%50,8) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 261'inin (%70,7) yanlış, 108'inin (%29,3) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu duruma göre liseler grubunda yer alan öğrenciler bu kavramı öğrenmede meslek liseleri öğrencilerine göre daha başarılıdır.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin ile ilgili “Tımarlı Sipahi” soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=94,615$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 133'ünün (%33,4) yanlış, 265'inin (%66,6) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 253'ünün (%68,6) yanlış, 116'sının (%31,4) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu duruma göre liseler grubunda yer alan öğrenciler bu kavramı öğrenmede meslek liseleri öğrencilerine göre daha başarılıdırlar.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Lonca” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=8,284$; $p=0,003<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 274'ünün (%68,8) yanlış, 124'ünün (%31,2) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 288'inin (%78,0) yanlış, 81'inin (%22,0) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Genel olarak her iki grupta yer alan öğrencilerin bu kavramı öğrenme düzeylerinin düşük olduğu görülmekle birlikte liseler grubunda yer alan öğrencilerin meslek liseleri grubunda yer alan öğrencilere göre başarılı olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Osmanlı Devletinde Eğitim Kurumları” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=26,742$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 164'ünün (%41,2) yanlış, 234'ünün (%58,8) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 221'inin (%59,9) yanlış, 148'inin (%40,1) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu duruma göre liseler grubunda yer alan öğrenciler bu kavramı öğrenme düzeyinde meslek liseleri öğrencilerine göre daha başarılıdırlar.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Eyalet” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=50,909$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 107'sinin (%26,9) yanlış, 291'inin (%73,1) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 192'sinin (%52,0) yanlış, 177'sinin (%48,0) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu duruma göre liseler grubunda

yer alan öğrenciler bu kavramı öğrenmede meslek liseleri öğrencilerine göre daha başarılıdırlar.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “İltizam” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=29,870$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 244'ünün (%61,3) yanlış, 154'ünün (%38,7) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 293'ünün (%79,4) yanlış, 76'sının (%20,6) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Genel olarak her iki grupta yer alan öğrencilerin bu kavramı öğrenme düzeylerinin düşük olduğu görülmekle birlikte liseler grubunda yer alan öğrencilerin meslek liseleri grubunda yer alan öğrencilere göre başarılı olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Vakıf” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=164,598$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 121'inin (%30,4) yanlış, 277'sinin (%69,6) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 283'ünün (%76,7) yanlış, 86'sının (%23,3) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu durum değerlendirildiğinde liseler grubu ile meslek liseleri grubu arasında bu kavrama doğru cevap verme düzeyinde önemli bir farklılığın olduğu görülmektedir. Liseler grubundaki öğrencilerin meslek liseleri grubundaki öğrencilere göre bu kavramı öğrenme düzeyinde daha başarılı oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Yürütme Gücü” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=154,432$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 76'sının (%19,1) yanlış, 322'sinin (%80,9) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 233'ünün (%63,1) yanlış, 136'sının (%36,9) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu durum değerlendirildiğinde liseler grubu ile meslek liseleri grubu arasında bu kavrama doğru cevap verme düzeyinde önemli bir farklılığın olduğu görülmektedir. Bu duruma göre liseler grubunda yer alan öğrenciler bu kavramı öğrenmede meslek liseleri öğrencilerine göre daha başarılıdırlar.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Divanühümayun” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=82,659$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 89'unun (%22,4) yanlış, 309'unun (%77,6) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 200'ünün (%54,2) yanlış, 169'unun (%45,8) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu duruma göre liseler grubunda yer alan öğrenciler bu kavramı öğrenmede meslek liseleri öğrencilerine göre daha başarılıdırlar.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin“Saltanat sistemi” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=91,880$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 145'inin (%36,4) yanlış, 253'ünün (%63,6) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 262'sinin (%71,0) yanlış, 107'sinin (%29,0) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu duruma göre liseler grubunda yer alan öğrenciler bu kavramı öğrenmede meslek liseleri öğrencilerine göre daha başarılıdırlar.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Ayan” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=95,543$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 156'sının (%39,2) yanlış, 242'sinin (%60,8) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 274'ünün (%74,3) yanlış, 95'inin (%25,7) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu durum değerlendirildiğinde liseler grubu ile meslek liseleri grubu arasında bu kavrama doğru cevap verme düzeyinde önemli bir farklılığın olduğu görülmektedir. Liseler grubundaki öğrencilerin meslek liseleri grubundaki öğrencilere göre bu kavramı öğrenme düzeyinde daha başarılı oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Seyfiye - İlmiye -Kalemiye” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=110,364$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 136'sının (%34,2) yanlış, 262'sinin (%65,8) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 266'sının (%72,1) yanlış, 103'ünün (%27,9) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu durum

değerlendirildiğinde liseler grubu ile meslek liseleri grubu arasında bu kavrama doğru cevap verme düzeyinde önemli bir farklılığın olduğu görülmektedir. Liseler grubundaki öğrencilerin meslek liseleri grubundaki öğrencilere göre bu kavramı öğrenme düzeyinde daha başarılı oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Sancağa Çıkma” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=97,348$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 142'sinin (%35,7) yanlış, 256'sının (%64,3) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 263'ünün (%71,3) yanlış, 106'sının (%28,7) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu durum değerlendirildiğinde liseler grubu ile meslek liseleri grubu arasında bu kavrama doğru cevap verme düzeyinde önemli bir farklılığın olduğu görülmektedir. Liseler grubundaki öğrencilerin meslek liseleri grubundaki öğrencilere göre bu kavramı öğrenme düzeyinde daha başarılı oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Bağımsız Devlet” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=115,718$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 158'inin (%39,7) yanlış, 240'ının (%60,3) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 288'inin (%78,0) yanlış, 81'inin (%22,0) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu durum değerlendirildiğinde liseler grubu ile meslek liseleri grubu arasında bu kavrama doğru cevap verme düzeyinde önemli bir farklılığın olduğu görülmektedir. Liseler grubundaki öğrencilerin meslek liseleri grubundaki öğrencilere göre bu kavramı öğrenme düzeyinde daha başarılı oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Evrensellik” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=118,883$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 145'inin (%36,4) yanlış, 253'ünün (%63,6) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 279'unun (%75,6) yanlış, 90'ının (%24,4) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu durum değerlendirildiğinde liseler grubu ile meslek liseleri grubu arasında bu kavrama doğru cevap verme düzeyinde önemli bir farklılığın olduğu görülmektedir. Liseler

grubundaki öğrencilerin meslek liseleri grubundaki öğrencilere göre bu kavramı öğrenme düzeyinde daha başarılı oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Tanzimat Fermanı” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile genel okul türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=50,328$; $p=0,000<0.05$). Liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 158'inin (%39,7) yanlış, 240'ının (%60,3) doğru; Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 241'inin (%65,3) yanlış, 128'inin (%34,7) doğru olarak işaretlediği görülmektedir. Bu duruma göre liseler grubunda yer alan öğrenciler bu kavramı öğrenme düzeyinde meslek liseleri öğrencilerine göre daha başarılıdır.

Kavram başarı testindeki sorulara verilen yanıtlar değerlendirildiğinde bütün kavramlarda liseler grubunda yer alan okul türlerinin meslek liseleri grubunda yer alan okul türlerine göre başarı oranlarının yüksek olduğu görülmektedir. Liseler grubunda sorulara doğru yanıt verme oranı %50'nin altında olan kavramlar; lonca, iltizam, derebeylik- mutlak otorite, egemenlik hakları, Kanunuesasi ve Celali İsyancılarıdır. Meslek liseleri grubunda ise doğru cevap verme oranının % 50'nin üzerinde bir kavram olmadığı görülmektedir. Bu durum araştırmaya katılan 10. sınıflarda meslek liseleri grubunda yer alan öğrencilerin kavramları öğrenme düzeylerinin düşük olduğunu göstermektedir.

5.3.1. Liseler Grubundaki 10.Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 5.11. Araştırmaya Katılan Liseler Grubunda Öğrenim Gören 10.Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Okul Alt Türlerine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Kavram Eşleştirme Puanı	Fen Lisesi	54	66,255	18,966	70,145	0,000	2 > 1
	Anadolu Öğretmen Lisesi	141	76,399	17,545			1 > 3
	Anadolu Lisesi	150	58,704	18,357			2 > 3
	Genel (düz) Liseler	53	37,421	10,904			1 > 4 2 > 4 3 > 4
Kavram Başarı Puanı	Fen Lisesi	54	75,926	15,182	73,017	0,000	1 > 3
	Anadolu Öğretmen Lisesi	141	70,004	22,853			2 > 3
	Anadolu Lisesi	150	61,216	16,457			1 > 4
	Genel (düz) Liseler	53	29,745	12,958			2 > 4 3 > 4

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ortalamalarının okul alt türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=70,145$; $p=0<0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($76,399 \pm 17,545$), fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($66,255 \pm 18,966$) yüksek bulunmuştur. Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($66,255 \pm 18,966$), Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($58,704 \pm 18,357$) yüksek bulunmuştur. Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($76,399 \pm 17,545$), Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($58,704 \pm 18,357$) yüksek bulunmuştur. Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($66,255 \pm 18,966$), genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($37,421 \pm 10,904$) yüksek bulunmuştur. Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($76,399 \pm 17,545$), genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($37,421 \pm 10,904$) yüksek bulunmuştur. Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($58,704 \pm 18,357$), genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($37,421 \pm 10,904$) yüksek bulunmuştur.

Tablo 5.11 değerlendirildiğinde tarih kavramlarını eşleştirme testine verilen cevaplarda genel liseler grubunda okul türü olarak Anadolu Öğretmen Liselerinin daha başarılı olduğunu, onu Fen Lisesi ve Anadolu Lisesi türündeki okulların takip ettiğini söyleyebiliriz.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ortalamalarının okul alt türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=73,017$; $p=0<0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek

amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($75,926 \pm 15,182$), Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($61,216 \pm 16,457$) yüksek bulunmuştur. Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($70,004 \pm 22,853$), Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($61,216 \pm 16,457$) yüksek bulunmuştur. Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($75,926 \pm 15,182$), genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($29,745 \pm 12,958$) yüksek bulunmuştur. Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($70,004 \pm 22,853$), genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($29,745 \pm 12,958$) yüksek bulunmuştur. Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($61,216 \pm 16,457$), genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($29,745 \pm 12,958$) yüksek bulunmuştur.

Tablo 5.11 değerlendirildiğinde kavram başarı testi ortalamalarında genel liseler grubunda Fen lisesinin daha başarılı olduğunu bunu Anadolu öğretmen lisesi ve Anadolu lisesinin takip ettiğini görmekteyiz.

5.3.2. Liseler Grubu Okullarında Öğrenim Gören 10.Sınıf Öğrencilerinin Okul Alt Türleri ile Kavram Eşleştirme Kavramlarına Verdiği Cevapların Doğruluk Durumu Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi

Tablo 5.12. Liseler Grubu Okullarında Öğrenim Gören 10.Sınıf Öğrencilerinin Okul Alt Türleri ile Kavram Eşleştirme Kavramlarına Verdiği Cevapların Doğruluk Durumu Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi

		Fen Lisesi		Anadolu Öğretmen Lisesi		Anadolu Lisesi		Genel (düz) Liseler		p
		n	%	n	%	n	%	n	%	
Makyavelizm	Yanlış	15	%27,8	19	%13,5	50	%33,3	37	%69,8	$X^2=58,780$ p=0,000
	Doğru	39	%72,2	122	%86,5	100	%66,7	16	%30,2	
Hümanizm	Yanlış	3	%5,6	12	%8,5	63	%42,0	34	%64,2	$X^2=88,725$ p=0,000
	Doğru	51	%94,4	129	%91,5	87	%58,0	19	%35,8	
Fütüvvet	Yanlış	49	%90,7	108	%76,6	113	%75,3	51	%96,2	$X^2=15,967$ p=0,001
	Doğru	5	%9,3	33	%23,4	37	%24,7	2	%3,8	
Babiali	Yanlış	21	%38,9	44	%31,2	105	%70,0	27	%50,9	$X^2=46,572$ p=0,000
	Doğru	33	%61,1	97	%68,8	45	%30,0	26	%49,1	
Ferman	Yanlış	6	%11,1	15	%10,6	18	%12,0	22	%41,5	$X^2=32,404$ p=0,000
	Doğru	48	%88,9	126	%89,4	132	%88,0	31	%58,5	
Tahrir	Yanlış	26	%48,1	41	%29,1	101	%67,3	50	%94,3	$X^2=81,583$ p=0,000
	Doğru	28	%51,9	100	%70,9	49	%32,7	3	%5,7	
Miri arazi	Yanlış	5	%9,3	5	%3,5	14	%9,3	8	%15,1	$X^2=7,866$ p=0,049
	Doğru	49	%90,7	136	%96,5	136	%90,7	45	%84,9	
Merkantilizm	Yanlış	17	%31,5	22	%15,6	56	%37,3	48	%90,6	$X^2=94,627$ p=0,000
	Doğru	37	%68,5	119	%84,4	94	%62,7	5	%9,4	
Müsadere usulü	Yanlış	24	%44,4	35	%24,8	75	%50,0	52	%98,1	$X^2=84,155$ p=0,000
	Doğru	30	%55,6	106	%75,2	75	%50,0	1	%1,9	
Muhtesip	Yanlış	24	%44,4	46	%32,6	109	%72,7	47	%88,7	$X^2=74,279$ p=0,000
	Doğru	30	%55,6	95	%67,4	41	%27,3	6	%11,3	
Panslavizm	Yanlış	4	%7,4	4	%2,8	15	%10,0	17	%32,1	$X^2=36,974$ p=0,000
	Doğru	50	%92,6	137	%97,2	135	%90,0	36	%67,9	
Reaya	Yanlış	13	%24,1	10	%7,1	24	%16,0	23	%43,4	$X^2=36,899$ p=0,000
	Doğru	41	%75,9	131	%92,9	126	%84,0	30	%56,6	
Kadı	Yanlış	3	%5,6	21	%14,9	23	%15,3	24	%45,3	$X^2=34,271$ p=0,000
	Doğru	51	%94,4	120	%85,1	127	%84,7	29	%54,7	
Sancak	Yanlış	13	%24,1	24	%17,0	49	%32,7	28	%52,8	$X^2=26,227$ p=0,000
	Doğru	41	%75,9	117	%83,0	101	%67,3	25	%47,2	
Enderun	Yanlış	4	%7,4	4	%2,8	4	%2,7	10	%18,9	$X^2=22,733$ p=0,000
	Doğru	50	%92,6	137	%97,2	146	%97,3	43	%81,1	
Hirfet	Yanlış	51	%94,4	117	%83,0	142	%94,7	50	%94,3	$X^2=14,128$ p=0,003
	Doğru	3	%5,6	24	%17,0	8	%5,3	3	%5,7	
Tanzimat	Yanlış	8	%14,8	14	%9,9	31	%20,7	20	%37,7	$X^2=20,962$ p=0,000
	Doğru	46	%85,2	127	%90,1	119	%79,3	33	%62,3	
Esham	Yanlış	42	%77,8	58	%41,1	123	%82,0	49	%92,5	$X^2=77,636$ p=0,000
	Doğru	12	%22,2	83	%58,9	27	%18,0	4	%7,5	

Araştırmaya katılan liseler grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Makyavelizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=58,780$; $p=0,000<0,05$). Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 15'inin (%27,8) yanlış, 39'unun (%72,2) doğru; Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 19'unun (%13,5) yanlış, 122'sinin (%86,5) doğru; Anadolu

lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 50'sinin (%33,3) yanlış, 100'ünün (%66,7) doğru; Genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 37'sinin (%69,8) yanlış, 16'sının (%30,2) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Hümanizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=88,725$; $p=0,000<0.05$). Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 3'ünün (%5,6) yanlış, 51'inin (%94,4) doğru; Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 12'sinin (%8,5) yanlış, 129'unun (%91,5) doğru; Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 63'ünün (%42,0) yanlış, 87'sinin (%58,0) doğru; Genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 34'ünün (%64,2) yanlış, 19'unun (%35,8) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Fütüvvet” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=15,967$; $p=0,001<0.05$). Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 49'unun (%90,7) yanlış, 5'inin (%9,3) doğru; Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 108'inin (%76,6) yanlış, 33'ünün (%23,4) doğru; Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 113'ünün (%75,3) yanlış, 37'sinin (%24,7) doğru; Genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 51'inin (%96,2) yanlış, 2'sinin (%3,8) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Babıali” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=46,572$; $p=0,000<0.05$). Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 21'inin (%38,9) yanlış, 33'ünün (%61,1) doğru; Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 44'ünün (%31,2) yanlış, 97'sinin (%68,8) doğru; Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 105'inin (%70,0) yanlış, 45'inin (%30,0) doğru; Genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 27'sinin (%50,9) yanlış, 26'sının (%49,1) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Ferman” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=32,404$; $p=0,000<0.05$). Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 6'sının (%11,1) yanlış, 48'inin (%88,9) doğru; Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 15'inin (%10,6) yanlış, 126'sının (%89,4) doğru; Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 18'inin (%12,0) yanlış, 132'sinin (%88,0) doğru; Genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 22'sinin (%41,5) yanlış, 31'inin (%58,5) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Tahrir” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=81,583$; $p=0,000<0.05$). Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 26'sının (%48,1) yanlış, 28'inin (%51,9) doğru; Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 41'inin (%29,1) yanlış, 100'ünün (%70,9) doğru; Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 101'inin (%67,3) yanlış, 49'unun (%32,7) doğru; Genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 50'sinin (%94,3) yanlış, 3'ünün (%5,7) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Miri arazi” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=7,866$; $p=0,049<0.05$). Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 5'inin (%9,3) yanlış, 49'unun (%90,7) doğru; Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 5'inin (%3,5) yanlış, 136'sının (%96,5) doğru; Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 14'ünün (%9,3) yanlış, 136'sının (%90,7) doğru; Genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 8'inin (%15,1) yanlış, 45'inin (%84,9) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Merkantilizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=94,627$; $p=0,000<0.05$). Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 17'sinin (%31,5) yanlış, 37'sinin (%68,5) doğru; Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf

öğrencilerinin bu kavramı 22'sinin (%15,6) yanlış, 119'unun (%84,4) doğru; Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 56'sının (%37,3) yanlış, 94'ünün (%62,7) doğru; Genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 48'inin (%90,6) yanlış, 5'inin (%9,4) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Müsadere usulü” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=84,155$; $p=0,000<0.05$). Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 24'ünün (%44,4) yanlış, 30'unun (%55,6) doğru; Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 35'inin (%24,8) yanlış, 106'sının (%75,2) doğru; Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 75'inin (%50,0) yanlış, 75'inin (%50,0) doğru; Genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 52'sinin (%98,1) yanlış, 1'inin (%1,9) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Muhtesip” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=74,279$; $p=0,000<0.05$). Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 24'ünün (%44,4) yanlış, 30'unun (%55,6) doğru; Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 46'sının (%32,6) yanlış, 95'inin (%67,4) doğru; Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 109'unun (%72,7) yanlış, 41'inin (%27,3) doğru; Genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 47'sinin (%88,7) yanlış, 6'sının (%11,3) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Panslavizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=36,974$; $p=0,000<0.05$). Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 4'ünün (%7,4) yanlış, 50'sinin (%92,6) doğru; Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 4'ünün (%2,8) yanlış, 137'sinin (%97,2) doğru; Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 15'inin (%10,0) yanlış, 135'inin (%90,0) doğru; Genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu

kavramı 17'sinin (%32,1) yanlış, 36'sının (%67,9) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Reaya” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=36,899$; $p=0,000<0.05$). Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 13'ünün (%24,1) yanlış, 41'inin (%75,9) doğru; Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 10'unun (%7,1) yanlış, 131'inin (%92,9) doğru; Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 24'ünün (%16,0) yanlış, 126'sının (%84,0) doğru; Genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 23'ünün (%43,4) yanlış, 30'unun (%56,6) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Kadı” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=34,271$; $p=0,000<0.05$). Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 3'ünün (%5,6) yanlış, 51'inin (%94,4) doğru; Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 21'inin (%14,9) yanlış, 120'sinin (%85,1) doğru; Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 23'ünün (%15,3) yanlış, 127'sinin (%84,7) doğru; Genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 24'ünün (%45,3) yanlış, 29'unun (%54,7) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Sancak” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=26,227$; $p=0,000<0.05$). Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 13'ünün (%24,1) yanlış, 41'inin (%75,9) doğru; Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 24'ünün (%17,0) yanlış, 117'sinin (%83,0) doğru; Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 49'unun (%32,7) yanlış, 101'inin (%67,3) doğru; Genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 28'inin (%52,8) yanlış, 25'inin (%47,2) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Enderun” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=22,733$; $p=0,000<0.05$). Fen lisesinde

öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 4'ünün (%7,4) yanlış, 50'sinin (%92,6) doğru; Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 4'ünün (%2,8) yanlış, 137'sinin (%97,2) doğru; Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 4'ünün (%2,7) yanlış, 146'sının (%97,3) doğru; Genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 10'unun (%18,9) yanlış, 43'ünün (%81,1) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Hirfet” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=14,128$; $p=0,003<0.05$). Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 51'inin (%94,4) yanlış, 3'ünün (%5,6) doğru; Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 117'sinin (%83,0) yanlış, 24'ünün (%17,0) doğru; Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 142'sinin (%94,7) yanlış, 8'inin (%5,3) doğru; Genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 50'sinin (%94,3) yanlış, 3'ünün (%5,7) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Tanzimat” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=20,962$; $p=0,000<0.05$). Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 8'inin (%14,8) yanlış, 46'sının (%85,2) doğru; Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 14'ünün (%9,9) yanlış, 127'sinin (%90,1) doğru; Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 31'inin (%20,7) yanlış, 119'unun (%79,3) doğru; Genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 20'sinin (%37,7) yanlış, 33'ünün (%62,3) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Esham” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=77,636$; $p=0,000<0.05$). Fen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 42'sinin (%77,8) yanlış, 12'sinin (%22,2) doğru; Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 58'inin (%41,1) yanlış, 83'ünün (%58,9) doğru; Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 123'ünün (%82,0) yanlış, 27'sinin

(%18,0) doğru; Genel (düz) lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 49'unun (%92,5) yanlış, 4'ünün (%7,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Yukarıdaki doğru cevap oranları değerlendirildiğinde genel liseler grubunda, Fen Lisesi ve Anadolu öğretmen lisesinin doğru cevap oranları birbirine yakın olmakla birlikte sadece iki kavramda fen lisesi türündeki öğrencilerin cevap oranlarının Anadolu öğretmen lisesi ve diğer okul türlerinden yüksek olduğu görülmektedir. Bu kavramlar “Hümanizm” ve “Kadı” kavramıdır. Bu grup içerisinde kavram eşleştirme puanı en düşük olan okul ise genel (düz) liselerdir.

5.3.3. Meslek Liseleri Grubundaki 10. sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 5.13. Araştırmaya Katılan 10.Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Okul Alt Türlerine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Kavram Eşleştirme Puanı	Anadolu Teknik Lise	40	35,278	18,726	11,508	0,000	1 > 2
	Teknik Lise	80	19,931	17,957			5 > 2
	Endüstri Meslek Lisesi	47	13,712	9,612			6 > 2
	Kız Meslek Lisesi	97	19,645	12,731			1 > 3
	İmam Hatip Lisesi	25	32,667	14,102			5 > 3
	Çok Programlı Lise	80	27,778	21,814			6 > 3
Kavram Başarı Puanı	Anadolu Teknik Lise	40	30,221	10,698	12,273	0,000	5 > 2
	Teknik Lise	80	23,971	7,356			6 > 2
	Endüstri Meslek Lisesi	47	21,527	7,388			1 > 3
	Kız Meslek Lisesi	97	29,654	14,052			4 > 3
	İmam Hatip Lisesi	25	35,882	14,533			5 > 3
	Çok Programlı Lise	80	37,022	19,423			6 > 3
							6 > 4

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10.sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ortalamalarının okul alt türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur(F=11,508; p=0<0.05). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı (35,278 ±

18,726), teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($19,931 \pm 17,957$) yüksek bulunmuştur. İmam hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($32,667 \pm 14,102$), teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($19,931 \pm 17,957$) yüksek bulunmuştur. Çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($27,778 \pm 21,814$), teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($19,931 \pm 17,957$) yüksek bulunmuştur. Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($35,278 \pm 18,726$), endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($13,712 \pm 9,612$) yüksek bulunmuştur. İmam hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($32,667 \pm 14,102$), endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($13,712 \pm 9,612$) yüksek bulunmuştur. Çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($27,778 \pm 21,814$), endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($13,712 \pm 9,612$) yüksek bulunmuştur. Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($35,278 \pm 18,726$), kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($19,645 \pm 12,731$) yüksek bulunmuştur. İmam hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($32,667 \pm 14,102$), kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($19,645 \pm 12,731$) yüksek bulunmuştur. Çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($27,778 \pm 21,814$), kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($19,645 \pm 12,731$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ortalamalarının okul alt türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=12,273$; $p=0<0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. İmam hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($35,882 \pm 14,533$), teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($23,971 \pm$

7,356) yüksek bulunmuştur. Çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($37,022 \pm 19,423$), teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($23,971 \pm 7,356$) yüksek bulunmuştur. Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($30,221 \pm 10,698$), endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($21,527 \pm 7,388$) yüksek bulunmuştur. Kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($29,654 \pm 14,052$), endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($21,527 \pm 7,388$) yüksek bulunmuştur. İmam - hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($35,882 \pm 14,533$), endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($21,527 \pm 7,388$) yüksek bulunmuştur. Çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($37,022 \pm 19,423$), endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($21,527 \pm 7,388$) yüksek bulunmuştur. Çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($37,022 \pm 19,423$), kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($29,654 \pm 14,052$) yüksek bulunmuştur.

Tablo 5.13 değerlendirildiğinde meslek liseleri okul alt türlerine göre kavram eşleştirmede en yüksek ortalamanın Anadolu teknik lisesinde olduğu en düşük başarı ortalamasının da endüstri meslek lisesi olduğu görülmektedir. Yine aynı tabloya göre kavram başarı testinde en iyi ortalama Çok Programlı Liselere ait iken en düşük ortalama yine endüstri meslek liselerine aittir.

Tablo 5.14. Meslek Liseleri Grubu Okullarında Öğrenim Gören 10.Sınıf Öğrencilerinin Okul Alt Türleri ile Kavram Eşleştirme Kavramlarına Verdiği Cevapların Doğruluk Durumu Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi

		Anadolu Teknik Lise		Teknik Lise		Endüstri Meslek Lisesi		Kız Meslek Lisesi		İmam Hatip Lisesi		Çok Programlı Lise		p
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Makyavelizm	Yanlış	24	%60,0	65	%81,2	40	%85,1	85	%87,6	21	%84,0	67	%83,8	X ² =15,658 p=0,008
	Doğru	16	%40,0	15	%18,8	7	%14,9	12	%12,4	4	%16,0	13	%16,2	
Hümanizm	Yanlış	23	%57,5	71	%88,8	46	%97,9	94	%96,9	23	%92,0	66	%82,5	X ² =47,902 p=0,000
	Doğru	17	%42,5	9	%11,2	1	%2,1	3	%3,1	2	%8,0	14	%17,5	
Fütüvvet	Yanlış	40	%100,0	75	%93,8	47	%100,0	93	%95,9	24	%96,0	77	%96,2	X ² =5,059 p=0,409
	Doğru	0	%0,0	5	%6,2	0	%0,0	4	%4,1	1	%4,0	3	%3,8	
Babıali	Yanlış	32	%80,0	63	%78,8	41	%87,2	90	%92,8	22	%88,0	57	%71,2	X ² =16,433 p=0,006
	Doğru	8	%20,0	17	%21,2	6	%12,8	7	%7,2	3	%12,0	23	%28,7	
Ferman	Yanlış	19	%47,5	57	%71,2	32	%68,1	61	%62,9	13	%52,0	48	%60,0	X ² =8,455 p=0,133
	Doğru	21	%52,5	23	%28,7	15	%31,9	36	%37,1	12	%48,0	32	%40,0	
Tahrir	Yanlış	32	%80,0	73	%91,2	44	%93,6	90	%92,8	21	%84,0	72	%90,0	X ² =7,084 p=0,214
	Doğru	8	%20,0	7	%8,8	3	%6,4	7	%7,2	4	%16,0	8	%10,0	
Miri arazi	Yanlış	14	%35,0	39	%48,8	21	%44,7	54	%55,7	7	%28,0	36	%45,0	X ² =9,143 p=0,104
	Doğru	26	%65,0	41	%51,2	26	%55,3	43	%44,3	18	%72,0	44	%55,0	
Merkantilizm	Yanlış	28	%70,0	73	%91,2	45	%95,7	90	%92,8	21	%84,0	69	%86,2	X ² =18,887 p=0,002
	Doğru	12	%30,0	7	%8,8	2	%4,3	7	%7,2	4	%16,0	11	%13,8	
Müsadere usulü	Yanlış	33	%82,5	77	%96,2	46	%97,9	91	%93,8	25	%100,0	71	%88,8	X ² =13,901 p=0,016
	Doğru	7	%17,5	3	%3,8	1	%2,1	6	%6,2	0	%0,0	9	%11,2	
Muhtesip	Yanlış	28	%70,0	70	%87,5	43	%91,5	79	%81,4	14	%56,0	62	%77,5	X ² =18,771 p=0,002
	Doğru	12	%30,0	10	%12,5	4	%8,5	18	%18,6	11	%44,0	18	%22,5	
Panslavizm	Yanlış	21	%52,5	56	%70,0	44	%93,6	64	%66,0	16	%64,0	45	%56,2	X ² =23,381 p=0,000
	Doğru	19	%47,5	24	%30,0	3	%6,4	33	%34,0	9	%36,0	35	%43,8	
Reaya	Yanlış	16	%40,0	61	%76,2	32	%68,1	87	%89,7	10	%40,0	55	%68,8	X ² =47,983 p=0,000
	Doğru	24	%60,0	19	%23,8	15	%31,9	10	%10,3	15	%60,0	25	%31,2	
Kadı	Yanlış	24	%60,0	55	%68,8	41	%87,2	73	%75,3	14	%56,0	54	%67,5	X ² =12,544 p=0,028
	Doğru	16	%40,0	25	%31,2	6	%12,8	24	%24,7	11	%44,0	26	%32,5	
Sancak	Yanlış	23	%57,5	70	%87,5	39	%83,0	59	%60,8	10	%40,0	48	%60,0	X ² =34,172 p=0,000
	Doğru	17	%42,5	10	%12,5	8	%17,0	38	%39,2	15	%60,0	32	%40,0	
Enderun	Yanlış	12	%30,0	41	%51,2	32	%68,1	42	%43,3	7	%28,0	29	%36,2	X ² =20,499 p=0,001
	Doğru	28	%70,0	39	%48,8	15	%31,9	55	%56,7	18	%72,0	51	%63,7	
Hirfet	Yanlış	33	%82,5	74	%92,5	44	%93,6	83	%85,6	22	%88,0	71	%88,8	X ² =4,750 p=0,447
	Doğru	7	%17,5	6	%7,5	3	%6,4	14	%14,4	3	%12,0	9	%11,2	
Tanzimat	Yanlış	25	%62,5	56	%70,0	46	%97,9	80	%82,5	18	%72,0	50	%62,5	X ² =26,810 p=0,000
	Doğru	15	%37,5	24	%30,0	1	%2,1	17	%17,5	7	%28,0	30	%37,5	
Esham	Yanlış	39	%97,5	77	%96,2	47	%100,0	88	%90,7	15	%60,0	63	%78,8	X ² =43,963 p=0,000
	Doğru	1	%2,5	3	%3,8	0	%0,0	9	%9,3	10	%40,0	17	%21,2	

Araştırmaya katılan meslek liseleri grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Makyavelizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile

okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=15,658$; $p=0,008<0.05$). Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 24'ünün (%60,0) yanlış, 16'sının (%40,0) doğru; teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 65'inin (%81,2) yanlış, 15'inin (%18,8) doğru; endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 40'ının (%85,1) yanlış, 7'sinin (%14,9) doğru; kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 85'inin (%87,6) yanlış, 12'sinin (%12,4) doğru; İmam hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 21'inin (%84,0) yanlış, 4'ünün (%16,0) doğru; çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 67'sinin (%83,8) yanlış, 13'ünün (%16,2) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseleri grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Hümanizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=47,902$; $p=0,000<0.05$). Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 23'ünün (%57,5) yanlış, 17'sinin (%42,5) doğru; teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 71'inin (%88,8) yanlış, 9'unun (%11,2) doğru; endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 46'sının (%97,9) yanlış, 1'inin (%2,1) doğru; kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 94'ünün (%96,9) yanlış, 3'ünün (%3,1) doğru; İmam hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 23'ünün (%92,0) yanlış, 2'sinin (%8,0) doğru; çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 66'sının (%82,5) yanlış, 14'ünün (%17,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseleri grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Fütüvvet” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=5,059$; $p=0,409>0.05$). Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 40'ının (%100,0) yanlış; teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 75'inin (%93,8) yanlış, 5'inin (%6,2) doğru; endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 47'sinin (%100,0) yanlış; kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 93'ünün (%95,9) yanlış, 4'ünün (%4,1) doğru; imam - hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu

kavramı 24'ünün (%96,0) yanlış, 1'inin (%4,0) doğru; çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 77'sinin (%96,2) yanlış, 3'ünün (%3,8) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseleri grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Babıali” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=16,433$; $p=0,006<0.05$). Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 32'sinin (%80,0) yanlış, 8'inin (%20,0) doğru; teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 63'ünün (%78,8) yanlış, 17'sinin (%21,2) doğru; endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 41'inin (%87,2) yanlış, 6'sının (%12,8) doğru; kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 90'ının (%92,8) yanlış, 7'sinin (%7,2) doğru; imam - hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 22'sinin (%88,0) yanlış, 3'ünün (%12,0) doğru; çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 57'sinin (%71,2) yanlış, 23'ünün (%28,7) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseleri grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Ferman” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=8,455$; $p=0,133>0.05$). Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 19'unun (%47,5) yanlış, 21'inin (%52,5) doğru; teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 57'sinin (%71,2) yanlış, 23'ünün (%28,7) doğru; endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 32'sinin (%68,1) yanlış, 15'inin (%31,9) doğru; kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 61'inin (%62,9) yanlış, 36'sının (%37,1) doğru; imam - hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 13'ünün (%52,0) yanlış, 12'sinin (%48,0) doğru; çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 48'inin (%60,0) yanlış, 32'sinin (%40,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseleri grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Tahrir” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=7,084$; $p=0,214>0.05$). Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 32'sinin (%80,0)

yanlış, 8'inin (%20,0) doğru; teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 73'ünün (%91,2) yanlış, 7'sinin (%8,8) doğru; endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 44'ünün (%93,6) yanlış, 3'ünün (%6,4) doğru; kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 90'ının (%92,8) yanlış, 7'sinin (%7,2) doğru; imam- hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 21'inin (%84,0) yanlış, 4'ünün (%16,0) doğru; çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 72'sinin (%90,0) yanlış, 8'inin (%10,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseleri grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Miri arazi” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=9,143$; $p=0,104>0.05$). Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 14'ünün (%35,0) yanlış, 26'sının (%65,0) doğru; teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 39'unun (%48,8) yanlış, 41'inin (%51,2) doğru; endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 21'inin (%44,7) yanlış, 26'sının (%55,3) doğru; kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 54'ünün (%55,7) yanlış, 43'ünün (%44,3) doğru; imam - hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 7'sinin (%28,0) yanlış, 18'inin (%72,0) doğru; çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 36'sının (%45,0) yanlış, 44'ünün (%55,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseleri grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Merkantilizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=18,887$; $p=0,002<0.05$). Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 28'inin (%70,0) yanlış, 12'sinin (%30,0) doğru; teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 73'ünün (%91,2) yanlış, 7'sinin (%8,8) doğru; endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 45'inin (%95,7) yanlış, 2'sinin (%4,3) doğru; kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 90'ının (%92,8) yanlış, 7'sinin (%7,2) doğru; İmam hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 21'inin (%84,0) yanlış, 4'ünün (%16,0) doğru; çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin

bu kavramı 69'unun (%86,2) yanlış, 11'inin (%13,8) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseleri grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Müsadere usulü” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=13,901$; $p=0,016<0.05$). Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 33'ünün (%82,5) yanlış, 7'sinin (%17,5) doğru; teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 77'sinin (%96,2) yanlış, 3'ünün (%3,8) doğru; endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 46'sının (%97,9) yanlış, 1'inin (%2,1) doğru; kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 91'inin (%93,8) yanlış, 6'sının (%6,2) doğru; imam - hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 25'inin (%100,0) yanlış; çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 71'inin (%88,8) yanlış, 9'unun (%11,2) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseleri grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Muhtesip” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=18,771$; $p=0,002<0.05$). Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 28'inin (%70,0) yanlış, 12'sinin (%30,0) doğru; teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 70'inin (%87,5) yanlış, 10'unun (%12,5) doğru; endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 43'ünün (%91,5) yanlış, 4'ünün (%8,5) doğru; kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 79'unun (%81,4) yanlış, 18'inin (%18,6) doğru; imam - hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 14'ünün (%56,0) yanlış, 11'inin (%44,0) doğru; çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 62'sinin (%77,5) yanlış, 18'inin (%22,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseleri grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Panslavizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=23,381$; $p=0,000<0.05$). Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 21'inin (%52,5) yanlış, 19'unun (%47,5) doğru; teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 56'sının (%70,0) yanlış, 24'ünün (%30,0) doğru; endüstri meslek

lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 44'ünün (%93,6) yanlış, 3'ünün (%6,4) doğru; kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 64'ünün (%66,0) yanlış, 33'ünün (%34,0) doğru; imam - hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 16'sının (%64,0) yanlış, 9'unun (%36,0) doğru; çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 45'inin (%56,2) yanlış, 35'inin (%43,8) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseleri grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Reaya” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=47,983$; $p=0,000<0.05$). Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 16'sının (%40,0) yanlış, 24'ünün (%60,0) doğru; teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 61'inin (%76,2) yanlış, 19'unun (%23,8) doğru endüstri meslek lisesinde; öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 32'sinin (%68,1) yanlış, 15'inin (%31,9) doğru; kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 87'sinin (%89,7) yanlış, 10'unun (%10,3) doğru; İmam hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 10'unun (%40,0) yanlış, 15'inin (%60,0) doğru; çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 55'inin (%68,8) yanlış, 25'inin (%31,2) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseleri grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Kadı” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=12,544$; $p=0,028<0.05$). Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 24'ünün (%60,0) yanlış, 16'sının (%40,0) doğru; teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 55'inin (%68,8) yanlış, 25'inin (%31,2) doğru; endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 41'inin (%87,2) yanlış, 6'sının (%12,8) doğru; kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 73'ünün (%75,3) yanlış, 24'ünün (%24,7) doğru; imam - hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 14'ünün (%56,0) yanlış, 11'inin (%44,0) doğru; çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu

kavramı 54'ünün (%67,5) yanlış, 26'sının (%32,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseleri grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Sancak” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=34,172$; $p=0,000<0.05$). Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 23'ünün (%57,5) yanlış, 17'sinin (%42,5) doğru; teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 70'inin (%87,5) yanlış, 10'unun (%12,5) doğru; endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 39'unun (%83,0) yanlış, 8'inin (%17,0) doğru; kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 59'unun (%60,8) yanlış, 38'inin (%39,2) doğru; imam hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 10'unun (%40,0) yanlış, 15'inin (%60,0) doğru; çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 48'inin (%60,0) yanlış, 32'sinin (%40,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseleri grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Enderun” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=20,499$; $p=0,001<0.05$). Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 12'sinin (%30,0) yanlış, 28'inin (%70,0) doğru; teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 41'inin (%51,2) yanlış, 39'unun (%48,8) doğru; Endüstri meslek lisesiöğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 32'sinin (%68,1) yanlış, 15'inin (%31,9) doğru; kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 42'sinin (%43,3) yanlış, 55'inin (%56,7) doğru; imam hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 7'sinin (%28,0) yanlış, 18'inin (%72,0) doğru; çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 29'unun (%36,2) yanlış, 51'inin (%63,7) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseleri grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Hirfet” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=4,750$; $p=0,447>0.05$). Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 33'ünün (%82,5)

yanlış, 7'sinin (%17,5) doğru; teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 74'ünün (%92,5) yanlış, 6'sının (%7,5) doğru; endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 44'ünün (%93,6) yanlış, 3'ünün (%6,4) doğru; kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 83'ünün (%85,6) yanlış, 14'ünün (%14,4) doğru; imam - hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 22'sinin (%88,0) yanlış, 3'ünün (%12,0) doğru; çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 71'inin (%88,8) yanlış, 9'unun (%11,2) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseleri grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Tanzimat” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=26,810$; $p=0,000<0.05$). Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 25'inin (%62,5) yanlış, 15'inin (%37,5) doğru; teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 56'sının (%70,0) yanlış, 24'ünün (%30,0) doğru; endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 46'sının (%97,9) yanlış, 1'inin (%2,1) doğru; kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 80'inin (%82,5) yanlış, 17'sinin (%17,5) doğru; imam - hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 18'inin (%72,0) yanlış, 7'sinin (%28,0) doğru; çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 50'sinin (%62,5) yanlış, 30'unun (%37,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseleri grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Esham” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile okul alt türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=43,963$; $p=0,000<0.05$). Anadolu teknik lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 39'unun (%97,5) yanlış, 1'inin (%2,5) doğru; teknik lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 77'sinin (%96,2) yanlış, 3'ünün (%3,8) doğru; endüstri meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 47'sinin (%100,0) yanlış; kız meslek lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 88'inin (%90,7) yanlış, 9'unun (%9,3) doğru; imam hatip lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 15'inin (%60,0) yanlış, 10'unun (%40,0) doğru; çok programlı lisede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 63'ünün (%78,8) yanlış, 17'sinin (%21,2) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Meslek liseleri grubu okullarında öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme testi cevapları değerlendirildiğinde tüm okul türlerinin doğru cevap oranlarının düşük olduğu görülmektedir. Bu testte yer alan “Makyavelizm, Hümanizm, Merkantilizm, Panslavizm, Reaya ve Tanzimat” kavramlarına doğru cevap verme açısından Anadolu teknik lisesi öğrencilerinin meslek lisesi grubu içerisindeki diğer okullara oranla daha başarılı olduğu görülmektedir. Bu grupta yer alan okul türlerinin birçok kavramda doğru cevap verme oranının birbirine yakın olduğunu ve istatistiksel açıdan aralarında anlamlı bir farkın olmadığını görmekteyiz. Bu kavramlar “Fütüvvet, Ferman, Tahrir ve Miri arazi” kavramlarıdır.

5.4. ARAŞTIRMAYA KATILAN 10.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KAVRAM EŞLEŞTİRME VE KAVRAM BAŞARI DÜZEYLERİNİN YERLEŞİM TÜRLERİNE GÖRE ORTALAMALARI

Tablo 5.15. Araştırmaya Katılan 10.Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Yerleşim Türlerine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Kavram Eşleştirme Puanı	İl Merkezi	262	53,096	27,849	31,180	0,000	1 > 2
	İlçe	462	37,735	27,549			3 > 2
	Belde	43	55,556	11,754			
Kavram Başarı Puanı	İl Merkezi	262	55,680	27,589	42,009	0,000	1 > 2
	İlçe	462	39,986	22,456			3 > 2
	Belde	43	59,097	15,374			

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ortalamalarının yerleşim türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=31,180$; $p=0<0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($53,096 \pm 27,849$), ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($37,735 \pm 27,549$) yüksek bulunmuştur. Beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($55,556 \pm 11,754$), ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($37,735 \pm 27,549$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ortalamalarının yerleşim türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=42,009$; $p=0<0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($55,680 \pm 27,589$), ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($39,986 \pm 22,456$) yüksek bulunmuştur. Beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($59,097 \pm 15,374$), ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($39,986 \pm 22,456$) yüksek bulunmuştur.

Tablo 5.16. Araştırmaya Katılan 10.Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme Kavramlarına Verdiği Cevapların Doğruluk Durumu ile Yerleşim Türleri Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi

		İl Merkezi		İlçe		Belde		p
		n	%	n	%	n	%	
Makyavelizm	Yanlış	124	%47,3	281	%60,8	18	%41,9	$X^2=15,561$ p=0,000
	Doğru	138	%52,7	181	%39,2	25	%58,1	
Hümanizm	Yanlış	105	%40,1	310	%67,1	20	%46,5	$X^2=51,664$ p=0,000
	Doğru	157	%59,9	152	%32,9	23	%53,5	
Fütüvvet	Yanlış	240	%91,6	403	%87,2	34	%79,1	$X^2=6,807$ p=0,033
	Doğru	22	%8,4	59	%12,8	9	%20,9	
Babiali	Yanlış	129	%49,2	350	%75,8	23	%53,5	$X^2=54,885$ p=0,000
	Doğru	133	%50,8	112	%24,2	20	%46,5	
Ferman	Yanlış	64	%24,4	224	%48,5	3	%7,0	$X^2=59,644$ p=0,000
	Doğru	198	%75,6	238	%51,5	40	%93,0	
Tahrir	Yanlış	162	%61,8	347	%75,1	41	%93,3	$X^2=27,074$ p=0,000
	Doğru	100	%38,2	115	%24,9	2	%4,7	
Miri arazi	Yanlış	60	%22,9	142	%30,7	1	%2,3	$X^2=18,915$ p=0,000
	Doğru	202	%77,1	320	%69,3	42	%97,7	
Merkantilizm	Yanlış	132	%50,4	318	%68,8	19	%44,2	$X^2=29,470$ p=0,000
	Doğru	130	%49,6	144	%31,2	24	%55,8	
Müsadere usulü	Yanlış	167	%63,7	337	%72,9	25	%58,1	$X^2=9,114$ p=0,010
	Doğru	95	%36,3	125	%27,1	18	%41,9	
Muhtesip	Yanlış	139	%53,1	347	%75,1	36	%83,7	$X^2=42,549$ p=0,000
	Doğru	123	%46,9	115	%24,9	7	%16,3	
Panslavizm	Yanlış	70	%26,7	210	%45,5	6	%14,0	$X^2=35,708$ p=0,000
	Doğru	192	%73,3	252	%54,5	37	%86,0	
Reaya	Yanlış	99	%37,8	227	%49,1	5	%11,6	$X^2=27,234$ p=0,000
	Doğru	163	%62,2	235	%50,9	38	%88,4	
Kadı	Yanlış	88	%33,6	239	%51,7	5	%11,6	$X^2=41,017$ p=0,000
	Doğru	174	%66,4	223	%48,3	38	%88,4	
Sancak	Yanlış	82	%31,3	258	%55,8	23	%53,5	$X^2=41,103$ p=0,000
	Doğru	180	%68,7	204	%44,2	20	%46,5	
Enderun	Yanlış	47	%17,9	135	%29,2	3	%7,0	$X^2=18,942$ p=0,000
	Doğru	215	%82,1	327	%70,8	40	%93,0	
Hirfet	Yanlış	235	%89,7	409	%88,5	43	%100,0	$X^2=5,548$ p=0,062
	Doğru	27	%10,3	53	%11,5	0	%0,0	
Tanzimat	Yanlış	98	%37,4	244	%52,8	6	%14,0	$X^2=34,158$ p=0,000
	Doğru	164	%62,6	218	%47,2	37	%86,0	
Esham	Yanlış	171	%65,3	397	%85,9	33	%76,7	$X^2=42,164$ p=0,000
	Doğru	91	%34,7	65	%14,1	10	%23,3	

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Makyavelizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=15,561$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 124'ünün (%47,3) yanlış, 138'inin (%52,7) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 281'inin (%60,8) yanlış, 181'inin (%39,2) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 18'inin (%41,9) yanlış, 25'inin (%58,1) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Hümanizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=51,664$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 105'inin (%40,1) yanlış, 157'sinin (%59,9) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 310'unun (%67,1) yanlış, 152'sinin (%32,9) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 20'sinin (%46,5) yanlış, 23'ünün (%53,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Fütüvvet” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=6,807$; $p=0,033<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 240'ının (%91,6) yanlış, 22'sinin (%8,4) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 403'ünün (%87,2) yanlış, 59'unun (%12,8) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 34'ünün (%79,1) yanlış, 9'unun (%20,9) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Babıali” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=54,885$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 129'unun (%49,2) yanlış, 133'ünün (%50,8) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 350'sinin (%75,8) yanlış, 112'sinin (%24,2) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 23'ünün (%53,5) yanlış, 20'sinin (%46,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Ferman” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=59,644$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 64'ünün (%24,4) yanlış, 198'inin (%75,6) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 224'ünün (%48,5) yanlış, 238'inin (%51,5) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 3'ünün (%7,0) yanlış, 40'ının (%93,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Tahrir” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=27,074$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 162'sinin (%61,8) yanlış, 100'ünün (%38,2) doğru; ilçede

öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 347'sinin (%75,1) yanlış, 115'inin (%24,9) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 41'inin (%95,3) yanlış, 2'sinin (%4,7) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Miri arazi” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=18,915$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 60'ının (%22,9) yanlış, 202'sinin (%77,1) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 142'sinin (%30,7) yanlış, 320'sinin (%69,3) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 1'inin (%2,3) yanlış, 42'sinin (%97,7) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Merkantilizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=29,470$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 132'sinin (%50,4) yanlış, 130'unun (%49,6) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 318'inin (%68,8) yanlış, 144'ünün (%31,2) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 19'unun (%44,2) yanlış, 24'ünün (%55,8) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Müsadere usulü” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=9,114$; $p=0,010<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 167'sinin (%63,7) yanlış, 95'inin (%36,3) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 337'sinin (%72,9) yanlış, 125'inin (%27,1) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 25'inin (%58,1) yanlış, 18'inin (%41,9) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Muhtesip” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=42,549$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 139'unun (%53,1) yanlış, 123'ünün (%46,9) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 347'sinin (%75,1) yanlış, 115'inin (%24,9) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 36'sının (%83,7) yanlış, 7'sinin (%16,3) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Panslavizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=35,708$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 70'inin (%26,7) yanlış, 192'sinin (%73,3) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 210'unun (%45,5) yanlış, 252'sinin (%54,5) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 6'sının (%14,0) yanlış, 37'sinin (%86,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Reaya” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=27,234$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 99'unun (%37,8) yanlış, 163'ünün (%62,2) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 227'sinin (%49,1) yanlış, 235'inin (%50,9) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 5'inin (%11,6) yanlış, 38'inin (%88,4) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Kadı” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=41,017$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 88'inin (%33,6) yanlış, 174'ünün (%66,4) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 239'unun (%51,7) yanlış, 223'ünün (%48,3) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 5'inin (%11,6) yanlış, 38'inin (%88,4) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Sancak” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=41,103$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 82'sinin (%31,3) yanlış, 180'inin (%68,7) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 258'inin (%55,8) yanlış, 204'ünün (%44,2) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 23'ünün (%53,5) yanlış, 20'sinin (%46,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Enderun” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=18,942$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 47'sinin (%17,9) yanlış, 215'inin (%82,1) doğru; ilçede

öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 135'inin (%29,2) yanlış, 327'sinin (%70,8) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 3'ünün (%7,0) yanlış, 40'ının (%93,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Hirfet” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=5,548$; $p=0,062>0,05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 235'inin (%89,7) yanlış, 27'sinin (%10,3) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 409'unun (%88,5) yanlış, 53'ünün (%11,5) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 43'ünün (%100,0) yanlış olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Tanzimat” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=34,158$; $p=0,000<0,05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 98'inin (%37,4) yanlış, 164'ünün (%62,6) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 244'ünün (%52,8) yanlış, 218'inin (%47,2) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 6'sının (%14,0) yanlış, 37'sinin (%86,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Esham” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=42,164$; $p=0,000<0,05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 171'inin (%65,3) yanlış, 91'inin (%34,7) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 397'sinin (%85,9) yanlış, 65'inin (%14,1) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 33'ünün (%76,7) yanlış, 10'unun (%23,3) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Kavram eşleştirme testi bütünüyle değerlendirildiğinde yerleşim türüne göre en düşük doğru cevap oranının ilçe; en yüksek doğru cevap oranının belde olduğu görülmektedir. Beldedeki okulların öğrenci sayısının çok düşük olması ve meslek lisesi türündeki okulların ilçe ve il merkezlerinde yoğunlaşması bu sonuçta etkili olmuştur. Okul alt türlerine göre değerlendirme yapılan tablolar incelendiğinde bu durum daha net olarak ortaya çıkmaktadır.

Tablo 5.17. Araştırmaya Katılan 10.Sınıf Öğrencilerinin Kavram Başarı Düzeylerini Ölçen Sorulara Verdiği Cevapların Doğruluk Durumu ile Yerleşim Türleri Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi

		İl Merkezi		İlçe		Belde		p
		n	%	n	%	n	%	
İmparatorluk	Yanlış	84	%32,1	227	%49,1	9	%20,9	$X^2=28,141$
	Doğru	178	%67,9	235	%50,9	34	%79,1	p=0,000
İskân	Yanlış	127	%48,5	322	%69,7	27	%62,8	$X^2=31,995$
	Doğru	135	%51,5	140	%30,3	16	%37,2	p=0,000
Siyasal Birlik	Yanlış	62	%23,7	205	%44,4	14	%32,6	$X^2=31,211$
	Doğru	200	%76,3	257	%55,6	29	%67,4	p=0,000
Coğrafi Keşifler, Reform, Rönesans, Fransız İhtilali	Yanlış	87	%33,2	244	%52,8	20	%46,5	$X^2=25,907$
	Doğru	175	%66,8	218	%47,2	23	%53,5	p=0,000
Celali İsyanları	Yanlış	112	%42,7	323	%69,9	37	%86,0	$X^2=63,687$
	Doğru	150	%57,3	139	%30,1	6	%14,0	p=0,000
Kanunuesasi	Yanlış	169	%64,5	297	%64,3	16	%37,2	$X^2=12,821$
	Doğru	93	%35,5	165	%35,7	27	%62,8	p=0,002
Meşrutiyet	Yanlış	163	%62,2	321	%69,5	27	%62,8	$X^2=4,271$
	Doğru	99	%37,8	141	%30,5	16	%37,2	p=0,118
Egemenlik Hakları	Yanlış	163	%62,2	363	%78,6	25	%58,1	$X^2=26,338$
	Doğru	99	%37,8	99	%21,4	18	%41,9	p=0,000
Diplomasi	Yanlış	141	%53,8	321	%69,5	18	%41,9	$X^2=25,870$
	Doğru	121	%46,2	141	%30,5	25	%58,1	p=0,000
Derebeylik, Mutlak Otorite	Yanlış	132	%50,4	336	%72,7	31	%72,1	$X^2=37,715$
	Doğru	130	%49,6	126	%27,3	12	%27,9	p=0,000
Aydınlanma Çağı	Yanlış	69	%26,3	180	%39,0	6	%14,0	$X^2=19,648$
	Doğru	193	%73,7	282	%61,0	37	%86,0	p=0,000
Coğrafi Keşifler	Yanlış	86	%32,8	228	%49,4	7	%16,3	$X^2=31,004$
	Doğru	176	%67,2	234	%50,6	36	%83,7	p=0,000
Sanayi İnkılabı	Yanlış	122	%46,6	268	%58,0	4	%9,3	$X^2=41,034$
	Doğru	140	%53,4	194	%42,0	39	%90,7	p=0,000
Fransız İhtilali, Evrensellik	Yanlış	114	%43,5	264	%57,1	17	%39,5	$X^2=15,048$
	Doğru	148	%56,5	198	%42,9	26	%60,5	p=0,001
Ulusal Devlet	Yanlış	113	%43,1	284	%61,5	20	%46,5	$X^2=23,805$
	Doğru	149	%56,9	178	%38,5	23	%53,5	p=0,000
Kanun Üstünlüğü	Yanlış	111	%42,4	248	%53,7	10	%23,3	$X^2=19,843$
	Doğru	151	%57,6	214	%46,3	33	%76,7	p=0,000
Parlamento – Parlamenter Sistem	Yanlış	142	%54,2	314	%68,0	13	%30,2	$X^2=31,663$
	Doğru	120	%45,8	148	%32,0	30	%69,8	p=0,000
Mesleki Eğitim	Yanlış	126	%48,1	249	%53,9	14	%32,6	$X^2=8,263$
	Doğru	136	%51,9	213	%46,1	29	%67,4	p=0,016

Dirlik	Yanlış	120	%45,8	306	%66,2	31	%72,1	X ² =31,944
	Doğru	142	%54,2	156	%33,8	12	%27,9	p=0,000
Tımarlı Sipahi	Yanlış	104	%39,7	271	%58,7	11	%25,6	X ² =35,207
	Doğru	158	%60,3	191	%41,3	32	%74,4	p=0,000
Lonca	Yanlış	163	%62,2	361	%78,1	38	%88,4	X ² =26,953
	Doğru	99	%37,8	101	%21,9	5	%11,6	p=0,000
Osmanlı Eğitim Kurumları	Yanlış	92	%35,1	272	%58,9	21	%48,8	X ² =37,788
	Doğru	170	%64,9	190	%41,1	22	%51,2	p=0,000
Eyalet	Yanlış	82	%31,3	203	%43,9	14	%32,6	X ² =12,023
	Doğru	180	%68,7	259	%56,1	29	%67,4	p=0,002
İltizam	Yanlış	160	%61,1	353	%76,4	24	%55,8	X ² =23,109
	Doğru	102	%38,9	109	%23,6	19	%44,2	p=0,000
Vakıf	Yanlış	120	%45,8	265	%57,4	19	%44,2	X ² =10,275
	Doğru	142	%54,2	197	%42,6	24	%55,8	p=0,006
Yürütme Gücü	Yanlış	77	%29,4	227	%49,1	5	%11,6	X ² =42,647
	Doğru	185	%70,6	235	%50,9	38	%88,4	p=0,000
Divanihümayun	Yanlış	72	%27,5	208	%45,0	9	%20,9	X ² =27,348
	Doğru	190	%72,5	254	%55,0	34	%79,1	p=0,000
Saltanat Sistemi	Yanlış	123	%46,9	267	%57,8	17	%39,5	X ² =11,244
	Doğru	139	%53,1	195	%42,2	26	%60,5	p=0,004
Ayan	Yanlış	125	%47,7	292	%63,2	13	%30,2	X ² =28,632
	Doğru	137	%52,3	170	%36,8	30	%69,8	p=0,000
Seyfiye - İlmiye - Kalemîye	Yanlış	126	%48,1	271	%58,7	5	%11,6	X ² =37,863
	Doğru	136	%51,9	191	%41,3	38	%88,4	p=0,000
Sancağa Çıkma	Yanlış	112	%42,7	285	%61,7	8	%18,6	X ² =45,444
	Doğru	150	%57,3	177	%38,3	35	%81,4	p=0,000
Bağımsız Devlet	Yanlış	134	%51,1	287	%62,1	25	%58,1	X ² =8,277
	Doğru	128	%48,9	175	%37,9	18	%41,9	p=0,016
Evrensellik	Yanlış	116	%44,3	288	%62,3	20	%46,5	X ² =23,482
	Doğru	146	%55,7	174	%37,7	23	%53,5	p=0,000
Tanzimat Fermanı	Yanlış	99	%37,8	277	%60,0	23	%53,5	X ² =32,964
	Doğru	163	%62,2	185	%40,0	20	%46,5	p=0,000

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “İmparatorluk” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=28,141$; $p=0,000<0,05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 84'ünün (%32,1) yanlış, 178'inin (%67,9) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 227'sinin (%49,1) yanlış, 235'inin (%50,9) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 9'unun (%20,9) yanlış, 34'ünün (%79,1) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “İskân” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=31,995$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 127'sinin (%48,5) yanlış, 135'inin (%51,5) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 322'sinin (%69,7) yanlış, 140'ının (%30,3) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 27'sinin (%62,8) yanlış, 16'sının (%37,2) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Siyasal Birlik” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=31,211$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 62'sinin (%23,7) yanlış, 200'ünün (%76,3) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 205'inin (%44,4) yanlış, 257'sinin (%55,6) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 14'ünün (%32,6) yanlış, 29'unun (%67,4) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Coğrafi Keşifler, Reform, Rönesans, Fransız İhtilali ve Osmanlı Devletine Etkileri” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=25,907$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 87'sinin (%33,2) yanlış, 175'inin (%66,8) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 244'ünün (%52,8) yanlış, 218'inin (%47,2) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 20'sinin (%46,5) yanlış, 23'ünün (%53,5) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Celali İsyanları” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=63,687$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 112'sinin (%42,7) yanlış, 150'sinin (%57,3) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 323'ünün (%69,9) yanlış, 139'unun (%30,1) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 37'sinin (%86,0) yanlış, 6'sının (%14,0) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Kanunuesasi” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=12,821$; $p=0,002<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf

öğrencilerinin bu soruyu 169'unun (%64,5) yanlış, 93'ünün (%35,5) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 297'sinin (%64,3) yanlış, 165'inin (%35,7) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 16'sının (%37,2) yanlış, 27'sinin (%62,8) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Meşrutiyet” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=4,271$; $p=0,118>0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10.sınıf öğrencilerinin bu soruyu 163'ünün (%62,2) yanlış, 99'unun (%37,8) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 321'inin (%69,5) yanlış, 141'inin (%30,5) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 27'sinin (%62,8) yanlış, 16'sının (%37,2) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Devletlerin Egemenlik Hakları” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=26,338$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 163'ünün (%62,2) yanlış, 99'unun (%37,8) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 363'ünün (%78,6) yanlış, 99'unun (%21,4) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 25'inin (%58,1) yanlış, 18'inin (%41,9) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Diplomasi” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=25,870$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 141'inin (%53,8) yanlış, 121'inin (%46,2) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 321'inin (%69,5) yanlış, 141'inin (%30,5) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 18'inin (%41,9) yanlış, 25'inin (%58,1) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Derebeylik, Mutlak Otorite” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=37,715$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 132'sinin (%50,4) yanlış, 130'unun (%49,6) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 336'sının (%72,7) yanlış, 126'sının (%27,3) doğru; beldede öğrenim gören 10.sınıf öğrencilerinin bu soruyu 31'inin (%72,1) yanlış, 12'sinin (%27,9) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Aydınlanma Çağı” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=19,648$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 69'unun (%26,3) yanlış, 193'ünün (%73,7) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 180'inin (%39,0) yanlış, 282'sinin (%61,0) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 6'sının (%14,0) yanlış, 37'sinin (%86,0) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Coğrafi Keşifler” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=31,004$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 86'sının (%32,8) yanlış, 176'sının (%67,2) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 228'inin (%49,4) yanlış, 234'ünün (%50,6) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 7'sinin (%16,3) yanlış, 36'sının (%83,7) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Sanayi İnkılabı” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=41,034$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 122'sinin (%46,6) yanlış, 140'ının (%53,4) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 268'inin (%58,0) yanlış, 194'ünün (%42,0) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 4'ünün (%9,3) yanlış, 39'unun (%90,7) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Fransız İhtilali ve Evrensellik” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=15,048$; $p=0,001<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 114'ünün (%43,5) yanlış, 148'inin (%56,5) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 264'ünün (%57,1) yanlış, 198'inin (%42,9) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 17'sinin (%39,5) yanlış, 26'sının (%60,5) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Milliyetçilik” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=23,805$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 113'ünün (%43,1) yanlış, 149'unun (%56,9) doğru; ilçede

öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 284'ünün (%61,5) yanlış, 178'inin (%38,5) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 20'sinin (%46,5) yanlış, 23'ünün (%53,5) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Kanun üstünlüğü” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=19,843$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 111'inin (%42,4) yanlış, 151'inin (%57,6) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 248'inin (%53,7) yanlış, 214'ünün (%46,3) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 10'unun (%23,3) yanlış, 33'ünün (%76,7) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Parlamento - Parlamenter sistem” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=31,663$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 142'sinin (%54,2) yanlış, 120'sinin (%45,8) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 314'ünün (%68,0) yanlış, 148'inin (%32,0) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 13'ünün (%30,2) yanlış, 30'unun (%69,8) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Mesleki eğitim” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=8,263$; $p=0,016<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 126'sının (%48,1) yanlış, 136'sının (%51,9) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 249'unun (%53,9) yanlış, 213'ünün (%46,1) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 14'ünün (%32,6) yanlış, 29'unun (%67,4) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Dirlik” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=31,944$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 120'sinin (%45,8) yanlış, 142'sinin (%54,2) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 306'sının (%66,2) yanlış, 156'sının (%33,8) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 31'inin (%72,1) yanlış, 12'sinin (%27,9) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Tımarlı Sipahi” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=35,207$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 104'ünün (%39,7) yanlış, 158'inin (%60,3) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 271'inin (%58,7) yanlış, 191'inin (%41,3) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 11'inin (%25,6) yanlış, 32'sinin (%74,4) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Lonca” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=26,953$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 163'ünün (%62,2) yanlış, 99'unun (%37,8) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 361'inin (%78,1) yanlış, 101'inin (%21,9) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 38'inin (%88,4) yanlış, 5'inin (%11,6) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Osmanlı Eğitim Kurumları” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=37,788$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 92'sinin (%35,1) yanlış, 170'inin (%64,9) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 272'sinin (%58,9) yanlış, 190'ünün (%41,1) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 21'inin (%48,8) yanlış, 22'sinin (%51,2) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Eyalet” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=12,023$; $p=0,002<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 82'sinin (%31,3) yanlış, 180'inin (%68,7) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 203'ünün (%43,9) yanlış, 259'unun (%56,1) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 14'ünün (%32,6) yanlış, 29'unun (%67,4) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “İltizam” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=23,109$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 160'ünün (%61,1) yanlış, 102'sinin (%38,9) doğru; ilçede

öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 353'ünün (%76,4) yanlış, 109'unun (%23,6) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 24'ünün (%55,8) yanlış, 19'unun (%44,2) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Vakıf” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=10,275$; $p=0,006<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 120'sinin (%45,8) yanlış, 142'sinin (%54,2) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 265'inin (%57,4) yanlış, 197'sinin (%42,6) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 19'unun (%44,2) yanlış, 24'ünün (%55,8) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Yürütme Gücü” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=42,647$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 77'sinin (%29,4) yanlış, 185'inin (%70,6) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 227'sinin (%49,1) yanlış, 235'inin (%50,9) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 5'inin (%11,6) yanlış, 38'inin (%88,4) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Divanihümayun” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=27,348$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 72'sinin (%27,5) yanlış, 190'ının (%72,5) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 208'inin (%45,0) yanlış, 254'ünün (%55,0) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 9'unun (%20,9) yanlış, 34'ünün (%79,1) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Saltanat sistemindeki değişiklikler” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=11,244$; $p=0,004<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 123'ünün (%46,9) yanlış, 139'unun (%53,1) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 267'sinin (%57,8) yanlış, 195'inin (%42,2) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 17'sinin (%39,5) yanlış, 26'sinin (%60,5) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Ayan” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=28,632$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 125'inin (%47,7) yanlış, 137'sinin (%52,3) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 292'sinin (%63,2) yanlış, 170'inin (%36,8) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 13'ünün (%30,2) yanlış, 30'unun (%69,8) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Seyfiye - İlmiye -kalemiye” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=37,863$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 126'sının (%48,1) yanlış, 136'sının (%51,9) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 271'inin (%58,7) yanlış, 191'inin (%41,3) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 5'inin (%11,6) yanlış, 38'inin (%88,4) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Sancağa Çıkma” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=45,444$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 112'sinin (%42,7) yanlış, 150'sinin (%57,3) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 285'inin (%61,7) yanlış, 177'sinin (%38,3) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 8'inin (%18,6) yanlış, 35'inin (%81,4) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Bağımsız Devlet” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=8,277$; $p=0,016<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 134'ünün (%51,1) yanlış, 128'inin (%48,9) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 287'sinin (%62,1) yanlış, 175'inin (%37,9) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 25'inin (%58,1) yanlış, 18'inin (%41,9) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Evrensellik” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=23,482$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 116'sının (%44,3) yanlış, 146'sının (%55,7) doğru; ilçede

öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 288'inin (%62,3) yanlış, 174'ünün (%37,7) doğru; belde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 20'sinin (%46,5) yanlış, 23'ünün (%53,5) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Tanzimat Fermanı” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=32,964$; $p=0,000<0,05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 99'unun (%37,8) yanlış, 163'ünün (%62,2) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 277'sinin (%60,0) yanlış, 185'inin (%40,0) doğru; belde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 23'ünün (%53,5) yanlış, 20'sinin (%46,5) doğru olarak işaretlediği görülmektedir.

5.4.1. Araştırmaya Katılan Liseler Grubunda Öğrenim Gören 10.Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Yerleşim Türlerine Göre Ortalamaları

Tablo 5.18. Araştırmaya Katılan Liseler Grubunda Öğrenim Gören 10.Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Yerleşim Türlerine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Kavram Eşleştirme Puanı	İl Merkezi	170	67,320	22,733	6,397	0,002	1 > 2
	İlçe	205	60,596	20,675			
	Belde	23	55,314	8,619			
Kavram Başarı Puanı	İl Merkezi	170	68,287	24,913	11,222	0,000	1 > 2
	İlçe	205	57,475	20,620			
	Belde	23	58,184	16,895			

Araştırmaya katılan liseler grubundaki 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ortalamalarının yerleşim türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=6,397$; $p=0,002<0,05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($67,320 \pm 22,733$), ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($60,596 \pm 20,675$) yüksek bulunmuştur. İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($67,320 \pm 22,733$), belde öğrenim gören

10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($55,314 \pm 8,619$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ortalamalarının yerleşim türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=11,222$; $p=0<0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($68,287 \pm 24,913$), ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($57,475 \pm 20,620$) yüksek bulunmuştur. Yerleşim yeri türüne göre liseler grubunda yer alan okulların kavram eşleştirme ve kavram başarı testlerindeki başarı durumlarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. kavram eşleştirme testinde sıralama il merkezi okulları, ilçe merkezi okulları ve belde okullu şeklindeyken kavram başarı puan ortalamalarında küçük bir oranla il, belde ve ilçe merkezi okulları olarak sıralandığını görmekteyiz.

Tablo 5.19. Liseler Grubu Okullarında Öğrenim Gören 10.Sınıf Öğrencilerinin Okullarının Bulunduğu Yerleşim Yerleri 18 Kavram Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi

		İl Merkezi		İlçe		Belde		p
		n	%	n	%	n	%	
Makyavelizm	Yanlış	48	%28,2	68	%33,2	5	%21,7	$X^2=1,936$ $p=0,380$
	Doğru	122	%71,8	137	%66,8	18	%78,3	
Hümanizm	Yanlış	32	%18,8	69	%33,7	11	%47,8	$X^2=14,792$ $p=0,001$
	Doğru	138	%81,2	136	%66,3	12	%52,2	
Fütüvvet	Yanlış	151	%88,8	156	%76,1	14	%60,9	$X^2=15,768$ $p=0,000$
	Doğru	19	%11,2	49	%23,9	9	%39,1	
Babıali	Yanlış	48	%28,2	128	%62,4	21	%91,3	$X^2=60,561$ $p=0,000$
	Doğru	122	%71,8	77	%37,6	2	%8,7	
Ferman	Yanlış	21	%12,4	40	%19,5	0	%0,0	$X^2=8,089$ $p=0,018$
	Doğru	149	%87,6	165	%80,5	23	%100,0	
Tahrir	Yanlış	78	%45,9	117	%57,1	23	%100,0	$X^2=24,854$ $p=0,000$
	Doğru	92	%54,1	88	%42,9	0	%0,0	
Miri arazi	Yanlış	17	%10,0	15	%7,3	0	%0,0	$X^2=3,039$ $p=0,219$
	Doğru	153	%90,0	190	%92,7	23	%100,0	
Merkantilizm	Yanlış	59	%34,7	79	%38,5	5	%21,7	$X^2=2,728$ $p=0,256$
	Doğru	111	%65,3	126	%61,5	18	%78,3	

Müsadere usulü	Yanlış	78	%45,9	97	%47,3	11	%47,8	$X^2=0,089$ p=0,957
	Doğru	92	%54,1	108	%52,7	12	%52,2	
Muhtesip	Yanlış	70	%41,2	135	%65,9	21	%91,3	$X^2=34,916$ p=0,000
	Doğru	100	%58,8	70	%34,1	2	%8,7	
Panslavizm	Yanlış	16	%9,4	22	%10,7	2	%8,7	$X^2=0,229$ p=0,892
	Doğru	154	%90,6	183	%89,3	21	%91,3	
Reaya	Yanlış	37	%21,8	30	%14,6	3	%13,0	$X^2=3,608$ p=0,165
	Doğru	133	%78,2	175	%85,4	20	%87,0	
Kadı	Yanlış	27	%15,9	44	%21,5	0	%0,0	$X^2=7,275$ p=0,026
	Doğru	143	%84,1	161	%78,5	23	%100,0	
Sancak	Yanlış	33	%19,4	64	%31,2	17	%73,9	$X^2=30,815$ p=0,000
	Doğru	137	%80,6	141	%68,8	6	%26,1	
Enderun	Yanlış	12	%7,1	10	%4,9	0	%0,0	$X^2=2,275$ p=0,321
	Doğru	158	%92,9	195	%95,1	23	%100,0	
Hirfet	Yanlış	153	%90,0	184	%89,8	23	%100,0	$X^2=2,583$ p=0,275
	Doğru	17	%10,0	21	%10,2	0	%0,0	
Tanzimat	Yanlış	29	%17,1	38	%18,5	6	%26,1	$X^2=1,113$ p=0,573
	Doğru	141	%82,9	167	%81,5	17	%73,9	
Esham	Yanlış	91	%53,5	158	%77,1	23	%100,0	$X^2=35,117$ p=0,000
	Doğru	79	%46,5	47	%22,9	0	%0,0	

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10.sınıf öğrencilerinin “Makyavelizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=1,936$; $p=0,380>0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 48'inin (%28,2) yanlış, 122'sinin (%71,8) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 68'inin (%33,2) yanlış, 137'sinin (%66,8) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 5'inin (%21,7) yanlış, 18'inin (%78,3) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Hümanizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=14,792$; $p=0,001<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 32'sinin (%18,8) yanlış, 138'inin (%81,2) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 69'unun (%33,7) yanlış, 136'sının (%66,3) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 11'inin (%47,8) yanlış, 12'sinin (%52,2) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Fütüvvet” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=15,768$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 151'inin (%88,8) yanlış, 19'unun (%11,2) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 156'sının (%76,1) yanlış, 49'unun (%23,9) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 14'ünün (%60,9) yanlış, 9'unun (%39,1) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Babıali” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=60,561$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 48'inin (%28,2) yanlış, 122'sinin (%71,8) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 128'inin (%62,4) yanlış, 77'sinin (%37,6) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 21'inin (%91,3) yanlış, 2'sinin (%8,7) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Ferman” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=8,089$; $p=0,018<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 21'inin (%12,4) yanlış, 149'unun (%87,6) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 40'ının (%19,5) yanlış, 165'inin (%80,5) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 23'ünün (%100,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Tahrir” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=24,854$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 78'inin (%45,9) yanlış, 92'sinin (%54,1) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 117'sinin (%57,1) yanlış, 88'inin (%42,9) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 23'ünün (%100,0) yanlış olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Miri arazi” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü

arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=3,039$; $p=0,219>0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 17'sinin (%10,0) yanlış, 153'ünün (%90,0) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 15'inin (%7,3) yanlış, 190'ının (%92,7) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 23'ünün (%100,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Merkantilizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=2,728$; $p=0,256>0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 59'unun (%34,7) yanlış, 111'inin (%65,3) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 79'unun (%38,5) yanlış, 126'sının (%61,5) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 5'inin (%21,7) yanlış, 18'inin (%78,3) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Müsadere usulü” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,089$; $p=0,957>0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 78'inin (%45,9) yanlış, 92'sinin (%54,1) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 97'sinin (%47,3) yanlış, 108'inin (%52,7) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 11'inin (%47,8) yanlış, 12'sinin (%52,2) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Muhtesip” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=34,916$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 70'inin (%41,2) yanlış, 100'ünün (%58,8) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 135'inin (%65,9) yanlış, 70'inin (%34,1) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 21'inin (%91,3) yanlış, 2'sinin (%8,7) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Panslavizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,229$; $p=0,892>0.05$). İl merkezindeki

okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 16'sının (%9,4) yanlış, 154'ünün (%90,6) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 22'sinin (%10,7) yanlış, 183'ünün (%89,3) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 2'sinin (%8,7) yanlış, 21'inin (%91,3) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Reaya” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=3,608$; $p=0,165>0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 37'sinin (%21,8) yanlış, 133'ünün (%78,2) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 30'unun (%14,6) yanlış, 175'inin (%85,4) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 3'ünün (%13,0) yanlış, 20'sinin (%87,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Kadı” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=7,275$; $p=0,026<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 27'sinin (%15,9) yanlış, 143'ünün (%84,1) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 44'ünün (%21,5) yanlış, 161'inin (%78,5) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 23'ünün (%100,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Sancak” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=30,815$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 33'ünün (%19,4) yanlış, 137'sinin (%80,6) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 64'ünün (%31,2) yanlış, 141'inin (%68,8) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 17'sinin (%73,9) yanlış, 6'sının (%26,1) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Enderun” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=2,275$; $p=0,321>0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 12'sinin (%7,1) yanlış, 158'inin

(%92,9) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 10'unun (%4,9) yanlış, 195'inin (%95,1) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 23'ünün (%100,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Hirfet” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=2,583$; $p=0,275>0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 153'ünün (%90,0) yanlış, 17'sinin (%10,0) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 184'ünün (%89,8) yanlış, 21'inin (%10,2) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 23'ünün (%100,0) yanlış olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Tanzimat” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=1,113$; $p=0,573>0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 29'unun (%17,1) yanlış, 141'inin (%82,9) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 38'inin (%18,5) yanlış, 167'sinin (%81,5) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 6'sının (%26,1) yanlış, 17'sinin (%73,9) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Esham” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=35,117$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 91'inin (%53,5) yanlış, 79'unun (%46,5) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 158'inin (%77,1) yanlış, 47'sinin (%22,9) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu soruyu 23'ünün (%100,0) yanlış olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Yukarıdaki sonuçlar değerlendirildiğinde liseler grubundaki okulların yerleşim yerine göre kavram başarı puanlarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Bununla birlikte bazı kavramların öğrenme düzeylerinde farklılıklar gözükmemektedir. Bunlar “Hümanizm, Babıali, Tahrir, Muhtesip, Kadı ve Sancak” kavramlarıdır.

5.4.2. Araştırmaya Katılan Meslek Liseleri Grubunda Öğrenim Gören 10. sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Yerleşim Türlerine Göre Ortalamaları

Tablo 5.20. Araştırmaya Katılan Meslek Liseleri Grubunda Öğrenim Gören 10.Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Yerleşim Türlerine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Kavram Eşleştirme Puanı	İl Merkezi	92	26,812	13,723	52,108	0,000	3 > 1
	İlçe	257	19,499	16,544			1 > 2
	Belde	20	55,833	14,806			3 > 2
Kavram Başarı Puanı	İl Merkezi	92	32,385	13,598	77,501	0,000	3 > 1
	İlçe	257	26,036	11,356			1 > 2
	Belde	20	60,147	13,778			3 > 2

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ortalamalarının yerleşim türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=52,108$; $p=0<0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. Beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($55,833 \pm 14,806$), il merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($26,812 \pm 13,723$) yüksek bulunmuştur. İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($26,812 \pm 13,723$), ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($19,499 \pm 16,544$) yüksek bulunmuştur. Beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ($55,833 \pm 14,806$), ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanından ($19,499 \pm 16,544$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ortalamalarının yerleşim türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=77,501$; $p=0<0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. Beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($60,147 \pm 13,778$), il merkezindeki

okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($32,385 \pm 13,598$) yüksek bulunmuştur. İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($32,385 \pm 13,598$), ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($26,036 \pm 11,356$) yüksek bulunmuştur. Beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ($60,147 \pm 13,778$), ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanından ($26,036 \pm 11,356$) yüksek bulunmuştur.

Yukarıdaki bilgiler doğrultusunda yerleşim yeri türüne göre meslek liseleri grubu değerlendirildiğinde beldedeki öğrencilerin kavram eşleştirme ve kavram başarı puanının yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 5.21. Meslek Liseleri Grubu Okullarında Öğrenim Gören 10.Sınıf Öğrencilerinin Okullarının Bulunduğu Yerleşim Yerleri ile Kavram Eşleştirme Kavramlarına Verdiği Cevapların Doğruluk Durumu Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi

		İl Merkezi		İlçe		Belde		p
		n	%	n	%	n	%	
Makyavelizm	Yanlış	76	%82,6	213	%82,9	13	%65,0	$X^2=4,040$
	Doğru	16	%17,4	44	%17,1	7	%35,0	p=0,133
Hümanizm	Yanlış	73	%79,3	241	%93,8	9	%45,0	$X^2=47,980$
	Doğru	19	%20,7	16	%6,2	11	%55,0	p=0,000
Fütüvvet	Yanlış	89	%96,7	247	%96,1	20	%100,0	$X^2=0,851$
	Doğru	3	%3,3	10	%3,9	0	%0,0	p=0,653
Babiali	Yanlış	81	%88,0	222	%86,4	2	%10,0	$X^2=77,996$
	Doğru	11	%12,0	35	%13,6	18	%90,0	p=0,000
Ferman	Yanlış	43	%46,7	184	%71,6	3	%15,0	$X^2=38,002$
	Doğru	49	%53,3	73	%28,4	17	%85,0	p=0,000
Tahrir	Yanlış	84	%91,3	230	%89,5	18	%90,0	$X^2=0,246$
	Doğru	8	%8,7	27	%10,5	2	%10,0	p=0,884
Miri arazi	Yanlış	43	%46,7	127	%49,4	1	%5,0	$X^2=14,730$
	Doğru	49	%53,3	130	%50,6	19	%95,0	p=0,001
Merkantilizm	Yanlış	73	%79,3	239	%93,0	14	%70,0	$X^2=19,172$
	Doğru	19	%20,7	18	%7,0	6	%30,0	p=0,000
Müsadere usulü	Yanlış	89	%96,7	240	%93,4	14	%70,0	$X^2=18,175$
	Doğru	3	%3,3	17	%6,6	6	%30,0	p=0,000
Muhtesip	Yanlış	69	%75,0	212	%82,5	15	%75,0	$X^2=2,758$
	Doğru	23	%25,0	45	%17,5	5	%25,0	p=0,252
Panslavizm	Yanlış	54	%58,7	188	%73,2	4	%20,0	$X^2=27,094$
	Doğru	38	%41,3	69	%26,8	16	%80,0	p=0,000
Reaya	Yanlış	62	%67,4	197	%76,7	2	%10,0	$X^2=40,482$
	Doğru	30	%32,6	60	%23,3	18	%90,0	p=0,000
Kadı	Yanlış	61	%66,3	195	%75,9	5	%25,0	$X^2=24,360$
	Doğru	31	%33,7	62	%24,1	15	%75,0	p=0,000
Sancak	Yanlış	49	%53,3	194	%75,5	6	%30,0	$X^2=28,786$
	Doğru	43	%46,7	63	%24,5	14	%70,0	p=0,000
Enderun	Yanlış	35	%38,0	125	%48,6	3	%15,0	$X^2=10,382$
	Doğru	57	%62,0	132	%51,4	17	%85,0	p=0,006
Hirfet	Yanlış	82	%89,1	225	%87,5	20	%100,0	$X^2=2,884$
	Doğru	10	%10,9	32	%12,5	0	%0,0	p=0,236
Tanzimat	Yanlış	69	%75,0	206	%80,2	0	%0,0	$X^2=62,812$
	Doğru	23	%25,0	51	%19,8	20	%100,0	p=0,000
Esham	Yanlış	80	%87,0	239	%93,0	10	%50,0	$X^2=36,108$
	Doğru	12	%13,0	18	%7,0	10	%50,0	p=0,000

Araştırmaya katılan Meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Makyavelizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=4,040$; $p=0,133>0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 76'sının (%82,6) yanlış, 16'sının (%17,4) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 213'ünün (%82,9) yanlış, 44'ünün (%17,1) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 13'ünün (%65,0) yanlış, 7'sinin (%35,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Hümanizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=47,980$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 73'ünün (%79,3) yanlış, 19'unun (%20,7) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 241'inin (%93,8) yanlış, 16'sının (%6,2) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 9'unun (%45,0) yanlış, 11'inin (%55,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Fütüvvet” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,851$; $p=0,653>0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 89'unun (%96,7) yanlış, 3'ünün (%3,3) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 247'sinin (%96,1) yanlış, 10'unun (%3,9) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 20'sinin (%100,0) yanlış olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Babıali” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=77,996$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 81'inin (%88,0) yanlış, 11'inin (%12,0) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 222'sinin (%86,4) yanlış, 35'inin (%13,6) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 2'sinin (%10,0) yanlış, 18'inin (%90,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Ferman” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=38,002$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 43'ünün (%46,7) yanlış, 49'unun (%53,3) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 184'ünün (%71,6) yanlış, 73'ünün (%28,4) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 3'ünün (%15,0) yanlış, 17'sinin (%85,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Tahrir” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,246$; $p=0,884>0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 84'ünün (%91,3) yanlış, 8'inin (%8,7) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 230'unun (%89,5) yanlış, 27'sinin (%10,5) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 18'inin (%90,0) yanlış, 2'sinin (%10,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Miri arazi” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=14,730$; $p=0,001<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 43'ünün (%46,7) yanlış, 49'unun (%53,3) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 127'sinin (%49,4) yanlış, 130'unun (%50,6) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 1'inin (%5,0) yanlış, 19'unun (%95,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Merkantilizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=19,172$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 73'ünün (%79,3) yanlış, 19'unun (%20,7) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 239'unun (%93,0) yanlış, 18'inin (%7,0) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 14'ünün (%70,0) yanlış, 6'sının (%30,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Müsadere usulü” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=18,175$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 89'unun (%96,7) yanlış, 3'ünün (%3,3) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 240'ının (%93,4) yanlış, 17'sinin (%6,6) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 14'ünün (%70,0) yanlış, 6'sının (%30,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Muhtesip” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=2,758$; $p=0,252>0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 69'unun (%75,0) yanlış, 23'ünün (%25,0) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 212'sinin (%82,5) yanlış, 45'inin (%17,5) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 15'inin (%75,0) yanlış, 5'inin (%25,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Panslavizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=27,094$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 54'ünün (%58,7) yanlış, 38'inin (%41,3) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 188'inin (%73,2) yanlış, 69'unun (%26,8) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 4'ünün (%20,0) yanlış, 16'sının (%80,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Reaya” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=40,482$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 62'sinin (%67,4) yanlış, 30'unun (%32,6) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 197'sinin (%76,7) yanlış, 60'ının (%23,3) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 2'sinin (%10,0) yanlış, 18'inin (%90,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Kadı” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=24,360$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 61'inin (%66,3) yanlış, 31'inin (%33,7) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 195'inin (%75,9) yanlış, 62'sinin (%24,1) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 5'inin (%25,0) yanlış, 15'inin (%75,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Sancak” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=28,786$; $p=0,000<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 49'unun (%53,3) yanlış, 43'ünün (%46,7) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 194'ünün (%75,5) yanlış, 63'ünün (%24,5) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 6'sının (%30,0) yanlış, 14'ünün (%70,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Enderun” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=10,382$; $p=0,006<0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 35'inin (%38,0) yanlış, 57'sinin (%62,0) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 125'inin (%48,6) yanlış, 132'sinin (%51,4) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 3'ünün (%15,0) yanlış, 17'sinin (%85,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Hirfet” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=2,884$; $p=0,236>0.05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 82'sinin (%89,1) yanlış, 10'unun (%10,9) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 225'inin (%87,5) yanlış, 32'sinin (%12,5) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 20'sinin (%100,0) yanlış olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Tanzimat” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=62,812$; $p=0,000<0,05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 69'unun (%75,0) yanlış, 23'ünün (%25,0) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 206'sının (%80,2) yanlış, 51'inin (%19,8) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 20'sinin (%100,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Esham” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile yerleşim türü arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=36,108$; $p=0,000<0,05$). İl merkezindeki okullarda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 80'inin (%87,0) yanlış, 12'sinin (%13,0) doğru; ilçede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 239'unun (%93,0) yanlış, 18'inin (%7,0) doğru; beldede öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin bu kavramı 10'unun (%50,0) yanlış, 10'unun (%50,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

5.5. ARAŞTIRMAYA KATILAN 10. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KAVRAM EŞLEŞTİRME VE KAVRAM BAŞARI DÜZEYLERİNİN CİNSİYETLERİNE GÖRE ORTALAMALARI

Tablo 5.22. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Cinsiyetlerine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Kavram Eşleştirme Puanı	Erkek	359	40,963	27,223	-2,806	0,005
	Kız	408	46,637	28,570		
Kavram Başarı Puanı	Erkek	359	43,487	25,526	-3,029	0,003
	Kız	408	48,998	24,809		

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-2,806$; $p=0,005<0,05$). Kız öğrencilerin kavram eşleştirme puanı ($x=46,637$), erkek öğrencilerin kavram eşleştirme puanından ($x=40,963$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-3,029$; $p=0,003<0,05$). Kız öğrencilerin kavram başarı puanı ($x=48,998$), erkek öğrencilerin kavram başarı puanından ($x=43,487$) yüksek bulunmuştur.

Tablo 5.22 değerlendirildiğinde araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme ve kavram başarı testi ortalamalarının birbirine yakın olduğu görülür. Bununla birlikte büyük bir fark oluşturmamakla kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha başarılı olduğu görülmektedir.

Tablo 5.23. Kavram Eşleştirme Cevapları ile Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi

		Erkek		Kız		p
		n	%	n	%	
Makyavelizm	Yanlış	200	%55,7	223	%54,7	$X^2=0,086$ $p=0,413$
	Doğru	159	%44,3	185	%45,3	
Hümanizm	Yanlış	210	%58,5	225	%55,1	$X^2=0,872$ $p=0,195$
	Doğru	149	%41,5	183	%44,9	
Fütüvvet	Yanlış	328	%91,4	349	%85,5	$X^2=6,258$ $p=0,008$
	Doğru	31	%8,6	59	%14,5	
Babiali	Yanlış	255	%71,0	247	%60,5	$X^2=9,295$ $p=0,001$
	Doğru	104	%29,0	161	%39,5	
Ferman	Yanlış	143	%39,8	148	%36,3	$X^2=1,027$ $p=0,174$
	Doğru	216	%60,2	260	%63,7	
Tahrir	Yanlış	263	%73,3	287	%70,3	$X^2=0,800$ $p=0,208$
	Doğru	96	%26,7	121	%29,7	
Miri arazi	Yanlış	109	%30,4	94	%23,0	$X^2=5,262$ $p=0,014$
	Doğru	250	%69,6	314	%77,0	
Merkantilizm	Yanlış	227	%63,2	242	%59,3	$X^2=1,234$ $p=0,150$
	Doğru	132	%36,8	166	%40,7	
Müsadere usulü	Yanlış	259	%72,1	270	%66,2	$X^2=3,179$ $p=0,044$
	Doğru	100	%27,9	138	%33,8	
Muhtesip	Yanlış	251	%69,9	271	%66,4	$X^2=1,073$ $p=0,169$
	Doğru	108	%30,1	137	%33,6	
Panslavizm	Yanlış	158	%44,0	128	%31,4	$X^2=13,045$ $p=0,000$
	Doğru	201	%56,0	280	%68,6	
Reaya	Yanlış	156	%43,5	175	%42,9	$X^2=0,025$ $p=0,467$
	Doğru	203	%56,5	233	%57,1	
Kadı	Yanlış	159	%44,3	173	%42,4	$X^2=0,277$ $p=0,325$
	Doğru	200	%55,7	235	%57,6	
Sancak	Yanlış	199	%55,4	164	%40,2	$X^2=17,782$ $p=0,000$
	Doğru	160	%44,6	244	%59,8	
Enderun	Yanlış	96	%26,7	89	%21,8	$X^2=2,533$ $p=0,066$
	Doğru	263	%73,3	319	%78,2	
Hirfet	Yanlış	321	%89,4	366	%89,7	$X^2=0,017$ $p=0,494$
	Doğru	38	%10,6	42	%10,3	

Tanzimat	Yanlış	181	%50,4	167	%40,9	$X^2=6,934$ $p=0,005$
	Doğru	178	%49,6	241	%59,1	
Esham	Yanlış	300	%83,6	301	%73,8	$X^2=10,795$ $p=0,001$
	Doğru	59	%16,4	107	%26,2	

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Makyavelizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,086$; $p=0,413>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 200'ünün (%55,7) yanlış, 159'unun (%44,3) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 223'ünün (%54,7) yanlış, 185'inin (%45,3) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Hümanizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,872$; $p=0,195>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 210'unun (%58,5) yanlış, 149'unun (%41,5) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 225'inin (%55,1) yanlış, 183'ünün (%44,9) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Fütüvvet” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=6,258$; $p=0,008<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 328'inin (%91,4) yanlış, 31'inin (%8,6) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 349'unun (%85,5) yanlış, 59'unun (%14,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Babıali” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=9,295$; $p=0,001<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 255'inin (%71,0) yanlış, 104'ünün (%29,0) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 247'sinin (%60,5) yanlış, 161'inin (%39,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Ferman” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=1,027$; $p=0,174>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 143'ünün (%39,8) yanlış, 216'sının (%60,2) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 148'inin (%36,3) yanlış, 260'ının (%63,7) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Tahrir” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,800$; $p=0,208>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 263'ünün (%73,3) yanlış,

96'sının (%26,7) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 287'sinin (%70,3) yanlış, 121'inin (%29,7) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Miri arazi” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=5,262$; $p=0,014<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 109'unun (%30,4) yanlış, 250'sinin (%69,6) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 94'ünün (%23,0) yanlış, 314'ünün (%77,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Merkantilizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=1,234$; $p=0,150>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 227'sinin (%63,2) yanlış, 132'sinin (%36,8) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 242'sinin (%59,3) yanlış, 166'sının (%40,7) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Müsadere usulü” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=3,179$; $p=0,044<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 259'unun (%72,1) yanlış, 100'ünün (%27,9) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 270'inin (%66,2) yanlış, 138'inin (%33,8) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Muhtesip” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=1,073$; $p=0,169>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 251'inin (%69,9) yanlış, 108'inin (%30,1) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 271'inin (%66,4) yanlış, 137'sinin (%33,6) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Panslavizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=13,045$; $p=0,000<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 158'inin (%44,0) yanlış, 201'inin (%56,0) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 128'inin (%31,4) yanlış, 280'inin (%68,6) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Reaya” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,025$; $p=0,467>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 156'sının (%43,5) yanlış,

203'ünün (%56,5) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 175'inin (%42,9) yanlış, 233'ünün (%57,1) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Kadı” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,277$; $p=0,325>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 159'unun (%44,3) yanlış, 200'ünün (%55,7) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 173'ünün (%42,4) yanlış, 235'inin (%57,6) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Sancak” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=17,782$; $p=0,000<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 199'unun (%55,4) yanlış, 160'ının (%44,6) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 164'ünün (%40,2) yanlış, 244'ünün (%59,8) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Enderun” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=2,533$; $p=0,066>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 96'sının (%26,7) yanlış, 263'ünün (%73,3) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 89'unun (%21,8) yanlış, 319'unun (%78,2) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Hirfet” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,017$; $p=0,494>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 321'inin (%89,4) yanlış, 38'inin (%10,6) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 366'sının (%89,7) yanlış, 42'sinin (%10,3) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Tanzimat” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=6,934$; $p=0,005<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 181'inin (%50,4) yanlış, 178'inin (%49,6) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 167'sinin (%40,9) yanlış, 241'inin (%59,1) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Esham” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=10,795$; $p=0,001<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 300'ünün (%83,6)

yanlış, 59'unun (%16,4) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 301'inin (%73,8) yanlış, 107'sinin (%26,2) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Kavram eşleştirme testinin yukarıdaki sonuçları incelendiğinde bazı kavramlara doğru cevap verme düzeyinde, düşükte olsa cinsiyete göre farklılıklar olduğu görülmektedir. Bu kavramlar “Fütüvvet, Babıali, Miri arazi, Müsadere usulü, Panslavizm, Sancak, Tanzimat ve Esham”dır.

Tablo 5.24. 34 Kavram ile Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi

		Erkek		Kız		p
		n	%	n	%	
İmparatorluk	Yanlış	145	%40,4	175	%42,9	$X^2=0,492$ p=0,265
	Doğru	214	%59,6	233	%57,1	
İşkân	Yanlış	239	%66,6	237	%58,1	$X^2=5,840$ p=0,010
	Doğru	120	%33,4	171	%41,9	
Siyasal Birlik	Yanlış	145	%40,4	136	%33,3	$X^2=4,096$ p=0,026
	Doğru	214	%59,6	272	%66,7	
Coğrafi Keşifler, Reform, Rönesans, Fransız İhtilali	Yanlış	176	%49,0	175	%42,9	$X^2=2,894$ p=0,052
	Doğru	183	%51,0	233	%57,1	
Celali İsyanları	Yanlış	230	%64,1	242	%59,3	$X^2=1,823$ p=0,101
	Doğru	129	%35,9	166	%40,7	
Kanunuesasi	Yanlış	250	%69,6	232	%56,9	$X^2=13,347$ p=0,000
	Doğru	109	%30,4	176	%43,1	
Meşrutiyet	Yanlış	240	%66,9	271	%66,4	$X^2=0,016$ p=0,480
	Doğru	119	%33,1	137	%33,6	
Egemenlik Hakları	Yanlış	252	%70,2	299	%73,3	$X^2=0,901$ p=0,192
	Doğru	107	%29,8	109	%26,7	
Diplomasi	Yanlış	238	%66,3	242	%59,3	$X^2=3,975$ p=0,027
	Doğru	121	%33,7	166	%40,7	
Derebeylik, Mutlak Otorite	Yanlış	229	%63,8	270	%66,2	$X^2=0,479$ p=0,269
	Doğru	130	%36,2	138	%33,8	
Aydınlanma Çağı	Yanlış	131	%36,5	124	%30,4	$X^2=3,200$ p=0,043
	Doğru	228	%63,5	284	%69,6	
Coğrafi Keşifler	Yanlış	163	%45,4	158	%38,7	$X^2=3,500$ p=0,036
	Doğru	196	%54,6	250	%61,3	
Sanayi İnkılabı	Yanlış	201	%56,0	193	%47,3	$X^2=5,766$ p=0,010
	Doğru	158	%44,0	215	%52,7	
Fransız İhtilali, Evrensellik	Yanlış	201	%56,0	194	%47,5	$X^2=5,446$ p=0,012
	Doğru	158	%44,0	214	%52,5	
Ulusal Devlet	Yanlış	203	%56,5	214	%52,5	$X^2=1,291$ p=0,144
	Doğru	156	%43,5	194	%47,5	
Kanun Üstünlüğü	Yanlış	196	%54,6	173	%42,4	$X^2=11,375$ p=0,000
	Doğru	163	%45,4	235	%57,6	
Parlamento – Parlamenter Sistem	Yanlış	221	%61,6	248	%60,8	$X^2=0,048$ p=0,442
	Doğru	138	%38,4	160	%39,2	
Mesleki Eğitim	Yanlış	190	%52,9	199	%48,8	$X^2=1,316$ p=0,141
	Doğru	169	%47,1	209	%51,2	
Dirlik	Yanlış	210	%58,5	247	%60,5	$X^2=0,331$ p=0,308
	Doğru	149	%41,5	161	%39,5	

Tımarlı Sipahi	Yanlış	204	%56,8	182	%44,6	$X^2=11,401$ p=0,000
	Doğru	155	%43,2	226	%55,4	
Lonca	Yanlış	268	%74,7	294	%72,1	$X^2=0,656$ p=0,233
	Doğru	91	%25,3	114	%27,9	
Osmanlı Eğitim Kurumları	Yanlış	180	%50,1	205	%50,2	$X^2=0,001$ p=0,517
	Doğru	179	%49,9	203	%49,8	
Eyalet	Yanlış	160	%44,6	139	%34,1	$X^2=8,851$ p=0,002
	Doğru	199	%55,4	269	%65,9	
İltizam	Yanlış	255	%71,0	282	%69,1	$X^2=0,333$ p=0,309
	Doğru	104	%29,0	126	%30,9	
Vakıf	Yanlış	184	%51,3	220	%53,9	$X^2=0,545$ p=0,253
	Doğru	175	%48,7	188	%46,1	
Yürütme Gücü	Yanlış	161	%44,8	148	%36,3	$X^2=5,833$ p=0,010
	Doğru	198	%55,2	260	%63,7	
Divanhümayun	Yanlış	166	%46,2	123	%30,1	$X^2=21,061$ p=0,000
	Doğru	193	%53,8	285	%69,9	
Saltanat Sistemi	Yanlış	194	%54,0	213	%52,2	$X^2=0,258$ p=0,332
	Doğru	165	%46,0	195	%47,8	
Ayan	Yanlış	218	%60,7	212	%52,0	$X^2=5,954$ p=0,009
	Doğru	141	%39,3	196	%48,0	
Seyfiye - İlmiye - Kalemiye	Yanlış	208	%57,9	194	%47,5	$X^2=8,265$ p=0,003
	Doğru	151	%42,1	214	%52,5	
Sancağa Çıkma	Yanlış	212	%59,1	193	%47,3	$X^2=10,578$ p=0,001
	Doğru	147	%40,9	215	%52,7	
Bağımsız Devlet	Yanlış	209	%58,2	237	%58,1	$X^2=0,001$ p=0,515
	Doğru	150	%41,8	171	%41,9	
Evrensellik	Yanlış	222	%61,8	202	%49,5	$X^2=11,741$ p=0,000
	Doğru	137	%38,2	206	%50,5	
Tanzimat Fermanı	Yanlış	197	%54,9	202	%49,5	$X^2=2,202$ p=0,079
	Doğru	162	%45,1	206	%50,5	

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “İmparatorluk” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,492$; $p=0,265>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 145'inin (%40,4) yanlış, 214'ünün (%59,6) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 175'inin (%42,9) yanlış, 233'ünün (%57,1) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “İşkân” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=5,840$; $p=0,010<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 239'unun (%66,6) yanlış, 120'sinin (%33,4) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 237'sinin (%58,1) yanlış, 171'inin (%41,9) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Siyasal Birlik” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=4,096$; $p=0,026<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 145'inin

(%40,4) yanlış, 214'ünün (%59,6) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 136'sının (%33,3) yanlış, 272'sinin (%66,7) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Coğrafi Keşifler, Reform, Rönesans, Fransız İhtilali” gibi kavramları içeren soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=2,894$; $p=0,052>0,05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 176'sının (%49,0) yanlış, 183'ünün (%51,0) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 175'inin (%42,9) yanlış, 233'ünün (%57,1) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Celali İsyanları” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=1,823$; $p=0,101>0,05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 230'unun (%64,1) yanlış, 129'unun (%35,9) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 242'sinin (%59,3) yanlış, 166'sının (%40,7) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Kanunuesasi” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=13,347$; $p=0,000<0,05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 250'sinin (%69,6) yanlış, 109'unun (%30,4) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 232'sinin (%56,9) yanlış, 176'sının (%43,1) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Meşrutiyet” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,016$; $p=0,480>0,05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 240'ının (%66,9) yanlış, 119'unun (%33,1) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 271'inin (%66,4) yanlış, 137'sinin (%33,6) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Egemenlik Hakları” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,901$; $p=0,192>0,05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 252'sinin (%70,2) yanlış, 107'sinin (%29,8) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 299'unun (%73,3) yanlış, 109'unun (%26,7) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Diplomasi” kavramıyla ilgili soruya sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=3,975$; $p=0,027<0,05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı

238'inin (%66,3) yanlış, 121'inin (%33,7) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 242'sinin (%59,3) yanlış, 166'sının (%40,7) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Derebeylik, Mutlak Otorite” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,479$; $p=0,269>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 229'unun (%63,8) yanlış, 130'unun (%36,2) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 270'inin (%66,2) yanlış, 138'inin (%33,8) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Aydınlanma Çağı” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=3,200$; $p=0,043<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 131'inin (%36,5) yanlış, 228'inin (%63,5) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 124'ünün (%30,4) yanlış, 284'ünün (%69,6) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Coğrafi Keşifler” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=3,500$; $p=0,036<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 163'ünün (%45,4) yanlış, 196'sının (%54,6) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 158'inin (%38,7) yanlış, 250'sinin (%61,3) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Sanayi İnkılabı” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=5,766$; $p=0,010<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 201'inin (%56,0) yanlış, 158'inin (%44,0) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 193'ünün (%47,3) yanlış, 215'inin (%52,7) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin ”Fransız İhtilali ve Evrensellik” kavramlarıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=5,446$; $p=0,012<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 201'inin (%56,0) yanlış, 158'inin (%44,0) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 194'ünün (%47,5) yanlış, 214'ünün (%52,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “ Ulusal Devlet” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki

bulunmamıştır ($X^2=1,291$; $p=0,144>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 203'ünün (%56,5) yanlış, 156'sının (%43,5) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 214'ünün (%52,5) yanlış, 194'ünün (%47,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Kanun üstünlüğü” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=11,375$; $p=0,000<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 196'sının (%54,6) yanlış, 163'ünün (%45,4) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 173'ünün (%42,4) yanlış, 235'inin (%57,6) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin“Parlamento – Parlamenter Sistem” kavramlarıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,048$; $p=0,442>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 221'inin (%61,6) yanlış, 138'inin (%38,4) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 248'inin (%60,8) yanlış, 160'ının (%39,2) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Mesleki Eğitim” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=1,316$; $p=0,141>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 190'ının (%52,9) yanlış, 169'unun (%47,1) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 199'unun (%48,8) yanlış, 209'unun (%51,2) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Dirlik” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,331$; $p=0,308>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 210'unun (%58,5) yanlış, 149'unun (%41,5) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 247'sinin (%60,5) yanlış, 161'inin (%39,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Tımarlı Sipahi” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=11,401$; $p=0,000<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 204'ünün (%56,8) yanlış, 155'inin (%43,2) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 182'sinin (%44,6) yanlış, 226'sının (%55,4) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Lonca” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki

bulunmamıştır ($X^2=0,656$; $p=0,233>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 268'inin (%74,7) yanlış, 91'inin (%25,3) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 294'ünün (%72,1) yanlış, 114'ünün (%27,9) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Osmanlı Devlet’inde Eğitim Kurumları” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,001$; $p=0,517>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 180'inin (%50,1) yanlış, 179'unun (%49,9) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 205'inin (%50,2) yanlış, 203'ünün (%49,8) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin“Eyalet” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=8,851$; $p=0,002<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 160'ının (%44,6) yanlış, 199'unun (%55,4) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 139'unun (%34,1) yanlış, 269'unun (%65,9) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “İltizam” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,333$; $p=0,309>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 255'inin (%71,0) yanlış, 104'ünün (%29,0) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 282'sinin (%69,1) yanlış, 126'sinin (%30,9) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Vakıf” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,545$; $p=0,253>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 184'ünün (%51,3) yanlış, 175'inin (%48,7) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 220'sinin (%53,9) yanlış, 188'inin (%46,1) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Yürütme Gücü” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=5,833$; $p=0,010<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 161'inin (%44,8) yanlış, 198'inin (%55,2) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 148'inin (%36,3) yanlış, 260'ının (%63,7) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Divanhümayun” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı

ilişki bulunmuştur ($X^2=21,061$; $p=0,000<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 166'sının (%46,2) yanlış, 193'ünün (%53,8) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 123'ünün (%30,1) yanlış, 285'inin (%69,9) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Saltanat sistemi” ile ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,258$; $p=0,332>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 194'ünün (%54,0) yanlış, 165'inin (%46,0) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 213'ünün (%52,2) yanlış, 195'inin (%47,8) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Ayan” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=5,954$; $p=0,009<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 218'inin (%60,7) yanlış, 141'inin (%39,3) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 212'sinin (%52,0) yanlış, 196'sının (%48,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Seyfiye - İlmiye - Kalemîye” kavramlarıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=8,265$; $p=0,003<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 208'inin (%57,9) yanlış, 151'inin (%42,1) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 194'ünün (%47,5) yanlış, 214'ünün (%52,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Sancağa Çıkma” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=10,578$; $p=0,001<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 212'sinin (%59,1) yanlış, 147'sinin (%40,9) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 193'ünün (%47,3) yanlış, 215'inin (%52,7) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Bağımsız Devlet” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,001$; $p=0,515>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 209'unun (%58,2) yanlış, 150'sinin (%41,8) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 237'sinin (%58,1) yanlış, 171'inin (%41,9) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Evrensellik” kavramıyla ilgili soruya verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki

bulunmuştur ($X^2=11,741$; $p=0,000<0,05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 222'sinin (%61,8) yanlış, 137'sinin (%38,2) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 202'sinin (%49,5) yanlış, 206'sının (%50,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinin “Tanzimat Fermanı” sorusuna verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=2,202$; $p=0,079>0,05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 197'sinin (%54,9) yanlış, 162'sinin (%45,1) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 202'sinin (%49,5) yanlış, 206'sının (%50,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

5.5.1. Araştırmaya Katılan Liseler Grubu Okullarında Öğrenim Gören 10. sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Cinsiyetlerine Göre Ortalamaları

Araştırmaya katılan liseler grubundaki 10. sınıf öğrencilerinin “Kavram Eşleştirme Puanı, Kavram Başarı Puanı düzeylerinin cinsiyet” kavramının anlamını araştırmaya katılan 10. sınıf öğrencilerinden anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan analiz sonrası bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo 5.25. Araştırmaya Katılan Liseler Grubu Okullarında Öğrenim Gören 10.Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Cinsiyetlerine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Kavram Eşleştirme Puanı	Erkek	170	61,177	20,637	-1,602	0,110
	Kız	228	64,644	21,886		
Kavram Başarı Puanı	Erkek	170	61,747	23,537	-0,290	0,772
	Kız	228	62,423	22,555		

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,602$; $p=0,110>0,05$).

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($t=-0,290$; $p=0,772>0,05$).

Liseler grubunda yer alan öğrencilerin hem kavram eşleştirme hem de kavram başarı testi sonuçlarına göre cinsiyet açısından bir farklılaşma olmadığı görülmektedir.

Tablo 5.26. Liseler Grubu Okullarında Öğrenim Gören 10.Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyetleri ile Kavram Eşleştirme Kavramlarına Verdiği Cevapların Doğruluk Durumu Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi

		Erkek		Kız		p
		n	%	n	%	
Makyavelizm	Yanlış	50	%29,4	71	%31,1	$X^2=0,138$ p=0,398
	Doğru	120	%70,6	157	%68,9	
Hümanizm	Yanlış	47	%27,6	65	%28,5	$X^2=0,036$ p=0,471
	Doğru	123	%72,4	163	%71,5	
Fütüvvet	Yanlış	144	%84,7	177	%77,6	$X^2=3,123$ p=0,050
	Doğru	26	%15,3	51	%22,4	
Babiali	Yanlış	96	%56,5	101	%44,3	$X^2=5,772$ p=0,011
	Doğru	74	%43,5	127	%55,7	
Ferman	Yanlış	22	%12,9	39	%17,1	$X^2=1,301$ p=0,159
	Doğru	148	%87,1	189	%82,9	
Tahrir	Yanlış	96	%56,5	122	%53,5	$X^2=0,345$ p=0,314
	Doğru	74	%43,5	106	%46,5	
Miriarazi	Yanlış	23	%13,5	9	%3,9	$X^2=12,094$ p=0,001
	Doğru	147	%86,5	219	%96,1	
Merkantilizm	Yanlış	62	%36,5	81	%35,5	$X^2=0,038$ p=0,464
	Doğru	108	%63,5	147	%64,5	
Müsadereusulü	Yanlış	84	%49,4	102	%44,7	$X^2=0,855$ p=0,205
	Doğru	86	%50,6	126	%55,3	
Muhtesip	Yanlış	97	%57,1	129	%56,6	$X^2=0,009$ p=0,503
	Doğru	73	%42,9	99	%43,4	
Panslavizm	Yanlış	20	%11,8	20	%8,8	$X^2=0,965$ p=0,207
	Doğru	150	%88,2	208	%91,2	
Reaya	Yanlış	35	%20,6	35	%15,4	$X^2=1,843$ p=0,111
	Doğru	135	%79,4	193	%84,6	
Kadı	Yanlış	22	%12,9	49	%21,5	$X^2=4,857$ p=0,018
	Doğru	148	%87,1	179	%78,5	
Sancak	Yanlış	63	%37,1	51	%22,4	$X^2=10,283$ p=0,001
	Doğru	107	%62,9	177	%77,6	
Enderun	Yanlış	14	%8,2	8	%3,5	$X^2=4,166$ p=0,035
	Doğru	156	%91,8	220	%96,5	
Hirfet	Yanlış	155	%91,2	205	%89,9	$X^2=0,180$ p=0,403
	Doğru	15	%8,8	23	%10,1	

Tanzimat	Yanlış	38	%22,4	35	%15,4	$X^2=3,188$ $p=0,049$
	Doğru	132	%77,6	193	%84,6	
Esham	Yanlış	120	%70,6	152	%66,7	$X^2=0,692$ $p=0,235$
	Doğru	50	%29,4	76	%33,3	

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Makyavelizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,138$; $p=0,398>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 50'sinin (%29,4) yanlış, 120'sinin (%70,6) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 71'inin (%31,1) yanlış, 157'sinin (%68,9) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Hümanizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,036$; $p=0,471>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 47'sinin (%27,6) yanlış, 123'ünün (%72,4) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 65'inin (%28,5) yanlış, 163'ünün (%71,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Fütüvvet” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=3,123$; $p=0,050<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 144'ünün (%84,7) yanlış, 26'sının (%15,3) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 177'sinin (%77,6) yanlış, 51'inin (%22,4) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Babıali” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=5,772$; $p=0,011<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 96'sının (%56,5) yanlış, 74'ünün (%43,5) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 101'inin (%44,3) yanlış, 127'sinin (%55,7) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Ferman” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=1,301$; $p=0,159>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 22'sinin (%12,9) yanlış, 148'inin (%87,1) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 39'unun (%17,1) yanlış, 189'unun (%82,9) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Tahrir” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,345$; $p=0,314>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 96'sının (%56,5) yanlış, 74'ünün (%43,5) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 122'sinin (%53,5) yanlış, 106'sının (%46,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Miri arazi” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=12,094$; $p=0,001<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 23'ünün (%13,5) yanlış, 147'sinin (%86,5) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 9'unun (%3,9) yanlış, 219'unun (%96,1) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Merkantilizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,038$; $p=0,464>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 62'sinin (%36,5) yanlış, 108'inin (%63,5) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 81'inin (%35,5) yanlış, 147'sinin (%64,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Müsadere usulü” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,855$; $p=0,205>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 84'ünün (%49,4) yanlış, 86'sının (%50,6) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 102'sinin (%44,7) yanlış, 126'sının (%55,3) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Muhtesip” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,009$; $p=0,503>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 97'sinin (%57,1) yanlış, 73'ünün (%42,9) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 129'unun (%56,6) yanlış, 99'unun (%43,4) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Panslavizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,965$; $p=0,207>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 20'sinin (%11,8) yanlış, 150'sinin (%88,2) doğru; kız öğrencilerin bu

kavramı 20'sinin (%8,8) yanlış, 208'inin (%91,2) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Reaya” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=1,843$; $p=0,111>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 35'inin (%20,6) yanlış, 135'inin (%79,4) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 35'inin (%15,4) yanlış, 193'ünün (%84,6) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Kadı” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=4,857$; $p=0,018<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 22'sinin (%12,9) yanlış, 148'inin (%87,1) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 49'unun (%21,5) yanlış, 179'unun (%78,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Sancak” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=10,283$; $p=0,001<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 63'ünün (%37,1) yanlış, 107'sinin (%62,9) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 51'inin (%22,4) yanlış, 177'sinin (%77,6) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Enderun” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=4,166$; $p=0,035<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 14'ünün (%8,2) yanlış, 156'sının (%91,8) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 8'inin (%3,5) yanlış, 220'sinin (%96,5) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Hirfet” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,180$; $p=0,403>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 155'inin (%91,2) yanlış, 15'inin (%8,8) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 205'inin (%89,9) yanlış, 23'ünün (%10,1) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Tanzimat” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=3,188$; $p=0,049<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı

38'inin (%22,4) yanlış, 132'sinin (%77,6) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 35'inin (%15,4) yanlış, 193'ünün (%84,6) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Esham” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,692$; $p=0,235>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 120'sinin (%70,6) yanlış, 50'sinin (%29,4) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 152'sinin (%66,7) yanlış, 76'sının (%33,3) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

5.5.2. Araştırmaya Katılan Meslek Liseleri Grubunda Öğrenim Gören 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Cinsiyetlerine Göre Ortalamaları

Tablo 5.27. Araştırmaya Katılan Meslek Liseleri Grubunda Öğrenim Gören 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Eşleştirme ve Kavram Başarı Düzeylerinin Cinsiyetlerine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Kavram Eşleştirme Puanı	Erkek	189	22,781	18,071	-0,562	0,574
	Kız	180	23,827	17,671		
Kavram Başarı Puanı	Erkek	189	27,062	13,038	-3,338	0,001
	Kız	180	31,994	15,296		

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram eşleştirme puanı ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($t=-0,562$; $p=0,574>0,05$).

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-3,338$; $p=0,001<0,05$). Kız öğrencilerin kavram başarı puanı ($x=31,994$), erkek öğrencilerin kavram başarı puanından ($x=27,062$) yüksek bulunmuştur.

Tablo 5.27 değerlendirildiğinde meslek liseleri grubunda yer alan öğrencilerin cinsiyetlerine göre kavram eşleştirme puanlarında bir farklılık yok iken kavram

başarı puanlarında düşük bir farkla kız öğrencilerin daha başarılı olduğunu görmekteyiz.

Tablo 5.28. Meslek Liseleri Grubu Okullarında Öğrenim Gören 10.Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyetleri ile Kavram Eşleştirme Kavramlarına Verdiği Cevapların Doğruluk Durumu Arasındaki İlişkinin Ki-kare Analizi ile İncelenmesi

		Erkek		Kız		p
		n	%	n	%	
Makyavelizm	Yanlış	150	%79,4	152	%84,4	$X^2=1,601$ p=0,129
	Doğru	39	%20,6	28	%15,6	
Hümanizm	Yanlış	163	%86,2	160	%88,9	$X^2=0,591$ p=0,271
	Doğru	26	%13,8	20	%11,1	
Fütüvvet	Yanlış	184	%97,4	172	%95,6	$X^2=0,878$ p=0,257
	Doğru	5	%2,6	8	%4,4	
Babiali	Yanlış	159	%84,1	146	%81,1	$X^2=0,585$ p=0,265
	Doğru	30	%15,9	34	%18,9	
Ferman	Yanlış	121	%64,0	109	%60,6	$X^2=0,472$ p=0,281
	Doğru	68	%36,0	71	%39,4	
Tahrir	Yanlış	167	%88,4	165	%91,7	$X^2=1,118$ p=0,189
	Doğru	22	%11,6	15	%8,3	
Miri arazi	Yanlış	86	%45,5	85	%47,2	$X^2=0,110$ p=0,410
	Doğru	103	%54,5	95	%52,8	
Merkantilizm	Yanlış	165	%87,3	161	%89,4	$X^2=0,411$ p=0,316
	Doğru	24	%12,7	19	%10,6	
Müsadere usulü	Yanlış	175	%92,6	168	%93,3	$X^2=0,077$ p=0,471
	Doğru	14	%7,4	12	%6,7	
Muhtesip	Yanlış	154	%81,5	142	%78,9	$X^2=0,390$ p=0,311
	Doğru	35	%18,5	38	%21,1	
Panslavizm	Yanlış	138	%73,0	108	%60,0	$X^2=7,029$ p=0,005
	Doğru	51	%27,0	72	%40,0	
Reaya	Yanlış	121	%64,0	140	%77,8	$X^2=8,428$ p=0,003
	Doğru	68	%36,0	40	%22,2	
Kadı	Yanlış	137	%72,5	124	%68,9	$X^2=0,576$ p=0,260
	Doğru	52	%27,5	56	%31,1	
Sancak	Yanlış	136	%72,0	113	%62,8	$X^2=3,540$ p=0,038
	Doğru	53	%28,0	67	%37,2	
Enderun	Yanlış	82	%43,4	81	%45,0	$X^2=0,097$ p=0,418
	Doğru	107	%56,6	99	%55,0	
Hirfet	Yanlış	166	%87,8	161	%89,4	$X^2=0,238$ p=0,374
	Doğru	23	%12,2	19	%10,6	

Tanzimat	Yanlış	143	%75,7	132	%73,3	$X^2=0,263$ p=0,347
	Doğru	46	%24,3	48	%26,7	
Esham	Yanlış	180	%95,2	149	%82,8	$X^2=14,810$ p=0,000
	Doğru	9	%4,8	31	%17,2	

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Makyavelizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=1,601$; $p=0,129>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 150'sinin (%79,4) yanlış, 39'unun (%20,6) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 152'sinin (%84,4) yanlış, 28'inin (%15,6) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Hümanizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,591$; $p=0,271>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 163'ünün (%86,2) yanlış, 26'sının (%13,8) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 160'ının (%88,9) yanlış, 20'sinin (%11,1) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Fütüvvet” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,878$; $p=0,257>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 184'ünün (%97,4) yanlış, 5'inin (%2,6) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 172'sinin (%95,6) yanlış, 8'inin (%4,4) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Babıali” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,585$; $p=0,265>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 159'unun (%84,1) yanlış, 30'unun (%15,9) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 146'sının (%81,1) yanlış, 34'ünün (%18,9) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10.sınıf öğrencilerinin “Ferman” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,472$; $p=0,281>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 121'inin (%64,0) yanlış, 68'inin (%36,0) doğru; kız

öğrencilerin bu kavramı 109'unun (%60,6) yanlış, 71'inin (%39,4) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10.sınıf öğrencilerinin “Tahrir” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=1,118$; $p=0,189>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 167'sinin (%88,4) yanlış, 22'sinin (%11,6) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 165'inin (%91,7) yanlış, 15'inin (%8,3) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10.sınıf öğrencilerinin “Miri arazi” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,110$; $p=0,410>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 86'sinin (%45,5) yanlış, 103'ünün (%54,5) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 85'inin (%47,2) yanlış, 95'inin (%52,8) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10.sınıf öğrencilerinin “Merkantilizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,411$; $p=0,316>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 165'inin (%87,3) yanlış, 24'ünün (%12,7) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 161'inin (%89,4) yanlış, 19'unun (%10,6) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10.sınıf öğrencilerinin “Müsadere usulü” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,077$; $p=0,471>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 175'inin (%92,6) yanlış, 14'ünün (%7,4) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 168'inin (%93,3) yanlış, 12'sinin (%6,7) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10.sınıf öğrencilerinin “Muhtesip” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,390$; $p=0,311>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 154'ünün (%81,5) yanlış, 35'inin (%18,5) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 142'sinin (%78,9) yanlış, 38'inin (%21,1) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10.sınıf öğrencilerinin “Panslavizm” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=7,029$; $p=0,005<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 138'inin (%73,0) yanlış, 51'inin (%27,0) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 108'inin (%60,0) yanlış, 72'sinin (%40,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10.sınıf öğrencilerinin “Reaya” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=8,428$; $p=0,003<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 121'inin (%64,0) yanlış, 68'inin (%36,0) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 140'ının (%77,8) yanlış, 40'ının (%22,2) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Kadı” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,576$; $p=0,260>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 137'sinin (%72,5) yanlış, 52'sinin (%27,5) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 124'ünün (%68,9) yanlış, 56'sının (%31,1) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Sancak” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=3,540$; $p=0,038<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 136'sının (%72,0) yanlış, 53'ünün (%28,0) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 113'ünün (%62,8) yanlış, 67'sinin (%37,2) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Enderun” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,097$; $p=0,418>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 82'sinin (%43,4) yanlış, 107'sinin (%56,6) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 81'inin (%45,0) yanlış, 99'unun (%55,0) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Hirfet” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile

cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,238$; $p=0,374>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 166'sının (%87,8) yanlış, 23'ünün (%12,2) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 161'inin (%89,4) yanlış, 19'unun (%10,6) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin “Tanzimat” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,263$; $p=0,347>0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 143'ünün (%75,7) yanlış, 46'sının (%24,3) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 132'sinin (%73,3) yanlış, 48'inin (%26,7) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10.sınıf öğrencilerinin “Esham” kavramına verdiği cevapların doğruluk durumu ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=14,810$; $p=0,000<0.05$). Erkek öğrencilerin bu kavramı 180'inin (%95,2) yanlış, 9'unun (%4,8) doğru; kız öğrencilerin bu kavramı 149'unun (%82,8) yanlış, 31'inin (%17,2) doğru olarak yerleştirdiği görülmektedir.

5.6. KAVRAM BAŞARI PUANI İLE KAVRAM EŞLEŞTİRME PUANI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN KORELASYON ANALİZİ İLE İNCELENMESİ

Tablo 5.29. Araştırmaya Katılan Liseler Grubu 10.Sınıf Öğrencilerinin Kavram Başarı Puanı İle Kavram Eşleştirme Puanı Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi ile İncelenmesi

		Kavram Eşleştirme Puanı	Kavram Başarı Puanı
Kavram Eşleştirme Puanı	r	1,000	
	p	0,000	
	N	398,000	
Kavram Başarı Puanı	r	0,677**	1,000
	p	0,000	0,000
	N	398,000	398,000

Araştırmaya katılan 10.sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ile kavram eşleştirme puanı arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunmuştur($r=0.677$; $p=0,000<0.05$). Buna göre kavram başarı puanı arttıkça kavram eşleştirme puanı artmaktadır.

5.6.1. Meslek Liseleri Grubundaki Kavram Başarı Puanı İle Kavram Eşleştirme Puanı Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi ile İncelenmesi

Tablo 5.30. Araştırmaya Katılan Meslek Liseleri Grubunda Öğrenim Gören 10.Sınıf Öğrencilerinin Kavram Başarı Puanı İle Kavram Eşleştirme Puanı Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi ile İncelenmesi

		Kavram Eşleştirme Puanı	Kavram Başarı Puanı
Kavram Eşleştirme Puanı	r	1,000	
	p	0,000	
	N	369,000	
Kavram Başarı Puanı	r	0,457**	1,000
	p	0,000	0,000
	N	369,000	369,000

Araştırmaya katılan liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ile kavram eşleştirme puanı arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunmuştur($r=0.457$; $p=0,000<0.05$). Buna göre kavram başarı puanı arttıkça kavram eşleştirme puanı artmaktadır.

5.6.2. Araştırmaya Katılan 10. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Başarı Puanı İle Kavram Eşleştirme Puanı Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi ile İncelenmesi

Tablo 5.31. Araştırmaya Katılan 10.Sınıf Öğrencilerinin Kavram Başarı Puanı İle Kavram Eşleştirme Puanı Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi ile İncelenmesi

		Kavram Eşleştirme Puanı	Kavram Başarı Puanı
Kavram Eşleştirme Puanı	r	1,000	
	p	0,000	
	N	767,000	
Kavram Başarı Puanı	r	0,781**	1,000
	p	0,000	0,000
	N	767,000	767,000

Araştırmaya katılan meslek liseler grubunda öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin kavram başarı puanı ile kavram eşleştirme puanı arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunmuştur($r=0.781$; $p=0,000<0.05$). Buna göre kavram başarı puanı arttıkça kavram eşleştirme puanı artmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ortaöğretim 10 sınıf öğrencilerinin farklı okul türlerine göre; tarih dersindeki kavramları algılama düzeylerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen araştırmadan elde edilen sonuçlara aşağıda yer verilmektedir.

Araştırmaya Zonguldak İli'nde ortaöğretimde farklı okul türlerine giden 767 öğrenci katılmıştır, öğrencilerin; 408'i kız, 359'u erkektir. Öğrencilerin 398'i genel liselere, 369'u meslek liselerine gitmektedirler. Genel liselere giden öğrencilerin %13,6'sı Fen lisesi, %35,4'ü Anadolu öğretmen lisesi, %37,7'si Anadolu lisesi, %13,3'ü Genel (düz) liselerde eğitim görmekte, meslek liselerine giden öğrencilerin ise; %10,8'i Anadolu teknik lisesi, %21,7'si teknik lise, %12,7'si endüstri meslek lisesi, %26,'ü kız meslek lisesi, %6,8'i imam - hatip lisesi ve %21,7'si çok programlı liselerde eğitim görmektedirler. Genel liselerde öğrenim gören öğrencilerin %42,7'si il merkezinde, %51,5'i ilçe ve %5,8'i beldelerde öğrenim görürken, meslek liselerinde öğrenim gören öğrencilerin %24,9'u il merkezinde, %69,6'sı ilçe, ve %5,4'ü beldelerde öğrenim görmektedir.

Araştırmada öncelikle katılan tüm öğrencilerin kavram başarı ve kavram eşleştirme puanlarına bakılmıştır. 100 üzerinden yapılan değerlendirmeye göre öğrencilerin kavram başarı puanlarının ortalaması 46,418, kavram eşleştirme puanlarının ortalaması ise 43,981'dir. Bu sonuca göre öğrencilerin beklenen kavramları kazanma düzeyleri not olarak değerlendirilirse zayıftır. Öğrencilerin en çok doğru yaptıkları eşleştirmeler %75,9 oranı ile "Enderun", % 73,5 oranı ile "Miri arazi", %62,7 oranı ile "Panslavizm",%62,1 oranı ile "Ferman" ve %56,8 oranı ile "Reaya" kavramlarına ilişkin olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin en çok yanlış yaptıkları eşleştirmeler ise %89,6 oranıyla "Hirfet", %88,3 oranı ile "Fütüvvet",%78,4 oranı ile "Esham", %71,7 oranı ile "Tahrir" ve %69 oranı ile "Müsadere usulü" kavramlarına ilişkin olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin kavram başarı testi cevapları incelendiğinde ise; en çok doğru ilişki kurdukları kavramlar %66,8 oranı ile "Aydınlanma Çağı", %63,4 oranı ile "Siyasal Birlik", %62,3 oranlarıyla "Divanîhümayun" ve "Saltanat Sistemi" kavramlarına ilişkin olduğu sonucuna varılmıştır. En fazla yanlış ilişki kurdukları kavramlar ise; %73,3 oranı ile "Lonca", %70 oranı ile "İltizam", %66,6 oranı ile "Meşrutiyet", %65,1 oranı ile "Derebeylik-Mutlak Otorite", %62,6 oranı ile

“Diplomasi” ve %61,6 oranı ile “Parlamento” kavramlarına ilişkin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin kavram eşleştirme ve kavram başarı puanları okul türlerine göre ayrılarak tekrar incelenmiştir. Genel liselere giden öğrencilerin kavram eşleştirme puan ortalamaları 63,163, meslek liselerine giden öğrencilerin ise 23,291’dir. Bu sonuç; kavram başarı puanlarına da yansımıştır. Genel liselere giden öğrencilerin kavram başarı puanlarının ortalaması 62,134 iken, meslek liselerine giden öğrencilerin 29,468’dir. Genel liselere giden öğrencilerin meslek liselerine giden öğrencilere göre kavram kazanımlarında üstünlükleri görülmektedir. Meslek lisesi öğrencilerinin genel başarı düzeylerinin ciddi anlamda düşük olmasının; mesleki atölye derslerinin ağırlıklı olması, sınıf geçme sisteminde alan/dal derslerinin etkili olması gibi nedenlerle mesleki derslere yönelip, tarih dersine gereken önemi vermedikleri yönünde yorumlanabilir.

Alınan bu puanlar, gittikleri liselere göre ayrılarak tekrar incelenmiştir ve hem kavram eşleştirmede hem de kavram başarı puanlarında öğrencilerin gittikleri liselere göre anlamlı farklılıkların olduğu belirlenmiştir. Kavram eşleştirmede en başarılı olan öğrenci grubunun 76,399 ortalama ile “Anadolu Öğretmen Lisesi” öğrencileri olduğu, bu öğrencileri, 66,255 ile “Fen Lisesi” öğrencilerinin ve 58,704 ortalama ile “Anadolu Lisesi” öğrencilerinin takip ettikleri belirlenmiştir. Diğer düz ve meslek liselerinin kavram eşleştirme başarı puanlarının 40’ın altında olduğu, en düşük puanı ise 13,712 ortalama ile “Endüstri Meslek Lisesi” öğrencilerinin aldığı saptanmıştır. Alınan bu sonuçlar kavram başarı puanlarına da yansımıştır. Kavram başarı puanı en yüksek öğrenci grubu 75,926 ortalama ile “Fen Lisesi” öğrencileri, bunu 70,004 ortalama ile “Anadolu Öğretmen Lisesi” öğrencileri ve 61,216 ortalama ile Anadolu lisesi öğrencileri takip etmektedir. Diğer düz ve meslek lisesi öğrencilerinin kavram başarı puanlarının 40’ın altında olduğu, en düşük başarı puanına ise 21,527 ortalama ile “Endüstri Meslek Lisesi” öğrencilerinin sahip olduğu belirlenmiştir. Kavram bazında liseler arası kavram eşleştirme puanları incelendiğinde ise; tüm kavramların eşleştirilmesinde genel lise grubu öğrencileri, meslek lisesi grubu öğrencilerine göre istatistiksel olarak daha başarılıdır. Kavram başarı puanları incelendiğinde ise; genel lise grubu öğrencilerinin tüm konulara

ilişkin meslek liseleri grubuna göre kavram başarı puanlarının istatistiksel açıdan anlamlı olarak yüksek olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin kavram eşleştirme ve kavram başarı puanları okul alt türlerine göre incelendiğinde de anlamlı farklılaşmalar olduğu belirlenmiştir. Genel liseler arasında kavram eşleştirmede en başarılı lisenin “Anadolu Öğretmen Lisesi”, kavram başarı puanında ise “Fen Lisesi” olduğu saptanmıştır. Meslek liseleri açısından ele alındığında ise; meslek liseleri arasında da hem kavram eşleştirme de hem kavram başarı puanlarında anlamlı farklılaşmalar belirlenmiştir. Buna göre; kavram eşleştirmede en başarılı meslek lisesi öğrencilerinin “Anadolu Teknik Lisesi”, kavram başarı puanında ise en başarılı “Çok Programlı Lise” öğrencileridir.

Araştırmada katılan lise öğrencilerinin yerleşim yerlerine göre; kavram eşleştirme ve kavram başarı düzeylerinin de istatistiksel olarak farklılaştığı belirlenmiştir. Buna göre; beldede öğrenim gören öğrencilerin kavram eşleştirme ve kavram başarı puanlarının ortalamaları il merkezindeki ve ilçelerde öğrenim gören öğrencilerden yüksektir. Genel lise türlerine göre bakıldığında ise il merkezindeki liselere giden öğrencilerin hem kavram eşleştirme hem de kavram başarı puanları ilçe ve beldelerdeki liselere giden öğrencilerden daha yüksektir. Meslek liseleri açısından incelendiğinde ise; hem kavram eşleştirme, hem de kavram başarı puanında beldedeki meslek liselerine giden öğrencilerin il ve ilçe merkezindeki öğrencilerden yüksek olduğu saptanmıştır. Bu durumun nedeni olarak beldedeki okulların sınıf öğrenci sayılarının çok düşük olması, başarı oranı düşük Endüstri Meslek, Teknik Lise ve Kız Meslek Liselerinin ağırlıklı olarak il ve ilçelerde olması, ulaşım nedeniyle başarı düzeyi iyi çocuklarında belde okullarında eğitim görmesi etken sebepler olarak görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre; kavram eşleştirme ve kavram başarı puanlarının istatistiksel olarak farklılaştığı belirlenmiştir. Buna göre; kız öğrenciler, erkek öğrencilerden daha başarılıdır. Genel liselere giden öğrencilerin cinsiyetlerine göre; kavram eşleştirme ve kavram başarı puanlarının istatistiksel olarak farklılaşmadığı belirlenmiştir. Diğer bir ifade ile, genel liselere giden kız ve erkek öğrencilerin kavram başarı ve kavram eşleştirme düzeyleri birbirlerine benzerlik göstermektedir. Meslek liseleri açısından bakıldığında ise; kız öğrencilerin

kavram başarı puanlarının erkek öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu, kavram eşleştirme düzeylerinin ise benzerlik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada öğrencilerin kavram başarı ile kavram eşleştirme puanları arasındaki ilişkiler korelasyon analizi ile incelenmiştir. Analiz sonucunda; öğrencilerin kavram başarı puanları ile kavram eşleştirme puanları arasında orta düzeyde anlamlı ilişkilerin olduğu belirlenmiştir. Buna göre; öğrencilerin kavram başarı puanları arttıkça, kavram eşleştirme puanları da artmaktadır. Bu ilişki öğrencilerin lise türlerine göre ayrıca incelenmiştir. Genel liselere giden öğrencilerin kavram başarı puanları ile kavram eşleştirme puanları arasında zayıf bir ilişki, meslek lisesine giden öğrencilerin ise kavram başarı puanları ile kavram eşleştirme puanları arasında yüksek düzeyde anlamlı ilişkilerin olduğu saptanmıştır. Buradan meslek lisesine giden öğrencilere kazandırılacak bir kavramın, hem kavram başarı puanına hem de kavram eşleştirme puanına doğrudan yansıtacağı ifade edilebilir.

2005 – 2006 eğitim - öğretim yılından itibaren Milli Eğitim Bakanlığının kademeli olarak uygulanmaya başlattığı “Yapılandırmacı Yaklaşımı” esas alan öğretim programları, 10. sınıf tarih dersinde 2009 – 2010 öğretim yılında uygulamaya konulmuştur. Bu öğretim yaklaşımının temellerinden biri de kavram öğretimidir. Araştırmanın bulgularına göre öğrenci bazında genel olarak kavram öğrenme düzeyinin düşük olduğu görülmüştür. Bu durum yapılandırmacı yaklaşımın henüz tam anlamıyla yerleşmediğinin bir göstergesidir. Kavramların öğrenme düzeyleri okul türüne göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Ayrıca bazı kavramlarında genel olarak öğrenme düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda tarih ve tarih öğretiminin içinde olan yapılandırmacı, eğitimci ve ders kitabı hazırlayanlara kavram eşleştirme ve kavram başarı testinin analizlerinden elde edilen sonuçlar doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir.

- 10 sınıf tarih programında yer alan ve öğrencinin daha önce İlköğretimde “Sosyal Bilgiler” dersinde ve 9. Sınıf “Tarih” dersinde görmediği kavramları öğrenme düzeylerinin oldukça düşük olduğu görülmüştür. Bu nedenle kavram öğretiminde hedeflenen başarıya ulaşmak için, öğrencinin bilgisi ve kavramları kendisinin keşfedeceği ve yapılandıracağı bir öğrenme ortamı hazırlanmalıdır. Bu amaçla kullanılacak öğretim yöntem ve teknikleri iyi seçilmelidir.

- Tarih öğretmenleri, derslerinde öğrencilerin derse karşı ilgisini arttıracak yöntem ve tekniklere, ders araç ve gereçlere, eğitim teknolojilerine daha çok yer verilebilir. Özellikle meslek liselerinde öğrencilerin, tarih dersindeki kavramları öğrenmeleri kolaylaştırmak için, onlara tarihin amacının ve önemini doğru bir şekilde vererek hangi tarihsel kavramın neden öğretildiği hangi olayı algılamada ve çözümlemede işe yarayacağı örneklendirilmelidir.
- Meslek liselerinde tarihin zor ve ezber bir ders olmadığı kavratılmalı bunun için bulmacalara dayalı etkinlikler yapılmalıdır.
- Öğretmen tarafından sınıf seviyesine göre kavramın zorluk tespiti yapılmalıdır. Meslek liselerinde ve özellikle bu grubun içerisinde yer alan kavram algısının daha düşük olduğu “Endüstri Meslek Liselerinde” öğretmen zor olan ve karmaşık kavramları verirken öğrencinin algılamasını kolaylaştırmak için somutlaştırılarak örneklendirmelidir.
- Araştırmada ortaya çıkan bir sonuç ise tüm öğrencilerin Osmanlı Türkçesine ait ve fazla kullanılmayan 10. sınıf kavram ve terimleri öğrenmekte zorlandığıdır. Bunun için ünite başlarında bu kavramların karşılığı yazılmalıdır. Zor öğrenilen kavramları yine hazırlık soruları ile kolay olarak öğretmeyi amaçlayan yönlendirici hazırlık soruları oluşturulmalıdır. Öğrencilerin bu kavramları ezberleme yoluna gitmesi önlenmelidir. Günlük yaşamda kullanılmayan kavramları öğrenmek zorken, günlük yaşamda kullanılan kavramlarda ise kavram yanlışlığı tehlikesi oluşmaktadır. Araştırmada ortaya çıkan bir sonuç ise Avrupa tarihiyle ilgili olarak ilk kez karşılaşılan örneğin “Merkantilizm” ve “Makyavelizm” kavramların öğrenme düzeylerinin düşük olduğudur. Bunun nedeni öğrencilerin bu kavramları birbiriyle karıştırması ve öğrencinin karşısına bu kavramların çok az çıkmasıdır. Buna bağlı olarak ilköğretim “Sosyal Bilgiler” dersinde de öğretilen kavramların öğrenme düzeyinin yüksek olduğu görülmüştür. Öğrencilerin yazımı birbirine yakın olan veya aynı konu içerisinde geçen kavramları karıştırdığı açıktır. Bunun nedeni kavramı sadece duymuş ya da yüzeysel olarak öğrenmesidir.
- Ünite ve konu başlarında o konuyla ilgili kavramların öğrenci zihnindeki durumunu tespit etmek amacı ile beyin fırtınası yapılarak öğrenci zihnindeki

kavramın varoluş şekli ortaya konularak yanlış bilinen kavramlar belirlenmeli bunlar üzerinde daha çok durulmalıdır.

- Genel olarak tarihsel bir konuda görüş belirten herkesin konuşmalarında kullandığı kavramları niçin kullandığını bilmesi gerekir. Zira tarih sadece tarih öğretmenlerinin değil herkese açık bir alandır.
- Günlük yaşamda televizyon, film, dizi ya da programların etkisi ile zihinde yanlış oluşan kavramlara örnek verilerek ve doğrusu ile karşılaştırma yapılarak öğretim yoluna gidilmelidir. Yine tarihle ilgili televizyon tartışmalarında kullanılan tarih kavram ve terimlerinin yerinde kullanılıp kullanılmadığı ile ilgili öğrencilerden çalışma yapmaları istenebilir.
- Tarih kavramlarının doğru bir şekilde oluşmasında öğretmenin etkisi yadsınamayacak derecede olduğu için öğretmenler kavram haritası kullanmaya özendirilmelidir. Yapılandırmacı yaklaşımlara uygun etkili bir öğretimin olabilmesi için öğretmenlerin kavramların özelliklerini, kavram öğretim ve öğreniminin nasıl yapıldığını, hangi süreçlerin gerçekleştiğini ve öğrencilerin önceden sahip oldukları bilgiler 10. sınıf tarih ile ders programında öğrencilere kazandırılması hedeflenen kavramlar arasında nasıl bir ilişki kuracağını bilmesi gerekir.
- Öğrencilere kavram öğretilirken bilgisayar, slayt, projeksiyon ve akıllı tahta gibi her türlü teknolojiden faydalanılmalıdır.
- Tarih kavram ve terimlerinin ders kitabında ilk geçtiği yerde ilk geçtiği yerde parantez içerisinde tanımının verilmesi öğrencilerin kavramlara aşinalık kazanmasında etkili olacaktır.
- Tarih kavramlarının çok geniş bir alan olduğu sadece ders kitaplarındaki kavramların öğretilmesinin yeterli olmayacağı bilinmelidir. Bu yüzden araştırmaya dönük ders dışı etkinlikler yaptırılmalıdır. Öğretmenler öğrencilerden konu içinde geçen kavramları gösteren kavram haritaları yapmalarını isteyebilir. Meslek liselerinde de önce kavram haritaları vererek kavram haritaları üzerinde uygun eşleştirmeler yaptırmaya çalışılabilir. Yine öğrencilere proje ödevleri konuyla ilgili bir kavram haritası hazırlatma şeklinde düşünülmesi kavram öğretme açısından faydalı olacaktır.
- Yapılandırmacı anlayışın tarih eğitimini geleneksel anlayıştan ayırarak tarihsel düşünme, tarih bilinci oluşturma ve tarihsel kavrama anlayışı üzerine

kurulu olduğu göz önüne alınarak, öğrencileri fazla bir anlam ifade etmeyen tarih bilgisi yağmuruna tutmak yerine yapılandırmacı eğitimin gereği olarak tartışan, düşünen, eleştiren ve fikir yürüten bireyler haline getiren etkinlikler yapılmalıdır.

- Okul türü fark etmeksizin öğrenilen her kavramın bundan sonraki yaşamın her alanında kullanılacağı unutulmamalıdır. Herkesin tarihçi kesildiği bir ortamda yanlış kurgulanmış kavramlar üzerine dayalı bir tartışmadan hiçbir sonuç çıkmayacağı bilinmelidir.
- Ders kitaplarında kavram haritaları kullanılırken ve tasarlanırken eksik yapılandırmaya yer verilmemesi için çalışılmalıdır. Bu tarzda oluşan kavram haritalarının öğrencilerin zorlanmasına ve kavram haritalarının kullanımından soğumasına neden olmaktadır.
- Kavrama dayalı çoktan seçmeli soruların çözümünde öğrencilerin tüm sorunun altını çizme alışkanlığını bırakarak öğrenciye soru kökeninde geçen kavramı tespit edip zihninde canlandırmasının ya da karşılığını düşünmesinin o soruyu çözmenin temel prensibi olduğu gösterilmelidir.
- Yapılandırmacı eğitim anlayışına dayalı yeni tarih ders programlarının doğru ve etkili uygulanabilmesi için başta öğretmenlerin değişime hazır olmaları sağlanmalıdır. Eğitimin tüm bileşenleri değişime ve gelişime hazır hale getirilirse programın uygulanabilirlik alt yapısı sağlanmış olur. Bunun için üniversitelerde tarih eğitimiyle ilgili yapılan araştırmalar ve sonuçları eğitim-öğretimin temel uygulayıcısı olan öğretmenlerle paylaşılmalıdır. Bu paylaşım için öğretmen ile akademik dünyanın paylaşım içinde olacağı hizmet içi eğitim ve seminerleri yapılarak bunların devamlılığı sağlanmalıdır.

Bu araştırmada çalışma faktörü değişkenleri okul türü, yerleşim yeri, cinsiyet bazında sınırlı kalmaktadır. Öğrenci ailelerinin sosyo-ekonomik durumları, dersane etkisi, farklı okul türlerindeki sınıfların öğrenci sayısı, öğretmenlerin uyguladıkları yöntem ve teknikler kavramları öğrenmeyi etkileyen diğer faktörlerdir. Bu yönde yapılacak çalışmalar tarih kavramlarını öğrenme düzeylerini daha açığa çıkaracaktır.

KAYNAKÇA

AKTEKİN, Semih; “Lise Öğrencilerinin Tarih Derslerinde Yerel Tarih Konularının Öğretilmesiyle İlgili Görüşleri”, *Milli Eğitim*, 2009, Sayı: 182, s.331-352.

AKTEKİN, Semih; “Türkiye’de Tarih Eğitimi”, *Çok Kültürlü Bir Avrupa İçin Tarih ve Sosyal Bilgiler Eğitimi*, Harf Eğitim Yayıncılığı, Ankara, 2009.

ALIM, Mete – Özdemir, Ünal - Yılar, Bayram; “5. Sınıf Öğrencilerinin Bazı Coğrafya Kavramlarını Anlama Düzeyleri ve Kavram Yanılgıları”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 11, Sayı 1, 2008, 151-162.

ALIM, Mete; “Öğrencilerin Lise Coğrafya Programında Yer Alan Yer Yuvarlağı ve Harita Bilgisi Ünitelerindeki Bazı Kavramları Anlama Düzeyleri ve Kavram Yanılgıları”, *Milli Eğitim*, Sayı 177, 2008, 166-182.

ALKAN, Cevat - Doğan, Hıfzı - Sezgin, S. İlhan; *Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2001.

ALTINTAŞ, Gülşen - Altıntaş, S.Uğur., “İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde “Kavram Haritası” Kullanımının Öğrenci Akademik Başarısı Üzerindeki Etkisi”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt 16, Sayı 1, 2008, 61-66.

ALTIPARMAK, Duran; “Mesleki Teknik Orta ve Yüksek Öğretim”, *Mesleki Eğitim ve Teknik Eğitim Fakülteleri*, (Ömer Kayır ve Hamdi Kılıç) , İstanbul Ticaret Odası, Yz strateji Mart 2008.

ALTUNCI, Yusuf Tahir - Salman, Cevat - Doğan, Zülfü Murat; “Mesleki Eğitim Sorunları ve Yeni Model Arayışları”, *1. İnşaat Mühendisliği Eğitimi Sempozyumu*, Antalya, 6-7 Kasım, 2009, 315-316.

ARSLAN, Mehmet; “Eğitim Sistemimizin Kapanmayan Yarısı Yükseköğretime Geçiş”, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 16, 2004, 37-51.

ATILBOZ, N. Gökben; “Lise 1. Sınıf Öğrencilerinin Mitoz ve Mayoz Bölünme Konuları İle İlgili Anlama Düzeyleri ve Kavram Yanılgıları”, *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi*, Cilt 24, Sayı 3, 2004, 147-157.

BAL, Mehmet Suat; “Türkiye’de Tarih Öğretiminin Sorunları ve Çözüm Yolları Konusunda Öğretmen Adayı ve Öğretmen Görüşlerinin Karşılaştırılması”, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 8, Sayı 15, 2011, 371 – 387.

BLACK, Luisa; “Tarih Öğretim ve Öğreniminde Yöntem Sorunları”, *Tarih Eğitiminde Eleştirel Yaklaşımlar*, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayını, İstanbul, 2003 28-34

BALIM, Günay – Aydın, Güliz - Evrekli, Ertuğ., “Fen ve Teknoloji Öğretiminde Zihin Haritaları Ve Kavram Haritaları Kullanmanın Önemi”, *Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti: VI. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı*, 2006, 1-13.

BAŞARAN, İ. Ethem; *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*, Ekinok Yayınları, Ankara, 2008.

BAY, Erdal - Karakaya, Şerafettin; “Öğretmen Eğitiminde Yapılandırmacı Yaklaşım Dayalı Uygulamaların Etkililiğinin Değerlendirilmesi”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 8, Sayı 28, 2008, 40-55.

CANDAN, Ahmet Sait; *Tarih Öğretim Yöntemleri*, (Ed. Editörler: Prof. Dr. Muammer Demirel - Yrd. Doç. Dr. İbrahim Turan), Nobel Yayın, Ankara, 2009.

ÇAYCI, Barış; “Kavram Değiştirme Metinlerinin Kavram Öğrenimi Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi”, *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 27, Sayı 1, 2007, 87-102.

ÇAYCI, Barış – Demir, M. Kaan – Başaran, Mustafa - Demir, Metin; “Sosyal Bilgiler Dersinde İşbirliğine Dayalı Öğrenme İle Kavram Öğretimi”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt 15, Sayı 2, 2007, 619-630.

ÇETİNGÖZ, Duygu - Açıkgöz, Kamile; “Not Alma Stratejisinin Öğretiminin Tarih Başarısı ve Hatırda Tutma Üzerindeki Etkileri”, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Cilt 15, Sayı 60, 2009, 577-600.

ÇETİNGÖZ, Duygu; *Not Alma Stratejisinin Öğretimi Tarih Başarısı, Hatırda Tutma ve Başarı Güdüsü*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir, 2006.

ÇİĞDEM, Selvihan; Tarihimizden Öğrendiğimiz Bir Şey Var: Ulus Olmak ya da Olmamak, Politika Dergisi, 2010,

<http://www.politikadergisi.com/makale/tarihimizden-ogrendigimiz-bir-sey-var-ulus-olmak-ya-da-olmamak> (10.11.2012).

ÇİLTAŞ, Alper; “Eğitimde Öz-Düzenleme Öğretiminin Önemi Üzerine Bir Çalışma”, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 5, 2011, 1-11.

ÇOBAN, Bilal; “Öğretim Tekniği Olarak Kavram Haritalarının Atletizm Dersinde Kullanılması”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 17, Sayı 1, 2007, 161-171.

DİLEK, Dursun; *Tarih Derslerinde Öğrenme ve Düşünce Gelişimi*, Nobel Yayın, Ankara, 2007

DEMİRCİOĞLU, İsmail H. - Tokdemir, Muhammet A.; “Değerlerin Oluşturulma Sürecinde Tarih Eğitimi: Amaç, İşlev ve İçerik”, *Değerler Eğitimi Dergisi*, Cilt 6 Sayı 15, 2008, 69-88.

DEMİRCİOĞLU, İsmail; *Tarih Öğretiminde Öğrenci Merkezli Yaklaşımlar*, Anı Yayıncılık, Ankara, 2010

DİNÇ, Erkan; “Tarih Eğitimcilerinin Mevcut Lise Tarih Müfredat Programı ve Tarih Öğretiminin Amaçları Hakkındaki Görüşleri”, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 2, 2006, 263-276.

DURUHAN, Kemal; *Türkiye’de Okulda Geleneksel Anlayış ve Yöntemlerle İnsan Yetiştirmenin Olumsuz Etkileri*, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya, 2004.

ERDEM, Mustafa; “Türk Eğitim Sistemi”, *Karşılaştırmalı eğitim Sistemleri*, (Ed: Ali Balcı), Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2007.

ERDOĞAN, Tolga - Gök, Bilge; “Türkçenin Ana Dili Olarak Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Bu Sorunların Giderilmesine Yönelik Öneriler: Ankara Örneği”, *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 3, Sayı 36, 2009, 1-16.

GÖKÇE, Mustafa - Işık, Hasan; “Orta Asya Türk Tarihi Konularının Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Bir Değerlendirme”, *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Cilt 6, Sayı 4, 2011, 563-592.

GÖMLEKSİZ, M. Nuri - Kan, Ayşe Ülkü; “Yeni İlköğretim Programlarının Dayandığı Temel İlke ve Yaklaşımlar”, *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 2007.

http://mesbil.meb.gov.tr/genel/orgun_egitim_bilgi.html#genel_liseler

İSKENDER, Pelin; “Öğretmen Adaylarının Tarih Dersine İlişkin Tutumları”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt 15, Sayı 2, 2007, 631-638.

KALAYCI, Şeref; *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, 2. Baskı, Asil Yayın Dağıtım, Ankara, 2006.

KARASAR, Niyazi; *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd, Ankara, 2009.

KILINÇ, Ahmet; “Bir Öğretim Stratejisi Olarak Kavram Haritalarının Kullanımı”, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt IV, Sayı II, 2007, 21-48.

KORKMAZ, Metin; *Ortaöğretim 9. Sınıf Tarih Ders Kitaplarının Niteliği Hakkında Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2006.

KORKMAZ, Zeynep; *Grammer Terimleri Sözlüğü*, TDK Yay., Ankara, 1992,

KÖKSAL, Hüseyin; “Tarih Öğretiminde Tarihsel Düşüncenin İki Felsefi Dayanağı”, *Milli Eğitim*, Sayı 175, 2007, 230-235.

KÜLTÜRAL, Zuhar; “ Dilbilgisi Terimleri Sözlükleri ve Terimlerin Kullanımında Görülen Aksaklıklar”, *Turkish Studies*, Volume 4/8 Fall 2009, 383-394

MEB, *Ortaöğretim 10. Sınıf Tarih Dersi Öğretim Programı ve 10. Sınıf Seçmeli Tarih Dersi Öğretim Programı*, Millî Eğitim Bakanlığı, Ankara, 2011.

MEB, Mili Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2011-2012.

MEB. *Teftiş Kurulu Başkanlığı Yönetici Semineri Notları*, Millî Eğitim Basımevi, Ankara, 1987.

MERAÇ, Hediye; *Lise Tarih Ders Kitaplarının İçerik ve Yöntem Açısından Analizleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2006.

Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği (03/07/2002 Tarih, 24804 Sayılı Resmî Gazete), md. 38.

Millî Eğitim Bakanlığı, *İlköğretimden Ortaöğretime Ortaöğretimden Yükseköğretime Geçiş Analizi*, Ankara, Haziran 2012.

OCAK, Gürbüz - Yurtseven, Ramazan; “Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımına Göre Değerlendirilmesi, Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımına Göre Değerlendirilmesi”, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 22, 2009.

ÖZŞAHİN, Ömer Cihan; *Ortaöğretim Tarih Derslerinde Yapılandırmacı Öğretim Yaklaşımıyla Modellendirilmiş Etkinliklerin Öğrencilerin Kavram Kazanma Düzeylerine Etkisi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2008.

SARIKÖSE, Barış; “Tarih Öğretiminde Menkıbelerin Kullanılması”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 26, 2011, 311-321.

SİNAN, Olcay; “Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Enzimlerle İlgili Kavramsal Anlama Düzeyleri”, *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, Cilt 1, Sayı 1, 2007, 1-22.

STRADLİNG, Robert; “20. Yüzyıl Avrupa Tarihi Nasıl Öğrenilmeli”, *Tarih Eğitiminde Eleştirel Yaklaşımlar*, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayını, İstanbul, 2003, 90-106.

ŞAHİN, İsmail - Fındık, Tayfun; “Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim: Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *TSA*, (3), Aralık 2008, 65-86.

ŞİMŞEK, Ahmet; “Tarih Öğretiminde Sorgulamacı Yaklaşım Çerçevesinde Soru Sorma Becerisi ve Lise Tarih Ders Kitaplarının Durumu”, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, Cilt 5, Sayı 1, 2008, 1-15.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı, *Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi (METEM) Olarak Yapılandırılan Ortaöğretim Kurumlarının Değerlendirilmesi Araştırması*, Ankara, 2006.

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED), *Meslek Liselerinde İstihdam Özelliğini Kaybetmiş Bölümlerin Değerlendirilmesi Araştırması*, MEB, Ankara, 2006.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, *Türk Eğitim Sisteminin Örgütlenmesi-2011 Aralık*, 2011.

TAŞ, Ayşe Mentiş; “Öğretmen Eğitiminde Aktif Öğrenme”, *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi*, Cilt 6, Sayı 2, 2005, 177-184.

TAY, Bayram; “Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Öğrenme Stratejileri”, *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 6, Sayı 1, 2005, 209-225.

TOPALOĞLU, Ahmet; *Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü*, Ötüken Yay., İstanbul 1989

TOPARLAK ŞAHİN, Melek; *Özel Dershanelerde Tarih Öğretimi ve Tarih Öğretmenlerinin Sorunları Kastamonu İli Örneği*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2006.

Türkçe Sözlük, TDK Yay., Ankara , 2011

ULUSOY, Kadir; “İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Laiklik Kavramının Öğretimi İle İlgili Görüşleri”, *Millî Eğitim*, Sayı 185, 2010, 300-312.

ULUSOY, Kadir; “Lise Öğrencilerinin Tarih Dersi Sayesinde Elde Ettiği Bazı Kazanımlar”, *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 28, 2009, 115 -134.

ÜLGEN, Gülten; *Kavram Geliştirme Kuramlar ve Uygulamalar*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2004.

YEŞİL, Rüştü; “Tarih Eğitiminde Soru Sorma Temelli Öğrenme”, *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 1, 2010, 119-137.

YILDIZ, Özgür; “Türkiye’de Tarih Öğretiminin Sorunları ve Çağdaş Çözüm Önerileri”, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 15, 2003, 181-190.

YILMAZ Ali – KURADA Kenan, *21. Yüzyılda Kimlik, Vatandaşlık ve Tarih Eğitimi*,(Editörler, Mustafa Safran, Dursun Dilek) Yeni İnsan Yayınevi, İstanbul 2008,365-379

YILMAZ, Kaya - Çolak, Ramazan; “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kavram Haritaları Kullanımının Öğrencilerin Tutum, Akademik Başarı ve Bilgilerinin Kalıcılık Düzeylerine Etkisi”, *Uluslararası Cumhuriyet Eğitim Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, 2012, 1-16.

YILMAZ, Kaya - Meryem Kaya; “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Tarih Algısı ve Tarih Öğretimine Pedagojik Yaklaşımları”, *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 6, 2011, 73-95.

YÖRÜK, Sinan – Dikici, Abdullah -Uysal, Ahmet; “Bilgi Toplumu ve Türkiye’de Mesleki Eğitim”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 12, Sayı 2, 2002, 299-312.

YÜKSEL DÖNMEZ, İlknur – Alaz, Ayşegül - Aydoğan, Abdalbaki; “9. Sınıf Öğrencilerinin “Akarsular” Konusundaki Temel Kavramları Öğrenme Düzeylerinin Tespiti”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt 16, Sayı 1, 2008, 177-184.

ZAMAN, Serhat – Günal, Hasan - Zaman, Nilgün; “Tarih Öğretmenlerinin Harita Kullanımı ile İlgili Düşünceleri Üzerine Bir Araştırma: Erzurum Örneği”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 15, Sayı 2, 2011, 205-218.

EKLER**Ek 1: Araştırma İçin Alınan İzinler****KARABÜK ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
KARABÜK**

Enstitünüzün Tarih anabilim dalında 2009628201007 numaralı Tezli Yüksek Lisans programı öğrencisiyim. Tez çalışmam olan ‘ Meslek Liselerindeki Öğrencilerin lise 10. Sınıf Tarih dersindeki kavramların kazandırılma düzeylerinin Diğer okul Türleri ile Karşılaştırılması’ ile ilgili çalışmaları ve anketleri okullarda uygulayabilmem için Milli Eğitim Bakanlığının 2012/13 sayılı Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik izinleri genelgesi doğrultusunda Zonguldak İl Milli Eğitim Müdürlüğünden izin alınacaktır. Bu işlemlerin yapılabilmesi için Enstitü tarafından ekte sunulan araştırma formuyla birlikte Zonguldak İl Milli Eğitim Müdürlüğüne araştırma izni yazısı yazılması gerekmektedir.

Gereğini Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

30/04/2012
Özkan KOÇER

Adres: Filyos Atacan Şanlı Çok Programlı Lisesi
Çaycuma/ Zonguldak

Telefon:
İş:0372 623 1023
Cep:5055783399

E-posta: kocero777@hotmail.com

TC Kimlik No: 37894924624

T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : B.30.2.KBÜ.0.41.00-302-186
Konu: Anket

14/05/2012

ZONGULDAK VALİLİĞİNE
(İl Millî Eğitim Müdürlüğü)

“Meslek Liselerindeki Öğrencilerin Tarih II Dersindeki Kavramların Kazandırma Düzeylerinin Diğer Okul Türleri İle Karşılaştırılması” konulu bilimsel çalışmada değerlendirmek için hazırlanan anket formları ekte sunulmuştur.

Söz konusu anketin uygulanabilmesi için gerekli iznin verilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Doç. Dr. Abdullah KARAKAYA
Müdür

T.C.
ZONGULDAK VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.0.67.20.00.605.01/

12193

13....05/2012

Konu : Anket Çalışması

VALİLİK MAKAMINA
ZONGULDAK

Karabük Üniversitesi Rektörlüğünün 14/05/2012 tarihli ve B.30.2.KBÜ.0.41.00-302-186 sayılı yazısında Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Özkan KOÇER'in "Meslek Liselerindeki Öğrencilerin Tarih II Dersindeki Kavramların Kazandırma Düzeylerinin Diğer Okul Türleri İle Karşılaştırılması" konulu bilimsel çalışması için ekli listede belirtilen İlimiz Merkez, Çaycuma ve Alaplı İlçelerindeki Ortaöğretim Okullarında Okuyan Öğrencilere anket uygulamak istediği belirtilmektedir.

Millî Eğitim Müdürlüğünde toplanan komisyonumuz Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Özkan KOÇER'in "Meslek Liselerindeki Öğrencilerin Tarih II Dersindeki Kavramların Kazandırma Düzeylerinin Diğer Okul Türleri İle Karşılaştırılması" konulu bilimsel çalışması için ekli listede belirtilen İlimiz Merkez, Çaycuma ve Alaplı İlçelerindeki Ortaöğretim Okullarında Okuyan Öğrencilere uygulanmasında sakınca olmadığına karar vermiş olup, yapılacak olan anket çalışmasının 07.03.2012 tarihli ve 3616 sayılı " Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama (2012/13 nolu) Genelgesi doğrultusunda yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

Turgut ÖZBEK
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
.../05/2012

Engin DURMAZ
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
ZONGULDAK VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.0.67.20.00.605.01/ 12228

18...05/2012

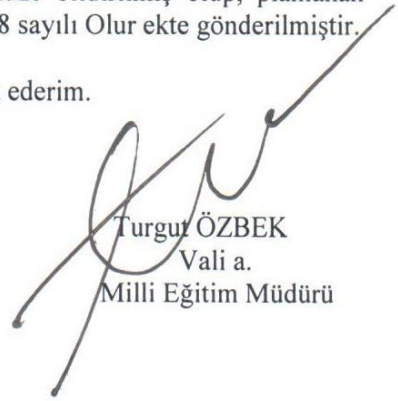
Konu : Anket Çalışması.

KARABÜK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
Sosyal Bilimler Enstitüsüne

İlgi : 14/05/2012 tarihli ve B.30.2.KBÜ.0.41.00-302-186 sayılı yazınız.

Üniversitenizin Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Özkan KOÇER'in "Meslek Liselerindeki Öğrencilerin Tarih II Dersindeki Kavramların Kazandırma Düzeylerinin Diğer Okul Türleri İle Karşılaştırılması" konulu bilimsel çalışması için ekli listede belirtilen İlimiz Merkez, Çaycuma ve Alaplı İlçelerindeki Ortaöğretim Okullarında Okuyan Öğrencilere anket uygulamak istediği ilgi yazınız ile Müdürlüğümüze bildirilmiş olup, planlanan çalışmalar için Valilik Makamından alınan 18/05/2012 tarihli ve 12198 sayılı Olur ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve ilgiliye bilgi verilmesi hususunda gereğini rica ederim.

Turgut ÖZBEK
Vali a.
Milli Eğitim Müdürü

EKLER:

- 1- Valilik Oluru (1 sayfa)
- 2- Onaylı Anket formu
- 3- Çalışma Takvimi

DAĞITIM:

Gereği:

- 1- Karabük Üniv. Rektörlüğüne

Bilgi:

- 1- Alaplı Kaymakamlığına (İlçe MEM)
- 2- Çaycuma Kaymakamlığına (İlçe MEM)
- 3- Merkez İlçe Resmi Ortaöğretim Okul Müd.

Ek 2: Araştırmada kullanılan veri toplama aracı

EK Kavram Başarı Testi

Sevgili öğrenciler, aşağıda size 10 Sınıf tarih dersinde geçen bazı kavramlarla ilgili sorular yöneltilmiştir. Cevaplarınız sadece bir çalışmada bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Her soruya samimi bir şekilde cevap vermeye çalışınız. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Okulu:

Cinsiyeti : () Bayan () Erkek

Haftalık Tarih Ders Saati: () 2 Saat () 4 Saat

Okul Türü
Orta Öğretim Kurumları (Genel Liseler) Grubu

() Fen Lisesi () Genel (düz) Lise () Anadolu Lisesi () Anadolu Öğretmen Lisesi

Mesleki ve Teknik Eğitim Grubu

() Endüstri Meslek Lisesi () Teknik Lise () Anadolu Teknik Lise

() Kız Meslek Lisesi () Çok Programlı Lise () İmam Hatip Lisesi

() Diğer (.....)

Aşağıda karışık şekilde verilen kavramları ve anlamlarını doğru olarak eşleştiriniz. (Kavramın başında bulunan parantez içerisine kavramın başında bulunan harfi yazınız.)

() Makyavelizm	A. Suçlu görülen bir kimsenin malının devlet tarafından zapt edilmesi
() Hümanizm	B. XVIII. yüzyıldan itibaren Osmanlı hükümetine ve bürokrasisine verilen isim
() Fütüvvet	C. Bir ülkenin zenginliğini sahip olduğu altın gümüş gibi değerli maddenler bağlayan dış satımı destekleyip dış alıma karşı çıkan iktisadi görüş
() Bab-ı ali	D. Osmanlı Devleti'nde Eyaletin altındaki idari yönetim birimidir.
() Ferman	E. Avrupa Devletlerinin uyguladığı amaca ulaşmak için her türlü araca başvurmaın uygun olduğu anlayış
() Tahrir	F. Osmanlı Devleti'nin iç borçlanma için piyasaya sürdüğü değerli kağıtlar
() Miri arazi	G. Tanzimat'a kadar her türlü davaya, Tanzimat sonrasında ise yalnız evlenme boşanma, nafaka, miras davalarına bakan mahkemelerin başkanı
() Merkantilizm	H. Osmanlı Devleti'nde vergi ödeyen halk
() Müsadere usulü	I. Orta Çağ'ın Skolastik düşünce anlayışına karşı Avrupa'da XVI. Yüzyılda doğan ve gelişen temelinde insanı sevme ülküsü olan görüş
() Muhtesip	İ. Osmanlı Devleti'nde yeni fetih edilen toprakların yazım işi
() Panslavizm	K. Mülkiyeti devlete ait olan topraklar
() Reaya	L. Osmanlıda esnafı denetleyen ticari hayatın işleyişini kontrol eden kişi
() Kadı	M. 1839'da devlet yönetiminde, toplumsal yaşayışta, fikir hayatında Batı'ya yönelişin yoğunlukla yaşanmaya başladığı dönemdir.
() Sancak	N. İslam devletlerinde dinsel nitelikli esnaf yardımlaşma örgütü
() Enderun	O. Sarayın içerisinde devlet adamlarının yetiştirildiği okul
() Hirfet	Ö. Ahilik içerisinde kunduracılı, duvarcılık, demircilik, marangozluk, dokumacılık ve bunun gibi küçük el sanatlarına verilen ad
() Tanzimat	P. Rusların Slav asıllı halkları tek çatı altında birleştirme amacı güden politika
() Esham	R. Padişah'ın herhangi bir konuda tuğra veya nişanını taşıyan emir

Aşağıda çeşitli tarih kavram ve terimlerine yönelik çoktan seçmeli sorular bulunmaktadır doğru olarak düşündüğünüz şıkkın üzerini işaretleyiniz.

1. Osmanlı Devleti önce Kayı Boyuna dayalı bir beylikken, daha sonra imparatorluk haline gelmiştir. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlıların beylik döneminde sahip olmadıkları halde, İmparatorluk döneminde kazandıkları özelliklerden biridir?
 - A. Çok uluslu olma
 - B. Osmanlı soyu tarafından yönetilme
 - C. Müslüman devlet olma
 - D. Siyasi varlığını koruma mücadelesi verme
 - E. Yönetimde hiyerarşiyi temel alma
2. Aşağıdaki politikalarından hangisi, Türklerin Balkanlar'da göçmen olarak yerleşip kalmasını sağlamak amacıyla uygulanmamıştır?
 - A. Göçmenlerin geçerli nedeni olmadan yeni yerleşim yerlerini terk etmelerinin yasaklanması
 - B. Anadolu'dan göçmen naklinde, özellikle anlaşmazlık içinde olan ailelerin seçilmesi
 - C. Yeni yerleşim yerlerine, gerekli olan malzemelerin sağlanması
 - D. Göçmenlerden, bir süre için vergi alınmaması
 - E. Hıristiyan ailelerden alınan çocukların Müslüman çiftçilerin yanına gönderilmesi
3. Fatih Sultan Mehmet zamanında;
 - Cenevizlilerden Amasra,
 - İsfendiyaroğullarından Sinop,
 - Karamanoğullarından Konya ve Karaman almıştır.

Fatih'in bu gelişmelerle ulaşmak istediği amaç aşağıdakilerden hangisidir?

 - A) Dış ülkelerle ilişkileri arttırmak
 - B) Anadolu'da siyasi birlik sağlamak
 - C) Denizlerde üstünlük sağlamak
 - D) İslamiyet'i yaymak
 - E) Avrupa ülkelerinin doğu ile ticaretini engellemek
4. I.Coğrafi keşifler ticaret yollarının değişmesine ve Avrupa ekonomisinin güçlenmesine neden olmuştur. II. Rönesans Avrupa düşünce ve bilim hayatını değiştirmiştir. III. Reform Avrupa'da mezhep savaşlarını başlattı IV. Milliyetçilik düşüncesi Fransız ihtilali'nin dünyaya bir armağandır.

Yukarıdaki seçeneklerden hangileri Osmanlı Devleti'ni ekonomik ve siyasal açıdan etkilemiştir.

 - A. I, II
 - B. I, IV
 - C. II,III
 - D.III, IV
 - E. I,III
5. XVII. Yüzyıldan itibaren Anadolu'da yaygınlık kazanan celali isyanlarının çıkmasında aşağıdakilerden hangisi daha çok etkili olmuştur?
 - A. Ekonominin bozulması
 - B. Tımar sisteminin bozulması
 - C. Ordunun bozulması
 - D. Eğitimin bozulması
 - E. Hukuk sisteminin bozulması
6. Kanun-ı Esasi'nin, diğer düzenlemeler karşısında, getirdiği en önemli yenilik nedir?
 - A. Din, dil ırk ayırımına son vermesi
 - B. Padişahın otoritesini sınırlandırması
 - C. İnanç hürriyetinin kurallara bağlanması
 - D. Avrupa yönetim sisteminin belirlenmesi
 - E. Halkın temsil ve yönetime katılma hakkının tanınması
7. Fransız İhtilali, Osmanlı Devleti'nde
 - I. Tanzimat Fermanı'nın ilanı
 - II. Yeni Osmanlılar cemiyetinin kurulması
 - III. Kanun-i esasi'nin kabul edilmesi
 - IV. Milliyetçilik hareketinin başlaması

gibi gelişmelerde etkili olmuştur.

Bu gelişmelerden hangileri, Osmanlı devletinin yönetim biçiminde değişiklikle sonuçlanmıştır?

 - A. Yalnız I
 - B. Yalnız III
 - C. I ve II
 - D. II ve IV
 - E. I,II,III, ve IV
8. 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'nın aşağıda verilen hükümlerden hangisi, Osmanlı İmparatorluğu'nun egemenlik haklarını belirgin bir biçimde zedeleyici niteliktedir?
 - A. Rus ticaret filosuna Karadeniz ve Akdeniz'de ticaret yapma hakkı tanınması
 - B. Ruslara, Osmanlı uyruğunda olan Ortodoksların haklarını koruma yetkisinin verilmesi
 - C. Rusların gerekli gördükleri yerlerde konsolosluk açabilmeleri
 - D. Rus Hıristiyanlarının kutsal yerleri serbestçe ziyaret etmeleri
 - E. Eflak, Boğdan ve Beserapyalı halkına din ve mezhep özgürlüğü verilmesi
9. Osmanlı Devleti'nde XVIII. Yüzyıldan itibaren görülen aşağıdaki gelişmelerden hangisi, Avrupa Devletleri ile diplomatik ilişkilere eskiden daha fazla önem verildiğinin en güçlü göstergesidir?
 - A. Padişah Abdülaziz'in Avrupa'ya gezi amacı ile gitmesi
 - B. Avrupa'ya öğrenci gönderilmesi
 - C. Avrupa'da, devamlı elçiliklerin açılması
 - D. Avrupa'dan askeri ve teknik alanda uzmanların getirilmesi
 - E. Türk matbaasının açılması
10. Yeniçağda barutun ateşli silahlarda kullanılması, kalelerin çökertilmesinde etkili olmuştur. Avrupa'da krallar mutlak otoritelerini gerçekleştirmek için bu gücü öncelikle aşağıdakilerden hangisine karşı kullanmışlardır?
 - A. Derebeyliklere
 - B.Sömürge Yapmada
 - C.İstilacılara
 - D. Farklı dinden olanlara
 - E. Komşu Devletlere
11. Aklın, özgür düşüncenin ve bilimin önündeki engellerin kaldırılmasını hedefleyen dönem aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?
 - A. Aydınlanma Çağı
 - B. Restorasyon Devri
 - C. Yeni Çağ
 - D. Mutlakiyet Dönemi
 - E. Orta Çağ

<p>12. Ortaçağ sonlarına doğru;</p> <p>I. Avrupa devletlerinin ekonomik bakımdan geliştikleri,</p> <p>II. Atlas okyanusu kıyısındaki limanların önem kazandığı</p> <p>III. Avrupa devletlerinin sömürge İmparatorlukları kurmaya başladıkları görülmüştür.</p> <p>Bu gelişmelerin aşağıdakilerden hangisinin sonucu olduğu söylenebilir?</p> <p>A. Reform hareketlerinin</p> <p>B. Ulusçuluk akımlarının</p> <p>C. Derebeylikler kurulmasının</p> <p>D. Kavimler göçünün</p> <p>E. Coğrafya keşiflerinin</p> <p>13. Sanayi İnkılâbı zanaat ve tarıma dayalı ekonomiden makine gücüne geçiş demektir. Bu bilgiye göre Sanayi İnkılâbı ile aşağıdaki seçeneklerden hangisine ulaşılır?</p> <p>I. Ham madde ve pazar ihtiyacı ortaya çıkmıştır.</p> <p>II. Seri üretim söz konusudur.</p> <p>III. Üretim üretkenlerin ihtiyacına yöneliktir</p> <p>A. Yalnız III B. Yalnız I C. Yalnız II</p> <p>D.I ve II E.I ve III</p> <p>14. Ortaçağ'ın başlangıcı sayılan Batı Roma İmparatorluğu'nun yıkılması Asya Kıtasını bile etkilemez iken, Yakınçağın başlangıcı sayılan Fransız İhtilali tüm dünyayı etkilemiştir. Fransız İhtilali'nin bu derece etkili olmasının nedenlerinden birisi aşağıdakilerden hangisidir?</p> <p>A. Getirdiği ilkelerin evrensel nitelikte olması</p> <p>B. Kısa sürede gerçekleşmiş olması</p> <p>C. Amerikan İhtilali'nden etkilenmiş olması</p> <p>D. Fransa'nın Avrupa'nın güçlü bir devleti olması</p> <p>E. Fransa'nın sömürgeci bir devlet olması</p> <p>15. Avrupa'da ulusal devletlerin kurulmasında aşağıdakilerden hangisinin payı <u>en büyüktür</u>?</p> <p>A. Amerikan İhtilali</p> <p>B. Rönesans ve Reform hareketleri</p> <p>C. Barutun ateşli silahlarda kullanılması</p> <p>D. Büyük coğrafya keşifleri</p> <p>E. Fransız ihtilali</p> <p>16. Aşağıdakilerden hangisi, "her gücün üstünde, yasa gücü olduğu" ilkesinin benimsendiğini gösteren bir kanıttır?</p> <p>A. Herkesin mal ve mülk özgürlüğüne sahip olması</p> <p>B. Rüşvet ve adam kayırmanın kaldırılması</p> <p>C. Vergilerin herkesin gelirin göre alınması</p> <p>D. Halkın can ve mal güvenliğinin sağlanması</p> <p>E. Padişahın yetkilerinin sınırlandırılması</p> <p>17. Osmanlı Devleti'nde parlamenter sisteme geçiş aşağıdakilerden hangisi ile gerçekleşmiştir?</p> <p>A. Senedi İttifakla</p> <p>B. Tanzimat Fermanı'yla</p> <p>C. İslahat Fermanı'yla</p> <p>D. I. Meşrutiyet'le</p> <p>E. Babıali Baskını'yla</p>	<p>18. Osmanlı Devleti'nde halka mesleki eğitim aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?</p> <p>A. Kütüphanelerde B. Enderun'da</p> <p>C.Loncalarda D. İmaretlerde</p> <p>E. Darülmaariflerde</p> <p>19. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde "Dirlik" sistemiyle ulaşılmak istenilen hedeflerden biri değildir?</p> <p>A. Askeri masrafları karşılama</p> <p>B. Devlet gelirlerini artırma</p> <p>C. Askeri savaşa hazırlama</p> <p>D. Topraktan daha iyi yararlanma</p> <p>E. Özel mülkiyeti özendirme</p> <p>20. Verilenlerden hangileri tımarlı sipahinin özellikleri ile ilgili değildir?</p> <p>A. Atlı askerlerdir</p> <p>B. Geçimlerini topraktan sağlarlar</p> <p>C. Merkezde yaşarlar</p> <p>D. Tüm masrafları dirlik topraklarından karşılanır</p> <p>E. Buldukları bölgenin güvenliğini sağlarlar</p> <p>21. Osmanlı iktisat anlayışına göre herkes esnaf ve zanaatkâr olamazdı. Esnaf ve zanaatkâr olabilmek için o zanaat dalının teşkilatından yetişmek gerekiyordu. Bu teşkilata lonca deniliyordu aşağıdaki kavramlardan hangisi bu lonca teşkilatı ile ilgili değildir?</p> <p>A. Çırak B. Kethüda C. Hirfet</p> <p>D. Gedik E.Âdeti ağnam</p> <p>22. Aşağıdakilerden hangisi, sivil ve dinsel eğitim kurumlarından biri değildir?</p> <p>A. Sıbyan Mektebi B. Darülhadis</p> <p>C. Sahnıseman D. Medrese</p> <p>E. Acemi Oğlanları Ocağı</p> <p>23. Osmanlı Devleti'nde aşağıdakilerden hangisi temel idare birimidir?</p> <p>A. Eyalet B. Has C.Zeamet</p> <p>D. Vakıf E. İmaret</p> <p>24. Osmanlılarda devlete ait toprakların gelirlerinin kiralınmasına iltizam, kiralayana da mültezim denirdi. Bu yöntemin amacı aşağıdakilerden hangisidir?</p> <p>A. Vatandaşların toprak ihtiyacını karşılamak</p> <p>B. Toprakların daha iyi işlenmesini sağlamak</p> <p>C. Maliyeyi nakit sıkıntısından kurtarmak</p> <p>D. Özel mülkiyetin yaygınlaşmasını sağlamak</p> <p>E. Üretimi artırmak</p> <p>25. Osmanlı Devleti'nde, devletin sosyal hizmetleri, şahısların kurduğu vakıflar tarafından gerçekleştirilirdi. Han, hamam, kervansaray, köprü, medrese ve hastaneler ve benzeri sosyal yapımların yapımı ve bakımı için bu vakıflar gelirler tahsis ederdi. Aşağıdaki alanların hangisinde vakıflar faaliyet göstermemiştir?</p> <p>A.Eğitim B.Ordu C. Sağlık</p> <p>D.Sosyal yardım E. Ulaşım</p>
---	--

26. Aşağıdaki Divan üyelerinden hangileri Padişah'ın yürütme gücünü temsil eder?

- A. Sadrazam- Kaptan-ı derya
B. Sadrazam –Vezirler
C. Kazasker- Müftü
D. Defterdar – Nişancı
E. Şeyhülislam- Yeniçeri ağası

27. Osmanlı Devleti'nin Kuruluş döneminde, bugünkü "Bakanlar Kurulu'nun görev ve yetkileri" hangi kuruluş yüklenmişti?

- A. Enderun B. Bab-ı Ali C. Kapıkulu Ocakları
D. Medrese E. Divan-ı Hümayun

28. I. Ahmet döneminde, şehzadeleri sancaklarda görevlendirme uygulaması kaldırılarak, hanedanın en yaşlı üyesinin saltanatın başına geçmesi yasallaştırılmıştır. Bu durumun Osmanlı yönetiminde yarattığı aksaklık, aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Devlet otoritesinin yok olması
B. Ülkede sık sık isyanların çıkması
C. Valide sultanların saltanata egemen olması
D. Şehzadelerin yönetim deneyimi ve tanıma fırsatı bulamaması
E. Devlet adamlarının sık sık değiştirilmesi

29. Osmanlı Devleti'nde merkez otoritesinin zayıflaması sonucu taşrada doğan bölgesel güçler aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Kadiasker B. Beylerbeyi
C. Serdar-ı Ekrem D. Ayan
E. Tımarlı Sipahi

30. Orhan gazi döneminde Divanühümayun adıyla oluşturulan kurum, I. Murat döneminde tam olarak teşkilatlanmış ve devlet işlerinin görüşülüp karara bağlandığı yer olmuştur. Önce Divanühümayun toplantılarına padişah başkanlık etmiş, daha sonra Divanühümayun başkanlığı sadrazamlara bırakılmıştır. Divanühümayun üyeleri seyfiye, ilmiye, kalemiye kollarından seçilmişlerdir.

Buna göre, Divanühümayun üyeleri temsil ettikleri kolları aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

<u>Seyfiye</u>	<u>İlmiye</u>	<u>Kalemiye</u>
A. Sadrazam ve Vezirler	Şeyhülislam ve Kazasker	Defterdar ve Nişancı
B. Defterdar ve Nişancı	Sadrazam ve Vezirler	Şeyhülislam Kazasker
C. Şeyhülislam ve Kazasker	Defterdar ve Nişancı	Sadrazam ve Vezirler
D. Sadrazam ve Vezirler	Defterdar ve Nişancı	Şeyhülislam ve Kazasker
E. Şeyhülislam ve Kazasker	Sadrazam ve Vezirler	Defterdar ve Nişancı

31. XVII. Yüzyılda, şehzadelerin sancağa çıkma usulünün kaldırılmasıyla şehzadeler,
I. Askeri
II. İdari
III. Siyasi

Alanların hangilerinde deneyim kazanma olanaklarını kaybetmiştir?

- A. Yalnız I B. Yalnız II C. Yalnız III
D. I ve II E. I,II ve III

32. Osmanlı devleti dışarıdan aldığı borçları ödeyemeyince, alacaklı devletler Osmanlı devletinin maliyesini denetlemek için bir yönetim kurmuşlardır.

Böyle bir yönetimin kurulması Osmanlı devletinin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin dikkate alınmadığını gösterir?

- A. Anayasal düzene geçmesinin
B. Bağımsız olmasının
C. Merkezîyetçi olmasının
D. Padişahın halife sanını taşımasının
E. Yabancılar ayrıcalıklar tanınmış olmasının

33. Toplumsal ve siyasal alandaki gelişmelerin evrenselleşmesi, bu gelişmelerin başka toplumların da gereksinimlerine cevap vermesine bağlıdır. Aşağıdakilerden hangisi bu düşüncüyü destekleyen bir örnek değildir?

- A. Osmanlı Devleti'nde veraset sisteminde değişiklik yapılmasıyla, Osmanoğulları içinde yaşça en büyük olanın padişah olması
B. Fransız İhtilali'nin getirdiği milliyetçilik ilkesinin imparatorlukların dağılmasına neden olması
C. Amerikan Bağımsızlık Savaşı'nın dünyada yeni bir yönetim şekli olan demokrasiyi getirmesi
D. 1848 ihtilalleri ile anayasal rejimin yaygınlaşması
E. Endüstriyel devrimle dünyada yaşam düzeyinin Değişmesi

34. Sultan Abdülmecit, vergilerin herkesin gelirine göre toplanmasını, mahkemelerin açık yapılmasını, kimsenin haksız yere yargılanmadan idam edilmemesini öngören Tanzimat Fermanı'nın ilan edilmesine izin vermiştir. Ayrıca herkesin bu fermana itaat etmesini istemiş, kendisinin de Fermana uyacağını belirtmiştir.

Abdülmecit'in bu tutumu Osmanlı toplumunda aşağıdakilerden hangisinin benimsenmeye çalışıldığının bir göstergesidir?

- A. Halkın yönetime katılımı
B. Dini hoş görü
C. Bütçe anlayışı
D. Kültürel bağımsızlık
E. Kanun üstünlüğü

Ek3: 2011- 2012 Yılında Ortaöğretim Kurumlarında Okul Türlerine Göre Öğrenci, Öğretmen ve Derslik Sayısı

Okul Türleri	Okul/ Kurum	Öğrenci sayısı			Öğretmen			Derslik
		Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	
Ortaöğretim (Genel+Mesleki Ortaöğretim)	9 672	4 756 286	2 526 428	2 229 858	235 814	134 153	101 661	121 914
Ortaöğretim (Resmi)	8 786	3 677 854	1 941 898	1 735 956	215 739	124 007	91 732	111 795
Ortaöğretim (Özel)	885	138 164	77 367	60 797	20 075	10 146	9 929	10 119
Açıköğretim lisesi	1	940 268	507 163	433 105	-	-	-	-
Genel ortaöğretim toplama	4 171	2 666 066	1 375 231	1 290 835	122 716	68 554	54 162	69 882
Genel ortaöğretim (Resmi)	3 330	1 852 111	921 229	930 882	103 330	58 735	44 595	60 167
Genel ortaöğretim (Özel)	840	133 816	75 248	58 568	19 386	9 819	9 567	9 715
Açıköğretim lisesi	1	680 139	378 754	301 385	-	-	-	-
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü (Resmi)	3 330	1 852 111	921 229	930 882	103 330	58 735	44 595	60 167
Lise	1 313	955 343	495 496	459 847	39 877	22 129	17 748	22 976
Anadolu Lisesi	1 458	750 048	355 198	394 850	51 416	28 607	22 809	29 420
Fen Lisesi	141	34 035	18 014	16 021	2 467	1 816	651	1 890
Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	90	18 935	9 647	9 288	2 075	1 182	893	950
Sosyal Bilimler Lisesi	32	7 113	3 562	3 551	532	342	190	503
Anadolu Öğretmen Lisesi	296	86 637	39 312	47 325	6 963	4 659	2 304	4 428
Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü (Özel))	840	133 816	75 248	58 568	19 386	9 819	9 567	9 715
Özel Türk Lisesi	812	124 603	71 027	53 576	18 108	9 355	8 753	9 147
Azınlık Lisesi	10	950	425	525	219	76	143	90
Uluslararası Lise	4	36	20	16	73	24	49	24
Yabancı Lise	14	8 227	3 776	4 451	986	364	622	454
Mesleki ve teknik ortaöğretim toplama	5 501	2 090 220	1 151 197	939 023	113 098	65 599	47 499	52 032
Mesleki ve teknik ortaöğretim (Resmi)	5 456	1 825 743	1 020 669	805 074	112 409	65 272	47 137	51 628
Mesleki ve teknik ortaöğretim (Özel)	45	4 348	2 119	2 229	689	327	362	404
Açıköğretim lisesi	-	260 129	128 409	131 720	-	-	-	-
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü (Resmi)	4 794	1 547 935	887 564	660 371	95 970	55 035	40 935	41 373
Endüstri Meslek Lisesi	593	478 549	430 060	48 489	35 359	25 816	9 543	11 564
Anadolu Teknik Lisesi	518	74 535	65 169	9 366	2 028	1 379	649	783
Teknik Lisesi	481	26 187	22 290	3 897	-	-	-	-
Anadolu Meslek Lisesi	424	43 333	19 192	24 141	2 676	1 158	1 518	995
Anadolu Denizcilik Meslek Lisesi	53	7 295	6 928	367	514	339	175	391
Anadolu Denizcilik Teknik Lisesi	8	581	554	27	-	-	-	-
Denizcilik Meslek Lisesi	10	204	176	28	-	-	-	-
Çok Programlı Lise	561	170 554	95 235	75 319	9 878	5 874	4 004	7 279
Anadolu Tapu Kad. Meslek Lisesi	1	190	133	57	24	11	13	8
Anadolu Tarım Meslek Lisesi	4	264	179	85	-	-	-	-
Tarım Meslek Lisesi	21	4 127	3 326	801	247	163	84	190
Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi	99	43 809	29 848	13 961	3 041	2 090	951	1 612
İkili Meslek Eğitim	73	1 415	1 363	52	-	-	-	-

Merkezi								
Ziraat Teknik Lisesi	1	-	-	-	-	-	-	-
Kız Meslek Lisesi	404	211 919	4 753	207 166	14 317	5 078	9 239	5 776
Meslek Lisesi	153	71 140	14 693	56 447	4 382	1 467	2 915	1 771
Anadolu Kız Meslek Lisesi	179	20 669	109	20 590	52	28	24	27
Anadolu Kız Teknik Lisesi	25	1 968	-	1 968	-	-	-	-
Kız Teknik Lise	92	2 194	11	2 183	-	-	-	-
Ticaret Meslek Lisesi	360	242 877	130 728	112 149	11 771	6 261	5 510	5 692
Anadolu Ticaret Meslek Lisesi	249	35 771	16 161	19 610	1 830	974	856	849
Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	123	32 819	23 732	9 087	3 003	1 616	1 387	1 443
Anadolu İletişim Meslek Lisesi	29	3 562	1 225	2 337	202	109	93	122
Adalet Meslek Lisesi	23	3 115	1 438	1 677	57	38	19	37
Sağlık Meslek Lisesi	310	70 828	20 261	50 567	6 589	2 634	3 955	2 834
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü (Resmi)	537	268 245	126 429	141 816	15 049	9 498	5 551	9 616
İmam Hatip Lisesi – Anadolu İmam Hatip Lisesi	537	268 245	126 429	141 816	15 049	9 498	5 551	9 616
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü (Resmi)	112	8 099	5 378	2 721	937	489	448	430
Özel Eğitim Meslek Lisesi (İşitme Engelliler)	21	2 053	1 282	771	353	221	132	148
Özel Eğitim Meslek Lisesi (Ortopedik Engelliler)	2	97	69	28	39	28	11	9
İş Okulu (Mesleki Ortaöğretim) (Hafif Düzeyde Zihinsel Engelliler)	89	5 949	4 027	1 922	545	250	305	273
Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü (Özel)	45	4 348	2 119	2 229	689	327	362	404
Özel Türk Lisesi	45	4 348	2 119	2 229	689	327	362	404
Azınlık Lisesi	-	-	-	-	-	-	-	-
Uluslar arası Lise	-	-	-	-	-	-	-	-
Yabancı Lise	-	-	-	-	-	-	-	-
Diğer Bakanlıklar (Resmi)	13	1 464	1 298	166	453	250	203	209
Konservatuar	11	244	78	166	323	136	187	195
Polis Koleji	2	1 220	1 220	-	130	114	16	14

ÖZ GEÇMİŞ

1977 Zile doğumlu olan Özkan KOÇER, ilk ve ortaöğrenimini Tokat'ta tamamlamıştır. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Tarih Öğretmenliği bölümünden 1998 yılında mezun olmuştur. 1998 yılından itibaren Karabük, Artvin ve Zonguldak'ta bulunan birçok ortaöğretim kurumunda tarih öğretmenliği ve idarecilik yapmıştır. Halen Zonguldak ili Çaycuma ilçesi Filyos Atacan Şanlı Çok Programlı Lisesinde “Müdür Yardımcısı” olarak görev yapmaktadır. Evli ve bir çocuk babası olan Koçer, 2009 – 2010 bahar döneminde Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim dalında başladığı yüksek lisans programına devam etmektedir.